

Liber

scripta erat doctrina et veritas. Et epus dicit
habeat in corde veritatem euangelii. et in ore doctri-
nam quantum ad manifestandum. Et habet preterea causa que
in quibusdam ecclesiis postea codicem euangelici
ex auro argento et lapidibus preciosis ornantur.
Est et alia ratio. quia in illo rutilat aurum sapientie
argenti eloquentie. et miraculorum lapides preciosi
operum. Hec sunt spem murenule auree argento
hinculante. Septimum et supremum capitis or-
namentum erat cidaris vel tiara quam ultio po-
tifer assumebat significans humilitatem de qua
dominus ait. Quis se exaltat humiliabitur. Hanc
autem gestabat in capite significans quod pontifex de-
gere humilitatem in mente exemplo capitis nostri di-
centi. Discite a me quia mitis sum et humilis corde
Per caput eius mens intelligitur secundum illud. vnge
caput tuum et faciem tuam lava. Rursus tiara
in minoribus sacerdotibus signat continentiam quoniam
sensum. In maioribus vero preterplationem. dicitur
ei esse preterplatiui. De cidari dependebat a
frontelamina aurea significans sapientiam vel si-
guravit signum crucis. quod sit in officio confirmatio-
nis in qua scriptum erat nomen domini tetragra-
maton. id est. quatuor litteras que sunt he. ioth. beth. et
vau. id est. principium vite passionis. iste put dicitur
est in phemio scilicet patris. ac si aptum diceretur.
Ille cuius pontifex iste gerit personam. scilicet. christus est
principium. id est. autor vite passionis. id est. vite restitu-
tione per passionem. quia morte nostram moriendo
destruxit et vitam nostram resurgendo reparavit
Erant autem habundantia per maiorem parte preter
ope polimito. id est. vario propter varietatem virtu-
tis. de qua dicit psalmigraphus. Assistit regina a
dextris tuis etc. et ex quatuor preciosis coloribus
scilicet. purpura cocco bisso et iacinto. Per pur-
puram regie dignitatem significat pontificalis
potestas que via regia deus incedit. ne declinet ad de-
xteram vel deuiet ad sinistram. ne liget dignos
aut soluat indignos. Per purpuram quia aqua si-
gnificat. quia in cohibis marinis habitant omnesque
ealegerunt. Per coccum coloris ignei significat
pontificalis doctrina que sicut ignis lucet deus et vere
propter quod bis tinctus fuisse narrat. lucet quod deus
deus per permissionem ut ois qui reliquit domum pa-
tris et matrem etc. centuplum accipiet et vitam eter-
nam possidebit. vere deus per cominationem ut
ois arbor qui non fecerit fructum bonum excide-
tur in ignem mittetur. Hinc est quod summus pontifex
capa rubra exteri? spem apparet idur? cum in-
teri? sit idur? candida veste. quia interi? cade-
re deus per innocentiam et caritatem: et exteri? rube

Quartus

re per compassione ut vicem ostendat se se paratum
ponere animam pro omnibus suis. quia persona gerit il-
lius qui pro omnibus uniuersis rubrum fecit idumetum
suum. Ex processione vero prestatini ipatorum ferre
per clamidem purpuream atque tunicam coccineam
et oia ipsalia indumenta sceptrum signa et
ornamenta. Crux quicquid ierit euz precedit ad
significandum magis ei quod cuius alteri preire.
sunt illud apostoli. Mihi autem absit gloriari nisi
in cruce domini nostri ihesu christi. ut se crucifixum imi-
tari debere cognoscat. Rursus cocco bis
tinctus in veste pontificali est charitas. que quasi
bis tingitur. dum dilectioni dei et proximi colo-
rat. Per bisso vero cadore eximium significat
claritas fame que deus esse rectora ut pontifex
bonum habeat testimonium habet apostolum. et ab his que se-
int. et ab his que foris sunt. Per iacinctum que
coloris aeris significat serenitas pacis. quia
intra se pontifex debet habere secundum quod dicit apostolus.
Gloria nostra habet testimonium pacis nostre.

Liber quartus de missa et singulis que in missa aguntur

Inter cuncta
ecclesie sacra illud prestat esse
principium quod in missa officio
supra mensam sanctissimi ce-
lebratur altari. illud ecclesie re-
presentans uniuersum in filio re-
uertenti per occidit vitulum
saginat panem vite et vinum
quod miscuit sapientia proponens. Hoc autem officium
christus instituit cum nouum predidit testam. dispo-
nens habundantiam suis regnum sicut per suum sibi dispo-
suit. ut supra mensam eius edant et bibant in regno
quod ecclesia presecuit. Cenatibus ei illi accepit se-
sus panem et gratias agens benedixit ac fregit de-
ditque discipulis suis dicens. Accipite et comestis. hoc
est corpus meum. quod pro vobis. hoc facite in meam commemorationem.
Hac
igitur institutione formati. ceperunt apostoli sacro-
lectum frequentare misterium propter causam quam christus
expresserat. et formam habentes in verbis. et mate-
riam tenentes in rebus sicut apostolus corinthiis pre-
stat dicens. Ego accepi a domino quod et tradidi
vobis. quam dominus ihesus in qua nocte tradebatur ac-
cepit panem etc. Quia igitur missa officium cete-
ris diuinis officiis dignum et solenni est. ideo
de ipso pulchrum de aliis officiis est in hac. lili. pte

dom. In q̄ aliqb̄ addit̄ et detract̄ specu-
lū in oē. pape. iij. p̄sc̄q̄mur. Sane vt p̄mis-
sū ē missā instituit dñs ihs sacerdos p̄m or-
dinē melchisedech. qñ panē et vinū i corp⁹
et sanguinē suū trāsmutauit dicēs. h̄ ē cor-
p⁹ meū. h̄ ē sanguis me⁹. s̄biūgēs h̄ facite
i meā p̄mōratiōz. Apli aut̄ hāc missā ad-
auxerūt dicētes i missa nō solū x̄ba p̄mis-
sa. v̄ezetiā dñicā orōnē supaddētes. Vñ
brūs petr⁹ sic missā p̄m⁹ d̄z celebrasse i p̄ti-
bus orientalib⁹. vbi p⁹ dñi passiōe q̄ttuor
annis cathedrā tenuit sacerdotālē. Dein-
de x̄o accepit cathedrā āthiobchie vbi tres
orōnes admittā adiecit. In p̄mordio ḡ na-
scētis ecclie missa aliē dicebat̄ q̄ mō. sic in
vj. pte s̄b ti. d̄ parascue dicef. Seq̄nti x̄o
tpe epla tātū et euāgelio recitat̄ missa cele-
brabat̄. Subseq̄ntē celestin⁹ papa instituit
introitū ad missaz cātari. put sub introitu
dicef. Cetera diuersi t̄pib⁹ ab aplis et a ge-
lasio. celestino. gregorio. et alijs diuersi p-
tib⁹ legūf̄ adiecta. put xp̄iane r̄ligiōis cul-
tu crescēte: v̄isa sunt decēt⁹ puenire. de h̄
dicef i p̄hemio q̄nte ptis. In canone legi-
tur q̄ iacob⁹ fr̄at̄ dñi ep̄s hierosolimitan⁹
et basil⁹ ep̄s cesariens̄ addiderūt nobis in
scripturi ordinē celebrādi missā. Item iste
iacobus alphei d̄z p̄mus inf̄ ap̄los missaz
celebrasse. Nā pp̄ excellētiā sc̄titat̄ eius
ap̄li hūc sibi fecerūt honorē. vt p⁹ dñi ascē-
sionē p̄mus inf̄ eos missā ierololimis cele-
braret. et p̄sq̄ esset i ep̄m ordinat⁹. v̄l for-
te iō d̄z p̄mus celebrasse. q̄ p̄m⁹ i p̄ōtifica-
libus eā dixisse p̄hibet. Sic et petrus post
modū p̄mus i antiochia missā celebrauit et
marc⁹ i alexādria. Quidā āt p̄fidi heretici
rep̄hēdūt nos q̄ euāgelia p̄ticulas lace-
rata i missa legim⁹. et q̄ p̄mittue missē vicz
v̄ltra dñicā orōnē aliqd̄ supaddim⁹. Scri-
ptū nāq̄ ē. Si q̄s apposuerit ad h̄ apponet
sup illū d̄s plagas sc̄pta i libro isto. Et q̄a
supra nouū testm̄. et p̄cepta ap̄loz. alias i
stitutiōes et nouā doctrinā doctoꝝ institu-
imus et suam⁹ p̄ illud qd̄ x̄ps ait. Vñ irri-
tū fecist̄ mādātū dei vt v̄ram fuer̄ tradi-
tionē. Et alibi. Dis plātatio quā nō plan-
tauit p̄r meus celest̄ eradica bit̄. Et ap̄ls.
Doctrinis varijs et p̄grinis nolite abdu-
ci. Itē sūdāmētū aliō nemo p̄r ponē p̄ter
id qd̄ positū ē qd̄ ē x̄ps. Dicūt et q̄ ecclia
xp̄i nec missam nec natiuitas cātavit. nec

x̄ps nec ap̄li eā instituerūt. nec i tpe ap̄loꝝ
cātata fuit nec nomē misse tūc in mūdo au-
diebat̄. nec scriptū iueniebat̄. S̄ id qd̄ mis-
sa rep̄ntat ab euāgelistis cena vocat̄. nec
ecclia i p̄ncipio nec ap̄li cū musicali orga-
no nec alta nec dulci voce eā cātābāt. rep̄-
hēdētes nos q̄ hec agimus et q̄ nocēnas
et alias canonicas horas dicimus. falso
nos iducētes illud amos p̄ph̄e. Cōuertā
festiuitates v̄ras in luctū et oia cātica v̄ra
i plāctū. Et illud p̄pheticū. Audiūt p̄mo
nestuos. et n̄ faciūt eos. q̄ i cātici orl̄ sui
x̄tūt eos et auaritiā seq̄t̄ coreoz. et ill̄ q̄si
carmē musicū qd̄ suauī dulciq̄ sono canī-
tur Illoꝝ tñ error aptissime p̄futat̄ ex his
q̄ i p̄hemio. v. ptis dicent̄. Rursus i p̄mi-
tiua ecclia diuina misteria hebraice celebra-
bātur. S̄ tēpe adriani p̄mi ip̄atorl̄. grece in
orientali ecclia p̄mo celebrari ceperūt. Por-
ro misse officiū tā p̄uida rep̄itur ordinatō
ne dispositū vt q̄ p̄ x̄pm et i x̄pm ex q̄ de ce-
lo descēdit: vsq̄ dū i celū ascēdit gesto sūt
maḡ ex pte p̄tineat. et ea tā x̄bis q̄ signis
āmirabili qdā sp̄e rep̄ntat. P̄m āt officiū
i q̄tuor p̄sistit vicz i p̄sonis. i opib⁹. i x̄b
et reb⁹. Personaz tres sūt ordies. s. celebra-
tes. ministrātes et circūstātes. P̄m q̄z tres
sūt sp̄s. vicz gest⁹ actus et motus. Cerbo-
rūt et tres sūt diuinitates. s. orōnes modula-
tōes. et lectōes. Rex s̄l̄r tres sūt maneries
s. ornamēta. instr̄a. et elem̄ta. Siqd̄ hec
oia plena sūt diuinis mysterijs. sic in p̄hemio
libri dictū fuit. Sane oli tēplū erat i duas
ptes inf̄posito velo diuisū. ps̄ p̄or vocaba-
tur sc̄tā. iterior x̄o sc̄tā sc̄toꝝ. Quid qd̄ ḡ i
officio misse añ secretā agif̄ q̄si i edep̄ori ē
qd̄ āt i secreta agitur itra sc̄tā sc̄toꝝ ē Erāt
igitur itra sc̄tā sc̄toꝝ ara incens̄. arca testi-
tabula sup arcā. put i p̄ma pte s̄b ti. d̄ ecclie
sia et d̄ altari dictū ē et i Exo. h̄f. supra ta-
bulā duo cherubin gl̄ie mutuo vultu sese
r̄spicientia. Huc intrabat solus p̄ōtifex sel̄
i anno h̄is noia patrū i rōnali et sup̄h̄ie-
rali scripta. ferēs sāguinē et carbonēs. q̄s
oēs cū timiamate in thuribulo orās pone-
bat. donec fumus eū obumbraret. deinde
tabulā et arā sanguie aspergebat. post ex-
ibat ad pplm̄ et vestes lauabat. n̄ ei iudica-
batur mōs añ vesperā post imolatōz v̄itu-
le ruse. Hec oli siḡ fuerūt. S̄ recesserūt postq̄
significata venerūt. Siqd̄ p̄or edes signifi-

Liber

cat pñtē eccliam. sc̄tāscōz celū. pñtifer cri-
stū. sanguis passiōē. carbonēs charitatē
xp̄i. turibulū carnē ip̄i. thus crematū p-
ces odoriferas. ara cohortes celi. arca xp̄i
hūanitatē tabula deū pñm. duo cherubi
duo testamēta. q̄ sese adinuicē respiciūt qz
p̄cordāt. vesti q̄ lauaf hoīem. vesp̄a hoīs
vestē s̄ḡt. Cōferas ḡ q̄ oli fiebāt q̄ xp̄s e-
git et respice quō minister ecclie illa in offi-
cio misse repñtat et agit. Quid et h̄ signifi-
cēt: s̄b canōe misse i pñcipijs cuiuslibz pti-
cule illi? tāget. Per arcā qz xp̄i hūilitas
itelligit. a q̄ nob p ip̄i miscōiaz oē bonuz
aduenit. Et nō q̄ sic i exo. xxv. et xxxvii.
legit. Factū ē sup arcā p̄piciatoriū aureū
.i. tabula aurea eiusdē lōgitudinis et latitu-
dinis cui? et arca. vt eā tegere sufficeret. et
h̄ dicebat oraculū. qz dñs d̄ loco illo n̄sa
dabat orātibz. Dicebat et p̄piciatoriū qz
exinde loquēs dñs p̄piciabat p̄lo vel qz
die p̄piciatōis dicebat gl̄iaz dñi sp̄ ibi de-
scēdere. Et inde tabnaculū siue loc⁹ super
posteriorē p̄tē altari collocat. i. q̄ xp̄s p̄pi-
ciatō n̄ra. i. hostia p̄fecta fuaf. hostie p̄pi-
ciatoriū nūcupaf. Ex vtraqz hō pte oracti-
s. i. duobz angul anterioribz posita s̄ duo
cherubin aurea. q̄ s̄ p̄m iosephū duo aia-
lia volatilia hūtia figurā q̄ a n̄llo hoīm ē i-
specta. Hec diē moyses se i dī sede p̄speris
se figurata. Un⁹ cherub alterū ispiciebat
x̄sis tñ vultibz i p̄piciatoriū duabz qz alis
ex opposito exp̄lis. et mutuo se tāgētibus
velabāt oraculū siue tegebāt p̄piciatoriū
Si qdē p̄piciatoriū icarnat⁹ dñs figurat
d̄ q̄ iohes. Ip̄e ē p̄piciatio p̄p̄tis nostrī
Duo cherubin duo sūt testamēta. s. ver⁹ et
nouū. Dū ḡ illa n̄ discrepēt. s̄ mysteriū in-
carnatōis xp̄i p̄cordit narrēt illd̄ p̄phetā
do istd̄ asseuerādo. i. p̄piciatoriū vultū sue
itētōis dirigūt et se mutuo respiciūt. Rur-
sus tria s̄ ecclie sacraficia q̄ i veteri testō p̄
p̄piciatoriū thuribulū et altare significata
sūt. vīcz sacrificiū pñie. iusticie. et eucharis-
tie. De p̄mo. sacrificiū dō sp̄s p̄tribulat⁹
De sc̄do. tē acceptab sacri. iu. De t̄tio. ti-
bi sacrificabo hostiā laudis. Sup altā. s. f.
corpis caro mactaf p̄p̄tritiōē. itra thuri-
bulū. s. cordis thus adolef p̄ deuotiōem.
ad p̄piciatoriū. s. dei p̄ris. sanguis iserf p̄
redēptiōē. Hec q̄dez tria sacraficia sc̄dos
offert i missa. p̄mū i p̄fessioē. sc̄oz i p̄fatiōē

Quartus

tertiū i actiōē. Nā h̄ tria sūt q̄ p̄m p̄phām
d̄s respicit i hoīe et req̄rit ab hoīe. diligere
miscōiaz facē iudiciū et solite ābulare cū
deo. Diligat ḡ miscōiam. q̄ vult offerre sa-
crificiū pñie. faciat iudiciū q̄ vult offerre
sacrificiū iusticie. cū deo solit⁹ ambulet
q̄ vult offerre sacrificiū eucharistie. Hic ē
q̄ ait b. Bern. Fr̄es mei imolātes hostiā
laudis iūgam⁹ x̄bis sensū. sensui affectū.
affectui exultationē. exultatōi maturitatē
maturitati hūilitatē. hūilitati libtatē. Ce-
lebratur⁹ ḡ missa offerat altissimo sacrifici-
um illd̄. d̄ q̄ p̄s. ait. Sacrifi. dō sp̄i. cōf. Et
alibi. Immola dō sacrificiū laudis et. Et
apls. Exhibete corpa v̄ra hostiā viuētē
sc̄tām deo placētē vt sit rōnabile obsequiū
v̄rū. mortificātes i altā cordis mēbra ve-
stra q̄ s̄ sup trā. vīcz imūdiā libidinē cō-
cupiscētā malā et auariciā. q̄ten⁹ mōdo cor
de et casto corpe. sc̄tificet dñō vosmetip̄os
In sacro at corpis xp̄i p̄m Aug⁹. nil a bo-
no magis. nil a malo min⁹ p̄ficiat sac̄dote.
dūmō ille cū ceteri i arca p̄sistat. et formaz
obfuet traditā a colūba. qz nō i merito sa-
cerdoti s̄ i verbo p̄ficiat creatori. Aug⁹ em̄
eq̄ vez ē i arca furi sic i thesauro regi. Un⁹
et catphas pñtifer p̄secutor vni⁹ et verissi-
mi sacerdoti. q̄uis ip̄e verax nō eēt qd̄ de-
dit tñ vez fuit. si nō suū dedit s̄ dei. i. i for-
ma ecclie. Nō ḡ sacerdoti iniquitas ipedit ef-
fectū sacri. sic nec medici infirmitas p̄tutē
impedit medicine. Quis igit op⁹ op̄ans
aliqñ sit imūdū op⁹ tñ opatū sp̄ est mūdū
Sed sicut omnia sunt munda mundis sic
omnia sunt immūda imūdis. Mal⁹ ḡ cuz
vitā accipit mortē icurrit. sic ē bon⁹ cum
mortē sustinet vitā acq̄rit. Nā q̄ māducat
idigne iudiciū sibi māducat. Qz vō b̄ tali
b⁹ ait p̄pha. Maledicā b̄ndictiōibz v̄ris
et greg. B̄ndictio eoz x̄tis i maledictionē
et oīo i p̄ctm. d̄ p̄cis ab ecclia nō toleratis
seu notorijs intelligit. qz b̄ndictio q̄tum
ad ip̄os maledictio reputaf. qm̄ p̄m aug⁹
mali inq̄ntū i eis ē dicūt sac̄ra pollucere cū
tñ illa p̄maneāt ipolluta. sūt em̄ bonis ad
p̄mū reprobis ad iudiciū. Un⁹ aug⁹. Sp̄
ritualis x̄t sacri vt lux pura ab illuminā-
dis excipit ad salutē s̄ p̄ imūdos mistros
q̄si p̄ canale trāsies nō coinquinat. Arnald⁹
ste tñ p̄hdi h̄etici dicūt. nūqz legi q̄ imū-
dis et luxurios mistris xp̄s sp̄sām suam

ecclesiam tradiderit custodiendā. vltatē sa-
croz misterioz pagere. vlt clauē regni vlt
ptatē ligandi et soluēdi. qz illi soli vt ait gre.
et iusti i hac carne positi ptatē hnt ligandi
atqz soluēdi sic apli. q vitā vltidē illoz cū
eoz doctrina tenēt. vñ vt dicūt a talibz sa-
cramēta pstita nec valēt nec pficiūt ad sa-
lutē **Legit ei i li. i. i. Quicqd tetigerit**
immūdū immūdū faciet. Et xps. Nō p ar-
bor mala fructū bonos facē. et dauid Pec-
catori at dixit ds. qre tu enarras iusticias
meas et a. t. m. p os tuū. Et apks. Dia mū
da mūdīs. coinquāt at et infidelibz nihil ē
mūdū. Et greg. i pasto. li. j. c. x. Duz is q
displicet ad int cedēdū mittit. irati animo
ad deteriora puocat. Et ibidē i. c. xij. Ne
cesse ē vt mūda debeat eē manū q diluere
sordes curat. ne tacta qz ipa sordida de-
teri inqnet. Celebrat at missa hora tta
sexta et nona. In scia qz fm marcū hora il-
la xps cruce ascēdit et liguis iudeoz cruci-
fix ē clamātū crucifige crucifige. Et qz il-
la hora spū sanctus sup aplos i igneis lin-
guis ascēdit. In sexta qz i illa hora sz ma-
theū vere crucifix et imolat ē. Et in nona
qz hora illa i cruce pēdens emisit spirituz.
Thelesphor papa statuit vt missa añ ho-
rā tertiā nō dicat. qd d publicis et popula-
ribz missis itelligēdū ē. Que sic Aug. ait
nō dnt i publico fieri ne plus a publicis q
hora tta dicūt retrahat. Catat at diebz
dnicis et festiuis hora tta. In pfecti hora
sexta In qdragesima hora nona et etiā ex
institutiōe pelagii pape et alioz i diebz ie-
iunioz nō tñ oim. In sabbatū xō ieiunioz
rū qtuor tpm sero pt celebrari ppter ordi-
nes sacros q ad dnica seqntē ptinē noscūt
Sz qz missa a ieiuno dici dz. et iō ne nimis
ieiunet. p vespas inchoat. vt sic vsqz ad
noctē ieiuniū ptelat. De q i. vj. pte sb sab-
bato paschali dicet. Q xō missa qnqz sū-
mo mane catat ex pfuetudine n ex ordine
ē. Leo tñ papa diluculo siue pma diei pte
ad missaz itrabat nescio an necessitate. an
rōne. an sola vlt apli pte. vlt d peculia-
ri missa itelligēdū ē. Qui at ncessitate pue-
niūt etiā aut offert p sextā aut nonā amo-
re diuino. ne vltz eis dies absqz sacrificio
ptereat. excusari pnt cū discipul q euelle-
bāt spicas i sabbato. et cū dauid q comede-
bat panes pponis. Vel qz i missa sit mēo-

ria passiōis. mort. sepulture. resurrectōis
et ascēsiōis. iō cantat tot varijs horis. In
tertia i memoriaz passiōis et ascēsiōis. **P**
sextā i mēziā mort **P** nonā i memoriaz
sepulture. In mane i memoriā forte resur-
rectōis. **Asserūt et qdā dñm i meditullio**
horaz crucifixū et iō nūc hāc nūc illā horā
positā. Vñ ecclia inf vñā horā et alterā ce-
lebrat missā. In die at natal dñi pma mis-
sa d nocte catat. put sub ipso festo dicetur
Letet si i qdragesima occurrūt duo offi-
cia. qd dies duplices vocam. missa de fe-
sto dz i tta et absqz genuflexiōe. officiū xō
d ieiunio dz i nona et cū genuflexiōe. Tpe
etiā aduēt dz missa i scōz festiuitatibus
hora tta celebrari. Verū nullus dz eadez
die plures missas celebrare regularit. qd
xps sel pass fuit. Et valde felix ē q etiam
vñā digne pt celebrare. nec pt quis duas
missas cū vno vlt vñā cū duobz sacrificijs
celebrare. Sub vno tñ canone pnt plures
hostie pfici. Nā et p sbr dz sp hostiā p ifir-
mis hre patā. Pōt qz sacerdos vñā missā
cū sacrificio. et aliā sicā celebrare. Missa
sicā dz qm si sacerdos n pt pficere. qz for-
te iā celebrauit. vel ob aliā cām. pōt accep-
ta stola eplam et euangeliiū legē et dicē oō
nē dnica et dare bñdictiōē. qnimo si ex de-
uotōe nō ex supstitiōe velit totū officium
missae sine sacrificio dicere. accipiat oēs ve-
stes sacerdotes. et missā suo ordie celebret
vsqz ad finē offerēde. dimittēs secretam. q
ad sacrificiū ptinet. pfationē xō dicē pōt.
lz i ea videat angeli iuocari ad pfactionēz
corpis et sanguis xpi. d canōe xō nihil di-
cat s ofonē dnica nō ptermittat. et q ibi se-
quūt sub silētiō dicēda nō dicat. calicē vlt
hostiā n habeat. nec d his q sup calicē seu
eucharistiā dicūt vlt fuit aliqd dicat vlt fa-
ciat. pt etiā dicere pax dñi sit sp vo. zc. et
exinde missae officiū suo ordine pagat. me-
li ē tñ talia omittē. vep qdā icipiūt mis-
sam d die celebrātes illā suo ordie vsqz ad
offerēdā. postea incipiūt aliā missam et eā
cantāt vsqz ad eundē locū. et idē faciūt plu-
ries si volūt. et icepta missa viuoz icipiūt
qnqz missā mortuoz eā psequētes vsqz ad
eundē locū. et exinde pcedentes dicūt tot
secretellaz qz missas inceperūt. semel tñ
canonē dicētes et psecrātes: et i fine tot ora-
tiōes dicūt qz officia missae inceperūt. sed b

tanq̃ detestabile reprobam? **P**ōt tñ sac-
dos qñq̃ plures missas vna die celebrare
Primo i festo natal' dñi. sic i sexta pte s̃b
illo festo dicef. **S**cdo vbi necessitas exigit
puta si q̃s moriat. **C**ōciliū tñ carthaginē-
se dic q̃ si ep̃s ṽl ali' p' etiā obierit. p̃me-
moratio solis oronib' faciēda ē sine missa
Tertio cā honestat. ṽl si aliq̃ mag' p̃sona
supueniēs velit missā audire. **Q**uarto fm
q̃l dā cā vtilitat. puta pp̃ p̃grinos pp̃
hospites. pp̃ter comētes. pp̃ infirmos
pp̃ter sponfos. 7 pp̃ raritatē clericor. 7
paupertatē eccl'iar. sacerdotes pp̃rios non
hñtiū. **Q**uito vt dixit sicard' ep̃s cremo-
nen' i mitrali cū due festiuitates occurr̃t
pñt et tres celebrari. tñ q̃z h̃ sit licite in na-
tali. tñ q̃z xp̃i passio triptita ē. **P**ass' ē em̃
liguis iultatiū. maib' xberatiū. 7 clauis
crucifigētiū. **I**p̃e et ē a p̃riarchis gestib'
imolat'. a pp̃het' x̃bis sacrificat' a p̃r̃e 7 a
seip̃o reali' oblat'. **S**exto p̃ri rōne si i die
ieiunij occurr̃t aliq̃d solēne festū pōt vñā
d̃ festo 7 aliā d̃ ieiunio celebrare. si ali' p̃-
sbyter n̄ assit. **L**egit et q̃ leo papa sepe se
pties 7 aliqñ nonies i eadē die missas cele-
brauit. **S**acerdos tñ aliā missā i eadē die
celebraturus i vltia tñ missa pfusionē su-
mat. qm̃ si i p̃ma fumeret ieiun' nō esset. 7
sic aliā missa impediref. alias at̃ q̃tiēs cele-
brat. toties corp' xp̃i 7 et pfusionē sumat
Sed nūquid pransus p̃ficiat. **R**ñdeo sic. li-
cet h̃ facere nō debeat. nō em̃ ieiunij est d̃
s̃ba. put i canone innuit aug. als dñs non
p̃fecisset. **M**agis tñ hugutio dic̃. **S**a-
ne p̃scis tp̃ib' heresib' pullulatib' 7 trini-
tatē ipugnātib'. ex institutōe alicuius ma-
gistri karoli rogatu boifacij archiep̃i ma-
guntini statuenti. **P**rima feria missa d̃ tri-
nitate dicebat. **S**cda feria d̃ sapia **T**ertia
feria d̃ sp̃sctō. **Q**uarta feria d̃ charitate.
Quinta feria d̃ angelis. **S**exta d̃ cruce. **S**e-
ptima d̃ brā x̃gine. **C**ā x̃o illa cessante illd̃
cessauit. 7 dñicali officio ordinato statutū
fuit. p̃ma feria suū h̃ret officiū. s̃. d̃ trini-
tate. **S**cda d̃ angel. q̃z tñ c̃p̃mo creati sunt
i bonis gratuit. tñ em̃ lux diuisa fuit a te-
nebris. i. boni angeli a malis q̃z tñ cecide-
rūt mali. boni x̃o cōfirmati sūt. **I**n prima
x̃o feria creati fuerūt angeli i bonis natu-
ralib'. **C**antat etia i scda feria p̃ defūctis
vt illis adhibeam' suffragia angelor. **E**t

q̃z vt dicūt qdā i p̃ma feria refrigeriū hñt
illi q̃ sūt i purgatorio. 7 stat i scda feria re-
deūt ad penas 7 laborē. q̃re vt eor s̃bueni-
atur laborib'. missa p̃ illis i scda feria cele-
braf. **I**n tertia feria p̃ p̃ctis. **I**n q̃rta pro
pace. **I**n q̃nta p̃ tribulatiōe. ṽl i tertia fe-
ria d̃z repeti introit' misse de dñica. **I**nsti-
tutū etiā fuit vt i q̃rta feria ieiunaref. 7 il-
la s̃lt̃ die d̃z missa de dñica dici nisi festiui-
tas ipediāt. **I**n q̃nta feria d̃z s̃lt̃ repeti of-
ficiū dñice. s̃. introit' epla 7 euāgelij q̃z di-
es iouis d̃z cognata dñice diei. put dicef
s̃b ti. d̃ accessu pōti. ad al. **I**n sexta feria d̃
cruce. **I**lla ei dies appropriat' xp̃o i cruce.
q̃z ipse iea mori 7 crucifigi voluit p̃ salute
hūani generi. **I**n septia feria d̃ brā x̃gine
Ad initij habq̃t. **Q**m̃ oli in quadā eccl'a
ciuitatis p̃stāt̃nopol erat imago brē x̃gi-
nis. corā q̃ depēdebat velū qd̃ totam vela-
bat imaginē. s̃ h̃ velū i sexta feria p̃ ṽspe-
ras recedebat ab imagine nullo mouēte so-
lo dei miraculo. q̃si deferret in celū. vt ad
plenū posset imago a p̃lo p̃spici. **C**elebra-
tis x̃o ṽspis i sabbato descēdebat ip̃z ve-
lū añ eadē yconā siue imaginē. 7 ibi mane-
bat vsq̃ ad sextā feriā. **H**oc viso miraclo
sancitū ē vt sp̃ illa feria d̃ brā x̃gine cātaref.
Alia et rō ē q̃z dñō crucifixo 7 mortuo. et
discipul' fugiētib'. 7 d̃ resurrectōe despan-
tib'. i ea sola tota fides i sabbato illo remā-
sit. sciebat ei quō portauerat eū sine laborē
7 peperat sine dolore. 7 iō certa erat q̃ fili-
us d̃i eēt 7 a mortuis die t̃tia r̃surgē dēbat
Et h̃ ē rō q̃re dies sabbati mag' q̃ alia di-
es brē marie appropriat'. **T**ertia rō ē q̃z diei
sabbati ē ianua 7 introit' ad dñicā diem.
Un cū sum' i sabbato. sum' iux' dñicā diē
Dies aut dñica est dies req̃ei. 7 s̃gt̃ vitaz
eternā. **U**n cū sum' i grā dñe n̄re sum' q̃si
i ianua paradisi. q̃z igif ipsa ē porta nob̃ ad
regñū celoz qd̃ p̃ diē dñicā figurat. iō d̃ il-
la solēnizam' i septia feria q̃ diē dñicā pre-
cedit **Q**uarto vt solēnitas m̃ris solēnitati
filij p̃tinuef. **Q**uinto vt festiui' agat' i die
in q̃ deus ab oi ope req̃euit. **M**otanduz
etiā est q̃z in misse officio vbi xp̃i passio re-
presentat' tribus linguarū generibus vti-
mur. s̃. greca hebraica 7 latina. ad signifi-
candū q̃z his tribus linguis scriptus est
titulus crucis xp̃i **I**oh. xix. 7 ad designā-
dū q̃z om̃is lingua que p̃ hāc triplicē intel

ligit deū laudare et p̄fiteri d̄z. q̄ dñs nōst̄
 ihs xps i gl̄ia est dei p̄ris. **L**icet em̄ multa
 sint genera linguarū. istetñ sunt p̄ncipales
 hebreā pp̄t legē et q̄ est mat̄ aliarū. greca
 pp̄t sapiāz. latina pp̄t nobilitatē et roma
 ni ip̄erij dñiuz. **V**erba latina sūt eplē euā
 gelia. orōnes. et cār. greca sūt kyrie eleysō
 xpe eleysō et imas. hebraica sūt alka. amē
 sabaoth et osanna. **U**n̄ et in missa romani
 p̄ntificis i p̄cipuis solēnitatib⁹ legi euan
 gelij et eplā nō solū i latino. v̄eretiā i greco
 ad designādū cōiunctiōz v̄riusqz p̄li sub
 vna fidē. siue q̄ ecclia p̄stat nō solū ex lati
 nis v̄eretiā ex grecis. et vide i. v̄s. p̄te s̄b
 ti. d̄ parascue. **S**z q̄r̄it v̄tz sacerdos mi
 nus q̄ duob⁹ p̄ntib⁹ d̄z celebrare missaz et
 vidē q̄ nō. statuit nāqz sother papa vt nul
 lus missaz solēnia celebrare p̄sumat. nisi
 duob⁹ p̄ntib⁹ sibi qz r̄ndentib⁹. ip̄e tertiū
 habeat. **C**ū em̄ ip̄e pluralit̄ dicat dñs vo
 bis cū. et secreta dicat. orate p̄ me puenit
 vt ip̄i salutati a plurib⁹ r̄ndeat. **V**erū
 aliud est necessitat̄ articul⁹ in q̄ p̄t vno so
 lo p̄ntē celebrare. et aliud religiōis cōtem
 ptus. **D**ie q̄z credēdū ē et sacris autorita
 tibus cōprobat q̄ angeli dei comites assi
 stūt oratib⁹. iux̄ illud p̄pheticū. **I**n p̄spe
 ctu angeloz p̄fallā tibi. **E**t angel⁹ ad tho
 biā. **Q**uā orabas cū lacrimis obtuli orōnē
 tuā dño. **S**z et i canone misse p̄tinet. **S**up
 plices terrogam⁹ op̄s de⁹. iube h̄ p̄ferri p̄
 man⁹ sc̄i angeli tui i sublimē altare tuum
Preterea q̄libet hō h̄z suū p̄p̄riū angeluz
 ad custodiā. **U**n̄ dñs i euāgelio loq̄ns de
 puulis ait. **A**ngeli eoz sp̄ vidēt faciē p̄ris
Illos igit̄ habem⁹ in oratiōe p̄cipes. q̄s
 habebim⁹ i gloriā cōsortes. **S**ol⁹ tñ
 p̄s̄b̄r nō pōt diuinū officiū absqz ministri
 suffragio celebrare. p̄t in cōstitutiōe ale
 xandri cauef. **C**anon q̄z tholetan⁹. cōcilij
 statuit. vt vbi t̄pis vel loci siue cleri copia
 suffragat̄. habeat q̄sqz deo sacrificiis post
 se vicini solamīs adiutorē. vt si ex alt̄q̄ ca
 su ille q̄ ad officia impletur⁹ accedit turba
 tus v̄t ad terrā elisus fuerit: a tergo sp̄ ha
 beat q̄ ei⁹ vicē intrepide assequat̄. **S**i q̄dez
 copia t̄pis suffragat̄ si n̄ fuerit guerra. lo
 cū si ecclia sit diues. cleri sit ibi copia cleri
 eoz. **G**enerali aut̄ dictū ē q̄ illa est legitima
 missa. i. q̄ s̄t sacdos. r̄ndēs. offerēs atqz cō
 municans. **S**icut ip̄a p̄cū cōpositio euide

ti rōne demonstrat. **I**ntroit⁹ ad chorū p̄
 phetaz respicit. qm̄ p̄m **A**ug. moyses mi
 nister fuit veteris testi. p̄phete ministri nō
 ui. kyrie eleysō ad eos respicit p̄phetas
 q̄ circa dñi aduentū erant. d̄ q̄bus fuerūt
 zacharias et iohes baptista fili⁹ eius. **G**lo
 ria in excelsis ad cetū respicit angelozum
 gaudiū natiuitatis dñi pastorib⁹ annunci
 antiū. **P**rima collecta respicit ad h̄ q̄ dō
 minus circa annū duodecimū agebat. qm̄
 sc̄z ascendens hierosolimā sedebat in dō
 ctiores audiens et interrogās. **E**plā ad io
 hānis p̄dicationē p̄tinet. **R**isoriū ad be
 niuolentiā ap̄loz respicit. s. quō a dño vo
 cati secuti sunt eū. **A**lla ad leticiā m̄ris eo
 rū p̄tinet. quā habebāt de p̄missiōib⁹ ei⁹
 vel de miracul⁹ q̄ p̄ eū vel p̄ nomen eius fie
 bant. euāgelij respicit t̄ps a sua p̄dicatōe
 vsqz ad p̄dictū t̄ps. **Q**uōd v̄o deiceps i mis
 se officio agit ad illud respicit t̄ps q̄ est a
 dñica qua pueri hebreoz obuiauē ei vs
 qz ad diē ascēnsionis ei⁹ siue penthecostes.
Quōd v̄o secrete vsqz nobis quoqz peccato
 ribus. designat illā orationē quā ihs i mō
 te oliueti exercebat. **Q**uod aut̄ postea agi
 tur significat t̄ps q̄ dñs in sepulcro iacuit.
Quā v̄o panis in vinū mittit̄ aīam dei ad
 corpus redire demonstrat. **S**alutatio se
 quēs significat salutatiōes postea discipu
 lis a xpo factas. **F**ractio oblate significat
 fractionē panis factā a dño discipulis in
 emaus. **H**ec pleni⁹ in suis locis dicet̄ **P**e
 missa p̄ mortuis et ip̄oz officio in septima
 p̄te dicet̄ **A**d huc missa nō nisi i sacra dō
 locis. i. in tabernacul⁹ diuinis p̄cib⁹ a pon
 tificib⁹ delibutis absqz magna necessitate
 dici d̄z. **N**ō q̄ in p̄phanis domibus absqz
 ep̄i licentia. qz sanctius est missā nō cana
 re vel non audire. q̄ in locis in q̄bus h̄ fie
 ri nō oportet. **U**n̄ scriptū ē. **V**idene offe
 ras holocausta tua in oī loco quē videris
 sed in omni loco quē elegerit dñs de⁹ tu⁹
De h̄ dicet̄ in p̄hemio q̄ntē p̄tis. **P**ōt at̄
 esse necessitas vt dicat̄ in nauī vel in exer
 citu s̄b papillione siue s̄b diuo si illud h̄r̄i
 possit. sed tūc cū tabula seu altari viatico.
Presbyter autē nō debet missam celebra
 re sine licentia ep̄i in altari in quo ep̄us ea
 die celebrauit **S**ixtus tñ papa statuit mis
 sam nō nisi sup̄ altare celebrari. **F**elix pa
 pa p̄m⁹ statuit sup̄ mēorias martyru⁹ mis

las celebrari. **B**onifaci² papa sc²os statuit
 vt i misse celebratōe clerici a laicis sint di-
 uisi. **M**artin² papa statuit missā alta vo-
 ce cātari. **V**irgili² papa statuit eā i ecclesie
 oriē tali pte dici. **I**llud qz notādū ē q in
 missa repñtat pugna ⁊ victoria sacerdoti
 ⁊ hostē antiquū. **P**rocell² ad hāc pugna
 ponet s² ti. d accessu pōti. ad al. i fine. **A**r/
 ma x²o ⁊ pugna sacerdoti posita sūt i phe-
 mīo tertie ptis. **R**ursus missā qñ qddaz
 iudiciū imitat. **A**n ⁊ canon actio vocat.
 Est em actio cā i iudiciū deducta. **I**ō mis-
 sa qdē cā nra agif. oratoriū ē ptoziū. deul
 iudex. dyabol² accusator. mistri testes. sac-
 dos aduocatus ⁊ defensor. h est moyses q
 cām ppli ad dñm allegabat. c² patrocini-
 delator fallatia p²utaf. ⁊ nra inocētia cō-
 pbat ⁊ absoluit. ⁊ iudic ira placat ⁊ p mi-
 sericordiā culpa r²mittit. **L**etex missa d²
 misterii qd pferet ⁊ sacrificiū quod offert.
Misse at officiū i duas pncipalr diuidit
 ptes. vicz i missā cathecuminoz. ⁊ missā
 fidelii. **M**issa cathecuminoz ab itroitu
 vsq p² offertoriū. q missa ab emittēdo d²
 qm qñ sacerdos incipit cōsecrare eucharis-
 tiā cathecumini foris d² ecclia mittit. vñ
 antiq² plecto euāgelio diacon² supra pul-
 pitū acclamare solebat. **S**i q² cathecumi-
 nus adest exeat for² put dices in sexta pte
 sub q²ta ferā q²te dñice qdragesime. **A**d
 iō fiebat qm cathecumini l3 sint i fide in-
 structi. nōdū tñ sunt renati siue baptizati.
 ⁊ iō nōdū sunt de corpe ecclie. sicut nec iu-
 det. nec gētilis. qre sacris altaris mysteriis
 interesse nō dñt. q nō nisi baptizatis fide-
 bus cōmittit nec thesauri ecclie sūt inimi-
 cis oñdēdi. **A**n d² qbusdā q cathecumino-
 rū ⁊ nōdū renatoz tipū seu figurā gerebāt
 scriptū ē **I**esus aut nō credebāt se ill scies
 qd i hoie esset. **H**ic et i canone carthagiū.
 p²ciliū d² q nec gētilis nec heretic² nec iude-
 us phibeat eccliam ingredi audire x²bus
 dei vsq ad finē misse cathecuminoz nec et
 incestuosi. **M**issa x²o fidelii est ab offer-
 torio vsq ad post cōmunionē. **E**t d² missa
 illa a dimittēdo. qz ea expleta ad ppria qñ
 q fidel² dimittit. **M**issa g² aliqñ est nomē
 collectiui. qz qñq missa vocat qd ē ab in-
 troitu vsq ad offertoriū. **A**nq² qd ē ab in-
 troitu sacrificij vsq ad ite missa ē. ⁊ b² veri-
 us qz tūc hostia mittit. **A**nq² qd v²litatus

est d² missa totū officiū ab introitu vsq ad
 ite missa est. siue inuocatio nois dei q sit a
 sacerdote sup altare. qñ trāsmissa. eo q po-
 pul² fidel² p misterii sacerdoti q vice medi-
 atoris int² deū ⁊ hoies. i. xpi fungit. pces
 supplicatōes. ac vota altissimo trāsmittit.
Anq² illud tātū officiū qd s² filētio dicit.
Anq² solū x²ba illa qd² dñicū p²ficat corp²
Aliqñ missa ē nomē ppriū qz significat cri-
 stū q missus ē a p²re in hūc mūdū. **S**ignifi-
 cat etiā angelū q mittit vt p ei² manus ho-
 stia offerat in sblime altare dñi. **I**pm g² sa-
 crificiū. i. hostia vocat missa. qñ trāsmissa
 p²us siqdē a p²re nob. vt. f. esset nobiscū po-
 stea a nob p²ri vt intcedat ⁊ sit p nob ap²
 deū. **I**te trāsmissa. pmo nob a p²re p incar-
 nationē xpi filij sui q fuit missus celestis. ⁊
 postea patri a nob p passionē ei². **S**ilr in
 sacro trāsmissa pmo nob a patre p sc²tifi-
 cationē q nobiscū esse incipit postea patri
 a nob p oblationē q p nobis apud patres
 intercedit. **H**ec em missio seu legatio sola
 sufficiens ⁊ idonea est ad soluendas inter-
 deū ⁊ hoies inimicitias ⁊ offensas. **L**uz g²
 dyacon² in fine misse dicit. ite missa ē. idēz
 est ac si dicat. redite ad ppria. vel seqmini
 xpm qz missa siue oblata est hostia saluta-
 ris p nobis ad deū patrē placādū. **P**o-
 test et² ⁊ ali² missa diuidi in qtuor ptes fm
 aplm. j. ad thi. ij. ⁊ h² etiā in canone p²ciliū
 toletan. f. in obsecratōes. o²ones. postula-
 tiones. ⁊ laudes siue g²arū actiōes. **Q**uo-
 rū x²boz expositio in qnta pte s² ti. d² etia
 ponet. **P**ars pma ptendit ab introitu vs-
 q ad offertoriū. ⁊ d² obsecrationes. i. p²ca-
 tiones q. f. sunt priusq² spēs incipiāt bñdi-
 ci. **S**cda vsq ad finē dñice o²ois ibi vicz.
Libera nos quesumus dñe rē. **T**ertia vs-
 q ad cōmunionē vicz fm **A**ug². o²ones
 q² epus dici post cōmunionē. **Q**uarta vs-
 q in finē. f. fm **A**ugu. qñ post ite missa est
 vel bñdicamus dño. p²ls rñder: deo g²as
Scdm alios x²o pma ps ptendit ab intro-
 itu vsq ad **T**e igif. **S**cda vsq ad **O**rem²
 preceptis salu. **T**ertia vsq ad collectas.
Quarta vsq ad ite missa est. **R**ursus q²
 qñq fuerunt sanguinis xpi effusiones. iō
 misse officiū ab offertorio in antea in quin-
 qz subdiuidit ptes. vt ibi dices. **S**ed ⁊ qz
 in sola cruce etiam quinary fuit sangui-
 nis effusio. ideo et solus canon subdiuidi-

tur i qñq ptes **P**rima vsq. q̄ p̄die. **S**ecūda vsq. ad memento. **T**ertia vsq. ad p̄ceptis. **Q**uarta vsq. ad embolismū. **Q**uinta vsq. ad collectas.

De quinq̄ psalmis quos pontifex celebraturus dicit.

Celebratur pō
tifer missaz solētia q̄sdam psalmos et orōnes ex institutione celestini p̄m̄i p̄mittit. q̄s interī dū caligis et sandalijs ornat diē fm̄ exhortationē psalmiste dicētis p̄occupem⁹ faciē ei⁹ in psal. et i psal. iubi. ei. **H**i psalmi sūt qñq̄ videlz **Q**uā dilecta tab. **B**ēdixisti. **I**ndia. **C**redidi. et **D**e p̄fūdis. vt q̄cqd̄ immūdū qñq̄ sensuū trāsgressiōe p̄misit qñq̄ psalmo rū orōne detergat. **Q**uedā em̄ p̄tinent in q̄libz ip̄oz q̄ recte p̄ueniūt celebraturū altaris misterii et eucharistie sac̄m̄. **O**rōnes x̄o q̄s adiicit manifeste p̄tinet ad sp̄etrandū cordis et corpis mundiciā et munimen. **R**urs⁹ iō diē. **Q**uā dilecta et alios psal. vt i x̄po cui⁹ typū gerit x̄tutū plenitudo notet. **E**t nō q̄ religiosus fm̄ ordis sui p̄fessionē discalciet⁹ incedēs missā celebraturus se calciet ex p̄cepto apli dicētī ad eph̄ State calciaui pedes in p̄p̄tione euāgelij pacis. **N**empe p̄ calciamēta q̄ sūt de pelli bus animalū mortuoz et calcāt terrā. et sē clausa d̄ subter et apta desup. significat q̄ sacerdos d̄ esse mortuus mūdo et d̄ h̄re cor clausū ad terrena. et ip̄a tanq̄ lubrica calcare et vilipendere et aptum ad respiciendū et desiderandū celestia.

De capiti cōpositiōe et manū lotiōe.

Caligis et sandalijs impositi pontifex et sacerdos caput pectinat. man⁹ et faciē lauat. **N**ā et legalis sacerdos sacrificaturus lotis p̄us manib⁹ ac pedib⁹ induebat manastafim. cui⁹ loco hodie sandalia habent. put dictū est i tertia pte lb̄ ti. d̄ legalib⁹ indumēt. **P**ectinat igit caput. et faciē lauat. **P**rimo exēplo marie q̄ futuraz x̄pi passionē figurās vnxit oleo caput ei⁹. **E**tem i missae officio x̄pi passio rep̄ntatur. **S**ecdo ex mādato dñi dicētī i matheo. **L**auat cū ieiunas vnge caput tuū et faciē tuā laua. p̄ b̄ significas q̄ i sc̄tis opib⁹ n̄ris om̄

nē fictionē et s̄tatiōz a nob̄ amouē debem⁹. **T**ertio pectinat caput. **N**ā p̄ capillos superflue cogitatōes et cura t̄rene solitudinis. p̄ caput mēs et intētio. q̄ cūctis aie actib⁹ sic caput ceteri mēbris sup̄eminet. significat. **C**ōgrue igit pectine capilli cōplanant et ordinant. et euulsi sepan̄. ad notandū q̄ tūc sp̄alr mores p̄ponē et superfluas cogitatōes a se repellē d̄z iux̄ illud p̄phetiā. **A**uferte malū cogitationū v̄raz atq̄ mēs ip̄i⁹ p̄uia discretiōe seperiari. q̄etari et purgari a terrenis solitudib⁹. et x̄tutib⁹ ornari d̄z. **P**ecten em̄ p̄p̄ ordinatā i sc̄is s̄iōib⁹ diuisionē discretiōne s̄iōz. q̄ intētiō aie adorna. sic capilli capiti pectine adorant. **Q**uā q̄z lauat p̄p̄ reuerentiā tāti sac̄i. q̄ten⁹ ad illud pertractādū mūdissimus accedat. **U**n̄ greg⁹. i pasto. li. i. c. xij. **N**ecesse ē vt mūda studeat cē man⁹ q̄ diluere sordis curat. **C**orporalit⁹ igit lauat man⁹ vt sp̄ualr mūdēt act⁹. iux̄ illud ps̄. **L**auabo int̄ innocētes ma. me. et c. ne q̄si illotus manib⁹ ad mēfaz peruenire videat. n̄ q̄ lutū manū diuina sac̄a cātaminet. **S**i q̄s indigne māducat et bibit iudiciū sibi māducat et bibit. **U**n̄ et in euāgelio math̄. **N**ō lotis manib⁹ māducare nō coīnq̄nat hoīem. q̄ x̄o d̄ ore p̄cedūt et d̄ corde excūt vīcz cogitatōes male homicidia et adultēria et cetera h̄mōi. h̄ sunt q̄ inq̄nat hoīem. **S**olicite q̄ satagēdū est vt nō tā exteriora manū q̄ interiora mētū inq̄namēta purgēt. **Q**uanū at lotio a lege sumpsit exordii vt p̄missum est **L**egit em̄ **Exod. xxx. xxxviii. et xl. c.** q̄ moyses fecit labrū enei d̄ speculis mulierū in q̄ lauabāt se sacerdotes. i ingressu tabernaculi testimoniū et q̄n̄ accessuri erāt ad altare. **S**i q̄dem in labro eneo sonoro significat cōfessio. **I**n altari aureo mētis amaritudo. **I**n speculis mulierū vite sc̄toz p̄sideratio. **S**acerdos ergo priusq̄ ad altare veniat per cōfessionē siue lacrimis p̄nie se abluat. p̄ mētis amaritudinē se purget. per cōsiderationē vite sc̄toz se informet. **D**e p̄mo **Isa. iij.** **Q**uādamini q̄ fertis vasa dñi. **D**e sc̄do. **1. Cor. x. y.** **E**xpurgate vet⁹ ferment. et c. **D**e tertio heb̄. xij. **H**ūntes impositā nubē d̄ponamus omne pondus et circumstans nos p̄ctm̄. vt sim⁹ in numero innocētum audacter dicentiū. **I**udica me dñe qm̄ e. in in-

bo 7c. **Ite** Lauabo inf innocētes manus meas 7 cir. a. t. d. Deinde man⁹ lotas manutergio ēgit. qz p⁹ lacrimas p⁹ tritiōis pctā abhorrere 7 abolere p opa satisfactōis d3 Linū qdē p laborē ad cādorē pducit 7 penitētes p satisfactōnē ad ppetuā glorificationē. Criniū igit manuū 7 faciei ornamēta. nō sūt voluptatis oblectamēta s̄ i figurā a dño sacerdotib⁹ legis iniuncta.

De aque benedictę consecratione et aspersione.

Sacerdos i do

S minicis dieb⁹ celebratur⁹ alba 7 stola patus. p⁹ulsq⁹ planetā induat. vt liberi⁹ vocare possit aquā ex institutione alexandri pape pmi bñdicat. albare ecclīaz 7 p⁹lm aq bñdicta asp⁹git vt ois spiritūū imūdoz spurciā tā d hitacō qz d cordib⁹ fidelīū ppellat. b em⁹ vtus aq ex orizate inest. Et etiā qz nouus xpianorū p⁹ls baptismatis sacro renat⁹. ita ministerio aque lota renatoz corpa munit. sic sāguis agni a pisco p⁹lo ad repellenduz p⁹cussorē i postib⁹ ponebat. Quid in canone alexandri ita legi⁹. Aquā sale asp⁹sa p⁹lis bñdicim⁹ vt ea cūcti asp⁹si sanctificēt 7 purificent qd 7 oib⁹ sacerdotib⁹ faciendū ēē mandam⁹. Nā si cinis vitule asp⁹sus p⁹lm sanctificabat atqz mūdabat. s. a venialib⁹ multo magis aqua sale asp⁹a dluinisq⁹ p⁹ci bus sacrata p⁹lm sanctificat atqz mūdāt a venialib⁹. Et si sale asp⁹so p heliseū sterilitas aq sanata ē. qnto magis diuinis p⁹cibus sacrat⁹ sal sterilitatē rez aufert hūanaz 7 coindnatos sc̄tificat 7 purgat 7 cetera bona multiplicat 7 insidias dyaboli auit. 7 a fantasmatū x̄sutijs hoies defendit. Rursus tūc sacerdos int⁹ tabernaculū asp⁹git. dū dei miscōiam petit. Ciprian⁹ qz papa ait. qz iō hoies aq bñdicta asp⁹gun⁹. qz valet ad sc̄tificationē. Vñ scriptura p ezechielē dīc. Asp⁹gā sup vos aquā mūdā. 7 mūdabimini ab oib⁹ imūdicijis v⁹ris. 7 dabo vob cor nouū 7 spm nouū in vob. Ite in numeris. Qui tetigerit cadauer hois siue humane aie morticinū. i. a morte cadens 7 ppter h̄ septē dieb⁹ fuerit immūd⁹ asp⁹gat ex hac aq die tertia 7 septima 7 sic mūdabit a pctō. Si em⁹ asp⁹sus die tertia non fuerit septia nō poterit emūdari. Ite d̄ ex

hac p̄mixtiōe asp⁹sus nō fuerit polluet tabernaculū. i. tanq⁹ pollut⁹ nō intrabit cū alijs tabnacu. i. seipm q est ps tabnacu li dñi. i. ecclīe. 7 pibit ex isrl. Ite d̄ aq ex p̄ationis nō ē asp⁹sus imūd⁹ erit 7 manebit spurciā ei⁹ sup eū. Et itez. Purificabis leuitas circūspgēs eos aq purificatōis. 7 sterū. Aqua asp⁹sionis purificatio est. Ex qb⁹ apparet asp⁹sionē aque instar salutaris lauacri obtinere. Quidā tñ pmissa refert ad aquā baptismi. Aqua igit i memoriaz baptismi oi dñica bñdicat. vt dīcet in. vj. pte sub ascēsiōe. pter qz i pascha 7 penthecosten. qz i sabbatis dñicas pcedētib⁹ bñdictis fontib⁹ añ crismati infusione aq recipit. 7 ad asp⁹gēdū nos 7 domos reseruat. sic in canone cautuz h̄r. Ex aq g bñdicta nos et loca i significatiōz baptismi asp⁹gim⁹ nec asp⁹gimur vt rebaptizemur s̄ vt grām diuini nois cū memoria baptismati inuocem⁹. Et i3 in dictis duab⁹ dñicis asp⁹gat altare nō tñ tūc cātā autiphona. Asp⁹ges me do. 7c. qz tē poti⁹ lugēdū nob est cū recolim⁹ nos eē a xpo mūdatos per sue supplicij passiōis. iux illud treno. iij. Memoria memor ero 7 tabescet i me aia mea. In dñicis g dieb⁹ añ missam magi altare tātū 7 tot⁹ p⁹ls asp⁹gūt. Quis i nocturnis 7 vespis oia altaria vel saltem p̄cipua thurificent. Circa qd p̄siderādū q h̄ asp⁹sio alia rōne fit sup p⁹lm 7 alia sup altaria. Quia em⁹ p̄clusit d̄s oēs s̄ pctō saltē vent ali qz septies in die cadit iust⁹. idcirco ipe p⁹ls ecclīam ingrediēs diuinis insis̄tē intē d̄s ipa aq sc̄tificata asp⁹git. q valet ad qtidiana delenda. sic 7 cinis vitule in veteri testō. Im qd q immund⁹ erat phibebat ecclīam ingredi donec aq lauaret. Altare at asp⁹git pp̄ reueretiā sacri qd ibidē p̄scrāndū est. vt inde oim malignoz spirituum p̄ntia arceat. Et qm xps p altare qd eē d3 lapideū significat Im illd apli petra at erat xps. 7 fides n̄ra d̄ vno xpo 7 nō de plurib⁹ ē. idcirco vt signū signato rīdeat vnico altari asp⁹so vniū⁹ asp⁹git p⁹lus. qz ipe sol⁹ ē q tollit pctā mūdi. Thurificatio x̄o qnqz rep̄ntat diffusiōez diuisaz grarū spūaliū. 7 qm grā n̄ solū i capite. verū etiam in alijs s̄biecti capiti inuenit. iō pueniēter p⁹ p̄mū secundario alia altaria: p q d̄i uerfi grad⁹ sanctorū intelligūt. thurifica

ri solēt. Rursus thus i thuribulo. cor igne
ofonis accessū significat. qz g ofo nra solū
ad deū z xps mediatorē nrm dz pncipalr
applicari. iō z altare z crucifir? thurificari
solēt. In pascale aut tpe ad aspgēdū cāta
m? vidi aquam. qd sumit d ezechiele. cui
dñs oñdit citatē edificatā sup mōrē z xgē
tē ad austrū in q erat mirabile tēplū. Cui
tas ecclia est d q dñs. Nō pōt abscondi citas
supra mōrē posita. Tēplū est corp? xpi. d
q dñs. Soluite tēplū h z p? tridū exci. ill d
Aq d tēplo egrediēs fons est baptisimi de
latere xpi pcedēs. Sed cū fuerit i leuo lā
ceat? cur h dñs a latē dextro. Rñdeo q sūt
duo latera xpi. s. dextrū z leuū. Dextz est
diuinitas z leuū hūanitas. A latere igitur
dextro exiuit. qz de diuina xpi natura spi
ritus scūs aqua inuisibil? pcedit. q aq visi
bili q d latē leuo. i. hūanitate lāceata pflu
xit saluādi x̄tutē tribuit. Recte igit h i p
cessiōe pascale cātam? i laudē flumīs hui?
cui? mūditiōe p mōrē xpi reuixim?. Ve
rū p? octauā pētecostes cātat i dñicis ad
aspgēdū antiphona. Aspges me dñe. q
a pasca vsqz tūc intermittit. qz d fide pas
siois z hūilitate baptisimi ppha p dicit.
Choro aq cū bñdicif sal admisceat qd ab
heliseo sūpsit exordiu. Et fit h ad notādū
q pps p aquā intellect? vt sc̄ificari possit
p sacerdoti officiū x̄bo dei imbuif qd p sa
lē significat. Fit ter crux sup aquā z salez
qz docet pps sc̄tē trinitati grās p sua eru
ditiōe atqz redēptōe referre. Per aquā qz
p̄fessio p salem amaritudo significat. ex q
mixtura gemin? ptus pcedit. s. diuīsiō seu
sepatio delictoz. z or? x̄tutum ac bonoz
opm. Sz qre pri? sal bñdīf qz aq. Rñdeo
p sal intelligit amaritudo pnie. p aquā ba
ptism? qz g cordis x̄tritio dz pcedere ab
solutionē. z pnia baptisimū iō pus bñdici
tur sal qz aq. Et nō qtuor esse genera aq
bñdicte. Prima i q fit iudiciū purgatiōis
q in vsu nō est. Scda aq q sc̄ificat in dedi
catiōe ecclie z altaris. d qb? in pma pte di
ctū est s̄b ti. d p̄sc. ecclie. z altari. Tertia est
q in ecclīs aspgimur. d q h agif. Quarta
aq baptisimi d q dicef i. vj. pte s̄b sabbato
sc̄tō. z hac solebāt hoīes aspgi p̄ulqz cris
maref. z adhuc fit i qbusdā locis. s̄ hodie
interdictū est. Putabāt em se itez a petis
b? aq aspiōe mūdari: cū tñ pstat nullū bñf

baptizare posse. Quia x̄o mai? dignū tra
bit ad se min? dignū iō si aqua nō bñdicta
admisceat bñdicte. efficit bñdicta.

De officio seu introitu misse.

In introitu p
ma ps misse incipit. Sciēdū at
q sc̄i p̄res z pphē añ xpi adue
tū suspirātes z pconātes. p̄miserūt deside
ria. opa. laudes. z p̄ces. q singula figuran
tur in missa. Introit? nāqz. s. ipa antipho
na vaticinia pphetaz. z sc̄oz patz deside
ria. cū pconijs. filij dei aduentū z incarna
tionem dei expectatiū exp̄mit. In cui? rei
signū in pma dñica aduent? cātat ecclia in
troitu. Ad te leuauī. Chor? igit pfallenti
um clericoz q significat chor? pphaz z m̄
titudinem sc̄tōz xpi aduentū expectatiūz
aiam suā dilatat. z introitū i iubilo cātat.
qm pphē p̄iarche reges z sc̄dotes om
nesqz fideles aduentū xpi cū desiderio ex
pectabāt clamātes z iplozātes. Emitte ag
nū dñe dñatozēz f̄re zc. Item veni domi
ne z noli tardare zc. Hinc etiam ille syme
on iust? z senex bñdixit dicens. Nunc di
ser. tu. do. fm ver. tu. zc. Quia vide. ocu.
mei salu. tu. zc. Et christ? Multi r̄ges z
pphē. voluerūt videre q vos videt z nō
videt zc. Ex eoz g p̄sona cantat introit?
p qz xps introiuit i mūdū. iux illud apli.
Et cū introducūt p̄mogenitū i orbē terre.
z adozent eū oēs angeli dei. Sed q̄ sc̄ificul?
psalmistic? siue psalm? q x̄sionez ad opa
tōnez notat. B̄r et x̄sus qz p eū reuītimur
ad introitū significās opa z vaticinia. Cō
sequenē ex institutiōe damasi pape dicif
glia p̄ri z fili. z spū sc̄tō zc. qd s̄igt laudē
qz post opatiōez danda est glia. B̄r etiaz
glia vt ondat p̄rem z filiū z spū sc̄tū
h̄re equalem glia z coeternā maiestatez
i p̄ncipio z nūc et sp̄ z in secula seculoz. i.
in p̄nti p̄terito et futuro t̄pib?. In p̄positō
aut glorie m̄ p̄mā cantationem introitus
et ip̄i r̄petitionem des̄igt captationez be
niuoletie. Ut em qd expectabāt facilius
obtinerent ad totā trinitatem cordis z vo
cis gloriificatiōe clamabāt dicētes. Dñe
nobis dñe m̄scōiam tuā et salutare tuum
da nobis. qui sedet super cherubin manū.
coram effra. b. et ma. Quorum tandez cla
morem spū sc̄tū exaudiens yn̄x̄teum

oleo leticie p̄ p̄fortib⁹ suis. ⁊ ad euāgelizā
dū paupib⁹ destinauit. s̄c̄ ip̄e dei fili⁹ p̄ p̄
phetaz testat⁹ dicēs. Spūs dñi sup me eo
q̄ vnxit me euāgelizare paupib⁹ misit me
Deinde antiphona ip̄a seu introit⁹ repetit⁹
vt desiderū ātiq̄ patz seu iteratō ⁊ mlti
plicatio suspiroz ⁊ clamorū ip̄oz euidēt⁹
exp̄mat⁹. **Un̄ p̄pha.** **Q̄da** remanda ex
pecta reexpecta. **Modicū** ibi ⁊ modicuz
ibi. si morā fecerit expecta eum. qz veniēs
veniet ⁊ nō tardabit. **Hoc** āt desiderū āti
quoz nō sp̄ rep̄ntat introit⁹ intellectu l̄re
s̄ iubilo cātilene. **Uerū** i dieb⁹ p̄festis bis
introit⁹ cātā i laudē diuie ⁊ hūane natu/
re q̄ in p̄sona filij sunt vnite. **In** q̄busdam
ho eccl̄ijs ⁊ p̄cipuis festiuitatib⁹ triplica
tur i laudē ⁊ honorē trinitatī q̄si tripudie
mus ei cui⁹ memoriā missā cātā. ⁊ d̄ se
mel cū gl̄ia p̄ri ad laudē incarnatiōis **Un̄**
qz aut̄ inchoat voce d̄missa. ad notandū
humilitatē. sub sequentē alta voce repetit⁹
q̄ vocis exaltatio significat excitationē ⁊ a
somno pcti. quē vox sup̄p̄ssa demonstrat
sū illud apli. **Hora** iā ē nos d̄ somno sur/
gere. **P̄ot** etiā ⁊ alit̄ dici. put de inuitato
rio i. v. pte s̄b nocturnis dicet. **Semp̄** tñ
integre repetit⁹ vt p̄fectio leticie denoret.
Quedā ho eccl̄ie dicūt introitū. **P̄rio** p̄fe
cte. qz eccl̄ia deū laude p̄fecta laudat. **Se**
cū do ip̄fecte. qz ip̄fecta ē ois laus vie. **Ter**
tio p̄fecte qz p̄fecta ē laus patrie. **D̄** aut̄
introit⁹ eo q̄ dū ille canit: sacerdos minis
tratur⁹ ad altare intrat. seu qz p̄ illā anti
phonā ad officiū intrat. q̄ etiā vocat̄ offi
ciū. q̄si efficiū put dicet in phemio. v. p̄l
Celestin⁹ papa statuit. vt psalmi dauid
cētū q̄nāq̄inta. ad introitū misse añ sacri
fi cū antiphonati canerent. qd̄ antea nō fie
bat. s̄ epla pauli ⁊ euāgelij tātū legebant̄
⁊ postea missa celebrabat̄ **De** illis ḡ psal.
excepti sunt oēs introit⁹ regulares. ḡdua
alia. offertoria. ⁊ cōmunionēs. q̄ cū modu
latiōe p̄mo ceperūt ad missā i eccl̄ia roma
na cantari. **Greg⁹** em̄ introitū misse cū cā
tu ordinauit. ⁊ vnū x̄sū d̄ illo psalmo q̄ cā
tabat̄ retinuit. **Irregulares** ho introit⁹
sūt q̄ fm̄ varietates solēnitatū instituti sūt.
vt puer nat⁹ ē nob̄ rē. **Spūs dñi** re. oz. ter
raz rē. **Et** hi h̄nt x̄sus d̄ psalmo. p̄ter q̄ il
li. **Uiri galilei** rē. ⁊ nunc scio vere rē. **Et**
aliq̄ qdā fm̄ aliq̄s eccl̄ias. **Et** est notandū

q̄ q̄n introit⁹ de psalmo sumit. si p̄m⁹ ver
sus psalmi sit introit⁹. aliq̄s d̄ seq̄ntib⁹ x̄
sib⁹ eiusdē psalmi erit x̄sus illi⁹ introit⁹ si
cut p̄z i introitu et̄ie serie p̄me hebdomad̄
q̄dragesime q̄ incipit. **Dñe** refugij. vers⁹
em̄ ē. **P̄**iusq̄ mōtes fierēt. **Si** ho nō pri
mus x̄sus psalmi. s̄ aliq̄s ali⁹ d̄ sequentib⁹
sit introit⁹ tūc p̄m⁹ x̄sus psalmi erit x̄sus
ip̄i⁹ introit⁹ vt in natali est introit⁹. **Dñs**
dixit ad me rē. x̄sus ho ē. **Quare** fre. gē.
⁊ ppli medi. sūt inania. **Et** i festo innocētū
introit⁹ est. **Ex** ore infantū ⁊ lactentiū p̄
fecisti laudē v̄c. x̄sus est. **Dñe** dñs n̄r rē.
Et sic d̄ alijs. **Qd̄** sit ad significadū vniōz
⁊ cōnexitatē capitis ⁊ mēbroz. **Rursus**
x̄sus q̄nq̄ est duplex. q̄nq̄ vnus. q̄nq̄ di
midi⁹. **De** q̄ dicet. in. vj. pte sub sabbato
tertie hebdomade q̄dragesime. **Dū** autēz
introit⁹ canit nō sedet. qm̄ ad op⁹ et p̄e
coniū x̄pi introit⁹ refert. vt p̄destinati ad
vex cultū dei vocent. **In** q̄busdā eccl̄i
is trophi dicūt p̄ psalmis ex institutione
gregorij pape ad maius gaudiū d̄ x̄pi ad
uentu rēp̄sentandū. **Est** aut̄ p̄pe trophus
qdā x̄sicul⁹ q̄ i p̄cipuis festiuitatib⁹ cātā
immediate añ introitū q̄i qdā p̄ambulū
⁊ p̄tinuatio ip̄i⁹ introit⁹. vt x̄bi gr̄a. **In** se
sto natiuitatī añ introitū illū. **Puer** nat⁹ ē
nob̄ rē. p̄cedit trophus iste. **Ecce** adest d̄
q̄ p̄phete cecinerunt dicētes. **Puer** nat⁹ ē
nob̄ rē. **Habuit** aut̄ trophus originē a le
ge. **Regis** em̄ **Nume. x.** q̄ dū eleuaret ar
ca cātābat. **Exurge** dñe. **Cū** ho deporta
bat̄ cantabat. **Reuertere** dñe ad multitu
dinē exercit⁹. **Et** d̄ troph⁹ a trophos qd̄
est puerisio qm̄ qdā ibi solēt fieri cōuersio
nes ad introitū. **Un̄** q̄nq̄ pus d̄z vers⁹ ⁊
post helyson. **Et** ind̄ etiā trophiū. d̄ zona
qz cōuertit̄ ab vmbilico ad vmbulādū cir
cūendo. **Potest** etiā ⁊ aliter dici. qm̄ in
troitus est laus eccl̄ie de iudeis cōuersis.
Un̄ tria p̄tinet vicz antiphonā x̄sus ⁊ glo
ria. ⁊ h̄ p̄pter tres ordines fidelij q̄ fucit
hebraice lingue. s̄. p̄riarche p̄phete ⁊ apli
Introitus siue antiphona ē p̄riarcharū.
x̄sus p̄phaz. gl̄ia ho ap̄lorū. antiphone
repetitio est p̄dicatiōis idēptitas ⁊ confir
matio q̄si qd̄ longe pus p̄riarcha gestib⁹
figurauit. p̄pheta p̄dixit. aplus euangeli
zauit. **Ad** quā etiā cōuersionem notādā
solēnes trophi alicubi inferūt. q̄ sunt lau

des ad introitū pueritiles. **P**ā trophos grece pueris dicitur latine ut pmissum est.

De accessu sacerdotis et pontificis ad altare. et de processione.

Om̃ introitus
Canif pōtifer seu sacerdos par^o et sacris idumēti ornat^o. d. sac̃ ede egredit^r. et de altare accedit. significans qd xps expectatio gētū carne sacrosctā assūpta ex xgis carne icorrupta de secreto hiatulo celoz egress^o ē i mūdū. vlt^o secreta ede vicz d^o xginali vtero egress^o ē tāq^o spōsus d^o thalamo suo. Porro eps sine sacerdos egrediēs pcedit inf^o duos. vicz inter vnū p̃byter et diaconū. quē aīcedit s̃bdiacon^o euāgelij codicē clausū gerēs. illū pcedit duo ceroferarij. q̃s et pcedit ferēs turibulū cū icēso. **D**emū eps vlt^o sacerdos ad altare pueniēs mitrā deponit. p̃fessionē facit codicē apit^o et osculat^o aptū. Sacerdos itaq^o seu eps illū magnū repñtat sacerdotem. s. xpm. de q^o ait apls. **E**ps assistēs pontifex futuroz bonoz rē. Sacerdos s. leuita illū dducēs legē et pphetiā dsignāt. s. m̃ illū qd ip̃e dñs ppoluit i pabola sauciati. q̃a sacerdos qdā descēdit eadē viā et viso illo p̃terijt. s. ltr et leuita. **M**oyles qz et helias i figura legi et pphētie aparuerūt i mōte cū xpo loq̃ntes. Sacerdos qz et leuita deducit ep̃m. qz lex et pphā xpm annūciauerūt et p̃miserūt. **M**ōyſes inq̃t p̃phetā suscitabit vob^o dñs d^o fratrib^o vris ip̃m tanq̃ me audiet. **I**te **E**saías. Ecce velet pphā magn^o et ip̃e renouabit hierlm. **E**l ep̃us seu sacerdos inf^o duos existēs. s. q̃t xpm inf^o duo testamēta. ip̃e ei a duobus testamētis mundo p pphetas et aplos p̃dicat. q̃a x̃o ille i mūdū vctur^o p̃miserūt pphas sapiētes et scribas. i locū scribarū p̃mittit pontifex seu sacerdos s̃bdiaconū portatē scripturas. q̃ sapiens sit dñica disponē vasa. **Q**uq^o x̃o archidiacon^o et sacerdos pontificē deducūt quē immediate diacon^o et s̃bdiaconus aīcedūt. q̃ significāt aplos et discipulos q̃s xpus misit aī faciē suā et adhuc q̃tūdie mittūt p̃dicatores et plati ecclēie p̃parare viā dño spūalr aī faciē suā. **A**d huc s̃bdiacon^o aīcedēs signat iohem baptistā q̃ p̃cessit i spū et ṽtute helie p̃parare dño plebē p̃fectā. et fert aī pontificē codicē

euāgelij. qz iohes aī xpm p̃dicationē etiā gelicā ichoauit dicēs. **D**ñiam agite appro pinq̃bit em̃ regnū celoz. **D**iacon^o x̃o rep̃sentat pphetas. q̃ annūciauerūt futurā ex euāgelio vitā. **E**terz ep̃s ideo seq̃t euāgelij ad notandū qd s̃p illud et intueri et in mente h̃re. et aī illū portat. qz p doctrinā euāgelij ad xpm vitā viā p̃parat. **D**ōr et dici qd p diaconū libzū ferentē et p diaconū euāgelij p̃conē. sanctos noui testi. p libzū x̃o euāgelij. nouū intelligimus testm̃. **D**er ceroferarios x̃o et thuriferariū scōs q̃ p̃cesserūt nouū testm̃. et p duo candelabra cū cereis ardentib^o legē et pphetiaz q̃ xpm mūdi lucē nunciabāt cōmemoram^o. **S**ine igne em̃ nō d̃z sacrificari. iuxta illud leuitici. vj. cap. **I**gnis in altari meo semp ardebit. **Q**uid lumen h̃mōi significet. et d^o candelabris dictuz est in prima pte sub ti. de picturis. **C**erei ferunt sup candelabra q̃ fundamentū designant vt sup fundamētum luceat corā hoib^o lux p̃dicatoz. pulchre q̃ candelabra dyacon^o et subdyacon^o aī euāgelij p̃cedūt. qz lex et pphetie legē grē p̃cesserūt. **I**n q̃busdā ecclesijs s̃t tres cerei. quoz medius significat illū qui ait. **U**bicūq^o sunt duo vel tres rē. **I**n alijs septe qz grā septiformi tota ecclesia illuminatur. **D**e hoc aliter sub euāgelio dicitur **T**huriferari^o x̃o ceroferarios antecedit et alios. ad notandū qd thuris significatio sanctis vtriusq^o testamenti cōis est. **D**er thuribulū aī cor humanū p̃petent notatur. qd debz esse apertū supius ad suscipiendū. et clausum inferi^o ad retinendū. h̃is ignē charitatis et thus deuotiōis. siue sua uilissime ofonīs. seu bonoz exēploz sursum tēdētū. qd p fumū inde resultantē notat. **S**icut em̃ thus in igne thuribuli suauiter redolet et sursum ascēdit ita op^o bonū vlt^o oratio ex charitate vltra oīa thīmiamata fragrat. **A**d huc thuribulū cū icēso corp^o xpi suauitat^o odore plenū. carbones sp̃m̃ sc̃m̃ thus boni opis odore dsignāt. **D**e b̃ etiā dicef i q̃nta pte sub ti. de laudib^o matutis et infra sub ti. de thurificatione. **P**ostq̃ ad altare vctū ē cerei q̃ p̃cesserāt postponūt: vt oīdāt doctores fuisse ante natiuitatez et p^o illuminātes. **C**andelabra x̃o manibus pacolitos tenēt dōec kyrie eleyson icipiat^o tur. ad notandū qd doctor d̃z exercē ope qd

Liber

docet. q̄q̄ nō d̄z rudē p̄lm deferē donec
sciat p̄fiteri dñe miserē. Illo x̄o incepto d̄
ponūt q̄nq̄ i pauimēto. Tū q̄z p̄acta bo
na opa hūiliare z eē puluerē recognosce
nos debem⁹. Tū q̄z doctores i bono op̄e z
i p̄dicatiōe se terrā eē cognoscere dñt. P̄z
dū officiū inchoat s̄bleuari dñt. q̄z q̄sq̄ z
p̄cipue plat⁹ se erigē p̄ bona opa d̄z. vt ce
teri b̄ vidētes glorificēt p̄rem q̄ ē i cel. Ad
huc p̄tifer ad altare pueniēs mitrā d̄po
nit. put dictū ē i etiā p̄es b̄ ti. d̄ mitrā. De
inde p̄fessionē facit. Iterea x̄o dū p̄fessio
fit subdiacon⁹ t̄z libz euāgelioz clausū añ
faciē ei⁹ a p̄te sinistra. Stat q̄dē ad sinistra
qm̄ ip̄e i aliq̄b⁹ tenet locū p̄phetaz q̄s se
pe ecclia legit. t̄z libz añ oculos p̄tiferis
vt ille iugē memoriā habeat euāgelice p̄
dicatiōis. q̄ clausus tenet. qm̄ lex euāgelī
ca clausa i p̄phetis mistice p̄tief. Cōfessi
one aut̄ facta sacerdos libz apit z oscula
tur. put s̄b ti. d̄ osculo altari dicef. Sane
fm̄ **Innoē.** papā tertiū romanus p̄tifer
dū stationā solēnitās celebraf cū sex ordi
nib⁹ clericoz d̄ q̄bus in p̄hemio sc̄de p̄tis
dictū est. a sacrario siue a locoybi se induit
z p̄auit p̄cessionāl̄ p̄grediē ad altare.
designās q̄ x̄ps exiuit a p̄re z venit in mū
dū **Hic** em̄ p̄cessiōis ordo generatiōis x̄pi
seriem rēp̄sentat. quam matheus euāgeli
sta describit. in qua sex inueniunt̄ ordines
p̄sonaz. a q̄bus fm̄ carnē x̄ps originē tra
xit. z i mūdu p̄cessit. vicz p̄riarche. p̄phe
reges. p̄ncipes. pastores. z duces. **Abraā**
patriarcha dauid p̄pheta. salomon rex.
salmon p̄nceps. iudas pastor. **Rozobabel**
dux. **Duo** diaconi pontificē deducētes si
gnificant abraam z dauid. q̄bus incarna
tionis x̄pi facta est rep̄missio. **Nā** illi re
promissū est. in semine tuo b̄ndicent̄ om̄s
gētes. isti x̄o pollicitū est. de fructu vētri
tui ponā sup sedē tuā. **Propter** q̄d euāge
lista figurāl̄ hos duos i generatiōe x̄pi p̄
misit inq̄dens. **Liber** generationis dñi nr̄i
ihu x̄pi filij dauid filij abraā **Isti** sunt due
columnne quas verus ille pacificus in ve
stibulo tēpli posuit añ hostiū. q̄s ambit fu
nicul⁹ duodeci cubitoz id ē q̄s fides duo
decim ap̄loz amplectif. d̄ q̄ruz medio x̄pi
hostiū credētib⁹ apit. **Quatuor** aut̄ mi
nistri sup pontificē mapulā ferūt in lūmi
tatibus q̄tuor baculoz colligatā. z in d̄ ip̄

Quartus

si ministri mapularij nuncupant. **Papu**
la illa q̄ diuersis figurata est imaginib⁹ sa
cram designat scripturā. q̄ multis z varijs
insignita est misterijs. **Hec** q̄tuor baculis
sup pontificē portat̄ extensa. q̄z sacra scri
ptura q̄tuor modis sup x̄p̄z ferf̄ exposita
vicz historice. allegorice. anagogice. z tro
pologice put dictū est i p̄hemio libri. hec
est fluui⁹ padisi. q̄ q̄tuor i capita diuis⁹ p̄
grediē. h̄ ē mēsa p̄positiōis q̄ q̄tuor pedi
b⁹ eleuata s̄bstitit. **Sup** p̄tiferē ḡ portat̄
extensa vt is venisse monstret̄ quē lex scri
pserat z p̄phete. **Nā** ip̄emet x̄ps incipēs
moysē z p̄phetis interpretabaf in oib⁹ scri
pturis q̄ d̄ ip̄o erant. p̄pter q̄d alibi dicit.
Si crederetis moysi etiā crederetis z mihi
d̄ me em̄ ille scripsit. **Quatuor** mistri ma
pulā ferētes quatuor sunt euangeliste sa
crā scripturā declarātes z fidē exaltantes
Hinc est q̄ in summutatibus baculoz eo
rū imagines collocat̄. **Et** p̄ferunt̄ duo lu
minaria cū incēso. q̄z lex z p̄phete cū psal
mis. x̄pi p̄nūciauerūt aduētū x̄po attestā
te q̄ ait. **Necesse** ē ipleri oia illa q̄ i lege mo
ysi z p̄phetis z psalmis de me sc̄pta sunt.
In maiorib⁹ aut̄ solennitatib⁹ septē cāde
labra corā pontifice deferūt. p̄ q̄d illd̄ oñ
d̄if q̄d iohes in apocalipsi describit. p̄uer
sus inq̄t vidi septē cādelabra aurea z i me
dio ip̄oz silem filio hoīs vestitum podere
vt ille p̄ aduenisse mōstret̄ sup quē req̄
euit sp̄s ḡtie septiformis fm̄ illud **Isaie**
vaticiniū. **Egrediē** x̄ga de radice yesse.
z flos d̄ radice ei⁹ ascēdet. e. r. s. e. s. d. s. s. z
i. s. cō. z. f. s. s. z. p. et. r. s. e. s. t. d. **In** q̄bus
dā etiā basilicis circa mediū chozi maipu
lus stupe ap̄pēd̄if. cui p̄tifer trāsies ignē
apponit vt in p̄spectu p̄li cito incineret̄. p̄
h̄ fm̄ aduētū cōmemorās. in q̄ x̄ps viuos
z mortuos z seculū p̄ ignē iudicabit. **Nā**
ignis in p̄spectu ei⁹ ip̄ ardebit. z in circū
tu eius tēpestas valida ne vicz q̄s male se
curus existat qm̄ q̄ in p̄mo aduēntu blādi
d̄if p̄ sc̄m exterret. q̄ em̄ iudicandus ve
nit in p̄mo. iudicatur⁹ veniet in sc̄do. **Hoc**
etiā fit vt p̄tifer ignē apponēs. cōsideret
q̄ ip̄se in cinerē d̄z redigi. z ornatus ei⁹ in
faullā cōuertit̄. z q̄ quēadmodū stupa fa
cile cōburit̄ sic ē facile z q̄si i momēto p̄e
sens trāsit mūd⁹ z p̄cupiscentia ei⁹. **Quia**
fm̄ iacobum ap̄lm. vita nr̄a vapor est ad

modicu parens. **N**eforte qui gloriosus in cedit in tpali gloria delectet. **N**ā oīs caro fenū 7 oīs gloria eius q̄si flos fenī. **C**ū aut tā pontifex appropinq̄ altari. p̄miceri? sco le cantoz accedēs dextrū ip̄i? humerū corā astātib? oscula f. qz cuz xps nasceret in mūdo. angelus ille cū quo facta ē celestis militie multitudo laudantium deū natiuitatem ei? pastorib? patefecit. de quo dicit p̄pheta **P**uer nat? ē nobis et filius dat? est nobis. et fact? ē p̄ncipat? sup humerū ei? **P**orro tres sacerdotes q̄ pontifici venienti corā altari reuerenter occurrunt. et inclinantes os ei? osculantur et pect? sig nificāt illos tres magos qui venerunt hie rosolimā dicētes. **U**bi est qui nat? est rex iudeoz 7 p̄cidētes adorauerūt eū. 7 aper tis thesauris suis obtulerūt ei munera au rū thus 7 mirrā. **P**er geminū q̄dē osculū geminā in xpo p̄sentē naturā. diuinā. s. 7 humanā diuinā q̄si latētē in pectore. hūā nā q̄si patētē in ore. quas etiā p oblata mu nera magi mistice figurarūt. **O**sculū enī signū est reuerētie. put sub ti. de pacis os culo dicef. **D**isponit autē ista p̄cessio ve lut castroz acies ordinata. **N**ā maiores 7 fortiores q̄i custodes exercitus pueniunt 7 sequūtur. minores aut q̄si debiliores in medio colligunt. **P**recedūt ei ep̄i 7 p̄sby teri. subsequunt pontifex 7 dyaconi. colli gūt in medio s̄bdyaconi 7 acoliti. **C**atores xpo q̄si tubicines exercitū p̄cedūt vt eū ad plia s̄ demones exercitent et inuitēt de q̄ plio apls ait. **N**ō est nob colluctatio adū sus carnē 7 sanguinē s̄ aduersus spiritua lia neq̄cie in celestib?. **U**nū **B**uccinate i ne omenia tuba in die insignis solemnitatīs v̄re. **P**remisim? de p̄cessione sūmi pō tificis. inde etiā occasione sūpta 7 de alijs p̄cessionib? aliqua subiiciamus. **C**irca qd̄ generalr notandū est. q̄ sic i missa legatio xpi p nobis in mūdū figurat sic 7 in p̄ces sionib? n̄ris ruerio n̄ra ad patriā nostraz denotat. quaz solennitas egressū ppli de egypto pene in oib? imitat. **S**icut em po polus ille p moysen ereptus ē demanib? pharaonis. sic ppl̄s dei p christuz liberaf de ore leonis. **E**t sicut table testamēti de monte sinai acceptē sunt a moyse 7 coram populo portate. exo. xxxiij. 7 xxxv. c. sic liber euangelij sumit de altari 7 portatur

Illos xpo colūna ignis p̄cedebat. et ante nos lumen candeles p̄cedit. **A**nte turmas illorū signa ferebantur. et ante nos cruces et vexilla portātur. **I**bi p̄digia fiebant. 7 apud nos miracula nō cessant. **I**llic leuite tabernaculū feder portabat. 7 n̄ri dyaco nes 7 s̄bdyacones planaria 7 capfas fe rūt. **I**bi arca dñi a sacerdotib? portabaf. 7 apd̄ nos scriniū aut feretrū cū reliquijs a p̄sbyteris deportaf. **A**pud illos aaron sūm? sacerdos seq̄bat ornat. 7 apud nos ep̄s infular. **A**pud eos moyses cū virga apud nos rex cū sceptro. vel ep̄s cū cābu ca. **I**bi clangor tubaz. h̄ strepit? cāpanaz. **I**bi ppl̄s armat. h̄ cler? sacris vestibus et ppl̄s x̄tutib? odornat. ibi ppl̄s as p̄gebat cū sanguine. h̄ aqua b̄ndicta cū sale. **I**llis obuiat amalech sanguinē sitiens. nob tur ma demonū n̄re vite sp̄ infidiās. **I**llic ius sue extitit victor. 7 n̄r ih̄us victoriam nob obtinuit. **C**ū aut ad aliquā eccliam p cessionalit̄ tendim? tūc quasi ad terrā pro missionis accedim?. **C**ū xpo eccliam cantā tes intram? q̄si gaudentes ad patriā pue nimus. **C**ū circa eccliam feretrū cū cāpa narū pullatiōe portam? q̄si cū arca cuz so no tubaz 7 cū clāgore ppli hiericho circui mus. **H**iericho corruit 7 destruit cū i nob p̄cupiscētia vincit. **C**ū xpo d̄ choro ad ali qd̄ altare imus. ibi q̄ stationē facimus si gnificat q̄ aie ad xpm tendēt 7 cōcinēt in cōfortijs angeloz. **S**ecdo etiā dauid salo mon nos ad p̄cessiōes informauerūt. cuz dauid arcā dei in tabernaculū 7 salomon in tēplū cū hymnis 7 canticis portauerūt 7 sub alis cherubin locauerūt. **S**ic christi hūanitas ascēdēs celū ingredit 7 ab ange lis pennit odornat. quē fidelia comitat. **T**ertio etiā in p̄cessionib? memoramus. q̄ xps de Anu p̄ris venit in mūdū. d̄ p̄sepe ad tēplū. de bethania i hierlm. 7 de hieru salē in mōtē. optātes vt de mūdo reuertamur ad patriā. 7 de vna ecclia ad aliā. s. d̄ militante ad triūphātē. sequētes crucē. i. vestigia crucifixi 7 nos vicijs 7 cōcupiscē tijs crucifigētes. sequētes etiā vestigia s̄a ctoz. p̄cepta euangelioz. 7 induti vestes sacras. s. lozicā iusticie. cingulū p̄tinentie. scutū fidei. 7 galeā salutis eterne. **P**einō sa cerdos celebratur? q̄si s̄ spiritalia neq̄cie in celestib? pugnatur? sacris vestibus q̄si

Liber

Quartus

armis iduif put dictū ē in phemio etie p-
tis. In nōnullāt ecclīis sic pcessio ordia-
tur. Precedūt nāq; septē acoliti cū lumia-
rib⁹ significātes om̄s q̄ p septiformē spūs
sancti grām lumē scie fidelib⁹ misrauerūt
Illos sequūt septē subdyaconi cū plana-
rijs significātes illos q̄ p eādē grām pleni-
tudine diuinitatī in xpo habitā corporatū
docuerūt. Et post eos septē dyaconi repū-
tantes vniuersalit̄ oēs q̄ p eandē gratiam
spūalē intelligētīa vīz euāgelicā d̄ xpo ha-
buerunt. Et p⁹ eos duodeci pōres signifi-
cantes oēs q̄ fide sancte trinitatis. vltiū
vel q̄tuor virtutū opib⁹ coruscant. q̄s co-
mitant̄ tres acoliti cū thurib⁹ et incenso.
significātes tres magos q̄ xpo munera ob-
tulerūt. Deinde seq̄tur vn⁹ subdiacon⁹ co-
dicē euāgelij baiulās q̄ sigt legē. Qui iso-
pōtifice pcedit. qz lex continens in se passio-
nis euāgelicū sacm̄ pcessit xpi aduentus
Et portat illū clausū ad notādū q̄ illud in
lege fuit obscurū pūq; agn⁹ septē libri sig-
cula apiret. Deinde pontifex a duob⁹ q̄ i
curru vehit. quē turba comitat̄ orādo i q̄
designat q̄ p̄ls seq̄t xpm i celū. In q̄ co-
mitatu decē sūt ordies. s. hostiarj. lectores
exorciste. acoliti. s. diaconi. diaconi. p̄sbi-
cātores. laici. mares. et mulieres. qz curr⁹
di decē milib⁹ mltiplex. Bilib⁹ d̄. ad iū-
nuādū eoz pfectionē. Sz dyaconos s. dy-
aconos et acolitos p̄serti secum patos ad-
ducit. iux illud. Ecce mitto ad vos pphe-
tas sapiētes et scribas. Prophete sūt dya-
coni. sapientes subdyaconi. scribe acoliti.
His siqdē xpi vicari⁹ et ipe xps i publicū
deducit i mediū adolescentulaz timpani-
striaz. Eū aut̄ pductū cātores et duo cho-
ri suscipiūt gratulādo cātātes introitū cū
glia i excels⁹. Depe cātores siue clerici i al-
bis exultātes. angeli sūt q̄ xpm ascēdētes
cū glia et laudib⁹ in altissimis exceperūt.
Duo chozi q̄ laudes p̄cinūt sunt duo p̄li
iudaic⁹ et gētilis. q̄ xpo veniēti ad eū lau-
dib⁹ occurrūt. Ipa xpo pcessio ē via ad ce-
lestē patriā. Alq̄ b̄dicta pcedēs mūdicia
vite ē. Luminaria miscēie opa. iux illud.
Sint lū. ve. p̄cin. et lucerne ardētes in ma-
nib⁹ vris etc. Siqdē pōtifer seu sacerdos
q̄si medi⁹ collocat int̄ clerū et crucē pcedē-
tē. et p̄lm subsequētē. tanq; mediator dei
et homin vices gerēs. Preterea maiores in

chozo et i pcessiōe posteriores sunt qz sal-
fit descēdēti. Vñ zache⁹ pnceps publica-
noz. qz pusill⁹ erat cū ascēdisset sicomozū
vt videret ihm trāseūtē. ait ei ihs Zachee
descēde. qz hodie optet me manē i domo
tua. At ille descēdit. et accepit illū gaudēs
in domū suā Iudei vñ i sblimī stātes erāt
et maiores eoz pmas cathedras in sinago-
gis hnt. Crux ḡ quasi regale vexillū et tri-
umphale signū in pcessionib⁹ p̄mittitur.
Pr̄io vt fugiāt q̄ odeit eū a facie ei⁹. ē em̄
signū victorie xpi. iux illud vexilla reg⁹. p-
deūt ful. cru. etc. q̄ demones victi sūt. Vñ il-
lo viso timēt et fugiūt. et pp̄t b̄ i q̄busdā lo-
cis tēpestatib⁹ aeris opponit̄. vt demones
fugiāt et ab aeris cōcitatiōe desistāt. Mem-
pe scitē crucis misterij ē nostrū signū et ve-
xillū. vñ Esaie. xj. Stat i signū p̄loz ipm
gētes dep̄cabūt et erit sepulcrū ei⁹ gl̄iosuz
Scdo crucis vexillū p̄mittit̄. qz sic apl⁹
ad gal. Absit mihi gl̄iari. nisi in cruce dñi
nri ihu xpi. p quē mūdus nob̄ et nos mōdo
crucifigi debem⁹. Be b̄ etiā s. ti. d̄ euāge-
dicef. Quib⁹ etiā vexilla p̄mittūt̄. vt di-
cef in. vj. pte s. ti. d̄ rogatōnib⁹. Sane vt
p̄missū est dū sit pcessio cāpane pulsāt̄. nā
sic rex terren⁹ in exercitu suo regalia h̄z in
signia. s. tubas et vexilla. sic et rex eternus
xps in ecclia sua militātī cāpanas p̄ tubis
et cruces p̄ vexill⁹ h̄z. d̄ q̄ i pma pte s. ti. de
cāpanis dictū ē. Adhuc cāpanaz strepit⁹
pphas q̄ xpi aduētū p̄nūciauerit figurat.
Panni et alia substernūt̄ in loco vñ trā-
sire et ad cantandū pcessio stare d̄z iux illd
thobie penit. Platee tue sternēt̄ auro mū-
do et candido et i vjs ei⁹ cantabit̄ alla. Il-
lud aut̄ sciēdū q̄ q̄tuor sūt solēnes pcessio-
nes. s. i purificatiōe b̄tē v̄gis marie. i ramis
palmar. in pascha. de q̄bus i locis suis di-
cef. et q̄rta q̄ fit i ascēsiōe dñi. ad rep̄tatio-
nē illi⁹ vltie pcessiōis quā discipuli p⁹ do-
minū i die ascēsiōis ei⁹ i celū seceft. ven-
ientes sūt cū eo ad mōtes oliueti vñ assūpt⁹
ē vidētib⁹ illis. i cui⁹ pcessiōis rep̄tatio
nē fit pcessio i dñicis dieb⁹. Sciēdū est em̄
q̄ p̄mitina ecclia obseruabat diē dñicā so-
lēnē vt et mō. et fiebat i ea pcessio i memori-
am resurrectiōis. et obfuebat etiā quintā
feriā et fiebat i ea pcessio i memoriā dñice
ascēsiōis. Sz multiplicatī sctoz festiuitati-
bus sublata est solēnitas q̄nte ferie et eius

pceffio p agapitū papā i dñicā trāslata ē
vt a pto tūc ad eccliam pueniēte sit ⁊ solē
niter valeāt celebrari. Et ppter h dies io
uis dñi vulgarit cognata dei dñice. qz vicz
antiqtus par solēnitas fuit vtriqz. In die
bus igit dñicis pceffionē faciētes resurre
ctionē dñicā memoram ⁊ pceffioz p disci
pulos p dñm factā repñtam nō q illi eā
i dñica die fecerit vt pmissū ē. Nepe egre
diēdo eccliam ⁊ regrediēdo ad eā qñ dñe
rusalē redim⁹ ad iherlm. put illi fecerit ⁊ seq
mur crucē sic illi crucifixū. Et h illi sine ie
su redierit. nos tñ cū cruce redim⁹. p eo q
ipse dixit. Nobiscū sū vsqz ad psumatiōez
seculi. Que pceffio añqz tertia dicat facie
da ē put i sexta pte sb ascēsiōe dicet. Nō ē
etiā ptermittēdū q i dñicalib⁹ pceffioni
bus de nouo dñitat testō cantare. ⁊ xgi
nē salutare. ⁊ aliqd qd ad ei⁹ laudē pprie
ptineat cātare debem⁹. Ex qd et pfectudo
inoleuit vt i claustris oratorū xgis pstru
atur. quā i statiōe pma ex pñtina pstitutiōe
salutam⁹. Licet em dicat q xps resurgēs
pus marie magdalene apparuerit. verius
tamen credi q mri sue añ oēs apparuerit
Sed ad euāgelistas h dicē nō ptniuit. qz
officiū fuit testes resurrectionis inducē nec
deciuit ad testificadū p filio mrem inducē.
Si em xba extraneaz feminaz visa sunt
icredulis deliramēta. quō nō magi matrē
p filij amore crederent delirasse. Et sic ro
mana sentire vidē ecclia q i pma die p re
surrectionē. s. in pascha apud btām mariā
maiorē celebrat stationē. qñ pponēs iherlm
i. xginē q vidit pacē p alijs i pncipio leti
cie sue. Quo circa sic pma die ad miscōiaz
suā apud scām ma. maiorē pcurrim⁹ sic ⁊
ad ei⁹ honorē in dñicalib⁹ pceffioib⁹ pma
statio deputat. vt eā laudib⁹ extollētes ⁊
ad ei⁹ oratorū festinātes cū spōso dicē vi
deamur. Qadā ad mōtē mirre. ⁊ ad collē
thurī. Qdōs qdē ē ipa btā xgo. ad quā fi
li⁹ resurgēs vadit aparēdo. ⁊ nos adorā
do. Postremo notādū ē q i qbusdā eccle
sijs p pceffionē oēs clerici añ crucifixū ve
niūt inclinātes illi ⁊ dicētes. Que rex nñ bñ
dicit⁹. S⁹ ⁊ plumalia aut alias solemnes
vestes portarūt añ altare illas deponūt. p
mo ad representandū q filij hebreoz sterne
bāt vestimēta sua in via añ xpm in pceffi
one sibi hierlm veniēti facta. Scō ad oñ

dendū q diuino vacaturi officio. oia mū
dana a mentib⁹ abicere dñt.

De pceffione.

Priusquam sa
cerdos vel eps grad⁹ altari as
cendat. añqz sacrū ordinat offi
ciū. ad seipm reuertēs inclinat se añ altare
significās xpi exinanitionē q inclinauit ce
los ⁊ descēdit. cū se formā sui accipiēs ex
inanauit. Et pñderās q sic diē salomō. iu
stus i pncipio pmonis accusator est sui. cō
fusus etiā de illa pphetica pñlatōe. Dixi
pñtebor ⁊ tu re. ⁊ c. d pñtis suis cū astanti
bus generalit pñtef. psalmū illū pñmittēs
ex institutiōe celestini pape pñmi. rite ad h
pñiēte. Iudica me dñs ⁊ c. vt discretus a
gēte non sancta ⁊ ab hoie liberat⁹ iniq. ad
altare dei dign⁹ introeat. petit em libera
ri a tēptatione. ⁊ illuminari a gñ. vt patz
in ipso psalmo. Petit et a deo vt det ei qd
offerat. s. filiū suū. quez nisi ei daret. prout
abrae dedit nō hñet qd offerret. Fit q pñel
sio vt purior sit ⁊ sine macula ingrediatur
in q denorandū est. qz nō vt qdā min⁹ pñ
de faciūt in specie. ne cauterizent pñciētie
auditor. sed in genere sunt pñtēda pñtā.
qm ista pñessio nō est occulta s. manifesta.
Et nota q cū i tēplo salomonis dedicato
sacerdotes dicerēt. Cōfitemi dño qm bo.
qm in se. mia ei⁹. nebula impleuit domum
dñi ⁊ obumbravit facies sacerdotū. ita q
se inuicē videre nō poterant. Et ait Salo
mon. Dixit dñs q inhabitaret in nebula.
dixit. i. ope demonstrauit. qm i mōte synai
apparuit i nebula. isrl in nube pñessit. ⁊ añ
moysen in cauerna positū trāsiuit in nebu
la. Percutim⁹ aut pect⁹ cū pñtā pñtemur
exemplo publicani q pect⁹ suū pcutiebat
dicens. Dñe ppicius esto mihi peccatori
In tñsione qdē pectoris tria sunt. ictus.
son⁹. ⁊ tactus. p que significant tria q sūt
in vera pñia necessaria. vicz cordis contri
tio. oris pñessio. ⁊ opie satisfactio. qz in tri
bus peccam⁹. s. corde ore ⁊ ope Deinde p
circūstātib⁹ orat indulgētiā pñtōz implo
rans. Nā xps de secreto pñis in mūdū ve
niēs ⁊ d vtero xginali pcedens. patribus
suspīria multiplicantib⁹. p nob passurus
hierlm introiuit. i mortē se inclinauit. cau
sam suā s. hoīem dolosum ⁊ iniquū dō cō
b 2

Liber

mittens et prius confessionem fecit dicens. **C**onfitebor tibi per celi. **I**pse qui nobis indulget per prius corpe peccata nostra portauit. **S**ane potest facturo confessionem subdiaconus manipulum coram altare immittit. **P**rimo ad notandum quod processionalia per manus alienam puta subdiaconi vel alterius. et non per propriam recipere et administrare debet. **S**ecundo ad designandum quod non sufficit oris confessio nisi et boni operis fructus per manipulum designat sequitur. **T**ertio ut videtur se inferioris ministerii ornameto ornari a iohanne huiusmodi. **R**ursus idem pontifex post acceptam casulam et non ante manipulum recipit. quia Christus cuius typum gerit non prius manipulos operis. quam per manipulum ipsum designat obtulit. quod celestis habet conuersationem quam per casulam figurat. put in parte. iij. sub dalmatica dictum est. **S**acerdos vero est ante induitam casulam manipulum sumit. quoniam celestem conuersationem adipisci nequit. nisi prius sanctorum operum manipulos portet. **A**dhuc pontifex postquam ad altare peruenit manipulum recipit ad notandum quod tunc omnium bonorum operum effectum per ipsum percipimus cum ad eterni tribunal iudicis perueniemus. **S**acerdos autem dum facit confessionem et etiam sepe in missae officio manum iungit. quam manuum iunctiones deuotionem significant. **E**t quia illa in aliquo est maior. et in aliquo minor. ideo certum manuum iunctionum non est numerus determinatus. **R**ursus sacerdos manuum iunctio signat omnium bonorum a deo fluxum in ipso unitate et coniunctione. et quia infinita bona infinitis et indeterminatis modis perueniunt a deo percedere. ideo manuum iunctionis sacerdos numerus determinatus non est. **I**nclinationes vero sacerdos in officio missae per maiorem quam undecim ecclesiarum sub certo numero perstringunt. quoniam regulariter octo vicibus perfunde coram altare. et tredecim vicibus mediocriter supra altare inclinat. **O**cto profundas inclinationes ante altare facit ad referendas gratias ipsi Christi de octo principalibus que egit ante sui imolationem quam sacerdos in officio figurat altaris. **P**rimum fuit admirabilis incarnatio secundum fuit discipulorum gratuita vocatio. tertium demonis in temptationibus superatio. quartum miraculorum operatio. quantum infirmorum sanatio sextum mortuorum resuscitatio. septimum omnium questionum ei propositarum per suam sapientiam determinatio. octauum salutaris populi instructio. et quod

Quartus

cumque ante sui imolationem egit. ad hoc octo simberni. reduci videtur. **T**redecim vero inclinationes mediocriter facit supra altare. quia Christus. xiiij. principalia fecit in ara crucis. sumendo aram crucis per toto tempore sue passionis. quam quidem incepit in hora captiuitatis. **P**rimum fuit inde perditio discreta redargutio dicens. **J**uda osculo filium hominis tradis. **S**ecundum fuit ipsum caputuris sui perbitio dicens eis. **Q**uem queritis? **Q**ui respondit. **I**hesum nazarenum. **Q**uibus respondit. **E**go sum. **T**ertium falsis testibus et regibus multis uicta responsio. **Q**uartum sputorum et uerberum sine murmuratioe toleratio. **Q**uintum in his que vidit. et audiuit nulla sibi data perturbatio. **S**extum discipuli cum ter negatis culpe condonatio. **A**lia vero septem enumerat ambrosius. ab eo in ligno crucis facta dicens. **A**ctor pietatis in cruce pendens officia diuidebat. persecutorum apostolis. pacem discipulis. corpus iudeis. spiritum per panimphum virginis. paradysum latroni et in fernum peccatori. **O**scula quoque sub certo numero sunt. put dicitur in quarta particula canonis. **D**e incenso benedicendo. et in thuribulum mittendo.

Post factam confessionem et data absolutio pontifex vel sacerdos prius quam dicat. **D**eus tu peruersus est. incensum cum benedictione in thuribulo apponit repensans quod legalis sacerdos ferens sanguinem et carbones cum thymiama te in thuribulo oras ponebat. donec fumus cum obumbraret put dictum est in phemio habet per hoc est illud insinuans quod angelus uenit et ante altare stetit. hinc thuribulum aureum in manu sua. quod impleuit de igne altaris. et data sunt ei incensa multa ut daret de orationibus sanctorum. **S**ane angelus est Christus thuribulum aureum corpus immaculatum. altare ecclesia. ignis charitas. incensum oratio. **S**imiliter illud propheticum. **V**irga orationis mea sicut incensum in conspectu tuo. **V**enit ergo angelus. id est Christus qui stetit ante altare. id est in conspectu ecclesie hinc thuribulum aureum. id est corpus immaculatum plenum igne. id est charitate. et data sunt ei. scilicet a fidelibus incensa multa. id est orationes. id est daret ut repensaret eas prius de orationibus sanctorum. **E**t non quia non dicit orationes. Christus enim non omnes orationes exaudivit sed dicit de orationibus de illis vicibus que pertinent ad salutem. **U**n cum paulus ter dominum rogasset ut ab eo stimulum carnis auferret. respondit ei deo

minus sufficit tibi grā mea. nā xpus i israhelitate pñfici. **E**ps g̃ vel sacerdos thus in thuribulo apponit. qz xps orōnes ispirat i aio vt p ipm offerat incensum i odore suauitatis. Sacerdos autē minister incensuz reputat epō vel dyacon⁹ sacerdoti. qz lex illud pñciosum thymiana pñfecit qd in odore suauitatis altissimo offerret de q dñs subdit in **Ero. xxx. c.** Tale cōfectionē nō facietis i vltus vros. qz sc̃m est dñs et hō qd qz fecerit sile et odore illi pfruat. pñbit de pñs suis. Et ex b̃ xpo fuerūt q diceret q si oblato thure et bñdicto sup altare thuribulū descendat ab altari ad clericos vñ laicos. tūc aliud ibi thus sine bñdictiōe apponendū est et oibus tā clericis q laicis offerendū. tanq̃ illud spectet ad latiaz. istud ad doliā. **M**eli⁹ tñ fm spm q fm lraz intelligit. nā lra occidit spūs viuificat. et ppter pmissā etiā cām odor thuris bñdicti nō dat i ecclia spōsor spōse. **P**er cremationē xō thuri significat. q sacerdos orōnē feruētē et deuotā dñs hñe. **T**hus em̃ xutē bz ascēdēdi ex fumi leuitate. pñsolidādi ex sui qlitate. pñstrigēdi ex glutinitate. cōfortandi ex aromaticitate. **S**ic oñ ascēdit in dei memoriā. aiam cōsolidat q̃tū ad clpā pñteritā impetrādo medelā. et pñstrigit q̃tū ad cōmittēdā licetiā. et pñfortat q̃tū ad pñsentē impetrādo tutelā. **D**e q et dictū ē s̃b ti. de accessu pñtificis ad altare. et dicit s̃b ti. de thurificationē. **N**auicula xō in q incensū reponit. designat q p orōnē quā incensum s̃git. dñs mōi mari magno et spaciōso ad celestē patriā satagim⁹ nauigare. **U**n i puer. facta est qñ nauis institoris. portās dñs lōge panē suū. **P**ōt et dici q p thuribulū cor hoīs. p ignē feruor deuotōis p incensum orōnes p nauiculā ecclia in q deuote orōnes offerūt q p angelū ad deū pferūt signat. **V**ascula qbus ignis recipit sūt filij q corda patrū pietate fluentia imitātur et flām celestis sacrificij quā in pñmoruz mentibus aspiciunt i suis accēdē satagūt. **I**nstrumēta xō qb⁹ ignis ad altare portatur sunt pñdicatores q exēplo sc̃tōz charitatis ignē portāt et in corda fidelij transserunt qui corda patrū in filios conuertunt. **T**huribulū autē qd significet dicit sub ti. de thurificationē.

De osculo altaris et libri.

Dist immissuz
Pi thuribulo incensū sacerdos seu ep̃s dicto. **D**s tu puer⁹ tē. sacz osculat altare. vt notet pacificatio cū iudeis. et ad designādū. q xps ad nos veniens. sc̃tām sibi copulauit eccliaz iux illud epitalamicū. oscule me osculo oris sui. in osculo siqdē os ori pñugit. et i xpo nō solū hūanitas ē vnita diuinitati. verūetiā spōsa copulata ē spōso. iux illud ppheticum. **Q**uali spōsā dēcorauit me corona. et qñ spōsam ornauit me monilib⁹. **R**ursus qñ pphetalis xpus introit⁹ a cātoze incipit. sacerdos ad altare ascēdēs. illd osculat. qñ pphay testionio xps veit i mōm et ad passionē altari. **Q**uoties at i officio misse oscule altare et i q pte ei⁹ oscula fiāt. et qñre manib⁹ supra illud deposit. et qñre signo cruci i locis osculādis pñs impñso. dicit s̃b. iij. pñcula canōis. **I**n b̃ at loco altare s̃git populū iudaicum. codex xō euāgelij sū euāgelij pñm gētilē q p euāgelij credidit. iō g̃ ep̃s vñ sacerdos euāgelij et altare osculat qz xps vtriqz dedit pacē. qñ lapis angularis fact⁹ fecit vtrāqz vñū. **P**ōt et dici q s̃b dyacon⁹ librū euāgelij q clausus portabatur offert epō vñ sacerdoti. ille xō ad altare pueniēs illū apit. ad insinuādū illd qd i apocalipsi d̃scribit q nemo dign⁹ ē apire librū q int⁹ erat sc̃pt⁹ et foris sigill⁹ septē sigtus. nisi leo d̃ tribu iuda clauis d̃d. q librū apuit et septē ei⁹ sigcula soluit. **P**er altare xō ecclia s̃git. iux illd exo. **S**i altare lapideū feceris mihi. nō edificab illud d̃ sectis lapidib⁹. **P**er sectionē lapidū in altari diuisionē fidelij reprobat in ecclia ne vicz p errores et sc̃sinata diuidant. **L**iber g̃ apitur cū ep̃s ad altare puenit. qñ vbi xps pñitiuā ap̃loz pgregauit eccliam docēs et pñdicās sc̃pture misteria reuelauit dicens. **V**ob datū est nosse misterij regni dei. ceteris at in pabol. **U**n p⁹ r̃surrectionē aperuit illis sensū vt intelligerent scripturas. **R**ecti⁹ igit facit ep̃s cū ip̃emer apit librū euāgelioz. l3 et xps p mistros suos patefecit misteria scripturaz. **L**ibro xō apto illū osculat a pte sinistra ad significandū q pñdicatores recōciliauerūt et obtulerūt gētes xpo. qb⁹ ip̃e p se pñdicauit. licz et ip̃e p se pacē i euāgelio pñdicauerit dicens. **P**a

Liber

cēmeā do vob̄ tē. Quia x̄o ip̄e et i cruce
pēdēs pacē fec̄. iō mox trāsitur ad dext̄
cornu altari signat se signo crucis q̄ vt ait
ap̄le ad ep̄he. x̄ps pax n̄ra vtraq̄ fec̄ vnū
duos ⁊ diuisos parietes. i. p̄los copulās.
Post h̄ codex euāgelij sup̄ altare clausus
ponit̄. qd̄ q̄tū ad h̄ significat hierl̄m. put
sb̄ euāgelio dicef̄. Deinde roman⁹ ponti-
fex ⁊ etiā alij qdā. p̄uersus osculat̄ dyaco-
nos. vt oñdat pacē illā i aduētū x̄pi venis̄
se quā. p̄p̄he p̄miserāt. Un̄ dō. Quē i di-
ebus ei⁹ iusticia ⁊ abūdātia paci donec au-
ferat̄ luna. Et ali⁹ p̄p̄ha. Pax erit in t̄ra
n̄ra cū venerit. Et iō x̄po nascēte vox ito-
nuit angeloz. Et in terra pax ho. bo. vol.
Osculū em̄ q̄nq̄ pacē significat. put dice-
tur sb̄ ti. d̄ osculo pacis. Dyacon⁹ x̄o stari
se inclinās osculat̄ pect⁹ e⁹ designās q̄ in
spiratiōe diuina p̄p̄he pacē p̄dicere futu-
rā. Nā ⁊ iohes sup̄ pect⁹ dñi recubēs euā-
gelij fluentia d̄ ip̄o sacro dñici pectoris fō-
te potauit. In nōnullis x̄o eccl̄ijs ep̄s p̄i-
mū osculat̄ mīstros. postea altare. deinde
euāgelij. qm̄ x̄pus p̄mū reconciliauit sibi
ap̄los. postea iudeos deinde gentiles. In
q̄busdā et locis offert osculū pacis canto-
rib⁹. q̄si retroz. i. iplēs illud. Pacē meam
do vob̄. pacē meā re. vob̄. Dat qdē p̄nti-
b⁹. relinq̄t abūtib⁹. Nec añ osculū canto-
res dicūt gl̄ia p̄ri. q̄ fides trinitatis nō añ
claruit q̄ se dñs inclinauit ⁊ nos reconci-
liauit. ⁊ trinitatē p̄ ap̄los p̄dicari mādauit
Et iō osculo dato ep̄s innuit eis vt dicant
Gl̄ia pa. ⁊ fi. ⁊ sp̄s sc̄tō. Sic erat i p̄n. ⁊ nē
⁊ sp̄ tē. Ecce qd̄ cātor ānūciat. s. q̄ corda
patrū p̄uertant̄ i filios. Abraā tres vidit
⁊ vnū adorauit. Sic optet nos filios eius
credē trinitatē in vnitatē. Post datā ḡ pa-
cē cantor dat sc̄tē trinitati gl̄iam. q. d. Re-
ferim⁹ gl̄iaz dō p̄ri ⁊ filio ⁊ sp̄s sc̄tō. q̄ pa-
cē quā p̄phetauit p̄ sc̄tōs suos p̄p̄has. no-
bis i nouissimis t̄pib⁹ dignat⁹ est oñdere.
Un̄ x̄o dic̄. Sicut erat i p̄n. dyaconi ad al-
tare p̄cedūt ⁊ iteruz reuertūt̄ ad ep̄m. In
q̄ figurat̄ q̄ iō ap̄li se morti tradiderūt vt
x̄pi corpi adunarent̄. P̄ri⁹ at̄ steterūt cuz
ep̄o añ altare iclinati s̄ cū x̄sus ip̄e incipi-
tur se erigūt. q̄ chor⁹ sc̄tōz martyz añ no-
uissimā tribulationē in cōualle lacrimarū
manēt. Postea x̄o martirio coronati cre-
cti stabūt libati ⁊ securi añ dñm sp̄. Oscu-

Quartus

lo at̄ dato rursus dyaconi cū pōtifice orāt
q. d. Dñe docenos orare. In q̄busdā etiā
eccl̄ijs diaconi bini ⁊ bini latera altari al-
trinsecus siue alternatim osculat̄. eo q̄ do-
min⁹ ap̄los binos misit ad p̄dicādū dicēs
eis. In q̄cūq̄ domū itrauerit dicite pax
huic domui q̄ reuersi sunt ad x̄pm sic dy-
acones reuertūt̄ ad ep̄m.

De thurificatione.

Dist datum os-
culū ep̄s seu sacerdos accipies
d̄ manu dyaconi thuribulū sa-
crū incensat altare. q̄ x̄ps corp⁹ assumēs
de genere p̄p̄har factus ex semine dō fm̄
carnē. suis oñonib⁹ fouet eccl̄iam sc̄bz qd̄
orat in euāgelio. p̄r sancte ego p̄ eis rogo.
⁊ nō p̄ eis tantū. s̄ ⁊ p̄ illis q̄ credituri sūt
p̄ x̄bū eoz. Q̄ at̄ diacon⁹ postea thuribu-
lū accipit vt incenset ep̄m vel sacerdotem
moralr̄ instruit q̄ si digne volum⁹ incensuz
oñonis offerre. thuribulū incarnatiōis de-
bemus tenere. Nā sine fide mediator⁹ ho-
mines deo placere nō p̄nt. s̄ iuxta x̄bū p̄-
missionis ip̄ius. si qd̄ petierint in oratiōe
credētes accipient. Per thuribulū em̄ x̄-
bum accipit̄ incarnatū. Nā sicut in thuri-
bulo ps̄ sup̄ior ⁊ inferior trib⁹ catenul⁹ vni-
unt̄. ita in x̄po tres sūt vñiones q̄bz diui-
nitas ⁊ humanitas vniūt̄. vñio carnis ad
aiām. vñio diuinitatē ad carnē. ⁊ vñio di-
uinitatis ad aiām. Quidā aut̄ quartā vñi-
onē assignāt vicē diuinitatē ad p̄positū sūt
ex aiā ⁊ carne. vñ ⁊ qdā thuribula q̄tuor
catenulas hñt. Del̄ at̄ thuribulo moyses
inq̄t sp̄alr̄ ad aaron. Tolle thuribulum et
hausto igne d̄ altari mitte incensum desup̄.
Est ⁊ alia i thuribulo p̄sideratō put in ti.
d̄ accessu pontificis ad altare tactū ē Rur-
sus iō thurificato altari ep̄iscop⁹ vel sacer-
dos thurificat̄. ad significādū q̄ sic x̄ps
est altare ⁊ hostia. sic est pōtifer et sacerdos
cui ē oñonis sacrificiū offerēdū. Quia x̄o
adorat̄ nō solū inq̄ntū de⁹ s̄ etiā inq̄ntuz
hō iō i q̄busdā eccl̄ijs pōtifice thurificato.
altā a dyacono circūcirca thurificat̄. Un̄
ps̄. Circūdabo altare tuū dñe. Sane thu-
ribulū aureū significat sapiām. q̄ oēs the-
sauri sapie ⁊ scie dei in ea fuerūt abscondi-
ti. Un̄ stetit angel⁹ iuxta arā tēpli habens
thuribulū aureū in manu sua. i. x̄ps refur-

gens carnē habuit i prāte. Argētū signi-
ficat xpi carnē ab oī labe mūdā z mūdicia
renitētē. Cuprēū fragilē z mortālē. Ferre-
um resurgētis fortitudinē. Si qtuor hz ca-
tenulas demonstrat eā ex qtuor elemētis
p̄stare. vlt̄ qtuor virtutib⁹. s. iusticia prudē-
tia. fortitudie. z tpantia decorari. Quita
que ptes diuidit aīaz designt q se i morte a
carne in illo triduo sepauit. Si x̄o tres hz
catenulas figurat aīam carnē z x̄bū i vna
p̄uenire psona. Quarta q ptes sepat ptās
ē q aīam suā posuit p ouib⁹ suis. Si vna
tātū cathenula sustentat designt q sol⁹ de
x̄gine generat. qz sol⁹ ē inf̄ mortuos lib⁹
Circul⁹ cui h̄ oīa innectū est deitas q nō
lo f̄mino claudif. a q h̄ oīa cōtinent z ope-
rant. p̄ter misticā ē rōnē ob hoc altare
incensat. vt oīs ab eo neqcia demonū pro-
pellat. Sum⁹ em̄ incēsi valē credif ad de-
mones effugādos. An cū thobias interro-
gasset angelū quot remedia h̄rent ea q de
piscē iusserat obfuarī. r̄ndit. cordis ei⁹ pti-
culā si sup carbones ponas. sum⁹ ei⁹ oīe
demonioz gen⁹ extricat. Bother papa sta-
tuit ne moniales icēfuz circa altaria ferāt.
Qualiter episcopus vel sacerdos z mi-
nistri ad altare stare debent.

Thurificatōne
pacta ep̄s vlt̄ sacerdos ad dex-
trā altari ptē se trāffert ibi vna
cū ministris plane officiū z kyrie eleysen di-
cēs. Qui trāffit d̄ medio altari ad dextraz
ptē significat xpi trāffitū d̄ passiōe p̄ resur-
rectionē ad vitā eternā. Itē a leua trāffēs
i dextrā imitat xpm igrediētē mōm. leuā
ei tetigit xps qn̄ tpalē assūpsit vitā. ad de-
xtrā iuit. qn̄ carnē assūptā ad d̄i dextram
elevant. Rursus p h̄ q accedēs ad altare
pus dextrā illi⁹ ptē petit. innuit q emanu-
el i lege pmiff⁹ pus venit ad iudeos q̄ ad
gētes. Iudei em̄ tē pp̄ legē in dextra pte
fuerūt. gētes x̄o q̄si i sinistra qz ydola cole-
bāt. Sacerdos ḡ vestib⁹ sacris ornat⁹ cri-
stū carnē nre hūanitatē vestitū significat.
venies ad altare. xpm d̄ celis veisse ad po-
pulū vt eū saluaret d̄figt. Deind i dextrā
trāffēs designt q xps i mūdū venies venit
ad iudeos d̄ q̄b⁹ voluit nasci. Btā em̄ ma-
ria iudea fuit. De h̄ transitu dicet lb̄ ii. de
mutatiōe sacerdotis z de oratione. Et nō

qz dñō papa celebrātī vel missā audiētī
legat a capellanis suis introit⁹ z kyrie ele-
ysen. z gloria in excelsis. z credo. z sanct⁹
z agn⁹. nō tñ graduale. vlt̄ alla. vlt̄ tractus
vel offertoriū. vel postcōmunio p eo qd̄ il-
la instructoria sunt z introductoria qbus
ip̄e nō eget. Illud aut̄ notādū est q sacer-
dos stat erect⁹ an̄ altare. ad notādū q cri-
stus venit suos regere inuincibili doctria
z respicit x̄sus orientē. qz xps nō suā s̄ pa-
tris volūtātē quesuit. nec respicit retro-
sum. tñ qz xps sp̄ patris faciē intuet. Zu-
tra illud. scio vñ venio z quo vado. tñ qā
nemo mittēs manū ad aratrū z respiciens
retro apt⁹ est regē. dei. imo ad p̄lm̄ dorsuz
vertit. repñtās qd̄ dñs ait ad moisen. U-
debis posteriora mea faciē aut̄ meā vide-
re nō poteris. Ero. xxxiij. c. Epi aut̄ z su-
piores celebrātes nō an̄ altare. s̄ r̄moti ab
illo ad dextrū ei⁹ lat⁹ vsqz p̄ dictū offerto-
riū manēt. Qd̄ fit p̄mo ad repñtandū q ex-
latere xpi. q p̄ altare significat. initiuz nre
redēptiōis fuit. Scdo fit h̄ nō solū ad ma-
iorē solēnitātē vt p h̄ a minorib⁹ sacerdoti-
b⁹ decernāf. verūetiā fit hoc qz ip̄i in mis-
sa repñtant. nō solū xpi dignitatē z excel-
lentia an̄ ei⁹ oblatōz. verūetiā hūilitatē et
obediētiā i ip̄a sui oblatōe z p̄secratiōe. Si
qd̄ xps q̄tū ad sui dignitatē ē p̄ri eq̄lis z
sedet a dextris dei patris. put in simbolo
legif. qd̄ repñtat p̄lat⁹ stās an̄ oblationez
ad dextrā altari. In sui x̄o oblatōe xps p̄
nob factus est hostia. z iō p̄latus ei⁹ vices
gerēs extūc ip̄i altari. qd̄ arā crucis ifinu-
at. d̄z totalit̄ inherere. Tercio qm̄ p̄latoz
act⁹ esse dñt subditis ad doctrinā. iō vsqz
tūc manet ab altari sepat⁹. z extūc ad ma-
nus lauandū z thurificandū z sacrifican-
dū ad altare accedit. vt ofndat quecūqz in
missa p̄cedunt solēnitates z laudes esse.
sed tūc demū ad essentialia seu substantia-
lia pagenda accedit. Quarto in hoc rep-
sentat q legalis pontifex intrans sc̄tā san-
ctoꝝ carbones ferebat z sanguinē put ta-
ctū est in p̄hemio hui⁹ ptis. Quinto fit h̄
ad repñtandū qd̄ ait pp̄ba. Dixit dñs do-
mino meo. sede a dextris meis. Donec po-
nā inimicos tuos scabellū pedū tuoz. Sa-
cerdos qd̄ xpm repñtans sedet a dextris
altaris. deū patrē in hoc loco signātis do-
nec ad p̄secrandū hostiā accedat. p̄ quaz
h 4

Liber

fracta sunt tartara. et inimici demones de uicti et qui scabellum pedum positi. **P**istri vero scilicet dyaconus et subdiaconus retro illum ad altare stant. qui tamen in ueniendo processerunt. signantes martyres qui in veteri testamento fuerunt. et tamen per domini natiuitatem digne coronantur. Et ad quicumque altari preterit ille transierit ipsum retrostantes sequuntur ut ostendant impletum esse quod dominus ammonuit dicens. Qui mihi ministrat me sequatur et ubi ego sum etc. Intendentes spiritus atque solliciti illi ad notandum quod fideles. quis adhuc in hac uita positi. tamen eternitati christi intendunt. In quibusdam et ecclesiis illo se intendente ad ipsum illi filii se putant. et illo se putante ad altare se filii peruertunt. Nam christus ab oratione ad predicationem. aliquando uero e converso dum uiuere se peruertit. quod designat christus ad ipsum et ipsum ad altare. In quibusdam imitatio est a predicatoribus qui per ministros ipsos pergrue designant. **A**nacletus papa statuit quod episcopus deo sacrificans secum testes habeat dyaconos qui oculi eius dicuntur. et subdiaconos reliquosque ministros. qui sacris induti vestibus. id est frons. id est. et a tergo per brachia et regionem. id est a parte dextra leuamque per trito corde et humiliato spiritu ac prono stant vultu. custodiunt eum a malis uoluntatibus ac per sensum prestantes sacrificio. **E**t secundum lucium papam eum non deserant. quia per malos optet illum habere bonum testimonium ab his qui foris sunt. Statutum est et ut celebrans missam habeat a tergo vicini solamis adiutores per ut dictum est in perhemio habet peris. et ideo in quibusdam ecclesiis aliqui dyaconi stant per episcopum quasi orantes ut eum sequatur usque ad mortem et cum eo transeat ad vitam eternam. Maior tamen pars in dextra parte moratur altari et minor in sinistra. quia utrumque petit ecclesia. scilicet et temporalis benedictionem et eternam ut ibi. sic transeat per bona temporalia ut non amittam eternam. Ceterum dicti ministri retro stantes inclinati ante facies suas usque in finem domine orationis perseuerant. significantes illos apostolos qui in passione domini magnum tribulationem oppressi non audebant se erigere ut christi discipulos se esse perstiterent. stabant tamen in facie fidei. sed postea eriguntur sicut dicitur sub uindicta pericula canonis super uobis. nobis quibus. significantes etiam choros sanctorum martyrum in conuale lacrimarum ante nouissimam tribulationem manentium. Postea eriguntur. quia illi postea martirio coronati stant erecti. id est ab omni tribulatione liberati. Adhuc stantes facie inclinati. significant mulieres qui de cenaculo ad monumentum uol-

Quartus

tibus destinatis currebant in christi amore ardentes. Sane sacerdos minister in more moras puluinar molle missali supponit. ad notandum quod deuotum et molle cor et quod facile diuinam impressionem recipiat. supponi debet iugo domini et celestium preceptorum iuxta illud sapientis. Suscipiat uerba mea cor tuum etc. ut in eo spiritus domini requiescat. De hoc etiam sub euangelio dicitur.

De kyrieleyson.

Translatio in

In dextra altari preterit episcopus seu sacerdos. Unde quia tempus plenitudinis et annus benignitatis aduenit sicut predictum fuit a psalmista. tu exurges misereberis syon. quia u. t. m. e. pergrue choros laudat et inuocat trinitatem triplicando kyrieleyson. **I**tem autem per introitum debet kyrieleyson quia ante omnem orationem sacerdotum necesse est misericordiam domini implorare. Si quidem kyrieleyson grece interpretatur domine misere. Nam kyriesonatur domine. leyson miserere. Et inde christe leyson. id est christe misere. Vel kyrie christe. el deus. ey miserere. son nobis. inde kyrieleyson. id est o christe deus misere nobis. **A**ntiphona. Domine misere nobis te enim expectauimus. **B**er autem nonies. Primo ut ordo decimus ex hominibus reparatur nouem assortietur ordinibus angelorum. Secundo ut ecclesia perueniat ad societatem noui ordinis angelorum. Tercio per nouem genera peccatorum. Est ei periculum originale ueniale et mortale. Item periculum cogitationis locutionis et perpetrationis. Item periculum fragilitatis simplicitatis et malignitatis. Fragilitatis per impotentiam. simplicitatis per ignorantiam malignitatis per inuidiam. Hoc est periculum in patrem. peccatum in filium. peccatum in spiritum sanctum. Adhuc ideo dicitur ter ad patrem kyrieleyson. ter ad filium christe leyson. et ter ad spiritum sanctum kyrieleyson. Sed ad patrem et spiritum sanctum sub eodem tantum vocabulo. quia pater et spiritus sanctus sunt eiusdem tantum nature. Ad filium uero sub alio. quia filius et si sit eiusdem nature cum illis. est tamen etiam alterius ut gemine gigas substantie. Preterea ideo dicitur ter quantum ad patrem. ter quantum ad filium et ter quantum ad spiritum sanctum. ut notetur pater in filio et filius in patre et spiritus sanctus in utroque. De hoc dicitur in quinta parte sub titulo de prima. Sed in medio mutat kyrie in christe ut notetur duas esse naturas in christo. **Rur-**

tus kyrieleyson ter triplicatus. significat
pces patz veteri testi. multiplicatas ad h
vt gfa sume trinitati p aduetu xpi eos co
sociaret noue agminib⁹ angeloz. Est aut
mag⁹ istoz xpoz efficacia. Legit ei q du
btus basili⁹ kyrieleyson clamasset. porte
tine siue papii. eccie sut apte. Rursus
cu btus geminian⁹ kyrieleyson clamaret
qngz reges couersi dicunt in fuga. Un forte
significat aliud qz dñe miserē. qd tamē
nos ignoram⁹. In qbusdā ecclis stati p⁹
vltimū kyrieleyson sbjciūt ymas. qd x
bū grecū sonat latine nob. Et sensus ē ky
rieleyson ymas. i. potētia diuina misere
renob. Et btus Greg. instituit kyrieley
son nonies a clero tanq publice in missa
cantari. qd pū apud grecos simula clero
et plo cantabāt. Siluester xpo papa illud
de grecis assumpsit.

De gloria in excelsis.

Dictolkyriele
yson mox sacerdos v⁹ pōtifex ex
institutiōe thelesphori pape in
choat hymnū. Gloria i excels⁹ do. quē an
geli auditi sē decātare sic legi i euangelio
luē. q angeloz hymn⁹ phibet testimoniū
tpali xpi natiuitati. Sane sacerdos p⁹ et
sol⁹ illū inchoando pnūciat. q angelū ma
gni philiū repñtat. Nā ortū saluatoris sol⁹
angel⁹ cui⁹ psonā ipe gerit pmo nūciavit
In luce. ij. Ecce euāgelizō vobz gaudium
magnum qd erit omni plo qz hodie nat⁹
rē. Et illū inchoando stat añ mediū alta
ris in h cōmemorās qz dū mediū silentiūz
tenerent oia natus est in medio. i. poibz
messias quē pphete pdixerāt repñtans
etiā qz angel⁹ xpi natiuitatē pastorib⁹ an
nūciāns stetit in medio eoz. Et incipiēs
eleuat manus ppter causas scriptas in se
quēti ti. ad finē. Itē incipiēs xtit se ad ori
entē. tū qz angelus ab oriente venit in be
thleem. tū qz ad oriētē dñm adorare sole
mus. Tercio inchoans stat añ mediū alta
ris ad norandū qz xps mediator fuit inter
nos et deū. p c⁹ mediationē deo pacificati
sum⁹. Quous xpo pcinēdo rñdēs. gerit p
sonā multitudinis d q in euāgelio sequit.
subito facta est cū angelo mltitudo ce. mi.
lau. deū et di. glia i altissimis deo. et i terra
pax hoib⁹ bone volūtati. Hymn⁹ aut iste

nō tātū est angeloz s etia hoim cōgratulā
tiū ex eo q mulier ista q dragmā pdiderat
decimā iā lucernā accenderat vt dragmā
pditā inueniret. et pastor dimissis nonagi
tanouē ouib⁹ in deserto iā venerat vt qre
ret cētesimā ouē amissā. An natiuitatē em
xpi tres erāt inimicitiaz parietes. Prim⁹
inē deū et hoim. scds int angelū et hoim
terti⁹ inē hoim et hoim. Hō nanq p in
obedientiā creatorē offenderat. et p suū ca
sum restauratiōē angeloz ipediuerat. at
qz p varios ritus se ab hoie sepauerat. In
deus nāq ceremonias excolebat. gentilis
ydolatriā exercebat. Sy veniēs pax nra fe
cit vtraqz vnū et hmōi parietes destruxit.
Abstulit em pctm et recōciliauit hoiez do
repauit casum et recōciliauit hoim ange
lo. destruxit rit⁹ et recōciliauit hoim bonū
Restaurauit g fm aplm eph. j. q in celis et
in terris sunt. et ob hoc illa celestis militie
multitudo psallebat. glia in excelsis deo. i
in angel⁹ q nunq peccauerūt nec discordiā
cū deo habuerunt. et i terra pax a xpo scā
hoib⁹. vicz iudeis et gentilib⁹ bone volun
tatis. q v⁹ qz ad xpi natiuitatē ppter pctā
sua cū deo et cū angel⁹ discordiā habuerūt
hinc etiā est q angel⁹ loqē et pgaudet pa
storibus. qz pax est inter angelos et hoies
reformata. nascit⁹ ds hō. qz pax est inē de
um et hoim restaurata. nascit⁹ i psepio bo
uis et azini. qz pax est inē hoies et hoies re
pata. p bouē em iudaicus p azinū gētilis
pls figurat fm illud. nō arabis in boue et
azino in iudeo. i. et gentili. Et itez. Cogno
uit bos possessore suū. et azinus plepe dñi
sui. Ideo g canit hymn⁹ iste. qz quē vene
rant angeli in celis. hoies venerant i ter
ris. Per h qz qz glia in excelsis rē. rep
sentat mesticia antiqz patz ex tedio expe
ctādi incarnationē dñi. Isa. xxviii. Expe
ctate deū rē. Et iō etiā cantat alla. qz ha
bebāt spem liberatiōis. An ps. Speraue
rūt et liberaſti eos. In h qz hymno notat
spes ecclie q cum angelis sperat se canere
Unde iam illozum canticū assumit. Seq
tur. Laudamus te. i. inenarrabilia opera
tua predicando. Que verba et sequentia
a beato bylario pictauiē. asseruntur ap
posita fuisse. et precedentia soluz antiqui
tus dicebantur in missa Innocenti⁹ tamē
tertius dixit illa a Thelesphoro papa ad

Liber

dita fore. Alij xō q a simacho papa. Si/
mach² papa pstituit tā i dñica die q i na-
talicijs marty² gloria i excelsis ad missaz
cantari. qz scōs p dñicā resurrectōne glo-
rie angeloz sociatos esse recolit. Cantat
etiā in festis aploz 7 pfessor. in qz hono-
re dedicata est qcuqz ecclia. 7 generalr in
festis q nob celestē solēnitatē repñtāt. In
dieb² xō luct² 7 ieiunioz non dē. pter qz in
duob² sabbat² spālib² misterijs adornat.
iuxta illud. Cārate dño cāticū nouū. put
dictū est i pñmio h² ptis. Dicit² qz thele-
sphorus papa pcepit illū cantari ad missā
nocturnā natal² dñi. quā ipse instituit. Qui/
dā dicūt nō esse cantandū i missa nisi i ho-
ra tertia. qz tūc spūscū sup aplos descē-
dit. 7 eos gloria 7 exultatiōe repleuit. In
nocenti² terti² statuit. vt qñ i dieb² pfest²
celebraf i honore bñe xginis vl² spūscū vl²
scē crucis. nec hymn² angelic². nec simbo-
lū dicaf nec etiā te deū laudam² i laudib²
matutinis. In aduētū xō vel in septuage-
sima nō canit. put in septima pte sub ti. d
septē dieb² post pascha dicef. Eps tñ be-
thleemitan² ex abusu oī die 7 in omni mis-
sa etiā p defunctis glia in excelsis decan-
tat. p eo q hymnus ille luca testante. pri-
mo in beth leemitana regione cantat² est.

De salutatione ad populum.

Angelico him-
no finito sacdos ad pplm sevo-
nēs illū salutat dicēs. Dñs vo-
biscū. qd sup² est d libro ruth. ij. Sic em
legif booz salutasse messorē suos. 7 ppha
i paralip. aza regē 7 q cū eo erāt. 7 angel²
salutās gedeonē dixit. dñs tecū Booz q-
dē figurā salutatōis expñt. q ruth moabi-
tidē duxit vxorez. Et h salutatō significat
salutatōez quā xps fec aplis p² resurrecti-
onē. d q in qnta pte sb ti. de pma dicef In
omnib² g misse orationib² sacerdos pmit-
tit dñs vobiscū. nisi in oronibus q pcedūt
pphetias. vel et orones sup pplm i qua-
dragesima. 7 nisi in oronib² q immediate
sequūt p² pma oronē. 7 i illis q dicunt in
parascue. s tūc missa nō dē l3 sacerdos cō-
municet Cū em p dictā salutationē optet
dñm esse cū pplo q est in eo p spm grē sep-
tisformis. ideo ecclia ordinauit septies tan-
tū i missa populū saluari vt iā dicef. Jo-

Quartus

qz in pmissis oronib² tantū dē. Premittit
tñ alijs exhortatio ad humiliationē p fle-
ctamus genua. vel p humiliate capita ve-
stra deo. qz oī q faciēda est cū ieiunio ad
malignū spm eijciendū: tūc demū valet si
cū humilitate fiat Rursus i dieb² ieiunio-
rū repñtat ecclia tps babilonice captiuita-
tis. merito g sacerdos tunc populū vtpo-
te absentem nō salutat nec se ad illū puer-
tit. s absolute incipiens. orēm² insinuat p
illo fore orādū. 7 qz oī fieri d3 cuz affectu
mor sbijct flectam² genua. vl² hūiliate ca-
pita v²ra deo. Repñtat et tps dñice passi-
onis qd pcpue p² cenā cū discipul² factaz
incipit. Quia g tpe illo dñs discipulos nō
salutauit. s eos ad orandū pluries excita-
uit. ideo sacerdos tūc populū nō salutat s
ei orare insinuat. Sed et qz tpe illo xps in
oratione genua flectit. ideo mor ad genua
flectendū inuitat. Dicit aut flectamus ge-
nua i psona vniuersitatis oim fideliz qñ
oim sindicus seipm includens. 7 iō loqui-
tur in pma psona excitas se 7 oīs ad orā-
dū humiliter 7 deuote. Sed mor subijct
leuate in psona alteri². s. xpi. cui² typū ge-
rit in officio misse. 7 tunc loq² in. ij. psona
7 in dissimili cantu. Quasi ipse xps dicat.
Surgite. qm vram humilitatem 7 deuoti-
onem video. Et tunc vice oim loquit² siue
orat. Quid significant collecte q dicuntur
post flectam² et post humiliate. dicetur in
sexta pte sb quarta feria in capite ieiunio-
rū. Alijs xō dieb² 7 tpi² ecclia tps exul-
tationis 7 plenitudinis qd pcpue fuit p²
xpi resurrectionem repñtat. 7 sacdos po-
pulū salutat repñtās vt pmissū est. q dñs
post resurrectionem discipulos salutauit
Sacerdos g oronibus pmittit dñs vobis
cū vt populū reddat attentū. q mens eius
ad deū dirigaf. 7 ei p intentionez sedulaz
pungaf. Et est sensus Dñs vobiscum. i.
i vobis maneat 7 vos pñmio vite eterne re-
muneret 7 petitionibus vestris effectū tri-
buat. seu gratiā dei impetretis pseueran-
tes in illa Thorus xō 7 populus rñdet. 7
cū spū tuo. qd sumptū est ex epla scōa ad
Thimo. vlti. vbi dē. Dñs ihs xps cū spi-
ritu tuo. Huiusmodi etem mutue saluta-
tiōes notant. q sacerdotis et populi vnus
d3 esse affectus. Et est sensus. Tu pro no-
bis factururus es pces ad dñm. 7 quia dñs

de pces illas tantū approbat et exaudit q̄ ex
bono corde pcedūt. oram⁹ et nos sūt p te.
vt ille sine q̄ nullū ē bonū sit cū spū tuo vt
q̄ tecū ē i ore sit et i corde. et in te maneat. et
fm̄ h̄ cessat hesitatio q̄rētū q̄re p̄ls r̄ndet
et cū spū tuo. cū sacerdos dicēdo. dñs vo/
biscū. optauerit dñs eē cū ill. nō solū i spū
verū etiā i corpe. **¶** Rā et idipm̄ p̄ls p hanc
r̄n̄sionē optat vt p̄missū ē. **¶** Pōt et dici q̄ i
hac r̄n̄sione p̄ls se refert solū ad actionez
immolatiōis ad quā sacerdos pcedit in q̄
p spm̄ totalit̄ eleuat⁹ et ab oī frenitate pr̄
sus abstract⁹ est dñs. **¶** Postq̄ x̄o chor⁹ r̄n̄
dit. ipe se ad altare reuoluit. s. ad oriētē vt
dicet i phe. v. p̄tis et q̄si pax de sua boni
tate p̄h̄des vniūsalē ad se colligit eccliam
dicēs q̄si oīm s̄ndic⁹ orem⁹. q̄si dicat. **¶** Ra
te oēs s̄m̄ mecū. vt qd̄ postulam⁹ citi⁹ impe
tremus. qm̄ impossibile est multitudinē n̄
exaudiri et sic orōnē dicit. **¶** Dicendo q̄ ore
mus hortat alios ad orandū. qz ipe x̄pus
monuit discipulos orare dicēs. **¶** Orate ne
intretis in tēptationē. **¶** Et postea orat. qz
postea x̄ps orauit. ipe ei fecit et docuit. **¶** Qd̄
aut̄ dicit orem⁹ ab antiq̄s habem⁹ q̄ p̄mis
so orem⁹ subiungebāt cōiter orationē. **¶** Vi
cit aut̄ orem⁹ stās an̄ mediū altari p̄p̄ rō
nes positas i p̄ncipio p̄cedētis ti. **¶** Oratio
aut̄ quā dicit significat indulgētiā quā do
min⁹ repromisit. **¶** Et deinde trāsīt ad dex
trā p̄tē altari vt dicet s̄b ti. se. **¶** Orōne fini
ta chor⁹ r̄ndet. Amen. qd̄ est bebratū ver
bū. q. d. fiat nobis s̄c̄ orasti seu felicis acta
sit orō tua. **¶** Et est sūptū amē ex apoē. ioh̄.
Ambro. exponit amē. i. v̄x et qd̄ p̄mo so
nat affect⁹ sentiat. **¶** Nūq̄ ponit p̄ vere vt
ibi. amen amen dico vob. put sub ti. d̄ ora
tione dicet. **¶** Et nota q̄ p̄missa salutatio. s.
dñs vobiscū ad minores et ip̄fectos ac sim
plices p̄tinet sacerdotes. **¶** Ep̄s x̄o v̄leius
supior q̄ p̄fect⁹ esse dñs et xp̄ssam x̄pi simi
litudinē gerit. vt se vicariū x̄pi oñdat ora
turus p̄ma vice v̄tis x̄bo dñi dicētis. ioh̄.
xx. Pax vob. q̄ fuit p̄ma vox dñi ad disci
pulos qm̄ ei⁹ p̄ resurrectionē apparuit. q̄si
dicat. **¶** In p̄nti def vob pax pectori i futu
ro pax eternitat. **¶** De vtraq̄ ioh̄. xiiij. **¶** Pa
cē relinq̄ vob. pacē meā do vob. **¶** Hoc etiā
x̄bo vsus ē disp̄sator ioseph ad fr̄es eius
¶ Postea x̄o ad instar ceteroz̄ sacerdotū dic̄
dñs vobiscū vt se eē v̄nū ex ip̄is oñdat. et

ē adiutēdū q̄ tūc demū pax vob dñs qm̄ glo
ria i excelsis cantat. et h̄ iō vt cor̄ fideat et
qd̄ ibi dñs. et i terra pax ho. et c. **¶** Preterea h̄
salutatio a x̄po tpe gaudiū et leticie. s. r̄sur
rectiōis ad discipulos facta illi cātico leti
cie cor̄ndere dñs. **¶** Sūt etiā q̄ dicūt q̄ pōt
fer solennit̄ celebrans i dieb⁹ q̄b⁹ gl̄ia i ex
celsis dñs rep̄ntat x̄pm̄ p̄ resurrectionē seu
resurrectiōis gaudiū. q̄ tpe sepe x̄ps dicta
salutatiōe ad discipulos vsus ē. **¶** Iōq̄ x̄pm̄
imitādo p̄missis dieb⁹ h̄ dic̄. **¶** In missis x̄o
q̄s alijs dieb⁹ v̄l t̄pib⁹ dicit vel et q̄ ab in
feriorib⁹ dicunt. x̄pi passio figurat. et plā
ctus atq̄ afflictio p̄format. et iō i illis pax
vob nō dñs ne gaudiū cū dolore misceatur
¶ Pōt etiā dici q̄ p x̄pm̄ facta est pax inter
deū et hoīem. et int̄ angelos et homies. qd̄
manifestauit angel⁹ qm̄ in x̄pi natiuitate cā
tauit gl̄ia i excel. dñs. **¶** Et i ter. pax ho. b. v.
¶ Pacē x̄o int̄ deū et homies manifestauit
x̄pus qm̄ p̄ resurrectionē dixit apl̄is. pax
vob. **¶** Hec rep̄ntant i missa. **¶** Pr̄mū p quē
libet sacerdotē q̄ p̄t cātare. gl̄ia i excel. dñs
angelū rep̄ntans. **¶** Scdm̄ p̄ ep̄m q̄ sol⁹ dic̄
pax vob rep̄ntans x̄pm̄ q̄ in p̄sona eccl̄ie
dixit apl̄is pax vob. **¶** Atrūq̄ aut̄ dicit ep̄s
scopus solennit̄ celebras qz vtrūq̄. s. x̄pm̄
et angelū r̄p̄ntat. **¶** Ipe em̄ specialior est cri
sti vicari⁹ q̄ simplex sacerdos. **¶** Iōq̄ cum
omittit officiū angeli. s. t̄pib⁹ q̄b⁹ cātica le
ticie subticent. s. te deū laudam⁹. et gloria
in excelsis omittit s̄l̄r et h̄ officiū cristi. nō
dicēs pax vob. s. dñs vobiscū. s̄c̄ simplex
sacerdos. **¶** Nō em̄ p̄ ep̄m q̄ rep̄ntat cristū
et agelū vna pax sine altera nunciat. **¶** Idē
etiā est in ite missa est quod nō dñs nisi gl̄ia
in excelsis dicatur. **¶** **¶** Dane dyaconus nō
dicit. dñs vobiscū p horas. eo q̄ nō ita ge
rit typum cristi. q̄ p̄ booz hac salutatione
vsus est. sicut sacerdos q̄ ea in p̄sona chri
sti v̄tis. **¶** Legēs tñ euāgeliz̄ h̄ dicit. qz tūc
v̄tis officiū p̄dicatoris. et p̄nunciat doctri
nā ab ip̄o ch̄risto immediate platā. et etiā
cereū paschalē b̄ndicens. qz tūc cristi r̄sur
rectionē rep̄ntat. **¶** Sunt tñ q̄daz q̄ dicūt q̄
in diuinis officijs q̄ dicere tenēt licite pos
sent h̄ dicere cū phibitū nō legat. q̄b⁹ ge
neralis vsus eccl̄ie p̄tradicit. vt se inf̄io
res sacerdotib⁹ agnoscāt. **¶** Notandū ē aut̄
q̄ septē vicib⁹ p̄ls salutāt in missa quate
nus exclusus septē vicib⁹ capitalib⁹ susci

Liber

piat gram septiforme. misterium ei misse ad
 septē dona spūscū refert. **P**rimo in ipso
 misse exordio aī collectā. **S**cdo aī euāge
 liū. **T**ertio p^o euāgeliū siue dicto simbolo
 aī offertoriū. **Q**uarto aī pfatōz cū dīc sa
 cerdos. **P**er oīa seclā seclōz 7 psequē dñs
 vobiscū. **Q**uinto aī pacis osculū cū dicit
 Pax dñi sit sp vobiscū. **S**exto aī pmam
 oratōne p^o cōmunionē. **S**eptio finita fina
 li p^o cōmunionē v^o fone. **I**n pma saluta
 tiōe spūs sapie intelligit qz sapia itrauit i
 hūc mūdū vt saluaret nos. **I**n scda spūs
 intellect^o iō ei p^o dicauit vt docēt nos. **I**n
 tertia spūs p^o silij. h^o em secreto dei p^o silio se
 passioni obtulit vt redimeret nos. **I**n q^o r
 ta spūs fortitudis. qz pēdēs i cruce diabo
 lū expuguit vt redimēt nos. **I**n q^o nta spi
 ritus scie. qz furgēs discipulos salutauit
 7 eis sensū aperuit vt erudirēt nos. **I**n se
 pta spūs pietas. qz sola pietate humanaz
 naturā sup astra leuauit vt exaltaret nos
In septia spūs timor. qz angeli tremebūt
 dū venerit ad iudiciū vt glorificet nos. ce
 terū in q^o libet salutatiōe mutat officiū mis
 se 7 d^o vno officio ad aliud trāsīt. qre meri
 to salutatio p^o mittit. cū ei ad oparios no
 uiter igredimur. eos salutare solem^o 7 fm
 h^o octo officia sūt in missa. **R**ursus salutā
 etiā octauo vt qdā volūt. s. p^o offertoriū
 aī secretellā. **N**ā voluēs se ad plurimū di
 ctur^o orate frēs 7c. d^o p^o dicē s^o silētio. dñs
 vobiscū. **V**ez l^o eis q^o salutam^o faciē re
 gularit^o repñtem^o tñ i q^o nq^o dūtarat ex pre
 missis salutatiōib^o sacdos ad p^o m se puer
 tit. **N**ā illa salutatiōe q^o fit aī euāgeliū se n^o
 puerit. qz iā intētus ē ad xba dei annūci
 anda. nec etiā i illa q^o fit aī pfatiōem. qz iā
 intēt^o ē ad sacrificiū altari tractādū. nec eē
 i illa q^o fit aī pacis osculū qz iā t^o corp^o xpi
 i manib^o 7 cor^o h^oz sursū ad deū. 7 oīno intē
 tus est ad reuerent^o illud tractādū. **N**emo
 em mittēs manū ad aratrū 7 respiciēs re
 tro apr^o ē regno di. **C**etex q^o na ad p^o m cū
 dñs vobiscū facta puerio. sūt q^o nq^o appa
 ritiōes q^o xps fec^o discipul^o suis i die resur
 rectōis. **P**ria fuit marie magdalene. ioh.
 xx. 7 marci vl. **S**cda eidē 7 alijs mlierib^o
 redeūtib^o de sepulcro. qñ dixit eis. auete
 math. vl. **T**ertia petro. **Q**uarta duob^o di
 scipul^o eūtib^o i emaus. **Q**uinta i domo decē
 discipul^o abñte thoma. ioh. xx. **S**z qz alēa

Quartus

illaz manifesta nō fuit qñ vīez pmo appa
 ruit marie magdalene. v^o fm alios qñ ap
 paruit petro. qz nescit qñ aut vbi. iō sacer
 dos aī secretellā dicitur^o orate frēs. p^o dīc
 sub silētio dñs vobiscū. s^o paten^o dicit ora
 te 7c. qz patient^o dixit aplis. orate ne intre
 tis i tēptationē. **F**ueit etiā 7 alie apparitō
 nes de q^o b^o nil ad pñs. **N**ō est eē omittēdū
 qz sacerdos sp^o voluit se ad p^o m a dextra 7
 p^o eandē se ad altare reuoluit q^o i ipso facto
 dices. **D**extra dñi fecit virtutez. dextra d.
 ex. m. dēx. d. fe. v. **S**cdo ad designādū q^o
 i sepulcro dñico angel^o a dextris sedebat.
Tertio vt sacerdos p^o b^o innuat se rectaz 7
 attētā h^ore intētionē p se 7 p^o m ad celestē
 patriā q^o p dextrā significat. iux ill^o i cāti
 cis. **D**extra ei^o aplexabit me. **Q**uarto q^o
 versus salutādo p^o m. 7 conuersus dicen
 do orem^o. hortat^o iā se q^o p^o m ad orādūz
 o^o d^oz fieri p eternis q^o p dextrā significat
 vñ xps sedere d^o ad dextrā pñs. merito a
 pte dextra sit vtrūq^o. gerit q^o p^o sacerdos
 typū xpi q^o pfect^o ē i salutatiōib^o 7 orōnib^o
 q^o a dextra sūt. **V**ez tñ postq^o dixit orate
 p me frēs 7c. se reuoluit a sinistra. iux ill^o
 ps. **C**ircūiui i imolau i tab. e. h. v. 7c. p^o
 parās se ad immolādū quēdā circuitū fac
 te i g^o p^o uertit tūc a sinistra q^o impfectionē
 7 i firmior est. ad notādū impfectionē cui^o
 libet sacerdotis pter xpm. **H**inc est q^o pre
 missa verba dicēdo obsecrat tāq^o i pfectus
 7 pctor^o 7 indigēs alioz auxilio impēdi si
 bi ab alijs bñficiū orōnis. **S**cdo q^oz reuol
 uit tūc a sinistra vt p^o b^o significet tristitia
 de passiōe xpi ad quā representandā statim
 intendit. tristitia em recte p sinistra signi
 ficat. iux illud apli. **A** dextris 7 a sinistris
 p gloriā 7 igno^o lilitatē. p infamiā 7 bonaz
 famā. **D**ebent etiā fieri ille volutiōes 7 re
 uolutiones aī mediū altaris. iuxta illud.
In medio ecclesie aperuit os suū 7c. **I**n q^o
 7 illud cōmemorat^o q^o redēptor n^o iuxta sa
 lomōne corpus suū in media charitate cō
 strauit ppter filias hierlm. **E**t attende qz
 qdē dicto. dñs vobiscū. ad altare reuolu
 ti dicit. oremus stantes aī mediū altaris
 p^o b^o insinuantēs se in loco manifesto 7 po
 pulo cōuenienti orare. s. aī mediū altaris
 q^oz p^o l^o d^oz medio cordis orōnes ad de
 um effundere. **A**lij v^o ad dextrū cornu al
 taris. vbi orationez pferre debent dicunt

oremus. vt sic inter insinuatōz et oratōem nullū actū aliū interponat. et vbi prece- dat orandi insinuatio vbi mox subsequi- tur oratio et oranti ppi esse debet intentio.

De oratōe seu collecta.

Mutatōe pre-

Imissa orōnes subiiciunt. qz em̄ oīs nra opatio a deo inchoata circularit̄ in ipm terminari d3. iō misse offi- cii incipit ab oratōe et terminat in gñariū actōe. An videndū est qd debeat orōnes dicere. Qualit̄ et p qd est orandū. Quid sit oratio. et qñ et vbi. et xpus quā pte ora- tiōes dicēde sint. De mutatōe sacerdotis ab vna pte altaris ad alterā. An orōnes dicant et vñ originē habuerūt. Qualit̄ x- ba eaz intelligant. Qualit̄ orōnes termi- nent. Quare vocet̄ collecte. Que et quot orōnes dicēde sunt. et de inuētoribz earū Quō pontifex vñ sacerdos illas dicēs sta- re d3. Circa p̄mū notādū est qd ea qui- bus p̄lus immediate ordinat̄ ad deū sacer- dotes tantū dicūt qd sunt mediatores iter deū et p̄lm. quozū qdā dicūt publice spe- crantia ad totū p̄lm in cui⁹ p̄sona ipse sol⁹ ea deo pponit. sic sunt orōes et gñaz actō- nes. qdā puati qd ad officiū ei⁹ tantūz spe- ciāt. vt p̄secrōes et hmoi orōes qd ipse p p̄lo facit nō tñ in p̄sona p̄li orās. et in om- nibz p̄mittit dñs vobiscū. vt mens popu- li deo p̄iungat. Et qz p̄ls in his qd ad deū p̄tinent sacerdotē ducē h3. iō in fine cuius libet orōis p̄ls p̄sentit rñdens. amen. vt iam dicet̄. pp̄ qd et oīs orō alte termina- tur. etiā si puatē fiat. Sane orādū ē bre- uibz xbis. nō in mltiloquio. vt iam dicet̄. An et greci parū et frequēt orāt. et i lachry- mis et in puritate cordis. non in voce cla- mōsa et in menti intentōe et lachrymaz cō- punctōe Sic em̄ in p̄spectu diuie maiesta- tis et angeloz oportz nos esse vt mēs nra voci p̄cordet. iux illd p̄s. Exaudiuit dñs vo. fle. m. rē. Et itez. Sacrificiū deo spī. p̄tribulat⁹ rē. Debz etiā orō esse deuota nā oīm creatori cū deuotōe est supplicādū Bū aut sacerdos dicit alte oratōz. alij nō dñt xbis orare et illā oratōez attendere et ad eā respondē amen. Pro qd sit oran- duz dicet̄ in sexta parte sub ti. de pasceue

Quid sit orō. et qua hora et vbi hore ca-

nonice dicende sunt. et versus quā partes orandū est dicetur in p̄hemio qñte p̄tis. Quid significet orō qd dñs an eplam. dicet̄ sub ti. de sessiōe ep̄i Sane sacerdos dñs orat ad dexterā p̄sistit altari. iux illd exo. xxx. deprecabit̄ aaron sup cornu altaris. et placabit sup eū in generatōibz suis. in h il- lud signans qd fuit p̄phetatū. De ab au- stro veniet. xps em̄ iudeos docuit ad qd a p̄le luminū missus fuit. qz dextera iude- os. gētiles sinistra figurat. Et qñ leticia p dexterā. tristitia xpo p sinistra designat idcirco ad dexterā pte altari p̄mū accedit vt gaudiū dñice natiuitati oñdat. Deind dictur euāgelij ad sinistra p̄titi vt tristi- ciā passiōis insinuet Bz itez redit ad dex- terā. vt gaudiū resurrectōis annūciat De h alit̄ dicet̄ sub ti. de mutatōe sacerdotis Roman⁹ xpo p̄tifer oratur⁹ ad sedē post altare vñ ali⁹ ep̄s ad lat⁹ altari ascendit. et stās collectā p̄nūciat quā libz o legit ap- to. et deinde sedet qz sic euāgelista testat̄. veit ihs in nazareth vbi nutrit⁹ fuit. et in- trauit fm p̄suetudinē diei sabbati in syna- goga. et surrexit legē. et tradit⁹ est ei liber esaiē p̄phe. quē vt reuoluit inuēit locum vbi scriptū erat. Sp̄s dñi sup me prop̄ qd vñxit me. Et cum plicuissz libzū reddi- dit mistro et sedit. Rursus p̄tifer ad lat⁹ altari vsqz post dictū offertoriū moratur. vt dictū est sub ti. qñt ep̄s vñ sacerdos ad altare stare debeat. Sed vidē vñ orō dica. et vñ orōes originē habuerūt. Et qd dem dñs orō ab orādo eo qd p eā a p̄lo bōa corpis et aime orādo petūt. Licz et dñs sciat qd egem⁹. orare tñ debem⁹. put di- cet̄ sub orōe dñica. Orat etiā sacerdos p bonis vt assint. et p mal vt absint Design- tur aut orōes in apoc. p fumū aromatū qd ascēdit in p̄spectu dñi de māu angeli. xps em̄ ver⁹ hō pp̄ nos passiōi dedit⁹. cuius illa vox est. holocausta etiā p delicto non postulasti. tūc dixi. ecce venio. sp̄ p nobis orabat. qd fm ap̄lm exaudit⁹ est in oibz p sua reuerētia. Qualit̄ xba orationū in- telligenda sunt videam⁹. et qdē qd in qui- busdā codicibz p̄tinet. p̄sit huic vñ illi sū- cto tal oblatio ad glāz et honorē sic intelli- gi d3 qd ad h p̄sit vt ille magl ac magl a fi- delibz glorificet̄ aut etiā honoret̄ in terris. Cū em̄ ipi sint p̄fecte bti. oia eis in cel⁹ ad

votū succedūt. **U**nō egēt nris orōnib?
imo iniuriā fac mārtyri q̄ orat p mārtyre
licz pleriq; reputēt nō indignū sanctorū
glām posse vsq; in diē iudiciū augmētari.
z iō ecclām interi rite posse augmētāde
glificatōis eorū optare. **Q**uāt p? finez
oratiōis subiūgit. p dñm nrm ihm xpm.
illud signat qd̄ ip̄e in euāgelio diē. **Q**uid
qd̄ petierit patrem in noīe meo fiet vob.
Orat em̄ sacerdos ad deū p̄rem vt p filiū
suū q̄ dñs nr̄ est eq̄liter sicut p̄r. orō pfici-
atur. **P**incem̄ est q̄ ois orō regularit̄ ad
p̄rem dirigīt. z terminat̄ in noīe filiū. **N**ō
em̄ p aliā viā ad nos efna dei bñficia pūt
decurrere q̄ p eū q̄ ē mediator dei z hoīz
hō xps ihs. sicut p mediātē cristallū mit-
tit ignis in testā suppositam a sole lōginq;
Et sumptū ē h̄ de epla ad **R**oma. vbi d̄r
Glemur in deo p dñm nrm ihm xpm **N**e
mo em̄ vadit ad p̄rez nisi p me. **E**t ip̄e ali-
bi dicit. **S**i qd̄ petieritis p̄rez in noīe meo
dabit vob. **E**t nō q̄ iesus est p̄puz nomē
put dictū est in phemio. i. ptis. **N**ō x̄o
seq̄t. q̄ tecū viuit z re. in vni. ss. tē. ita pōt
intelligi in vnitāte. ss. h̄ est vna cū spūs san-
cto. **N**am p̄r z fi. z. ss. sunt vnus de. **E**t
in vnitāte spūs sancti. h̄ est in spūs sancto. q̄
est vnitas patris z filiū. z amor z cōnexio
vtriusq;. **P**nt etiā sic exponi pmissa x̄ba
p dñm nrm tē. vt sit sensus. **O**p̄ exaudi
p filiū tuū qui h̄ vult z pōt. vult qz viuit.
pōt qz regnat. viuit inquā z regt tecuz in
vnitate spūs sancti. **N**ō q̄dez viuit et regt
vt tyrann? spū iniquitatis. s̄ viuit z regnat
de? spū benignitatis. **N**ō x̄o seq̄t p oīa
secula seclōz vlt̄ p̄secutiue vlt̄ anthonoma-
lice intelligi pōt. **C**ōsecutiue s̄c generatō
nes generationū. q. d. p oīa secla seclōz
sibi inuicē succedētia. dicunt em̄ secula qz
sequunt̄. nā alijs discedētib? alia sequūt̄.
Anthonomafice sicut d̄r cantica cātorū
z est sensus. sicut añ oīa secula fili? cū p̄re
in vnitāte spūs sancti in deitate vixit z fuit
ita z in p̄nti seculo z in futuro vbi iusti cū
sanctis angel? pmanebunt. z iniusti cum
diabol? cruciabuntur credat̄ equaliter vi-
uere cū p̄re z spūs sancto z nullo fine p̄clu-
di. **S**eq̄t amen. qd̄ x̄bum optant̄ vlt̄ affir-
mantis ondit affectū vlt̄ p̄sensuz. vt p̄mis-
sum est. **P**plus em̄ assentiens voci sacer-
dotis. qui dixit. p oīa secula seclōz. as-

sensit qz seculū p eū creatū est. **U**n in fine
psalmoz vbi nos dicim? fiat fiat. hebre?
dic̄ amen amē. **E**t xps in euāgelio sepe di-
cit amen amē. i. vez veruz dico vob. **R**e-
spicit ḡ vel ad forniā orōnis vt qd̄ orat̄
optet̄ vlt̄ ad modū p̄clusionis vt qd̄ orat̄
dit̄ affirmet̄. **V**erbi gr̄a. **C**um sacerdos
orās dicit. **D**a nob̄ q̄sumus om̄ps domi-
ne salutē menti z corpis. p̄ps optando re-
spōdet amē. i. fiat. **E**t cū sacerdos conclu-
dit. q̄ tecū vi. z re. in v. ss. d. p. o. s. s. p̄plus
affirmādo r̄idet amē. i. vez est. **U**l amen
interpretat̄ x̄itas. vt in apoc. **H**oc diē amē
testis fidel. **D**e h̄ dictū est in p̄cedēti titū.
Circa terminatōz collectaz notādūz ē
q̄ in eis q̄nq; dirigīt fmo ad p̄rem. q̄nq;
ad filiū. q̄nq; ad spūs sanctū. z q̄nq; ad to-
tam trinitatē. **S**i fmo ad solū p̄rem diri-
git̄ nō habita mentiōe de filio neq; spūsā-
cto. tūc d̄r in fine. p dñm nrm iēsum xpm.
fi. t. q. t. vi. z re. in v. ss. d. p. o. s. s. fine p eū-
dem z eiūsdē. vt in illa orōe. **P**rotector i-
te sperantiū tē. **S**i x̄o fiat ibi mētiō de fi-
lio. refert añ finalem ptem oratiōis. añ
in fine ip̄i? fiat mētiō de filio. **S**i fmo diri-
git̄ ad p̄rez hita mētiōe de filio añ finē tūc
d̄r in fine. p eūsdē do. no tē. vt i illa orōne
De? q̄ deb̄tē marie x̄gi. tē. **S**i i fine. tūc
sb̄iicit̄ imediate. q̄ tecū. fine p eūsdē z eiū-
sdē. vt in illa collecta scti stephani **O**mp̄s
sēp̄ne de? q̄ p̄micias mārtyz tē. **E**t i illa
De? q̄ salutē efne. **V**el dñm nrm ihm sine
p. vt in illa coll. **D**e? q̄ nos redēptōis eter-
ne. q̄ d̄r in vigilia natal. **E**t in illa. **I**llumi-
na q̄sum? q̄ d̄r in epiph. **U**l ihs xps dñs
nr̄. vt in illa. **D**e? q̄ ad eternam. q̄ d̄r feria
tertia p? pasca. **E**t in secreta illa. **S**p̄etibi
q̄ d̄r in cena dñi. **S**i x̄o in orōe q̄ ad p̄rez
dirigit̄ sit mētiō de spūsctō. d̄r in fine. per
dñm nrm. s̄ tunc d̄r in vnitāte eiūsdē spūs
sancti de? vt in illa. **D**e? q̄ corda fidelīū.
z in illa. **A**ssit nob̄ q̄sum? x̄tus spūs sancti
Et si fiat ibi mētiō pmo de spūsctō z p? ea
de filio tūc sb̄iicit̄ i fine imediate. q̄ tecū.
vt in illa. **P**ētes nras q̄sum? dñe paeli.
z in illa. **T**re igne tē. **R**ursus q̄n ad p̄rez
dirigit̄ fmonē orādo vt ip̄e det nob̄ spi-
ritū viuificādi vlt̄ hmōi. tūc d̄r p dñm tē.
fine p eundē z eiūsdē. vt in illa q̄ d̄r in bñ-
dictōe cinerū. **D**eus qui bñdictōe tē. z i
illa q̄ d̄r in bñdictōe fontis. **O**mp̄s semp̄

terne de? respice rē. Si autē fmo ad filiū dirigif. vt in illa oratōe. **E**xalta dñe potē tiam tuā et veni. Et filr in alijs collecti de aduētu dñi. et in illa. **D**e? qui xginalē au lam rē. tūc dñi in fine. q̄ viuis et regnas cū deo p̄re in vnitāte spūsancti de? rē. Et si fiat tibi mētio de p̄re tūc dñi. q̄ cū eodē deo p̄re rē. vt in illa oratōe canonis. **P**ne ihu xpi fili dei rē. Si xō fmo dirigif ad spūz sanctū. dicūt q̄dam q̄ tūc dñi in fine q̄ cum p̄re et filio viuis et regnas de? rē. **D**e? tñ ois oratio dirigif ad p̄rem vñ ad filiū et nulla ad spūsanctū. qz spūsanct? est do num. et a dono nō petif donū. sed poti? a largitore doni. **P**etif gā p̄re et filio et ad eos fmo dirigif tāq̄ ad donatōrē et nō a spūsancto qui est donū et parif ab vtroq̄ pcedit. Si autē ad totā trinitatē fmo dirigif. tunc dñi in fine p dñm. sine p̄eundez et eiusdē. vt in illa orōe canonis. **S**uscipe sancta trinitas. et in illa q̄ dicif i fine misse. **P**laceat tibi sancta trinitas. in q̄b? dñi per xpm dñm nrm. qd succedit in oratōnib? i locū p dñm nrm cā breuitatis. **I**deq̄ est si in oratōne q̄ ad deū p̄rem dirigif de e mentio fiat. vt in illa. **O**mp̄s sempiternē de? q̄ dedisti famul? tuis. **T**ū tūc dicunt q̄ dā q̄ viuis et reḡs vñ de? p oia se. secu. **A**lii xō intelligētes qz orō ip̄a ad deūz filiū dirigaf dicūt tūc. q̄ vi. et re. in v. s. d. p oia. s. s. Et in illa orōe. **F**ideliū de? o. cō. **T**ota nāqz trinitas p̄ditor et redēptor est. licz xps p̄p̄e sit redēptor. **P**ōt etiā dici qz oratio q̄ ad trinitatē dirigif pcludif sine aliq̄ psonarū distinctōe sic. q̄ vi. et re. d. p. o. s. s. **A**l? puertat orās fmonē ad se vñ ad p̄lm dicēs. qd ip̄e p̄stare dignēf. et sic etiā pcludif in orōnib? bñdictōnalib? **B**ane in orōe in q̄ fmo dirigif ad caput ecclē vidēf debere dici. q̄ vi. et r. cū xpus sit caput ecclē. s̄ nō ē ita **T**ota nāqz trinitas est caput ecclē. iōqz dici dñi p dñm nrm **I**n exorcismis xō ad expellēdū demonē aliē dñi qm̄ in aq̄ bñdictōe dñi p eū q̄ ventur? ē iudi. vi. et mor. et seculū p ignem. **S**ilr et in cathedismis dñi. q̄ vētur? est rē. q̄ cito em̄ diabol? audit xpm esse vētur? iudicare seculū p ignē fugit timens iudiciū ignis. qz scit se p diē iudicij efno igne puniendum **E**adēqz rōe dixit mgr gilbert? qz oratōes in exequijs mortuoz dñt fili mō finiri. cō

munis tñ vñus ecclē tenet vt dicaf p dñm nrm rē. **I**n illa tñ orōe **F**ideliū de? o. cō. dñi dici q̄ vi. et re. rē. vt pmissuz ē. **E**t adū te qz oratōes in laudib? in missa et i vesp̄e ris sub eodez et solēiori tono dicūt. p eo qz ille hore solēni? et festiui? in ecclā dicūt **I**n alijs xō horis et officijs ali? ton? min? solēnis fuaf. tū qz min? solēniē dicūt. tū qz ille ad aliud referri pnt signatū. **O**ib? aut orōnib? p̄terqz exorcismis p̄mittitur oremus nō tñ sp dñs vobiscū. vt dictum est in p̄cedēti ti. **S**equif videre quare oratōes q̄ circa p̄ncipiū misse dicūt. colle cte vocant. **E**t q̄dem iō. qz sacerdos q̄ fū gif legatōe ad deū p p̄lo in eis petitiōes oim in vñum colligit et pcludit vt eas ad dñm referat. p̄p̄e tñ dicunt. **C**ollecte q̄ sup collectū p̄lm dicunt. puta in p̄cessionib? vñ dñi colligit p̄ls ad statōz faciendaz. vt de vna ecclā pcedat ad alteraz. **I**n vrbe nāqz q̄libet ecclā stational? hz aliquam ecclēsiā sibi vicinā. in qua colligit p̄ls die statōis. et ibi dñi collecta sup collectū p̄lm et inde oēs siml ad ecclām in q̄ fit statio ac cedunt **A**n in p̄cilio agathēi. dñi qz plebs collecta oratōe ad vesp̄am dimittatur ab ep̄o cū bñdictōe. et est sumptū h̄ nomē de leuitico vbi scenophagia q̄ est vltimuz festozū legalīū collecta vocaf. p eo qz in s̄fru ctuū collectōe fiebat et figurabat futuram opm nroz collectiōz. cū dicef. **E**cce hō et oia opa ei? cū eo. **O**rationū varij fuerūt actores quaz numerus et varietas intan tum excresebat qz octauū africanum p̄ci liū p̄stituit. vñ nulle p̄ces vñ oratōes vel misse vel p̄fatiōes vel cōmendatiōes vel manus impositiōes dicant. nisi in p̄cilio fuerint approbate. **E**t gelasius papa tam a se q̄ ab alijs cōpositas p̄ces dñi ordiāse. **A**utē aut **G**reg?. seclufis his q̄ nimia vñ incongrua videbant. rationabilia coadu nauit. p̄grua multa nihilomin? p se neces saria supaddens. **E**tey q̄dam moduz et ordinē excedentes intātū orōnes mltipli cant. vt auditorib? tediū generēt et fasti dium. q̄si de? vt hō xboz mltitudie flecti possit. vt pmissum ē. cū e? **E**sa. dicat. **C**ū mltiplicaueris orōes v̄ras nō exaudiam **E**t dñs in euāgelio dicat. **C**ū orati nolite multū loq̄ sic ethnici faciūt. putāt enim in multiloquio exaudiri. **A**n cū ei dixissent

apli. **N**unc doce nos orare. cōpendiosam
eos oratiōz docuit **p**ri^m q̄ rē. **H**uius q̄
oratiōis formā sequētes sacerdotes i mis-
sa septenariū oratiōis numez nō excedāt
Nam xps septē petitiōib⁹ oīa corpi z aie
necessaria cōphendit in illa. put sub ea di-
cet. **Q**uia vero nūero de⁹ gaudet impari
qdā obfuāt vt impares dicāt i missa ora-
tiōes vīcz vl⁹ ynā tū sicut vna eplā vnū
euāgelīū dicunt. z iste numer⁹ est ordina-
ri⁹. vl⁹ tres vl⁹ qnqz vel septē. **U**nā ad de-
signādū fidei vnitatē vel vnitatis sacrm.
Tres ad significādū misterīū trinitatis. z
qz xps ter in passiōe orauit dicēs. **P**at si
fieri pōt trāseat a me calix iste. **Q**uiqz ad
designādū qnqz plagas xpi. sen in quīqz
ptitā xpi passiōe. **S**eptē ad designandū
spūm grē septiformis. seu septē dōa spūs-
sancti. **D**e⁹ crī diuisionē z discordiā dete-
stat. **U**n cū ceterozū diez opib⁹ bñdicēt.
opib⁹ tū scōe diei bñdixisse nō legif. eo q
binari⁹ numer⁹ pmo ab vnitate recedat z
ab eo ceteri diuisibiles nūeri originē sor-
tiunt. z impar nūer⁹ mōs est. **E**t nō q in
sūmis festis tantūmō dē vna collecta. nisi
forte eadē die aliud festū cōcurrat. **S**ciē-
dum qz est q totidē collecte z eodē ordie
dici dnt in secreta z postcōione. q̄t pcesse-
runt añ eplā in exordio misse nec plures
nec pauciores. finis nāqz dē suo pncipio z
q̄libz postcōmuniō collecte z secretelle p-
cedentib⁹ puenire. **C**auendū est etiā q si
collecta p defuncti infimisceat in missa q̄
dē p viuis. nō final⁹ penultia vl⁹ añpen-
tima dicat. qz finis dē ad suū pncipiū re-
torq̄ri. sp em mēoria faciēda est p defun-
ctis. put dicef sub. x. pticta secrete sup x-
bo. **M**emēto etiā dñe rē. qz illi viuozū z
etiā sanctorū in quoz honore celebrat q̄
vita glē viuūt auxilio egēt. **S**z in missa p
defunctis infimisceri nō dē collecta pro vi-
uis. etiā vt qdā dicūt illa cōis. de⁹ q viuo-
rum dñaris rē. ab auguf. cōposita ad de-
notādū q defuncti iuuare neqūt viuētes
in hac vita nec etiā implorare viuētes et-
na vita licz ipi iuuari valeant ab vtrifqz.
In missa tū p defunctis pōt (vt qdam di-
cūt) esse penultia collecta de sancti z ecō-
uerso. **I**nnocēti⁹ papa p^m cōposuit qua-
tuor collectas p mēse septēbri. **I**nnocēti⁹
xō papa terti⁹ cōposuit illā. **A** cūcti nos

q̄sum⁹ dñe mentis z cor. defen. rē. **I**n ec-
clesia lateran. nūqz dē oratio. s in missa et
in oībus hori loco oratiōis alta voce pñū-
ciat oratio dñica. q̄ i nouo testa. pma ofo
fuit. nam z in pmitiua ecclesia sic fiebat.
Sane pontifex seu sacerdos dū orare seu
oratiōz dicere incipit. man⁹ eleuat z exten-
dit. iux illud. **M**an⁹ demissas erigite et
genua debilia roborate. **E**t romano pōti-
fici ac etiā alijs epīs in mltis ecclesijs mi-
stri astantes manus eleuatas sustentant.
Que manū eleuatio a lege sumpsit exor-
dium. **L**egif em in **E**xo. xvi. c. qz isrl⁹
pūgret adūsus amalech in deserto. **M**oy-
ses ascēdit sup xticem coll. **C**ūqz leuaret
man⁹ vincebat isrl. si xō paululū remissif-
set amalech pñm supabat. **A**rō autēz et
hur sustentabāt man⁹ ei⁹ ex vtrāqz parte
Legif etiā. iiii. **R**e. viii. q salomō stetit añ
altare dñi in p̄spectu ecclē isrl. z expandit
man⁹ suas i celū orās p p̄lo. z **G**en. xiiii.
Leuo manū meā ad dñm deū in excellūz
Eleuatio aut ipa rēp̄sentat q xps eleua-
tis manibus ferebat in celūz. **E**l eleuat
manus ad inbar saluator in cruce pēden-
tis. **U**n illud. **E**leuatio manū meaz sa-
crificiū vesptinū. **E**xtensio xō manū iō
fit. **N**am xps cū expandisset man⁹ in cru-
ce p p̄secutorib⁹ orauit dicens. **P**ri mi di-
mitte ill⁹ qz nesciūt qd faciūt. **M**ozaliē in-
struens qz xps sp parat⁹ est recipe penitē-
tes. iuxta illud qd ipē pmisit. **S**is q veit
ad me nō eiciā foras. **Q**uidā tū p̄fidi he-
retici derident hmōi manū extensionez.
ppter illud **E**sa. **C**ū extenderitis manus
vestras auertam oculos meos a vobis.

De epistola.

Oratōe finita
O dicif eplā q̄ sūt doctrinā aplo-
rum. **E**legant aut illā precedit
ofō. qz legif **L**uc. x. **R**ogate dñm messis
vt mittat oparios suos in messes suā **S**a-
ne eplā grece latie supmissio vl⁹ superoga-
tio dē ab epī qd est supra. z stolon qd est
missio. **M**issa em est ab aplis supra leges
moysi. supra psalmos z pphetas z supra
euāgelīū sic z pphetie supra legem. **U**n
z lre de vna plona ad aliā misse appellāt
eplē. i. supramisse q̄si misse supra seu pter
id qd refert nūci⁹ viua voce. sicut z aplē

supra id qd dixerat ephesijs corinthijs et alijs eplas mittebat. **L**egi dz epla fm ma gistrū petrū antiodoren. in dextera par te eccle. qz xps pmo veit ad iudeos q di cebant in dextera esse. **M**eli' tñ fit in me dio eccle p eo q iohes fuit medius inter aplos 7 pphetas. vt iam dicef. **D**icif qz epla in loco inferiori. euāgelii in supioei. 7 supposito pāno de q sub euāgelio dicef. **P**remittit aut epla euāgelio. epla nāqz d hgt officiū qd iohes an xpm exercuit. q p iuit an faciē dñi parevias ei'. sic ipe testa tur. **E**go vox clamātis in deserto pate viā dñi. **I**ohes g qsi subdiacon' fuit 7 submi ster ill' q de se dicit. **N**on veni ministrari s ministrare. **U**n sic p'dicatio iohis p'cessit p dicatōz xpi. ita epla euāgelii p'cedit. **B**er rit qz epla figuram legis 7 ppheticā q xpi aduentū p'cesserūt. sic ipa euāgelii prece dit. **P**recessit qdē lex euāgelii sic vmbra lucē. sic timor caritatē. 7 initiū p'fectiōem. **S**ane subdiaconū eplam lecturuz vn' tantū comitat acolit'. qz p'dicatōz iohis pauci secuti sunt. qm lex neiem ad p'fectō nem ducit. **S**z diaconū euāgelii lecturuz tam subdiaconi qz acoliti 7 ceteri comitā tur. qz p'dicatōz euāgelii q p'fectū fac plu rimi susceperūt. **D**ici etiā pōt q p subdia conī 7 diaconi ad legēdū p'cessuz duplex xpi manifestatio p duplicē ei' aduentū si gnificat. qz p'm vñū tñ habuit p'cursorē scz iohem q p subdiaconū p'cedere signifi cat. **S**cds duos vl' ples p'cedētes diaconū figurāt. **F**acies aut eplaz legētis respice re dz altare qd xpm significat. qz iohānis p'dicatio se 7 alios dirigebat in xpm. de cui' vultu iudiciū 7 eqtas p'deūt. **I**s vō q p'cedit subdiaconū euntē legē non xrit faciē ad legētē. qz iohes nō ad se audien tes sed poti' ad xpm se dirigebat. **S**ed q diaconū euntē legē p'cedebāt. nūc respici unt ad euāgelii 7 ad faciē recitanti. **P**rio vt ex mutua vtriusqz inspectōe. amor ca ritatis xpi notef q in euāgelio p'dicatur. **S**cds vt se esse p'testes euāgelice doctrine oñdant. sic legif in **E**sa. **V**os estis testes mei dñe. **Q**z iohes fuit limes p'ce dentiū 7 subsequentiū. medi' int aplos et pphas. nā lex 7 pphē vsqz ad iohēz. 7 ex eo regnū dei euāgelizat. iō epla nec sp le

gif de pphetis nec sp de aplis. s interdū sumif de ve. te. interdū de nouo. **I**ohes em cui' vocē repñtat epla cū ātiqz xpm p'dixit venturū dicēs. **Q**ui p' me venit an me fact' est. **E**t cū modernis xpm oñdit p'sentē di. **E**cce agn' dei ec. q. t. p. m. **I**nē duz g sumif de apostol' qz licz eoz doctri na nō p'cesserit euāgelii. tñ ad vitā actiūā referf sicut lex 7 pphetia. **E**t intdū deve te. te. raro tñ. qz velū tēpli scissum est. nec ponēdū est an oculos velū. **E**pla tñ nō le gif de qnqz librl moysi. qz in ill' tpalia pro mittebāt. **I**n cui' signū lectōes de ill' sum pte terminant in grauē accentū. vt iaz di cetur. **C**ōsiderandū aut est q qñ lectio vl' epla de libris moysi vel salomonis sumif nomē eozū reticef. vt dicef in p'hemio. vj ptis. **I**tem in eplis q sumunt de pphetis vl' de actib' aploz. siue de apoc. ponit in pncipio h o'ro. **I**n diebus ill'. 7 in fine dz. ait dñs omps. eo q in libris ill' b sepe scri ptum inuenit. **E**adem etiā rōe dz in eplis **J**acobi 7 petri. **C**harissimi. 7 in eplis pau li. **F**res. 7 in xpo ihu dño n'ro. **I**n epla tñ ad **Heb.** dicūt qdā nō debere aponi fra tres. eo q apls suspect' erat hebreis. sed meli' est vt apponaf. qm qdā boni erant i ter eos 7 ipe eos in qdā loco eiusdez eple vocat fres. **P**rop' p'missaz etiā cām dz in euāgelio **I**n illo tpe. **P**rope tñ loquēdo nulla epla est de ve. te. s ille lectōes vocā tur. **P**orro licz in epistol' q de apoc. legū tur dicat. lectio libri apoc. bti **Joh. apli.** **I**n qbusdā tñ ecclesijs 7 eplis tacef illud xbu bti. certū est em q btis iohs p'cipue fuit inter oēs aplos a xpo dilect'. **D**ilectō aut dei btōs nos effecit. qz btis quē elegi sti 7 assumpsisti. **H**ac g p'sideratiōe eū sic ceteros sanctos supuacūū est btitudis ti tulo sanctū oñdere. 7 solē qdāmodo faci bus adiuuare. cuz ipe velut titul' p se pa tens effectū btitudis. s. dilectōz dei euidē ter p ceteris sit sortit'. **C**eterz null' debet eplam solēnif in eccle legē nisi sit subdia con'. q si forte defuit dicat a diacono. de q dictū est in. ij. pte sub ti. de subdiacono 7 diacono. vl' etiā a sacerdote. **M**eli' em est vt sacerdos etiā missā cantās illā legat q si ab acolito vl' alio inferioris ordis le gaf. **C**irca h aut notādū est q ppli instru ctio fit p xbu dei. qd qdē a deo p ei' mini

stros ad p[ro]p[ri]um puenit. et i[ste] ea q[ue] ad pleb[em] in-
structōz ptinet nō a sacerdote s[ed] a m[is]tris
dicūt. **M**ysteriū tñ x[rist]i dei triplex ē p[ro]p[ri]u[m]
m[is]tr[is] autoritatis q[uo]d cōpetit x[rist]o. q[uo]d m[is]ter
d[icitur]. **A**d Ro. xv. Erat em in p[ro]p[ri]ate docens
Secūduz manifeste x[rist]i. q[uo]d cōpetit p[re]-
dicatorib[us] no. te. de q[ui]b[us]. **A**bor. iij. Qui et
idoneos nos fecit m[is]tros. Tertiū figura
t[em]p[or]is. q[uo]d cōpetit p[re]dicatorib[us] ve. te. **I**ō q[uo]d
doctrinā x[rist]i p[ro]ponit diacon[us]. doctrinā x[rist]o
p[re]dicatorū ve. te. p[ro]ponit p[er] subdiaconos
Nec obstat q[uo]d aliqui p[er] eos legūt loco epl[ist]e
aliq[uo]d de ip[s]o ve. te. q[uo]d p[re]dicatores no. te. e-
tiam ver[um] p[re]dicāt. Ceter[um] doctrinā p[re]dicato-
rum ve. te. nō s[ed] legūt. s[ed] ill[is] diebus q[uo]b[us] p[er]
cipue p[er] figuratio no. et ve. te. designat. vt
in ieiunijs q[ui]tuor t[em]p[or]um. et q[ui] aliq[ui] celebrant
q[ui] in veteri lege figurata sunt. sicut passio.
natiuitas. baptis[m]us et aliq[uo]d h[uius]m[od]i **E**t q[ui]m
vtraq[ue] doctrina ordinat ad christum et eo-
rum qui peribant et eorum qui sequeban-
tur. ideo doctrina x[rist]i postponit q[ui] si finis
t[em]p[or]is autē d[icitur] epl[ist]a genua nō flectim[us] cuz ad
nouū ptineat testamentū. imo sedem[us]. q[uo]d
doctrina in silētiō et q[ui]ete audiēda ē **V**ltus
etiā sedēdi a ve. te. sumit. sic in h[er]edra le-
gitur. **M**ilites tñ stare p[ro]sueuerūt q[ui] epl[ist]e
pauli legūt in honorē e[ius] q[uo]d miles fuit. **A**n
in signū militie sue depingit cū ense i ma-
nu. **A**l[ia] iō q[uo]d ip[s]e suā p[re]dicatiōz euangeliz
noiauit. **E**t est sciendū q[uo]d nūq[ui]d in. xl. legūt
epl[ist]a pauli nisi tr[is] in cena d[omi]ni q[ui] ad nouū
ptinet testamentū. h[uius] vez est dieb[us] feriali-
bus. sed d[omi]nicis diebus legūt epl[ist]e pauli.
Sane lectōes ap[osto]licas v[el] euāgelicas quis
a[n] sacrificiū dici debere statuerit nō oino
certū est. credūt tñ q[uo]d p[ri]mi successores ap[osto]-
lorum. eo q[uo]d in ill[is] eadē sacrificia celebrari iu-
ben[er]ūt. **Q**uerit autē q[ui]re p[ro]phetias voce i[er]-
em[ie] deflexa. euāgelizū x[rist]o et epl[ist]am voces
exaltādo finim[us]. **R**ūdeo p[er] p[ro]phetiā q[ui] est
de ve. te. synagoga q[ui] inclinata est et cecidit
intelligit. iō q[uo]d inclinādo vocē et q[ui] si ca-
dendo p[ro]phetia finit. **I**nc etiā est q[uo]d sina-
goga depingitur q[ui] si fracta hasta verilli.
Per euāgelizū x[rist]o et epl[ist]am eccl[esi]a militans
rep[re]sentat q[ui] exaltata est. et iō illa cū exalta-
tiōe vocis finiunt. **P**reterea in ve. te. t[em]p[or]a
lia et caduca p[er]mittēbāt. in cui[us] figurā le-
ctiōes in q[ui]em accentū termināt. **I**n no.
x[rist]o te. sp[irit]ualia et et[er]na. in cui[us] rei signū euā-

gelizū et epl[ist]a in accentū termināt acutum.
Quedā tñ lectiōes de ve. te. sumpte: q[ui] in
officio misse p[er] epistol[as] sepe legunt[ur] i acutū
termināt accentū. et sub tono epl[ist]ari legū-
tur. cū em tūc in locū epl[ist]e succedant meri-
to et quo ad h[uius] et quo ad nomen illarū de-
bent imitari formā.

De reuerētia post lectā epl[ist]am faciēda

Dist lectaz epi

Pistolā subdiacon[us] cū acolito ad
sacerdotē accedit. ill[is] i sinuās
q[uo]d iohes cū audisset in vincul[is] opa christi
misit duos ex discipul[is] suis nō credentes
x[rist]m esse messiam vt interrogarent illum
Tu es q[ui] ventur[us] es. an aliū expectamus
Et r[es]pondens ihs ait ill[is]. **E**stis renūciate io-
hāni q[ui] vidistis et audistis. ceci vidēt et c[etera]. vt
diceb[ant] in. vj. p[ar]te sub. iij. d[omi]nica aduentus.
Quia x[rist]o illi p[er] visa miracula cognouerūt
hunc esse de quo eor[um] mgr[is] p[re]dixerat. **Q**ui
p[er] me venit a[n] me fact[us] est. cui[us] nō suz di-
gnus soluere calciāmēta sua. iō p[ri]us ad
pedes calciāmēta romani pontificis sub-
diacon[us] osculat[ur]. **P**reterea q[uo]d dextera d[omi]ni
fecit t[em]p[or]e. iō subdiacon[us] in q[ui]busdā eccl[esi]is
osculat[ur] dextera sacerdotis. **A**d hec lecta
epl[ist]a subdiacon[us] lib[er] clausur[is] ep[iscop]o p[re]stat. ip[s]e
se x[rist]o supra illū manū ponit quā subdiacon[us]
osculat[ur]. **N**ēpe ep[iscop]us x[rist]um figurat cui
clausus lib[er] p[re]sentat ad designādū q[uo]d solus
x[rist]us potuit ap[er]ire lib[er]ū et soluē ligula ei[us].
in quo et ip[s]e x[rist]us et e[ius] mysteria clausa erāt
donec cepit ab ip[s]o x[rist]o p[er] p[re]dicatōz euāge-
lij ap[er]iri. x[rist]us autē legē in q[ui] clausus teneba-
tur ope impleuit. q[uo]d nō veit legē soluē s[ed] ad-
implere. q[uo]d significat man[us] impositiō sup[er]
lib[er]ū. man[us] em op[er]is significat. ip[s]a q[ui]z mā[us]
positio significat desideriū et p[er]missionem
credēdi et ope cōplēdi q[ui] lecta sunt. **Q**uia
x[rist]o nō accipit b[en]dictōz in lege p[er]missam
nisi q[ui] cū amore (q[ui] p[er] osculū designat) ope
p[er]ficiat q[uo]d p[er]mone alios facere docet. iō ad
h[uius] designandū subdiacon[us] b[en]dictōz acce-
pturus manū ep[iscop]i osculat[ur]. **R**ursus q[uo]d p[ro]-
tifer vt p[er]missum est x[rist]m rep[re]stat. subdia-
con[us] et ceteri d[omi]ni ei act[us] suos h[um]iliter sub-
dere et ab ip[s]o b[en]dictiōis grām postulare.
An in euāgelio. **C**ū oia b[en]fecerit[is] dicite
fui inutiles sum[us] q[uo]d debuim[us] facere feci-
mus. **E**t subsequēnt[ur] ep[iscop]us v[el] sacerdos sub

diaconū bñdicat. qz xps cōmēdauit iohannē dicēs. Quid existis vidē ppham in desro etiā dico vob plus q̄ pphetam. Amē dico vob. In natos mlerū zc. Sb diacon⁹ q̄ post finē diacon⁹ x̄o ante pncipium lectōis ad sacerdotē accedit z exhibet reuerentiā. qz lex finē accepit in x̄po. s̄ euangeliū originē sumpsit ab ip̄o. Nā lex z pphētie vsq̄ ad iohem. euangeliū x̄pi et eplē post iohem. In missa x̄o p defuncti subdiacon⁹ lecta eplā nō veit ad osculum man⁹. tū qz ibi cessat rō supradicta. tū qz i illa missa q̄libet solēnitates subtrahunt. De sessione sacerdotis v̄l epi z mistroū.

O Ratōe finita

sacerdos seu eps sedet. Et ē notandū q̄ in missa officio tribus horis sedet vīz dū eplā legī. de q̄ in ti. d̄ mutatioe sacerdotis dicef. z dū rñsorūz z allācantāf significās tres dies q̄b⁹ dñs sedet hierosolymis in tēplo in medio doctorum audiēs z interrogās illos. Sedēs aut stat p̄sus ad ip̄m. vt oñdat p̄tēz esse a deo sibi datā q̄ possit speculari z supintēdere. q̄ stat in ecclā hūilif. q̄ supbe. ale ei cōmisse sunt. z de ill est ratōz redditur deo. Sedet etiā in loco eminentiori. ut q̄si vineator custodiat vineā suā. z ip̄lo supintendat. Nā z dñs in alto poloꝝ sedens custodit ciuitatē suā. Porro oñ q̄ d̄ are eplam priusq̄ sacerdos sedeat sp̄calr s̄gt tps illud q̄ xps in celum ascēsurus aplis bñdixit Sessio x̄o q̄ se q̄f significat christi sessionē p̄ ascensionē ad dexterā p̄ris. sedes q̄pe victori est. Tñ sessio sacerdotis victoriā x̄pi des̄gt. vt dicef sub ti. de mutatioe sacerdotis. Sessio mistroꝝ s̄gt sessionē eoz q̄b⁹ d̄. Sedebit z vos sup sedes duodeci iudicātes. xij. trib⁹ isrl. s̄ illos q̄ i celestib⁹ iā regnāt. Qui x̄o in choro laborant. illos q̄ adhuc in mōdo pegrināf. Vñ lectores z cātōres ad officiū surgentes negociū dei agūt. q̄b⁹ d̄: negociami dū velo Quidā ḡ mistroꝝ cum ep̄o sedēt p̄ q̄s x̄pi mēbra in pace iā q̄scētia intelligūt. de q̄bus apls. Cōsedere fec̄ nos in celestib⁹ in x̄po. Aut illi q̄ iudicabūt. xij. trib⁹ israhel. Alij x̄o stat p̄ q̄s x̄pi mēbra adhuc in certamine posita intelligūt. Nempe pontifice sedēte in q̄busdā ecclījs cādelabra mutāf

de locis suis. z collocant in ordie vñt li. nec a p̄mo vsq̄ ad altare. ad notādū q̄ de plenitudie x̄pi oēs accepim⁹ in sp̄s vñtate. s̄ grāz varietate. diuisiones em sunt grāz. idē aut sp̄s Sp̄s em a p̄mo cereo stato seu candelabro. i. a christo procedēs z vsq̄ ad altare. id est. electoꝝ corda perueniēs alternatim in mēbris dona variat grāz. Et memēto q̄ acoliti deponūt candelabra in terrā. qm post pacta p̄dicationis officia p hūilitatē agnoscūt q̄ sūt puluis z cinis sicut dixit abraā. loquar dño cū sim puluis z cinis. In romano ordinario legī vt pōtifer nō sedeat donec p̄ p̄mam oñcem dicat amē. nō ḡ d̄z sedē vsq̄ ad lectōz. qm p̄cedēs officiū ḡtulatōni de aduētū z opib⁹ x̄pi deputat. Ep̄s enim x̄pm venientē z opantem significat Ceteri x̄o eos qui p̄bant z qui seq̄bant. z qui obuiabāt replentant.

De graduale.

Dist eplam cā

taf graduale seu rñsorū qd p̄tinet ad opa actiue vite vt notet nos opib⁹ rñdere eis q̄ in lectōe audiuit⁹. s̄ p̄dicationi. rursus qz iohes p̄dicabat p̄niam dicēs. P̄niam agite appropinq̄bit em regnū celoꝝ. Et itez. Facite dignos fruct⁹ p̄nie. Merito p̄ eplaz ḡduale sequit⁹ qd p̄nie lamentus insinuat. pp̄t qd in dieb⁹ penth. de officio tollit vt iam dicef. Tertio iō p̄ eplam ḡduale seq̄t. qz post p̄dicationēz iohis discipuli secuti sunt x̄pm. sic Joh. euagel. describit. Stabat i. q̄t iohes z ex discipul⁹ ei⁹ duo. z respiciēs ihm ambulantez dixit. Ecce agn⁹ dei. Et audierūt duo discipuli eū loquentez. z secuti sunt ihm. Ad h̄ cāt eplam comitat⁹. qz p̄dicationēz p̄dicatoꝝ secuta sūt gaudiū ecclē z dei laudes z p̄conia de credētiū p̄sione. qz p̄ ḡduale p̄uersio de iudeis. p̄ x̄luz p̄sio de gētib⁹. p̄ alla vtriusq̄ i fidē leticia. p̄ sequētiā cāticiū victorie figurat. Alia rō ponet sub ti. de tractu. In q̄busdam tñ ecclījs graduale añ eplaz cātāf ad notādū q̄ p̄dicatoꝝ p̄us ope z p̄ ea verbo d̄z docere. Dicif aut ḡduale v̄l gradale a gradib⁹ hūilitatis significās ascensus nostros de x̄tute in x̄tutem. sicut filij isrl de māsione in mansionē p̄cesserūt. vt tandē

videat deus deoz in syō. **Uñ** in deutero. Terra nra mōtuosa est. **H**ec terra est celestis ierlm. q̄ p cogitatōz celestiu h̄r. conuenit em̄ graduale illi q̄ necdū ascēdit de x̄tute in x̄tute. s̄ adhuc in lēuallē posīt. **I**lachrymarū. iam in ascēssiones in corde dis/ponit. **R**ectius ḡ faciūt q̄ graduale nō festiuū z modulatī vocib⁹ offerūt s̄ q̄si cantum ḡuem z asperū simplr poti⁹ z lamēta bilis canunt. **Tñ** rñsorū p qd z p̄dicatio no. te. figurat altī. lectōe z eplā. q̄ significat p̄dicatiōez ve. te. canit. vt si q̄s forte aurib⁹ obturatis dep̄ssa amonitōe ve. te. nō excitat. saltē excelsa modulatiōe noui demulceat. **V**erūtū vt lector z cātor officiū suū impleturi gradū ascēdūt. qz doctor p̄fectiōe vite vulgū trāscendere dz. **P**ōt etiā dici q̄ p eplaz iohis. p ḡduale aploz p̄dicatio intelligit. p allā deuotioz leticia. **R**ursus p lectōz v̄etus. p cātū nouū intelligit testa. sic ḡ cant⁹ suauior est lectōe. sic nouū testa. suauī⁹ est ve. te. **S**cdo mō dz graduale a gradib⁹ altari. eo q̄ diebus festiuū in gradib⁹ sicut allā cantat. ad notandū p̄missos x̄tutū gradus. **I**n p̄festis x̄o dieb⁹ in medio chozi an gradus altari cātatur. ad significādū q̄ in corde qd ē in medio corpis p̄missos gradus fūdare debem⁹. **T**ertio dz graduale qm̄ aplī p⁹ domini gradiebant. vt iam dicef. **Rñsorū** x̄o dz qz x̄sui v̄eple correspōdere debet. vt s̄ in eplā agat de gaudio z in rñsorio si milit. si ibi de tristitia z h̄ s̄līr ne possit nobis improp̄ari qd dñs dicit. **L**ātaui⁹ vob⁹ z nō saltaſtis. lamētaui⁹ z nō ploraſtis. vñ apls hortat nos gaudere cuz gaudentib⁹ z flere cū flentib⁹. **E**t etiā rñsorū qz choro respōdēte illud incipiētib⁹ cātāt ppter qd significat vitā actiuā. in q̄ sancti se ad inuicē hortant vt ad eternā pueniāt vitam. pōt tñ rñsorū ad rñsionez aploz referri. qm̄ x̄po vocante z dicēte. **V**enite post me. ipi nō tñ x̄bo sed etiā ope respōderūt. qz relictis oibus secuti sunt eū. z ḡ diebant post dñm. discipuli p⁹ mgrm. de h̄ in p̄hemio. v. ptis. **S**ignificat aut graduale seu rñsorium laborātes in hac vita z iō nō dz infra octauas pasce z penthe. p q̄s octauē nre resurrectōis designat. quā do ois laboris exptes erim⁹. **A**bsterget ei de⁹ oēm lachrymā ab ocul⁹ sanctorz suorū.

Itaqz in graduale seminam⁹. in allā messimus. **V**ersus rñsorij sic vocat. qm̄ i eo fit reuſio ad ipm̄ rñsorium. put s̄ ti. de allā dicef. **R**ursus ḡduale bonū op⁹ z vitam pntem in q̄ semiam⁹ z a dño pegrinamur significat. **V**ersus x̄o adiutorij designat x̄sus ḡ post graduale canit. qz adiutorij est nob⁹ necessariū q̄diu in h̄ ergastulo detinemur. **G**raduale plane incipitur neni mis x̄sus ascendat. in quo designat q̄ religionem ppter ei⁹ austeritatē ingredi metuunt. x̄sus x̄o alte. in q̄ designat q̄ ieiunando orādo z alia bōa faciēdo ascēdunt nō timentes carnē quā cū vitij z cōcupiscētijs mortificāt. **A**d h̄ qm̄qz vnus solus x̄sum cātatur ad monēdū q̄ q̄sqz secū fragilitatem suā tractet. **E**t q̄qz ḡduale timore x̄sus alte nō inchoet in q̄ etiā significatur bi q̄ p̄sideratōe ppe fragilitatis q̄cqd agūt humilīus agunt. finito tñ x̄su vox si ducialit exaltat. in quo designat q̄ d miſericordia dei p̄sili fiducialit oī sue actōni insiſtūt. **C**antat aut ḡduale a p̄uētis. p ut in ti. sequē. dicef. **P**orro rñsorij qd i missa cantat nec p̄fecte nec imp̄fecte repetit. nec **G**la p̄ri subiicit. qd tñ in respōsorio aliaz fit horaz. **C**irca qd attēdendū est q̄ alie canonice hore institute sūt ad referendū deo laudes p diuisis bñficijs i illi hori ab eo receptis. **H**ic est q̄ lectio in illi p̄mo dz in q̄ bñficiū v̄ps eius in illa hora datū designat. **P**ea cātatur rñsorium in q̄ laus bñficio correspōdet. qz ḡ laus repeti dz. iuxta illud aplī. **G**audete in dño iterū dico gaudete. i. laudē deo dicite. iō h̄mōi rñsorium repetit. **S**z z qz q̄s benefactori suo tenet. deo x̄o nihil aliud possum⁹ nisi glām. z honorem offerre. iō in fine rñsorij z cuiuscūqz nocturni vbi in lectōib⁹ aliq̄ bñficiū totū vel ps ei⁹ est repetitū referit grām z glām trinitati. **Rñsorij** aut qd in missa cantat designat vt p̄missum est. respōsionē aploz x̄po eos vocāte oia reliquentiū. qz ḡ illi nihil sibi retinuerūt. p q̄ iterū eos vocari oporteret. iō rñsorij illd nullo mō repetit. sed necdū **G**la p̄ri finit qz nō ad glām sed ad luctū vocati sunt dicente dño in **Luc.** sicut misit me p̄r et ego mitto vos in mūdū. vt dicef in ti. sequē. **E**t nō q̄ **Greg⁹. Ambro. z Helasius** com poluerūt gradualia. tract⁹ z allā. z ea ad

missam cātari statuerūt. **Letex** qñq solū
rñsorium cantat in missa qñq soluz alla.
qñq rñsorium cū alla. qñq cū tractu. qñ
qñ alla cum tractu. de quo dicit in .vj. p.
te sub ti. de septem diebus post pasca.

De alleluia.

Quia p' luctū

seqt' solatio. Nam bñi q' lugēt
qm' ipi solabūt. iō p' gduale
cantat alla. qd ē leticie cātū r' auditū ab
angel' decātari. sicut legi' in apoē. **Rur'**
q' ascēsus de x'tute in x'tutē. q's p' gdua-
le dixim' significari. sepe tediosi essent ni-
si gaudiū haberēt admixtū. sicut filijs isrl'
mīta incōueniētia acciderūt qñ de māio
ne in māsiōne pcesserūt. iō p' gduale cātāt
alla **Tobie.** penl. **Platee** tue sternēt auro
mūdo r' cādido. r' in vicis ei' cātābūt alla
Est aut' alla laus angelica. snia qdem bre-
uis. magnū p'tinēs tubilū v' incitās ad iu-
bilum. **Jubilat** em' eccl'a. sciēs q' grandis
restat via vsq' ad mōtez dei. ozeb. qd inf/
ptat mēsa. timēs q' fideles obdormiāt in
fide r' faciāt vitulū p'flatilē. i. lasciuiant in
tpalib'. **Est** et alla hebraicū nomē. voca-
bulū siqdē significās poti' q' expmēs ief-
fable gaudiū ab hac vita pegrinum. gau-
diū vicz angeloz r' hoim in e'na felicitate
letantū. qd nec oculus vidit nec auris
audiuit. nec in cor hois ascēdit. **Cui'** xbi
expositio fm **Innoē.** iij. ex cētesimo duo/
decio psal. h'f. cui cū alla p'mittat in titu.
stati psalm' exponēdo titulū incipit **Lau-**
date pueri dñm. **Un'** fm eū alla inf'ptat
Laudate pueri dñm **Aug'** x'o sic expoit.
Al. i. saluū. le. i. me. lu. i. fac. ia. i. domine
Hiero. sic. **Alle. i. cantate.** lu. i. laudē. ia. i.
ad dñm. **Greg'** sic. **Alle p'f.** lu. filius. ia.
spūscūf. **Alle. i. lux.** lu. i. vita. ia. i. sal'
Ag'f Petrus Anthiodoren. sic. **Al. i.**
altissim'. le. i. leuatus est in cruce. lu. i. lu-
gebant apli. ia. i. iā surrexit. **Petrus** man-
ducator dicit sup apoē. r' **Aug'** in glosa
psalterij q' alla xbum est impatiui modū.
r' sonat allelu. i. laudate. ia. i. vniuersalez
vel ia. i. inuisibilē. s. deum. qñ laus inuisi-
bilis dei. **Et** qñ alla future bñitudis qua
si p'pūm est vocabulū. merito magi eo tē-
pore. i. pascale frequentat quo xps resur-
gens eiusdem bñitudis spem nob tribuit.

r' p'misit. put ibi dicit. q' em' alijs tēpori-
bus caneret ad missaz olim eccl'e romane
cōsuetudo non erat. sed a beato **Gregor.**
p'stitutū: imo potius restitutū est. **Naz** cū
pus tpe **Damasi** pape fuisset eadem p'sue-
tudo defecerat. **Hiero.** dicit q' alleluia dī-
catur in missa tractū est de eccl'a hierosoli-
morū. **Canimus** igi' **Alta** post graduale
canticū vicz leticie post luctū penitentie.
summope intendētes expmēre magnitu-
dinem cōsolatōnis q' reposita est lugenti-
bus. iux illud. **Beati** q' lugēt. qm' ipi cōso-
labunt. **Jubilātes** poti' q' canētes. vnā
q' breuē digni f'monis sillabā in ples neu-
mas p'trahim'. v' iocūdo auditu mēs at-
tonita repleat r' rapiat illuc vbi sp' erit vi-
ta sine morte. r' dies sine nocte. **Est** em' al-
leluia modicū in f'mōe r' multū in neuma.
q' gaudiū illud maius est q' possit expli-
cari f'mōe. **Neuma** em' seu iubilus qui fit
in fine expmīt gaudiū r' amorem credētū
r' quanta leticia r' laus secuta sit p' fidez p'
dicatiōe laudita. iuxta illud. **Audiuit** et le-
tata est syon rē. **Et in Lañ.** **Exultabim'**
r' letabimur in te. **Quid** sit neuma dicit i
phemio. v. ptis. **Un'** aut' d' sequētia non
d' neuma post alla. put sub ti. de sequen-
tia dicit. **Pōt** etiam alla referri ad exul-
tatiōez eozū q' de miracul' xpi gaudebant
laudātes dñm r' dicētes. qz vidimus ho/
die mirabilia. r' qz visitauit dñs plebem
suā. tūc em' cantabat in iubilō alla. qz ois
plebs vt vidit dedit laudem deo r' gaude-
bat de vniūsis q' glōse fiebāt ab eo. **Hinc**
est q' a septuagesima vsq' ad pasca nō cā-
tat alla. qz tpe tristicie nō d' decātari car-
men leticie. put ibi r' in phemio. vj. ptis
dicit. **Pōro** q' alla interposito x'su repe-
tiē. r' sic bis in missa d'. desigt' eterne vite
gaudiū. r' q' interiecta leticia sc'ti geminā
glorificatiōis stolā accipiēt aie vicz et cor-
poris. **Nam** fm stolā mētis seu aie exulta-
būt sc'ti in glā. letabūt in cu. s. rē fm stolā
carnis fulgebūt r' tāq' scintille in arūdine
to discurrēt. de h' dicit in. vj. pte. sub sab-
bato in alb. **Versus** q' nihil sinistrum aut
triste. sed totū iocundū r' dulcedoz sonare
qles sunt illi. **Dñs** regnauit decorē in rē.
Dñs regnauit exultet terra rē. **Jubilare**
deo. **Iustus** vt palma flozebit rē. qñiam
absterget deus omnem lachrymā ab ocul

scōp. 7 iam. n. e. a. n. l. n. c. q. p. t. x. sus qz
dicitur reuendo eo qd p eu reuimur ad alla
q p alla seqt. qz significat opatōz q laudi
pūgi d3. qz nō bñ deū laudat q bñ opari
cessat. **P**er h̄ xō q alla cū neuma repetit
laus 7 gaudiū ineffabile patrie significat.
In nōnullis eccl̄is alla cantat a pueris.
gduale a magnis vt notet q ex ore infan-
tium de p̄fecit laudē. 7 ps. Laudate pue-
ri dñm. cui psalmi titulus est alla. **I**lli ei
q puri sunt laude xpi cōueniūt. fortes xō
in fide 7 in tolerando adūsa. q pugre pnt
p amalechitas graduale dñt cātare. **C**ir-
ca h̄ notandū est q cantorū alij sunt qui i
choro cant? voce magna distribuunt. **H**i
sunt rectores eccl̄e q deū laudant. 7 alios
xbo 7 exēplo ad laudandū inuitant. **A**lij
sunt puri q graduale in gradib? cantant.
Hi sunt actiui de x̄tute in x̄tutem carita-
tis gradib? ascēdētes. q dū graduale icho-
ant alios ad cōpunctōz inuitāt. dū x̄sum
pcinūt ad se redeūtes suas cogitatiōes at-
tendūt. 7 dū illū finiūt se bonū certamen
certasse. 7 cursum insinuāt cōsumasse. alij
sunt p̄fecti viri q in alijs eccl̄is alla f̄ tra-
ctus in pulpiti pcinūt. **H**i sunt p̄tēplatiui
carnē affligētes 7 mentē excedētes. qz
pūlatio est in cel. nō est h̄ hoīm s̄ angeloz
Sequentiā xō nō illi soli decātāt. s̄ chori
cōi iubilāt. qm iubilus etern? 7 ineffabil
angel erit cōmunis 7 hoīb?. d3 etiam alla
in gradibus 7 x̄sus orientem decātari. 7
qm vitā p̄tēplatiuā significat d3 legi in
altiori loco q rñsoriū qd actiuā designat.
Rursus in quibusdā eccl̄is cantans alla
sumit aliqd in manu vt insinuet se deum
nō solū voce sed 7 ope collaudare. seu ma-
nus ducit iuxta. ps. **D**ēs gētes plaudite
manib?. **I**n plerisq etia eccl̄is alla de tri-
nitate cantāt in dñicis dieb?. **I**n dñicis?
vel q̄lis pater. vt fidē hilarit p̄tentes ad
spem pueniant. **E**t attēde q alla dñicālia
a penthe. vsq ad aduentū sepe omittūt?
qm aliē 7 aliter in alijs 7 in alijs graduāli-
bus disponūt. **E**a igit diligens cantor at-
tendat 7 diligēt vniūsitatibus officiorū
assignet.

De tractu.

Dominica se-
ptuagesime vsq ad vigiliā pa-

see. s. in dieb? 7 officijs luct?. qz tūc nō ca-
nif carnē leticie loco alla qd significat ex-
ultatōz habitā de spe eternoz dicunt tra-
ctus ex institutōe **T**helesphori pape. **B**r
aut tract? a trahēdo. qz tracti 7 cū asperi-
tate vocū 7 p̄lixitate x̄borum canif. eo q
miseriā 7 laborē p̄ntis incolat? insinuat.
de q ps. **D**eu me qz incolat? me? plō. est.
In tractib? em̄ rep̄sentat lōga sanctorū
p̄m expectatō 7 iudeoz captiuoz meroz
7 afflictio q tpe babylonice captiuitatis
sedentes sup flumina babylonis 7 flentes
in salicib? sua organa suspēderūt. qd tps
eccl̄a rep̄ntat a septuagesima cantica leti-
cie subtricēdo 7 tract? dicendo. **T**ātū aut
interest inter alla 7 tractū q̄tū in leticiaz
7 tribulatōz. **I**nt̄ tātū interest in rñsoriū
cui oēs rñdent 7 tractū cui nō. q̄tum in
ter actiuā 7 p̄tēplatiuā vitā. **E**st autem
tract? medi? in rñsoriū 7 alla. vt dicef
in. vj. pte sub ti. de septē dieb? post pasca
Porro tract? qz gemitū 7 canticū lachry-
mabile exp̄mit: lachrymas scōp? siue i acti-
ua siue p̄tēplatiua vita rep̄ntat. **U**nd tra-
ctus d3: qz sc̄i suspirātes ab ymo pectoris
gemitū trahūt. qz licz spe gaudeāt vt mo-
net alla. tñ h̄ in valle lachrymarū cōmorā-
tes hnt irriguū supius 7 inferi? qd tract?
mysticat. gemit em̄ flebilis p̄ dilatōe sup
nebtitudinis 7 sup flumina babylonis se-
dētes patrie sue memores. **I**tem lachry-
mas fundūt p suis 7 alioz excessib? dum
ex vicinitate babylonici fluuij seipsos vi-
dent sepe asp̄os 7 alios penit? immersos
ip̄ius fluuij rapiditate ferri deorsum. **E**z
qz h̄ plorat? qnq est respectu supni gau-
diū. qnq respectu n̄re miserie. idō tractus
silt qnq est de leticia pro supiori irriguo
vt iubilare 7 laudare. 7 qnq de tristitia p̄-
feriori irriguo. vt de p̄fūdis 7 alijs h̄mōi
De vtroq irriguo tractat **G**reg? in l̄tū
dñc. e. xxiiiij. **E**t est aduertendū q post
duos tractus tribulatōis sequit? tract? le-
ticie. pur sub dñica septuagesime 7 domi-
cis sequētib? videri pōt. 7 hoc iō. qz post
duos dies sepulture domi occurrat tēu?
resurrectiōis. **R**ursus qz gaudiū sanctorū
nō est h̄ plenū 7 p̄tinuū. sed sepe interrū-
pit. idō eccl̄a qnq interponit tractū. vt in
tpe septuagesimali. 7 cū in sabbato pasca-
li post alla seqtur tract?. qz h̄ gaudiū mon-

expedit sine fletu. in sabbato tñ in alb duplicat alla. qz in efna vita pfectu erit gaudiu gloriata carne cu aia. ⁊ cōpleta resurrectione scōz cu resurrectione xpi. Sane a dñica septuagesime vsq ad qrtā feriaz cinerū dicunt tractus solū in dñicis diebus. eo qz pñs tñc meli⁹ puenit in ecclā. q indiget edoceri qlit captiuitatē diabolicā p babylonicā significatā debeat deplorare. Tract⁹ em tps babylonice captiuitatē representat. Sz p dictā quartā feriā q est caput ieiunioz magis frequētat qz tunc magi est tps meroris ⁊ afflictōnis vtpote ordinatū ad excutiēdū iugū diabolicę captiuitatē p merorē ⁊ tritōis ⁊ hūilitatē cōfessōis atqz asperitatē satisfactōis q pēcipue in ieiunio vigent. Bed ⁊ licz dñica dies resurrectōis figuret. tñ in dñic septuagesime cārica leticie subitcē ⁊ tract⁹ dicunt. qz iudei toto septuagenario babylonice captiuitatē p̄tinue afflictī fuerūt. ⁊ nō in isti⁹ vite septuagenario q p septenariū ⁊ p psequēs p septuagenariū ducit. cōtinue dolores ⁊ misērias experimur donec ad octauā vere ⁊ pfecte ⁊ non figurate resurrectionis p xpi misericōdiaz veniamus. Pro streuo p̄siderādū est qz x̄sul sequētiāz bini ⁊ bini s̄b eodē cātu dicūt. qd iō p̄tigit. qz vt p̄līmū bini ⁊ bini p richmos sub paribus sillab cōponūt. qd in x̄sib⁹ tractuū non repit q ex sac scriptura vt p̄līmūz sumunt. iōqz in cantu neqūt cōbinari. Rursus illi sub vno cātu cōbināt. ad notādū q exultatio vere charitatē in vno deo pficitur. sequētia em exultatōz. cōbinatio caritatē designat. Versus x̄o tractuuz. qz merorē significāt singularitē decātāt. iux illū ps. Singularitē sum ego dōec trāseā. Hic re. Sol⁹ sedebā qz amaritudie plen⁹ eram. Nō est etiā omittendū qz l3 reglaritē gduale vñ alla imediate seq̄t eplaz. ne nos music⁹ ille rep̄hēdat dicēs. cātāuim⁹ ⁊ nō saltastis. lamētauim⁹ ⁊ nō plāxistis. alla em cantat p saltatōne. gduale p plāctu s̄biū gis pñe. s̄ tñ fallit in sabbat q̄tuor tpm. ⁊ in q̄rta ⁊ in sextis feriis maioris hebdomade. in q̄b⁹ tract⁹ immediate sequitur eplam. ⁊ s̄ iō qz in ill⁹ dieb⁹ music⁹ ille nobis auferē. Nā in dicta q̄rta feria vēdit ⁊ in sexta crucifigit. qd in dicti sabbat q ad qd rep̄ntat. ⁊ iō ad maiorē luctū insinuan

dum tract⁹ in ill⁹ imediate eplaz comitat⁹. qz aut tract⁹ maiorē insinuet luctū q̄ gduale. p s̄ innuit qz nūq̄ cū alla cantat nisi ob specialē causāz nisi in sabbato pascali.

De prosa seu sequētia.

Dist alla prosa seu sequētia dī. qd est silr cātici exultatōnis. ad notādū geminā gloriatōis stolā quā sc̄ti accipiūt. put iā pmissus ē. Cātā aut sequētia ab oibus silin choro. vt notet ⁊ cordia caritatē em laus deo placz. Un in cāt. Vulnerasti cor meū soror mea spōsa mea in vno oculoꝝ tuorū. iō dic in vno vt notet ⁊ cordia ⁊ volūtas vniformis. qz laus sic sc̄tā ē cib⁹ delicatissim⁹ deo. s̄ est tunica illa in cōsutil. quā de nō patit sc̄di. Bel⁹ dictū est sub ti. de alla. ⁊ dicet in phemio. v. p̄tis vbi de antiphonis agit. Roher⁹ abbas sci Galli in theutonia p̄mo sequētiāz p neumis ipi⁹ alla cōposuit. ⁊ nicola⁹ papa ad missas cātare p̄cessit. Sz ⁊ hermannus p̄tract⁹ theutonic⁹ inuētor astrolabij cōposuit sequētiāz illas. Rex omps. ⁊ Sā cti spūs. ⁊ Ave maria. ⁊ antiphonā Alma redem. ma. ⁊ simō bariona. Petr⁹ x̄o cōpostellan⁹ ep̄us fec̄ illā. Salue regina. Quidā x̄o rex frācie Robt⁹ noie cōposuit sequētiā illā. Veni sancte spūs. ⁊ hymnum Choz⁹ noue ierlm. Antiq̄r em mos erat vt sp̄ alla cātaret cū neuma. s̄ postea dict⁹ papa instituit loco illi⁹ neume in p̄ci p̄uis festiuitatib⁹ sequētiāz dici. Un g nō dīz alla nō debz sequētia dici. qm loco neume eius dīz. ⁊ idem significat qd neuma. s̄. eterne vite gaudiū ⁊ delicias q nullo x̄bo exp̄mi p̄nt. ⁊ iō p neuma q est vox n̄ significatiua intelligūt. Exinde est qz qdam sequētie antiq̄ solent x̄ba noua ⁊ incognita h̄re ⁊ inusitata. tñ qz celi gaudiū secretū ⁊ incognitū mortalib⁹ est. tñ qz nob̄ icognitus ē modus laudādi deū in patria. tñ qz iubilus cordis in p̄nti vita incognitus est ad plenū. tñ qz omia noua sunt pulchritudine decorata. Hodie x̄o sequētie cū voce significatiua dicūt ad notādū qz illa magna festiuitate vite efne iubil⁹ plene sc̄ief. Sequētia ḡ efne vite mysticat laudes. iuxta illud. Vti qz habitāt in domo tua dñe ⁊ c̄. habet em x̄ba laudiflūa ⁊ dulcē atqz

suauem cantū. qz ibi oia erūt plena laude
7 melodia. celestis organi abūdabit dulci
flua leticia. qz sicut letantiū oim habitatō
erit ibi. Rursus qm laudes eternitatis 7
bis humanis plene nō resonāt. idō qdam
ecclē mystice neumatizāt sequētiās sine 7
bis. aut saltē aliqs 7sus eaz. nulla ei erit
significatio 7borū necessaria. vbi singlo-
rum corda patebūt singul' intuentib' libz
vite. 7 vbi idem erit testis accusator 7 iu-
dex. Et nō fm. **Alid.** qz pfa est pducta ora-
tio a lege metri resoluta. sic dicta ex eo qz
sit pfusa. Sequentia 7o dicta est. qz neu-
mam iubili seqf. Et h' 7 in euāgelio dicif
sequētia. tie. in numero singulari.

De mutatiōe sacerdotis.

Nactenus dum

h' ep'la lectā fuit 7 choro gradua-
le pfallēte sacerdos tacit' ad dexterā ptē
sedebat altari insinuās qz iohē pdicāte cri-
stus qdammodo tacebat. qz non pdicabat
apte. s' dicitur euāgelii surgit. qz vt euā-
gelista tradit. postqz iohēs tradit' est veit
ihs in galileā pdicās euāgelii regni dei
Et qm sedes victori est sessio sacerdoti vi-
ctoriam xpi recte significat. q' p' ieiunium
vicit diabolū. **Nā** reliqt eū tēptator et ac-
cesserūt angeli. 7 mstrabāt ei. **P'** dictaz
g sequētiā surgēs sacerdos 7 ad sinistraz
altari ptem accedēs pnūciat euāgelii. si-
gnificās qz xps nō veit vocare iustos sed
pctōres. iux qd ipe in euāgelio dixit. qz
nō indigēt q' sani sunt medico sed q' male
hūt. **Per** dexterā em iusti. p sinistram 7o
pctōres significāt. pp' qd dñs in iudicio
statuet qdē oues a dextrā. hēdos a sinistrā
De h' dictū est sb ti. de oratiōe. **Quidā** tñ
dixerūt qz iō sacerdos in pncipio misse cō-
sistit ad dexterā. cū 7o pnūciat euāgelii
pūtiē ad sinistrā. 7 circa finē itez redit ad
dexterā. qz cult' dei pmo fuit i p'lo iudeo-
rum. 7 iudea tūcerat a dextera. deind iu-
deis nō credētib' 7 7bū dei tāq' indigni
respuētib' cult' dei trāsiuit ad gentes ad
qs apli transierūt. 7 tunc iudea fuit a sinis-
tra pte. 7 circa finē reuertē itez ad iude-
os ad pdicatiōz enoch 7 helie q' puerient
corda patrū in filios. qm in dieb' ill' salua-
biē iuda 7 reliq' isrl' salue fiēt. **Qui** em p-
mo dixerat. **In** viā gentiū ne abierit. po-

stea pcepit dicēs. **Ite** in orbē vniūsz. qz
g pdicatio pueit etiam ad illos q' i sinistra
pte fuerūt. dū siccato gedeonis vellē. ros
areā irrigauit. merito in pte sinistra legif
euāgelii. sicut in se. ti. dicet. **Unde** 7sus
Est ratio cur ps altari dextera in se. pnci-
piū finēqz tenet. mediūqz sinistra. **Dexta**
iudeos. gētiles leua figurat **Cepit** ab his
deferē ad hos. referē ad illos. **Postrafi-**
des. 7 erūt oēs in fine fideles. **Sz** cū sacer-
dos q' pnūciat euāgelii rēp'sentat perso-
nam xpi q' nō pdicauit gētib' sed iudeis.
iux qd ipe dicit in euāgelio. nō suz missus
nisi ad oues q' pierāt dom' isrl'. vtrū illud
recte dicat prudens auditor adiut. **De**
h' dictū est sub ti. q'liter epus vl' sacerdos
ad altare stare dz. **Ad** quācūqz 7o altaris
ptez ille se trāsserat. mīstri cū retro sequū-
tur. put dictum est ibidem.

De euāgelio.

Supra prieta
ctum est q'lr sacerdos nō solēniē
celebrās ipemet euāgelii dicit. **Dez** qñ
e ps vl' sacerdos celebrat cū ministris cun-
cta solēniē pagunf. tunc em in qbusdaz
ecclesijs vt rome diacon' dextera manu
pōtificis osculata codicē euāgelij sumit 7
altari illū subdiacono ad ferendū tradēs
postea bñdictōz postulat ab epō vl' sacer-
dote 7 ei bñdicif. **In** alijs tñ ecclesijs pus
bñdictōz postulat qz codicē suscipiat de
altari. **Data** itaqz bñdictōe pcedit diaco-
nus ad pulpitu p dexterā ptē chori quez
pcedit subdiacon' cū textu euāgelij. 7 illū
pcedit thuribulū cū icēso. 7 añ thurifera-
riū ceroferariū cū facul' accēsis. añ illos in
qbusdā ecclesijs cruel' vexillū. sicqz pulpi-
tum ascēdit 7 euāgelii incipit. q' dicto ad
epm vl' sacerdotē sit redeūt q' singla pseq
mur. **Notandū** est aut q' in qbusdā eccle-
sijs in pncipis festiuitatib' diacon' p'fici
sci volens ad legendū euāgelii incipit an-
tiphonā q' est in nocturnis sup bñdict'. 7
dū ipe accedit ad pulpitu. illa cantat. 7 fi-
nitur a choro vt notet charitas. 7 cātā si-
ne neuma. ad notādū qz de' nō p'cipit nos
h're nisi simplicē caritatē. **Sane** tā figura
mutat. nā diacon' q' pus repñtabat pphe-
tam iam repñtat euāgelistā. nam lex 7 p-
phete vsqz ad **Johannē** em. 7 ex eo regnuz

celozū euāgelizāt. iō aut euāgelii legīt vt
velut xp̄us p̄ legē pphas ⁊ psalmos oze
suo p̄dicauit. ita p̄ eplam r̄sorziū ⁊ allā p̄
illud p̄lo p̄dicatio ei⁹ annūciē. **Et** dicīt
euāgelii q̄si bon⁹ nūci⁹. ab eu qd̄ ē bonuz
⁊ angel⁹ qd̄ est nūci⁹. est em̄ euāgelii xp̄i
⁊ aploz p̄dicatio. nūciat qd̄ vitā p̄ mor
tem. re qd̄ post laborē. regnū p̄ fuitium.
Est aut sciēdū q̄ sic p̄minet caput ceteri
corpis mēbrī ⁊ illi cetera mēbra fuitiūt. sic et
euāgelii p̄ncipale est oim̄ q̄ ad officiū mis
se dicunt. ⁊ toti p̄minet officio misse. ⁊ q̄
cunq̄ ibi cantant ⁊ legūt illi p̄sentit in/
tellectuali rōe put in. vs. pte sub dñica q̄
libz dicē. **Diacon⁹** q̄ p̄mo dexterā manū
p̄tōficis osculat̄ nihil dicēs. q̄ p̄dicator
euāgelizare d̄z p̄ gla eterna. de q̄ sp̄sa di
cit in **Canti**. **Dextera** illi⁹ amplexabit̄ me
nam ⁊ angel⁹ q̄ resurrectōis xp̄i glaz ve
nerat nūciare sedebat in dextri stola cādi
da coop̄t⁹. **In** alijs tñ ecclesijs nō oscula
tur. s̄ solū inclinās b̄ndictōz poscit. **Dez**
subdiacon⁹ vel diacon⁹ non man⁹ sed pe
des romanī p̄tōficis osculat̄. vt summo
p̄tōfici sūmā exhibeat reuerētiā. ⁊ cū illi
us oñdat esse vicarium cui⁹ pedes oscula
bat̄ m̄ter illa q̄ fuerat i ciuitate peccatrix.
Adorandū est em̄ scabellū pedū ei⁹. quia
sanctū est. cui⁹ etiā resurgēt a mortuis pe
des m̄teres tenētes adorauerūt. **Genera**
lit̄ em̄ nēo d̄z manū sūmi p̄tōfici osculari
nisi cū de manib⁹ ei⁹ aliqd̄ accipit. vel cū
ad man⁹ ei⁹ aliqd̄ tribuit. vt oñdat q̄ ex
vtrōq̄ debem⁹ ei gr̄as agere. q̄ sicut sem
per dat p̄pha sic nūq̄ recipit aliēa. **Quas**
oblatōes roman⁹ p̄tōfex recipiat. sub ti.
de oblatōib⁹ dicē. **Subsequē** diacon⁹
textū euāgelij sumit de altari. q̄ de syō ex
ibit lex ⁊ x̄bum dñi de ierlm̄. nō vtiq̄ mo
saica lex q̄ quondam exiuerat de monte si
nay s̄ euāgelica. de q̄ p̄pha ait. **Ecce** dies
veniēt dicit dñs. ⁊ p̄sumabo testamētum
nouū sup̄a domū isrl̄ ⁊ sup̄a domū iuda
Sumit etiā liber de altari. qm̄ apli de al
tari euāgelii acceperūt cū p̄dicātes passi
onem xp̄i euāgelizabāt. **Al** altare in hoc
loco significat iudeos a q̄b⁹ transserē re/
gnū dei ⁊ dā genti faciēti fructū eius.
Ex eo q̄ lib sumit de altari notatur q̄
euāgelii est x̄bū dei. qd̄ p̄ altare significa
tur. **Im** illō **Exo. xx.** Altare de fra faciet

mibi. **Et** p̄p̄ p̄missas rōnes qd̄a volētes
in fine misse dicere euāgelii sancti iobis
vel aliud imp̄munt p̄mo signū crucis sup̄
altare ⁊ postea in fronte. **Sumit** aut̄ illuz
vt qd̄am volunt de dextera pte altarī. q̄
eccl̄a de iudeis a qua n̄ra sūp̄sit exordiu⁹
antiq̄tus fuit a dextris. ⁊ ponit eū in ma
nu sinistra dexterā sup̄ponēs. iuxta illud
Leua eius sub capite meo. ⁊ dextera illi⁹
amplexabit̄ me. **Et** s̄ p̄p̄ triplicē causaz
P̄rio q̄ euāgelista docet celestia q̄ per de
xteram terrenis q̄ p̄ sinistra intelligūt su
perponi. **Secdo** inclināt lib sup̄ sinistrum
humerū ad notandū q̄ xp̄i p̄dicatio de
gentili p̄lo transibit ad iudaicū. **Esa. xx.**
In diebus ill⁹ saluabit̄ iuda. **Tertio** q̄
in vita tempali q̄ p̄ illā significat necesse ē
euāgelii p̄dicari. **Et** textus euāgelij in
q̄busdam ecclesijs ornat̄ exteri⁹ argento
⁊ lapidibus. put dictū est in. iij. pte s̄b ti.
de legalibus indumētis. **Liber** autē ipse
ab aduentu sacerdotis ad altare dōec euā
gelium legatur sup̄ altare remāsit. quod
quantū ad hoc significat ierlm̄. qm̄ euā
gelica doctrina p̄mum in hierlm̄ facta est
⁊ ibi p̄mansit ab aduētū domi illud dōec
publicaret̄ gentilibus. iuxta illd̄. **De** syō
exibit lex. vt sup̄a. **Hierlm̄** em̄ ē loc⁹ pas
sionis que p̄ altare etiā significat. **Conse**
quenter b̄ndictōnem postulat. quia null⁹
debet p̄dicare nisi mittat̄. iuxta illud apo
stoli. quō p̄dicabūt nisi mittant̄. **Et** dñs
in q̄t aplis. **Rogate** dñm messis vt mittat
oparios suos in messem suā. **Esaías** autē
cū audisset vocē dñi dicentis. **Quē** mittā
⁊ q̄s ibit ex vob⁹. **Respōdit**. **Ecce** ego suz
mitte me. **Dixitq̄** dñs. **Ecce** et dic p̄lo
huic. audite audietes ⁊c. **Rursus** h̄mōi
b̄ndictōz p̄figurauit moyses q̄ ascendens
in montē accepit tabulas ⁊ b̄ndictōnez ⁊
p̄lo mādāta p̄posuit. ⁊ dñs etiā b̄ndixit
ordini diaconali. cui dedit sp̄m̄ sanctu⁹ ⁊ et
misit ad p̄dicādū p̄ vniū suz orbē. **Pontī**
fex q̄ v̄l sacerdos visibilis b̄ndicit diaco/
no q̄ lectur⁹ est euāgelii qd̄ nō fecerat s̄b
diacono lecturo eplam. q̄ xp̄s inuisibilis
manēs legem ⁊ p̄phetas que p̄ epistolaz
significat̄ inuisibiliter misit. sed postq̄ i
terris visus est ⁊ cuz hoibus conūsat⁹ est
aplos ⁊ euāgelistas visibilis misit ⁊ docu
it. **Eūtes** in q̄t p̄dicatē dñtes **Ap̄** p̄p̄ q̄bit

regnū celoz. Illi autē egressi circūbant castella euāgelizātes et curātes vbiqz. Et mittit eis ad legendū euāgelii. ad notandum qd xps misit aplos ad pdicanduz regnum dei. **Diacon?** autē ea q sibi in bndictōe dicunt plderās se corde purum. ore mōm et ope castū. studeat exhibē qtenus sacrosanctū euāgelii possit digne pferre. qz putē aqz viuentiū. i. euāgelica pdicatio. nō fluit impetu. i. libere. nisi de libāo. id ē de corde casto et ore cādido. **Nō** enim est speciosa laus in ore pctōris. imo pctōri dicit deus. **Quare** tu enarras iusticias meas et assumis testamētū meū p os tuuz. **Et** iō signo crud muniē. **De**inde licētia et bndictōe obtētis. et insup cruce impōsa vt secur? incedat: pcedit ad pulpitu cū silentio inclinato capite. nihil in qbusdā ecclesijs ferens ppē illud qd dñs ipse precepit apostol qd misit ad pdicādū regnū dei nihil inqt tulerit in viā et neiem salutaueritis. **In** alijs tñ ecclesijs diacon? fert libzū vt iā dicef. s. pueniēs ad ambonē salutat qsi intrans domū cui offert pacē. vt infra dicef. et trāsīt p dexterā ptem chori ad sinistrā. et lib euāgelij d dextera ad sinistrā transferē et ibi legif. qz de syō exhibit lex vt supra. **Iudea** em respuēte xbum dei apli trāsierūt de iudeis ad gētes. et postea pdicatu est gētib? q p sinistrā intelligūt. **Un** apls ad **Heb.** **Vob** oportebat pus pdicari xbu dei. s. qm repulistis illō et idignos vos iudicastis. ecce puerimur ad gētes. **De**h. s. in ti. prio. **In** ecclā romana et in qbusdā alijs subdiacon? p vnā viā et diacon? p aliā in pulpitu ascēdit. qm ille docendo et iste discēdo in augmētū scie pcedit. **Et** qz ministratoz p meritū opis et pdicatoz p meritū oris in augmētū iusticie pgredit. vñ ps. **Iusticia** tua sicut mōtes dei. **Per** eandē tñ viā descēdētes ad pontificē reuertūt. qz finalez pseueratiā ptin-gunt ad pmiū. sicut dñs ait. **Qui** pseuerauerit vsqz in finē b salu? erit. **Et** qz pdicatio sine ope nō sufficit. cepit em ihs facere et docere. iō pdicatoz p eandē viā reuēit p quam accesserat mistratoz. **P**reterea iōo lectur? euāgelii ab vna pte pgredit et ascēdit. et ab altera regredit et descēdit. iuxta illud euāgelij. p aliā viā reuersi sunt i regionē suā. qm apli pus pdicauerunt iu

deis. et postea gētib?. **Im** illō apli. **Quia** repulistis xbu dei et indignos vos fecistis et c. **Sane** diaconum subdiacon? aūcedit. qz iohes et ei? pdicatio xpm et ei? pdicatio nez pcessit. portās in qbusdā ecclesijs puluinar. qd libro supponat. **Per** puluinar qd ē qd fesso supponit ad qtez significat vite solatiū siue tpalia. q. d. **Si** vob seminā? spūalia nō est mir? si a vob metim? carnalia. **P**az fm aplm. i. ad **Chorl.** ix. **Qui** altari puiunt cū altari picipiāt **D**ignus est em opari? mercede sua. **Bat.** x. **Et** dñs pcepit in lege. **N**on claudes os bouis triturant. **R**ursus puluinar supponit euāgelio ad notandū q suaue est iugū domi siue on? euāgelij illō portare volētib?. vñ in **Bat.** **I**ugū meū suaue ē et onus meū leue. **H**uic iugo q subijciūt omia ibiecta hz fm **Augl.** **P**uluinar q est suauitas et dulcedo in mādāt dei. **Un** ppba. **P**arasti i dulcedine tua paupi de?. **Et** itez **E** dulcia faucibus meis eloquia tua dñe. **I**n ecclā tñ romana diacon? pcedit vt doctor subdiacon? sequit vt auditor. **I**lle prece-dit vt pdicet. iste sequit vt mistret. **P**ost lectōz xō subdiacon? qsi sufficiēt edoctus pcedit referēs euāgelii. qm mercedē euāgelij de sua mistratōne reportat fm illud qd dñs ipse pmisit in euāgelio. q recipit ppbam in noie pphe mercedē pphe recipiet. **Q**uez iō pmittit diacon? ad pōtificē vt oñdat se fructū pdicatiōis referre de q dñs iusserat. **P**osui vos vt eat? et fructus asseratis et fructus vñ maneat. **A**d hec b diacon? libzū et puluinar reportās. signifi-cat q pdicatoz bono ope dz vitaz suā deo offerre. **Un** apls ad **Chorl.** ix. **Q**d qd cū q facitis aut xbo aut ope. in noie dñi iesu xpi facite. **P**remittit qz eps añ euāgelium thuribulū cū incēso. qz xpi opa pcelserūt ei? doctrinā. iux illud. **C**epit ihs facere et docere. **T**huribulū aut cū thure si-gnificat oratōz cū deuotōe quā tūc maxie dñt hñe fideles i audiēdo diuinū fmonē. **r**ursus iō diacon? pmittit thuribulum. qz pdicatoz dz odorem bone opinionis ex se mittere. iuxta illō apli. **C**hristi bon? odor sumus in oi loco. **P**ā cuius vita despiciē restat vt ei? pdicatio ptemnatur. **T**ertio thuribulum pcedit vt ipi? diaconi oratio sicut incensum in pspetu dñi dirigat

An thuribulū xō p̄mittit duos cerofera
rios cū facul accēsis. **P**rio qz d3 desīdriū
z gaudiū in cordib' auditorz accendē q̄te
nus z libent' audiāt z grātē obediāt. In
q̄busdā tñ ecclesijs thuribulū cereos p̄ce
dit. qm̄ oīes opa z xtutes de rōe famaz
lucem z sig' p̄cedūt. iux' illud **L**u. **L**uceat
lux v̄ra zc. **E**t illud. **E**t x̄tus exibat de il
lo z sanabat oēs. **S**cdo sacerdos vel ep̄s
p̄mittit añ diaconū duos acolitos portā
tes cereos z incēsus. ad notādū qz x̄ps p̄
mittebat binos nūcios añ faciē suā i oēm
ciuitatē z locū q̄ ip̄e erat v̄tur' p̄ferētes
choruscatoēs miraculoz z odorē xtutuz
An reūsi dixerūt. **D**ñe in noīe tuo etiam
demonia subiiciūt nob'. facies em̄ x̄pi cō
uenient' h̄ intelligūt apli q̄ normā doctri
ne sue popul' ostēdebant. pp̄ qd̄ ip̄is aie
bat. **Q**ui vos recipit mercepit **T**ertio iō
librū euāgelij p̄cedit thuribulū z candela
bra. qz doctrinā x̄pi x̄tus z fama p̄bant.
euāgelista testāte. **E**xīuit ihs in xtute spi
ritus in galileā z fama exīuit de illo i vni
ūsam regionē. z ip̄e docebat in synagogi
eorū. **Q**uarto pp̄ cām in scda pte sub ti.
de acolito scriptā. **R**ursus duo cerei illu
minati doctores eccle p̄ q̄s eccle illuminā
tur. z q̄ dñt h̄re noticiā v̄triusqz testamen
ti designāt. hinc est qz ip̄i cerei plerūqz q̄
busdam diūsoz coloruz lineis decorant'.
ad notādū qz p̄ doctores ip̄os sacra scri
ptura diūsis sensib' exponit. put dictum
est in phemio libri. **S**i xō linee ip̄e auree
vl' argenteē sint designāt qz in ip̄is docto
rib' est aurū sapie. z argentū eloquentie.
Alcerei ip̄i designāt duo testamēta q̄bus
tas q̄ in q̄busdā ecclesijs dñ euāgelij legi
tur in pauimēto ponūt. qm̄ legis vmbra
z pphaz enigmata p̄ lumē euāgelij. etiāz
ab hūilibus intelligūt. qz p̄ euāgelicā do
ctrinā lex z pphetia penit' euanuerūt in
l̄ra. In quibusdā tñ ecclesijs in diebus p̄
festis vn' puer cū vno tñ cereo diaconū
p̄cedit. p̄ qd̄ significat qz p̄mū x̄pi aduētū
q̄ humil' fuit z occult' puenit tñ vn' cur
sor. s. iohs baptista qui fuit lucerna x̄bi. i
dieb' xō festiuis duo cerei p̄cedunt qz in
scdo aduētū qui solēnis erit z manifestus
duo p̄mittēt p̄cones. s. helias z enoch. q̄
interficiēt ab ārippo i ierlm qd̄ significat

p̄extinctōz cereoz. **B**e cādelabrū z etiam
cereis aliē dictū ē in p̄ma pte sub ti. de pi
cturā. **A**necedit qz crux p̄mo ad notādū qz
diacon' d3 p̄dicare crucifixuz. **S**cdo qz q̄
eū intuet p̄ fidē sanat a morlu sp̄etl' ātiq̄.
ip̄e em̄ est sp̄es in palo. **T**ertio crux p̄ce
dit euāgelij in signū qz p̄dicatoz d3 sequi
crucifixū. **A**n dñs inq̄t petro **S**eq̄re me.
Ioh. xxi. **P**' h' diacon' sup ambonē ascē
dit. dñt aut' ambo. onis. pulpituz vbi legif
euāgelij. ab ambio. bis. qz loc' ille ḡdib'
ambif. sunt ei in q̄busdā ecclesijs duo pa
ria ḡduū siue duo ascēsus i illū p̄mediuz
chozi. vn' a sinistr' vicz x̄sus oriētē q̄ fiat
ascēsus. alt' a dextris vicz x̄sus occidētē
q̄ fiat descēsus. vt p̄missuz ē. vl' ascēdit ab
australi pte. nā x̄ps a bethel. i. bethleēz q̄
est ad austrū veit in ierlm. **A**n dñs. **B**e ab
austro veniet. **A**scendit ḡ sup ambonem
ad notādū qz x̄ps ambit oēs q̄ custodiūt
x̄bū euāgelij. z vt possit ambiri z sic meli
us ab oib' intelligi. **I**te ascēdit vt i edicto
z alta voce annūciat euāgelij tāqz vbiqz
z ab oibus audiendū. iux' illud p̄pheticū
Sup mōtē excellū ascēde tu q̄ euāgelizaf
syō. exalta in fortitudine vocē tuā. z dñs i
q̄t in euāgelio. qd̄ dico vob in tenebr' dici
te in luce. z qd̄ in aure audis p̄dicare sup
tectā. vt imites dñm qui in montē ascēdit
vt euāgelij p̄dicaret. z ap̄iens os suū do
cebat discipulos suos di. **B**ti paupes spū
zē. lex etiā in mōte data est. euāgelij ḡ in
alto z eminētī loco legif. qz doctrina euan
gelica dilatata fuit vbiqz terraz. **A**n in om
nem terrā exti. so. eo. zc. **E**plā xō in loco in
feriori. qz lex z pphē q̄ p̄ illā figurāt clau
sa fuerūt in iudea. vn' **N**otus in iudea de
us zc. **P**reterea p̄ eplā p̄dicatio veteri
testamēti q̄ humilior. p̄ euāgelij noui te
stamēti q̄ excellētiōz est intelligit. doctri
na em̄ x̄pi vl' lex euāgelica excellit ap̄licā
z apostolica legalē doctrinā. **A**n apls ad
heb. vii. **L**ex neminē ad p̄fectiōez ducit
euāgelij autē dat salutem oī credenti. i
missa tñ p̄ defunctis nō in loco eminētio
ri. sed iuxta altare euāgelij z eplā legunt
ad notādū qz q̄tū spectat ad defunctos
talīa nō sunt p̄dicatoēs q̄ viuīs publice fi
unt. **I**ps aut' cū sint absentes fieri neq̄ūt
publice vel occulte. s. magis sunt p̄ ip̄is
oīes p̄ q̄ ad christū q̄ p̄ altare significat

appropinquātes eis possum⁹ releuatōnez
aliquā obtinē. **L**egit etiā de more euāge-
liū sup aqlā. iux illd. **E**t volauit sup pen-
nas vēroz. **E**t aqlā ipā seu loc⁹ in q legif
in dieb⁹ festiuis aliq pāno lineo vlsfericeo
opif. ad significādū molliciē cordiū xpīa
norū. **U**n dñs p pphaz. **E**cce cor carneū
dabo vob. ⁊ scribā legē meaz in cordibus
vris **L**oc⁹ vō in q eplā legif nō coopif ad
significādū duriciā cordiū iudeoz. **L**e-
ctur⁹ aut euāgeliū transīt ad ptē sinistraz
put iam ⁊. s. sub ti. de mutatōe sacerdoti
dictū est. ⁊ opponit faciē suā aqloni. iuxta
illud **E**sa. xlii. **D**icam aquiloni da. et au-
stro noli phibere. vt oñdat nos doctrina
euāgelij debere armari. ⁊ p̄dicatōz xpī p
illū sp̄ali⁹ dirigi. q ait. **D**onā sedē meaz
in aqlone ⁊ simit⁹ ero altissimo. **P**ā ⁊ fm
ppham. ab aqlone pandet oē maluz sup
habitatores terre. **R**ursus vsus aqlonez
euāgelij legif. iux illud qd legif in **L**ati.
q̄rto. **A**qlō surgat. i. diabol⁹ fugiat. et au-
ster veniat. i. spūs sanct⁹ accedat. **R**ecte ei
p̄ diabolū euāgelij legif vt illū sua vtu-
te expellat. qm diabolus nihil tantū quā-
tum euāgelij odit. **S**i qdem aqlō vent⁹
frigidus diabolū significat. q̄ flatu tēpta-
tionum corda hoīm a dei timore p̄gelat ⁊
refrigerat. **C**um ḡ fides in euāgelio conti-
neat. q̄ est armatura nra p̄ diabolum. iux
illd. cui resistite fortes in fide. merito legi-
tur p̄ illū. **Q**uāq etiā vsus meridiē legif.
qz doctria xpī que p̄mo fuit int⁹ iudeos ⁊
nūc int⁹ gētes ad eos in fine redibit **H**ic vō
q̄cū in veniēdo p̄cesserūt respiciūt ad euā-
gelij ⁊ ad faciē recitanti. put sub eplā di-
ctum ē. **D**einde lectur⁹ euāgelij salutem
p̄lm vt illū ad audiendū vobū dei attētuz
reddat dicēs. dñs vobiscū. oñdens etia
p̄ h se orare vt dñs sit cū eis. ⁊ obseruans
qd dñs iussit. **I**n quācūqz domū intraue-
rit p̄mū dicite pax huic domui. **C**horus
vō ⁊ p̄ls q̄si reddit⁹ attēt⁹. ad illum ⁊ ad
quācūqz ptē euāgelij legif se v̄tūt. qz oi-
bus p̄positū ē. **I**te in mūdū vniūsz p̄di-
cate euāgelij oī creature. i. hoī p̄ q̄ facta
est oīs creatura. vel qui hz aliq̄ partici-
pium cū omni creatura. **E**t rñdēt. **E**t cuz
spū tuo. supple vt digne possis euāgelium
legere. ac si dicant. tecū sit ad dicendū. et
sic mutuo se salutāt. put sub p̄fatōe dice-

tur. **S**ane euāgelij stando ⁊ nō sedēdo
audif. sicut statuit **A**nastasi⁹ papa vt ad
p̄liū p xpī fide suanda p̄mptitudo note-
tur. **A**nde **L**u. xxi. **Q**ui nō hz gladium
vendat tunicā ⁊ emat illū. **E**t qz ipi⁹ do-
ctrina ad amorē celestij dirigit mētes no-
stras. **A**d hmoi etiam p̄mptitudinē desi-
gnandā qdam dū euāgelij legif clam-
des deponūt. ⁊ etiam ad denotandum q
omia t̄palia dimittenda sunt p̄p xp̄m.
iuxta illud euāgelij. **E**cce nos reliquimus
oia ⁊ secuti sumus te. **E**t ex quo standum
est apparet q nec iacere nec apodiari de-
bemus euāgelij audiendo. **R**eclinato-
ria ḡ tunc relinquunt. ad denotandum q
nō debemus p̄fidere in p̄ncipib⁹ nec sustē-
tari in terrenis. qz vanitas vanitatum et
omia vanitas. dicit **E**cēs. subaudif com-
patōne dei in quem curā nram iactare de-
bemus. **E**t fm ipm **A**nastasiū stātes cur-
ui manere debem⁹. vt humilitatē q a dño
doceat etiam corpe demōstrem⁹. **A**uditur
etiā capite nudato. **P**rimo vt attentō ad
esse monstret. ob quā etiā causam quidaz
tūc mentonē ⁊ genas manu tenent. **S**cdo
vt qnqz sensus patuli sint ad audiendum
Tertio ad notandū q oia q̄ sub velamier
figura in lege ⁊ p̄phetis p̄tinebant sunt i
euāgelio manifestata. **I**n xpī em passiōe
velum tēpli scissum est ⁊c. deponūt etia
tūc baculi ⁊ arma. p̄mo ne imitemur iude-
os in p̄spectu crucifixi arundines ⁊ arma
ferentes. **S**cdo ad notandū q xpō predi-
cante oēs legales obfuantie q̄ baculos
significānt depōsite sunt. **T**ertio depōsi-
tio baculorū ⁊ armorū humilitatez notat
⁊ xpiane p̄fectionis esse se nō vindicare:
sed dño reseruare vindictā. iux illd **M**i-
chi vindictā ⁊ ego retribuā dicit dñs. **E**t
Mat. v. q̄ te p̄cusserit in vnā maxillā p̄-
be ei ⁊ alterā. **A**udit etia euāgelij in silē-
tio qz oia soluta sunt in euāgelio q̄ in lege
⁊ p̄phetis p̄missa erant. **P**ontifex quoqz
seu sacerdos dū euāgelij legif faciez ver-
tit ad illud ad notādū q xp̄s p̄dicatores
euāgelij sp̄ ad adiuuandū respicit. stans
sup scabellū ad designādū q p̄ hmoi p̄e-
dicatōz oīs aduersa p̄as debellat et xpī
pedib⁹ submittit. ⁊ sic implet qd in ps̄ di-
cit. **D**onec ponā inimicos tuos scabellū
pedū tuoz. **D**iacon⁹ vō statī postq̄ sibi

respōsum est. et cū spū tuo. ut cūctos red-
dat dociles et beniuolos ad audiēdū ver-
bum euāgelij. i. bonū nūciū nūciantem re-
gnū dei. s. b. d. i. **S**equētia scilicet euāgelij thu-
rificās libzū et signās sig. cruc. et etiā in q-
busdā locis osculat libzū. q. d. **H**ic est lib-
seu euāgelij dei. h. est lib. crucifixi quem
p. dico. h. est lib. pacifici. p. quē recōciliatio-
nem accepim⁹. **U**n ap. s. i. **L**hor. i. **P**re-
dicam⁹ vob xpm crucifixū. **P**er incēsi at
fumū bōa p. dicatōis opinio intelligit. **P**e-
inde signat se in fronte in ore piter et in pe-
ctore seu in corde ne diabolus q. boīs op-
bus insidiat tollat ei p. erubescētiā deu-
tione de corde v. l. f. monem de ore. ac si di-
cat. **E**go xpi crucē nō erubescō s. eam ore
predico. et corde credo. q. corde credis ad
iusticiā. ore autē cōfessio fit ad salutē. **P**re-
dicā⁹ in q. t. ap. s. xpm ihm et hūc crucifixū.
iudeis q. d. scandalū. gentibus stulticiā.
Et ap. s. ad **Gal. vi. 12**. **N**ibi absit glari ni-
si in cruce dñi nri ihu xpi. **P**ns etiā i euā-
gelio ait. q. me erubuerit et f. mones meos
hūc f. l. i. hōis erubescet cū venerit i maie-
state sua et p. ris et sanctorū angelorū. **U**n
in **San. legif. 12**. **N**ō est p. fusio p. stētibus te
Quidā autē signāt se t. m. in frōte et i pecto-
re q. si in vtroq. sup. liminari. **C**lerus x. o. et
p. l. s. audito titulo euāgelij. s. sequētia. **T**e.
siue bono nūcio x. t. res se ad orientē siue
ad altare vt deū q. ver⁹ est o. i. es gloriificēt
q. misit eis x. b. l. salutis. sicut legif. in acti-
bus ap. l. o. x. et gloriificauerūt deū dicētes.
g. et gētib⁹ deus p. n. i. a. z. dedit ad vitā cū re-
uerētia et honore r. n. d. ēt. **G**la tibi domine.
Proposito itaq. euāgelio ad legēdū in q.
agif. de glā et de n. r. a. liberatiōe. s. q. l. i. t. x. p. s.
diabolus deuicit. et nos ab ipi⁹ fuitute li-
berauit. et victor ad glām p. ris ascēdit. ip-
si auditores euāgelij letātes in laudez sui
saluatoris p. clamāt dicētes. **G**la tibi dñe
q. d. **G**la tua q. nob in euāgelio p. dicat no-
bis cū sine fine p. maneant et sp. crescat. **E**t h.
dicēdo signo crucis in frōte in ore et in pe-
ctore se s. l. r. p. diabolū muniunt. ne eos im-
pediat in audiēdo. **I**n frōte q. ibi est loc⁹
pudoris et verecūdie. vñ p. h. q. crucē frō-
ti impmūt. o. i. dunt se nō erubescere crede-
re crucifixū cui⁹ lib. legif. et cū h. r. e. deum et
dñm. **P**er h. q. in ore significāt se crucem
dñi audacē p. dicare. **P**er h. q. in pectore

ostēdūt se lib. ēē cōpati p. n. o. m. i. e. x. p. i. **Q**ua
etiā rōe q. d. a. q. d. i. u. euāgelij legif. cū vtro-
q. pollice an. pect⁹ signū crucis figurant.
Rursus nos in ore signam⁹ ad designan-
dum q. de x. bis euāgelij d. z. esse locut⁹ nō
stra. **I**n pectore x. o. ad significādū q. x. ba
euāgelij dñt nos p. cutere in pectore et in
mēte. **P**or x. o. post factū signū crucis x.
suis diaconū audituri euāgelij se p. untunt.
De crucis mysterio dicet in p. hemio. v.
ptis. **P**orro alicubi subdiacon⁹ dū legif.
euāgelij sinistrā manū libro sup. poit. ad
notādū q. illi qui sub t. p. e. legis fuerūt. q. z.
f. n. i. s. seu vltim⁹ fuit **J**ohes. quē significat
subdiacon⁹. et si aliq. bona agebant illa tñ
debilia et infirma erāt q. p. sinistrā significā-
tur. q. z. et si lex ad grām disponderet. tñ gra-
tiam nō p. bebat. p. ueniet g. sinistrā man⁹
libro euāgelij sup. ponit in q. x. p. i. fides p. di-
catur sine q. p. opa legis nō saluat. **R**ur-
sus p. sinistram manū t. p. alia. p. libzū euan-
gelij spūalia p. grue designant. **S**an⁹ er-
go sinistra libro sup. ponit ad notādū q. sic
aia sine corpe nō viuūt. ita nec spūalia dñu
sine t. p. alibus subsistere p. unt. **T**ermina-
tur autē euāgelij exaltādo vocē in fine. p.
ut s. b. eplā dictū est. **E**t mox illo finito mu-
nit se diacon⁹ signo crucis. ne diabol⁹ su-
sceptū semē euāgelij de vase signato surri-
piat. **E**t deinde euāgelij osculat ad notā-
dum se ex charitate et amore euāgelizasse
Auditores x. o. se x. sus orientē p. untunt q. si
ad ierlm grās agētes. q. z. inde veit ad nos
euāgelij. **I**ux illud q. dñs dixit in euan-
gelio ap. l. o. l. **N**os eritis mibi testes ho-
rus in o. es gētes incipiētes a ierlm. **E**t si-
gno crucis in pectore se muniūt p. diabo-
lum ne semē x. bi dei suffocet in eis. **U**n d.
Lu. viij. **V**olucres celi comederūt illud.
Et ne f. monē dñi rapiat de pectorib⁹ eoz
q. d. **D**e⁹ nos faciat nos in doctrina x. ri-
sti p. seuerare. **E**t vt significēt se h. r. e. in cor-
de q. d. expmif ore. q. d. etiā ap. n⁹ designat
in q. busdā eccl. i. s. in q. bus finito euāgelio
d. z. **A**mē et bene. q. d. **V**erū est q. d. in euan-
gelio dictū est. q. d. est p. quosdā hereticos
q. lecto euāgelio q. si p. tradicētes dicūt.
falsum est. **A**men. q. d. **F**iat nob q. d.
dñs in euāgelio pollicet. **I**n alijs x. o. ec-
clesijs d. z. deo grās. sicut fit post aliquā le-
ctōnem vel caplm. **Q**uidā etiā litterati di-

Liber

cunt. **B**enedictus qui venit in nomine domini. quod est finis euangelii. **M**atthei quod legitur in festo beati Stephani et in dominica palmarum. In quibusdam locis cerei qui significant doctores per quos ecclesia illuminatur. statim post lectum euangelium extinguuntur. quoniam christo in eis loquente presentem ecclesiam illuminare. eo autem tacete. id est spiritu sancto ab eis recedere debent nequeunt. **P**reterea euangelii predicatio finita lex et prophetie cessant. **I**n nonnullis tamen ecclesiis dominum euangelium legitur. cum delabra cum cereis deponunt ad terram. ad notandum legem et prophetiam inferiores euangelio esse. **C**onsequenter subdiaconus codicem euangelii refert. diaconus vero vacuus redit ut ostendat se predicatione finita contemplationi vacare. **V**eniens autem prius ad legendum euangelii librum in quibusdam ecclesiis ferebat. ad notandum quod ipse non solum debebat docere sed et facere. **R**edit etiam ad episcopum seu sacerdotem ubi venit. ad notandum quod omnis doctrina a deo est et ad ipsum reuertitur. **A**n Salomon. **A**n exeunt flumina reuertuntur. **T**extus quoque euangelii super puluinar reportatur. quod ecclesia ut audiuit euangelium illud suauiter corde suscepit. et letata est. inquit illud audiuit et letata est syon. **E**t ait. **A**ia mea liquifecta est. ut dilectus locutus est. **L**ib quoque euangelii et thuribulum ad pontificem reportatur. quia ad deum omnia bona referenda sunt a quo cuncta procedunt. **I**pse enim est finis summus. sed non cunctis sumus. alpha et omega et nouissimus. initium et finis. **N**am et apostoli predicatione peracta ad christum conuersi sunt referentes ei gratias de miraculo et predicationis profectu. **E**piscopus vero theodosius odoratus et euangelium osculatur. **P**rius ad notandum quod quod christus inspirauit et docuit bene approbat et acceptat. **D**e enim nihil accipit nisi quod efficit. nec remunerat nisi quod donat. quod sicut cuncta que facit bona sunt. sic nulla sunt bona nisi que fecit. **N**am vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona. **S**ecundo apostolus codicem osculatur ad significandum quod scire debet. et nuda accepta sibi esse debet quicquid sunt in lege. **U**n. **L**u. viij. **V**obis datum est nosse mysterium verbi dei. **E**t malach. ij. **L**abia sacerdotum custodiunt scientiam. et legem expriment. supplebunt de ore eius. **T**ertio quod ipse solus intrat in sancta sanctorum. put in phemio huius prius dictum est. **Q**uarto quod huiusmodi osculum significat affectum amoris ad euangelium quod precipue in episcopo vigere debet adeo ut paratus sit mori

Quartus

pro eo subire. **Q**uinto subdiaconus librum apertum plato seu sacerdoti offert ad osculandum. ad notandum ipsum debere delectari in fide fidelium qui infusa est in eis et patefacta per euangelii predicationem quod prius in lege fuerat clausa. **P**ostea in quibusdam ecclesiis librum clausus illis qui sunt in choro ostenditur. pro eo quod post premissa verba. vobis datum est nosse mysterium etc. sequitur in eo ceteris autem in parabolis. **E**t est adiutendum quod postquam diaconus lecto euangelio librum osculatus est. ad notandum se ex charitate et amore euangelizasse. tunc demum fert euangelium episcopo qui christum significat ad osculandum. id est ad predicationem acceptandam. et non aliter. ad figurandum quod de illa dumtaxat predicatione acceptat que fit ex amore et caritate. **V**erumtamen in missa per defunctum euangelium non fertur pontifici ad osculandum. tunc quod tunc premissa rationes cessant. tunc quod in missa illa omnis solennitas subtrahitur. ne festiue solennitates cum desolationis meroribus miscantur. **L**egens tamen euangelium in missa per defunctis librum in quibusdam ecclesiis osculatur. quod quicumque illud pronunciat de charitate amore in illum tendere cuius doctrinam euangelicam recitauit. quod amor per osculum designatur. **E**t attende. quod statim per librum osculum sacerdos mister pontificis qui christum designat incensat. ad ostendendum quod sacerdotis marie officium est omnis ignis sacrificii quod per incensum significatur christo offerre. non solum in expiationem delicti verum etiam in gratiarum actionem. put in **L**eu. habet. **P**ost etiam sub epilogo dicitur. quod quod librum euangelii per subdiaconum portatur quod diaconus pulpitem ascendit quod apostolus libro primis salutat et omnes respiciet. quod titulum euangelii premit. quod alta voce et distincte et per actionem legit. quod omnes populi aures et oculos ad librum dirigunt. et si silentio ac studio audit. et in fine ad celum manus leuans orat dicens. amen. **H**ec in quibus omnia et singula ex lege sumuntur. **L**egitur enim in principio **Q**uoniam. quod congregato populo ad plateas que est ante portam aquarum. **H**esdras scriba attulit librum legis moysi. et stetit super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum. et aperuit librum coram omni populo. **P**orro leuite silentium faciebant in populo ad audiendum legem benedictes deo magno. et omnes populi stantes in gradu suo respondit amen. **E**t legerunt in libro legis dei distincte et apte ad intelligendum. **O**is vero populus eleuantes manus suas adorauerunt. prius

ad terrā. **I**llud qđ ptereundū nō est qđ euangelij qđ in ecclij legūt generalr due p̄fatos p̄mittūt. **P**ria est initiū sc̄i euāgelij. **S**c̄da. sequētia sc̄i euāgelij. **S**i qđ p̄ma p̄fatio p̄mittit p̄ncipio cuiuslibz euāgelij q̄tuor euāgelistaz. s. euāgelio ioh̄is. **I**n p̄ncipio erat v̄bum. euāgelio mathei. **L**ib generatōis. euāgelio **L**uce. **F**uit in dieb⁹ herodis. et euāgelio marci. **P**rin cipij euāgelij ihu xp̄i. qđ in q̄busdā ecclē s̄ijs legif in p̄ma dñica de aduentu. vt ibi dicef. **E**t tūc nō subijc̄it ill. **I**n illo tpe. qz in ip̄is p̄ncipijs agif et determinat certuz tps. **U**n esset nugatio. et supflueret v̄ba il la. **S**c̄da v̄o p̄fatio p̄mittit oib⁹ alijs euā gelijs. **E**t d̄r sequētia. qz v̄ba ip̄a qđ legen da sunt sequūt post initiū seu p̄ ea qđ p̄ce dunt in euāgelio vñ sumpta sunt. **U**n cū d̄r sequētia. supplendū est sūt v̄ba sc̄i euā gelij rē. **E**t sequētia est numeri singulari et tūc d̄r. sequētia sc̄i euāgelij fm̄ **J**oh̄em supplef hec est. **S**ane in euāgelij qđ ip̄a sc̄da p̄fatio p̄ponit subijc̄it qñqz **I**n illo tpe. et qñqz nō subijc̄it. **S**i qđ sine **I**n il lo tpe dicunt. qñ ex eorū v̄bis certū est d̄ tpe. vt p̄missum est. et tūc icipiūt p̄ aliquā determinatōz regie v̄ alteri⁹ p̄tatis. vt il lud. **A**nno q̄ndecimo tiberij. v̄ p̄ simpli cem rei geste narratōz certū tps determi nantē. vt illud **C**ū esset despōsata. et illud **P**ostq̄ p̄sumari sunt. et illud **C**ū nar⁹ essz iesus. et illd. **F**actū est aut cū baptizaref. et illd. **C**ū esset ihs an. duode. et illd **P**⁹ q̄ impleti sunt dies. et illud **V**esp̄e aut sab. et illud **E**lizabeth impletū est rē. **R**eliqz v̄o euāgelij subijc̄it. **I**n illo tpe. et ē sen sus. **I**n illo tpe. s. gr̄e. de qđ dic̄ apls. **E**cce nūc tps acceptabile. **N**ō est etiā omittē dum qđ euāgelium legif in ecclā qñqz fm̄ historiā. vt illud qđ d̄r in die pasce **M**a ria magdalene et maria iacobi rē. **E**t illd qđ cantat in narali ad sc̄dam missā de pa storib⁹. **Q**ñqz fm̄ allegoriā. vt illud qđ le gif in assumptōe b̄tē marie. in qđ mētio fit de maria et martha. vbi d̄r. **I**ntrauit ihs in qđdā castellū rē. put ibi in. vij. pte di cef. **Q**ñqz fm̄ rem. vt illud de sc̄a trinita. **Q**ñqz fm̄ psonā. vt illud qđ cantat i festo sancti thome apli. vbi d̄r. **T**homas vnus de duodeci. **Q**ñqz fm̄ p̄tē. vt illud qđ d̄r in festo sancte cruc̄ de **N**icodemo. vbi d̄r

Sic oportz exaltari filiū hois rē. **I**n qđ v̄ su xp̄s passionē suā significat. et exaltatōz corp̄is sui in cruce. **E**t iō euāgelij in quo h̄ clausula p̄tinet legif in festo sc̄tē crucis et in festo michael archangeli p̄p̄t illū ver sum. angeli eorū sp̄ vidēt faciē p̄ris sui qđ i cel⁹ est. **I**stē etiā fm̄ p̄tē. vt illud **L**ib gene ratōis rē. **E**t h̄ p̄p̄t vltimum v̄suz in qđ fit mentio de xp̄o. **Q**ñqz fm̄ torū vt illud qđ legif in circūcisione dñi. **P**ostq̄ p̄sumari sunt dies octo rē. **Q**ñqz fm̄ tps. vt illd qđ d̄r in p̄ma die q̄dragētime. s. p̄p̄t ieiū niū. **Q**ñqz p̄p̄t letanias. vt illud. **S**i qđ petieritis rē. qđ in letanijs d̄r. in qđ fit mē tio de ouo. pane et pisce. **E**t qñqz p̄p̄t lo cum. vt illud qđ legitur in dñica sexagesi me. s. **E**riūt qđ semiat rē. **S**ane mlti etiā abbatissa nō d̄z legē euāgelij. l̄z em̄. b. v̄ go dignior et excellētor essz apls vniūsis dñs tñ nō cōmisit ei clauē regni celozum **H**inc est qđ abbatissa nō p̄t p̄pas monia les b̄ndicere. v̄ earū p̄fessōes in crimini bus audire. v̄ euāgelij legē. v̄ publice p̄dicare. **I**n matutino tñ possz f̄ nō publi ce euāgelij dicē. **E**t nō qđ q̄tuor sunt euā gelia de beata maria. vt dicef in. vj. par te sub festo assumptōis.

De simbolo.

Euāgelio le cto mōx catat alta voce simbo lum illd. s. **C**redo in vnū deum **R**em corde credif ad iusticiā. ore aut fit p̄fessio ad salutē. iō ecclā vt ondat qđ euā gelij v̄bū seu p̄dicatōez fide et corde reci pit mōx fidei simbolū ore decatat. **S**ibo lum qđ p̄ euāgelij fide p̄ p̄dicatōz ondit **U**n **J**oh̄. **H**ec eo loquēte mlti crediderūt in eū. **N**am fm̄ aplm̄ ad **R**o. x. **F**ides est ex auditu. audit⁹ aut p̄ v̄bū xp̄i. **D**r autē alta voce vt omēs illud dicāt et addiscāt. **Q**is em̄ xp̄ian⁹ tenet publice fidē catho licā p̄fiteri. p̄p̄t qđ in frōte signat. **I**n p̄ ma v̄o et in completorio sub silentio d̄r. ne mulce moriētes p̄dāt suauitatē vnguētū. put in. v. pte sub ti. de p̄ma tāgef **R**urs⁹ iō in missa patēf d̄r. ad notādū qđ hodie fi des catholica libere p̄dicat et docef. in p̄ ma v̄o sub silētio d̄r. ad notādū qđ in p̄mi tiua ecclā p̄stīm tpe passionis xp̄i p̄dica tores et fidei p̄fessores siluerūt. et in cōple

torio ad notandū qd sū in fine seclorū anti
xpi psecutōe inualescēte illorū ora claudē
tur Sane sacerdos seu eps illd incipit ad
designādū qd oē bonū a xpo pcedit. Nam
oē datū optimū et oē donū pfectū desur. ē
de. a. p. l. De aut music? ille celestis dicat
cātaum? vob et nō saltastis: chor? euāgelī
ce doctrine psona vocerūdet. et solenni tri
pudio fidē catholicā phtet dicēs. Prem
oipotentē et. Quis in missa pape qnq ali
ter obfuef. put iā dicet. Ad h sacerdos
illud incipiēs manet erect? an mediū alta
ris. mātib? extēsis sursuz eleuat. qd postq
incepat iūgit. Si qdē sacerdos xpm repre
sentās erect? māet. ad notādū qd xpus sp
parat? est cūctis spūalia bōa largiri. et an
altaris mediū. innuēs qd nō est psonarū
acceptor. s qdū in i? o est oib? eqliē ifluit.
nec angulū diligit neq sinū. manib? qz ex
tēsis ad designādū qd patus est abūdan
ter bñ meritis illa largiri. sursuz tñ eleua
tis. qsi i?o facto oñdēs qd q sursuz sunt q
rere atqz a deo mīscōdiam poscē et in eo so
lo sperare debē? Deinde postq inceperit
man? iūgit. qz ei soli de pceptis bonis gra
tias agere et hūiliari debē? Et qm simbo
lum xpi est euāgelicū qd ad sensū. iō stādo
illd audire sic et euāgelium. et illo dicto si
gnūz cruci facē debē? Simbolū aut grece
latie sonat indicū vl signū vl collatio. tū
qz regulā fidei plenā indicat et pfectā. tū
qz sū in vñū fidei p̄tinet articulos. Et nō q
triplex est simbolū. Primū est symbolum
aplor. qd vocat simbolū minus. qd vicz
ex institutōe damasi pape dicitur tacite p feri
as in singul canonicis horis. Et illud dicitur a
sin qd est cō et holos qd est snia. qz cōposi
tum fuit ex diūsis xbis aplor. sic pueri i
festiuis pueniētes offerre solēt bolos. idē
frusta carniū et paris. q i vñū collecta sim
bolū vocat. i. collectio minutiar. Tradit
em qd postq apli spūm pacitū acceperūt
cū iā foret ad pdicandū euāgelīū pfecturi
pferētes in vñū sup articulū fidei statuerūt
vt sicut oēs erant in vna fide p cordes. sic
oēs vñā fidē p cordit pdicarēt. et iō simbo
lum min? cōponētes vñū qsqz bolū. i. pti
culā vñā apposuit. Tñ fm aplor cathalo
gum siue numex duodeci p̄ctas dinosci
tur p̄tinere. Petr? nāqz apposuit. Credo i
deū prem oipotentē creatorē celi et t̄re. An

dreas. Et in ihm xpm filiū ei? vnicū d. n.
Jacob? maior. Qui pcept? est de spūscō
nat? ex maria v̄gie. Iohes. Passus sū pō
tio pilato crucifixus mortuus et sepultus
Phillip? Descēdit ad iferna t̄tia die re
surrexit a mortuis. Bartholome? Ascen
dit ad celos sedet ad dexterā dei p̄ris oi.
Thomas. Inde vētur? ē iudicare viuos
et mortuos. Matthe? Credo in spūm s̄.
Jacob? minor. Scitām ecclām catholicā
sc̄torū cōmunionē. Simō Remissionē pec
catorū. Thade? Carnis resurrectionē.
Matthias. Et vitā eternā. Secūdu sim
bolū est. Quicūqz vult salu? esse et. ab a
thanasio p̄riarcha alexādrīe i ciuitate tre
ueri cōpositū. h tñ pōt dici tertiū. nā nice
num de q se qf fuit prius in p̄ma niceno si
nodo cōpilatū. Tertiū est nicenū. i. Cre
do in vñū deū. qd damasus papa ex p̄di
cto vñūsal sinodi apud p̄stantinopolim
celebrare instituit in missa cātari patenter
qz qz et marc? papa p̄m? statuisse illud alta
voce cātari. Et vocat symbolum mai? A
grecis q vñū cantādi ad missaz simbolū
credidit puenisse. Ad sū. xij. clausulas cō
tinet. P̄tia est. Credo in vñū deū et. Se
cūda est. Et i vñū dñm ihm xpm. Tertia
q p̄p̄ nos homies et. Et cū dicit ibi Et bō
fact? est. debē? genua flectē. qz xpm hoiez
factū et p nob crucifixū adorām. Quar
ta crucifixus etiā p nob. Quia. et resurre
xit tertia die fm scripturas. i. eo mō. eo or
dine et eo tpe q p̄dictū est in scriptur. Se
pta. ascēdit in celū. Septia. et itez vētur?
est et. Octaua. et in ipūm s̄ctū dñm Po
na. in vñā sanctā catholicā ecclāz. Decia.
Cōfiteor vñū baptisma. Undecia. Et ex
pecto resurrectionē mortuorū. Duodecima
et vitā venturi seculi amē. Et est notādū
q in p̄dictis niceno et p̄stantinopolitano
p̄cilis nō legūt xba illa. fm scripturas. ne
qz illa. filioqz. Et qm apd grecos i fine ip
sius simboli sub anathemate dicitur phiberi.
ne qd de fide trinitatis aliud docē vl aliē
pdicare qz ibi p̄tinet p̄sumat. s et calcedo
nen. p̄cilū apd eos celebratū anathema
tizari p̄cepit eos q alterā fidē ausi essēt cō
ponē. p̄ferre. scribere. docere. vl aliō sim
bolū tradē qz p̄missus est. iō ipi grecinos
anathematizatos asserūt p̄eo qz ibi addi
mus xba ipa. s min? bñ dicūt. tū qz illud

nō fuit canon late ſnie. ſ. cōminatio q̄dam
tū qz inferior potētiore ligare non pōt. ro
mana em ecclā nō ſubeſt ꝓcilis. ſed poti⁹
ꝓcilia ſubſunt ſibi. **P**reterea ꝓba illa ſcōm
ſc̄pturas ſūpra ſunt ex expoſitōe fidi ei⁹
dem ꝓcilij ꝓſtātinopolitani. ꝓ ſic nihil vi
deſ additū. nec errore aliquē ſapiūt. **S**ae
vt ſupra ſunt expoſita ꝓ intellecta. **I**tez ꝓ
ꝓba illa filioꝝ nō docem⁹ ali⁹ vel ali⁹ de
trinitate ꝓdicā⁹. imo idē. **C**ū em fili⁹ idez
ſit cū ꝓre in ſba. q̄ qd a ꝓre ꝓcedit ꝓ filio
ꝓcedit. ꝓ ſic nihil addim⁹. ſ. poti⁹ declara
mus. nec alterā fidē cōponim⁹. ꝓferimus
ſcribim⁹. vñ aliud ſimbolū tradim⁹. nec in
aliq̄ ꝓ ꝓdictū facim⁹ anathema. **D**iz tñ
eſt q̄ auſu ip̄i greci ſpūſanctū a filio ꝓce
dere negare ꝓſumūt. cū ꝓ h in ꝓcilio ephē
ſino apud eos edito ꝓtineat exp̄ſſe. **E**t
ip̄i ſe erraſſe vidētes q̄sdā ꝓlatos de ſuis
ad generale ꝓciliū lugdunēſ. ſub grego.
papa decio celebratū miſerūt. q̄ i dicto cō
cilio publice nob̄ vidētib⁹ ſuo ꝓ oim ꝓla
torū ꝓ impatoꝝ romani noie ꝓfeſſi ſunt
q̄ ſpūſanct⁹ eñnalr ex ꝓre ꝓ filio nō tāq̄
ex duob⁹ ꝓncipiis ſ. tāq̄ ex vno ꝓncipio.
nō duab⁹ ſpiratōib⁹ ſed vnica ſpiratōe ꝓ
cedit. put in ei⁹dē **G**regl. ꝓſtitutōe h̄r.
coꝝa toto ꝓcilio ter grece ꝓ ter latie ſimbo
lum cū dictis ꝓbis. ſm ſc̄pturas. ꝓ filioꝝ
ſolēniſ decāꝝado. **C**antaſ aut̄ h ſimbolū
mai⁹ in ſolēnitatib⁹ eozū dūtaxat q̄ illud
cōpoſuerūt. ꝓ in ill⁹ de q̄b⁹ aliq̄ mentio ſit
in ip̄o. vicz in oib⁹ dieb⁹ dñicis. in feſtiui
tatib⁹ dñi. ſ. in natali. epiphania. cēa dñi.
paſca. aſcēſiōe. ꝓēthe. in trāſfiguratōe. ꝓ i
feſto de trinitate. ꝓ in omib⁹ feſtiuitatib⁹
brē **M**arie. ſancte cruc. angeloz ꝓ aplo
rum. de q̄b⁹ ſit mētio ibi. **E**t aplicā ecclāz
In ſolēnitatib⁹ aut̄ luce ꝓ marci euangeli
ſtarū dicūt q̄dam nō debere cātari. qz illi
ap̄i nō fuerūt. **I**te dici dñi in dedicatōib⁹
ecclāz. ꝓ in cōmemoratōe oim ſc̄toꝝ. q̄q̄
ꝓ ip̄a ſit dedicatōis feſtiuitas. **E**t dñi etiāz
infra octauas natal⁹ dñi. excepta die inno
centū in q̄ cātica leticie ſubticē. **I**n octa
ua tñ cātā. put in. viij. ꝓte ſb illo feſto di
ceſ. **C**ātā et iā infra octauas ephē. paſce
aſcēſionis. ꝓēthe. aploꝝ **P**etri ꝓ pauli. et
aſſumptōis. b. **M**arie. l̄ em in natiuitati
bus ſc̄toꝝ iohis bap. ꝓ ſc̄ti **L**aure. ſimbo
lum nō cātē. in octauis tñ eoz cātā. eo

q̄ infra octauas aploꝝ ꝓ aſſumptōis oc
currūt. ꝓ ob h et iā in octaua iohis bap. ꝓ
ſatio de ap̄is ꝓ in octaua. be. laurētiꝝ ꝓ ſa
tio de aſſumptōe cātā. **I**n q̄buſdā tamē
ecclāz dñi ſimbolū in feſto. b. iohis bap. et
nō incōpetent. qz ip̄e nō ſolū fuit ꝓꝓha.
ſ. et iā plus q̄ ꝓꝓha. ꝓ i ſimbolo de ꝓꝓhe
ta ſit mentio ibi. **Q**ui locut⁹ eſt ꝓ ꝓꝓhas.
De ip̄o q̄z ſcriptū eſt. **F**uit hō miſſ⁹ a deo
ꝓc. ꝓ ita fuit ap̄s. **D**e ip̄o etiam ait iohes
os aureū in ſmōe q̄ legiſ in feſto decolla
tiōis **J**ohes par angel. aploꝝ vox. **I**p̄e
etiā ꝓmo baptizauit ꝓ baptiſmū ꝓdicauit
ꝓ in ſimbolo ſit mentio de baptiſmo. **H**o
rum q̄dē oim ſit cōmemoratio in ſimbolo
q̄rūdā tñ obſcure vt ephē. eſt tñ illō feſtū
dñi. eſt et iā feſtū illō baptiſmatl de quo in
ſimbolo ꝓtineſ ibi. **C**ōſiteor vnū baptiſ.
ꝓc. **E**t cena dñi. ſ. illa eſt ſolēnitas eucha
riſtie. ad quā reſpicit illō. ſc̄toꝝ cōionem
Et angeloz. ſ. illi noie celi dñi itelligi. de
q̄ in ſimbolo dñi ibi. **C**reatorē vñ factorem
celi ꝓ terre ꝓc. **Q**uibuſdā tñ vidz tūc non
eſſe cātādū. eo q̄ angeli nūq̄ habuerūt fi
dem ſ. ſpem. nec credūt ſed ſciūt. qm̄ ꝓle
nam ſciam hñt. **F**it et iā cōmemoratio. li
cet obſcure dedicatōis ecclāz. ſ. ad illā re
ſpicit illud ſanctā ecclā catholicā. tūcei
ſc̄tificat. ꝓ vt ita dicā catholicizā ecclā cuz
dedicat. **A**d octauas ꝓo reſpicit reſurre
ctio mortuozū. de q̄ dñi ibi. **E**t expecto re
ſurrectōz mortuoz. **I**n feſto ſc̄te agnetis
ſimbolū nō cātā. qz l̄z in ecclā celebrē.
nō eſt tñ feſtū octaue put in. viij. ꝓte ſb ip̄
ſo feſto diceſ. **P**orro q̄dā nō abſurde ſim
bolū cātāt ſingul⁹ dieb⁹ a die reſurrectio
nis vſq̄ ad feſtū aſcēſiōis. ſic in oib⁹ dñi
cis dieb⁹. ꝓ etiāz in ſolēnitatib⁹ brē marie
magda. dicētes illā fuiſſe ap̄loꝝ ap̄lāz. eo
q̄ ip̄a ꝓmo reſurrectōis gaudiū ap̄lis nū
ciauit. ꝓ in feſto. b. martini. qz de eo cātā
Martine par ap̄lis. **Q**uidā et iā dicūt il
lud i ꝓncipali feſto cuiuſlibz ecclē ſeu ora
toꝝ. nō tñ in octauis illoꝝ ſi eas celebrēt
Verūt de q̄buſdā mētio ſit in ſimbolo i
q̄rū cōmemoratōe ſimbolū nō cātā. vt
paſſiōis ꝓ ſepulture. qm̄ illoꝝ dierū offi
ciuz alioꝝ officioꝝ regulā nō ſectaſ. **N**ō
dñi et iā qm̄ in ꝓfeſtis celebrat ad honorez
brē ꝓgis vñ ſc̄te crucis. vñ ſc̄tiſ ꝓis. **I**n q̄
buſdā locis cātato ſimbolo. vñ dū cātā

Liber

plus cātāt kyrie eleyson. qm̄ p' q' xps ⁊ apli docuerūt fideles fide recepta laudes deo dederūt. q's forsitā repñtat suauissima simboli melodia. Illud autē sciēdū ē q' xps nō veit p'dicare gētib'. s' iudeis. iux̄ illud euāgelij. Nō sum missus nisi ad oues q' p' ierūt dom' isrl'. Un̄ p'cepit aplis. In viāz gētiū ne abieritis. ⁊ in ciuitates samaritanorū ne intraueritis. dōec p' resurrectiōz p'cepit eis di. Cūtes in mūdū vniūsum p'dicate euāgelij oī creature. Et idcirco romano pōtifice solēni' celebrāte. simboluz fidei nō cātores in choro s' subdiaconi ad altare decātāt. ⁊ generalr̄ ipi ad vniuersa rñdēt. vsq' dū ipse pōtifex dicit. Pax dñi sit sp̄ vobiscū. qm̄ vsq' p' xpi resurrectiōz sola iudeoz eccl'a q' p' subdiaconos. q' sursum ad altare p'sistūt designat. corō credi dīt ad iusticiā ⁊ ore p'fessa est ad salutem. sed extūc cātores in choro rñdēt ⁊ vniūsa decātāt. q' p' resurrectiōz eccl'a gētiū quā cātores q' deorsum in choro subsistūt designant. fidē xpi recepit ⁊ laudū p'conia p' sonuit saluatori. Inl̄ euāgelij tñ ⁊ sacrificium chor' p'cinit offertoriū. qm̄ inl̄ passi onem ⁊ p'dicatōz gētilitas fidei votū deo offerēs cātāuit qm̄ m̄ler chananea de finibus tyri ⁊ sidonis egressa clamauit et dixit. Misere mei dñe fili dauid. filia mea male a demonio vexat. cui' tandē fidem cōmendās dñs ait. O m̄ler mag' est fides tua fiat tibi sic petisti. Postremo simbolū aploz tāq' breue ⁊ oīa p'tinēs s' cōpendio exponam'. Credo in deū p'rez oīpotentē creatorē celi ⁊ t're ⁊c. Nō q' aliud est vt ait aug'. credē deo. aliud credē deū ⁊ aliud credere in deū. Credē deo est credere vera esse q' loq't. qd' etiā mali faciunt ⁊ nos credim' hoi. s' nō in hoīe. Credere deū ē credē q' ipse sit de'. qd' ēt demōes faciunt. Credē in deū ē credēdo amare. credendo in eū ire. credēdo ei adherē. qd' soli boni faciūt. Ergo q' dicit. credo in deū mētī si nō diligit deū. nisi dixeris q' in p'sona eccl'e loq't. Dicēs autē deū singularit' deoz effugit pl'alitatē. Un̄ nobilit' in maiori simbolo additū est s' xbu vñū. iux̄ illud. Audi isrl' dñs de' tu' de' vnus est. ⁊ apls. Un̄ est de'. vna ē fides. vñū bapti. Dicēs xpo p'rem incipit p'sonas distinguē de qb' Esa. diē. Quis appēdit trib' digi-

Quartus

tis molē t're. Et alibi. Seraphi clamabāt sc̄tūs. sanctus. sc̄tūs. Et dñs. Baptizate oēs gētes in noīe p'ris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Et Joh. Tres sunt q' testimoniū dāt i celo. p'r. xbu ⁊ spūssanct'. P'r est p'ma. non tpe s' autoritate in trinitate p'sona. Qd' se quis oīpotētē nomē est essentialē. idq' illud ad substantiū deū v'l ad relatiū p'rez: nō sine rōe referim' dicētes. Credo in deū p'rez oīpotentē. v'l credo in p'rem oīpotentem. Silr ⁊ qd' seq't. Creatorē celi ⁊ t're vbi p'futat heretic' q' aliū celi. aliū t're asserit creatorē. aliū celestij. aliū terrestrij. aliū cor'por'. aliū aīaz. Cōtra q's ait moyses. In p'ncipio creauit de' ce. ⁊ terrā. Et dauid. In p'ncipio tu dñe t'ram fūdasti. ⁊ opa ma. t. sunt celi. Et apls. In ipso cōdita sunt vniūsa in celo ⁊ in t'ra. Seq't. Et i ih̄m xpm̄ filiū ei' vñi. d. n. Ecce alēa in trinitate p'sona. Hic est ih̄s q' saluū fec' p'm suū a peccatis eozū. Hic est xps oleo lēcie p' p'sortib' vñc'. Hic est em̄ vñc' patris fili'. de q' dauid. Fili' me' es tu. e. h. ge. te. Et apls. Misit de' filiū suū natuz de m̄lere factū sub lege. Ih̄c est dñs nr̄. q' nos creauit. q' nos suos alienos p'cio sanguinis emit. Seq't. Qui p'cept' est de spū sancto na. ex ma. ⁊ gē. Ecce p'mū xpi facimentū. s. incarnatio. Ac si dicat. Qui cuz sit de' fact' est hō. nō ex virili semie. s' concept' opatōe spūssancti. nat' ex maria ⁊ gē. Un̄ Esa. Ecce xgo cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit' nomē ei' emanuel. Et āgelus in euāgelio. Ave maria g'ra ple. d. te. Et infra. Spūssanct' supueiet in te ⁊ v'l altissimi obumbrabit tibi. Quidā tñ h' xba. Qui p'cept' est de spūsc̄to. iūgūt cū p'cedētib'. Seq't. Passus sub pontio pila. cru. mor. ⁊ se. Ecce sc̄m sacrm̄ fm̄ humanitatē xpi. s. passio. cuius tps describitur sub pōtio pilato. Forma subdit' crucifix'. Finis p'ludif' mortu' ⁊ sepult'. Un̄ plāgens dicit ex ore dauid ⁊ hieremie. Foderūt man' meas ⁊ pedes meos ⁊ dīnime rūt oīa ossa mea. De morte ait p'pha. Et dñi dñi fuit exit' mortis. De sepulcro ait Esa. Sepulchruz ei' extitit glosūm. Hec sunt in euāgelio manifesta. Seq't. Descēdit ad iferos. tertia die resur. a mor. Ecce tertiū sacrm̄. s. resurrectio. sed de descēsu ad inferna p'mittit. ex quo mortu' liberā-

illa sit p[ro]p[ri]o p[re]dicatio. q[ui] eu[an]gelici x[risti] s[un]t sim-
boli siue noui et ue[te]re. expositio. Qui mo-
dus sumpt[us] est ex libro neemie in p[ri]ncipio
vbi legi[tur]. Et legeru[n]t leuite in libro legis
dei. Preemias aut[em] sacerdos et b[e]sdras scri-
ba interpretab[antur] p[ro]p[ri]o vniu[er]sa. Presea mo-
neban[tur] antiq[ui]t[ate] q[ui] in fra[n]co odio erant. vt
ad p[er]cordia veniret p[ro]p[ri]o co[m]municaret. et
q[ui] m[un]di essent p[ro]p[ri]o coram suo saluatore
cui no[n] sunt secreta cordiu[m] appareret. ex q[ui] si q[ui]
dem p[re]dicandi vsus in eccl[esi]a inoleuit. In-
de eti[am] est q[uo]d o[r]o d[omi]nica q[ui] ad p[ri]ma[m] et in alijs
horis voce demissa d[icitur] ad missa[m] alta voce
et patet dicat[ur]. q[ui] in ea h[uius]m[od]i fraterna mo-
nitio p[er]tinet. Co[m]muni[us] t[ame]n post p[re]dicatio[n]e[m]
simbolu[m] decanta[tur]. q[ui] fide[m] p[re]dicat[ur] se tene-
re eccl[esi]a p[ro]fite[tur]. Veru[m] cu[m] p[re]dicandi officium
p[ri]uilegiatum sit. nullus p[re]dicare d[icitur] nisi cui
co[m]mittit[ur]. aut cui ex officio sibi iniuncto in-
cumbit. iux[ta] illud ap[osto]li. Quod p[re]dicabunt nisi
mittant[ur]. Et i[ste]o p[re]dicaturus licentia[m] petit
dic[ere]. Iube d[omi]ne r[e]c[t]e. Et aut[em] p[re]dicato[r] i[n] lo-
co emin[en]tiori esse. sicut et eu[an]geliu[m] legens
p[ro]p[ri]o ratio[n]es s[un]t t[ibi]. de eu[an]gelio sc[ri]ptas. Na[m]
et videns ihs turbas asc[en]dit in montem.
et apiens os suu[m] docebat eos. Mat[th]. 23.
Et b[e]sdras fecit q[ui] d[icitur] lignu[m] ad loquendu[m].
vt dictu[m] est in. f. p[re]sub t[ibi]. de eccl[esi]a. vbi de
pulpito agit. Et t[ame]n h[uius]m[od]i p[re]ferre q[uo]d docet
ne s[un]t in Greg[orio]. illuz elatis moribus p[re]dicet
que in cordib[us] audientiu[m] sacris s[un]t monit[ur]
insectat[ur]. Et s[un]t in Amb[rosio]. P[re]dicatio x[risti]a-
na no[n] indiget pompa nec cultu s[un]t monis.
Et q[ui]z s[un]t in Greg[orio]. p[re]dicato[r] esse discretus
in silentio. vtil[is] in x[rist]o. ne aut tac[ere]da p[re]fe-
rat. aut p[re]ferenda retice[re]cat. S[un]t t[ame]n no[n] ul-
li hui[us] doctrine obliu[i]t[us]. q[ui] sic ait beda. audi-
tores suos in p[ri]ncipiu[m] mergu[n]t q[uo]d non sa-
lutaria q[ui] corrigat s[ed] q[ui] illos delectant erro-
nea p[re]dicat. Alij x[rist]o s[un]t in Greg[orio]. du[m] extima-
ri hebetes nolunt sepe ex imoderata s[er]uili-
tate se i[n] q[ui]busda[m] inq[ui]sitio[n]ib[us] p[ro]p[ri]o q[ui] expediat
exercet secreta mysteria sua p[re]dicatio[n]e no[n]
intelligentib[us] referado. Oport[et] em[en]t cum
q[ui] docet et instruit p[er] ingenio discipuloru[m] se
metip[su]m aptare. et x[rist]i ordin[em] p[er] audientiu[m]
capacitate dirigere. q[ui]m q[ui] docet ea que ab
auditorib[us] intelligi neq[ui]t. no[n] ad eor[um] vtili-
tate[m] s[ed] ad sui ostentato[r]is fac[ere] vt pla[ce]re vi-
deat[ur]. v[el] adulatio[n]e vt eis placeat q[ui]bus se-
creta reuelat. iux[ta] q[uo]d ait ap[osto]l[us]. X[rist]e me mi-

sit p[re]dicare no[n] in sapia x[rist]i. In co[n]cilio
carthagini. statutu[m] est vt sacerdote x[rist]um
se[m]p[er] p[re]dicatio[n]is in eccl[esi]a facie[re]. q[ui] egressus
de auditorio fuit vic[us] p[er] tem[n]es exc[us]et.
Post p[re]dicatio[n]e[m] fit p[re]fessio et indulgentia p[er]
co[m]missis et omissis p[er]cedit. vt sic p[re]fessio
emendatis. in x[rist]o illud p[ro]pheticu[m]. et scopebas
sp[iritu]m meu[m]. accedat singuli ad co[m]muni[us]
sacram[en]tu[m]. q[uo]d mox in missa. v[el] sacramentali v[el]
sp[iritu]ali recepturi sunt. q[ui] sp[iritu]alis co[m]munio
fit p[er] fide[m] op[er]antem p[er] dilecto[r]u[m]. iux[ta] illud Au-
gustini. Crede et manduca[re].

Sequitur secunda pars misse
de offertorio.

Secunda pars
misse in offertorio siue d[omi]n[us] vo-
bis cu[m] incipit. q[ui] in quatuor s[er]ui-
diis p[re]fatus. P[ri]ma d[icitur] secretella. Sec[un]da p[re]fa-
tio. Tertia cano[n]. Quarta o[r]o d[omi]nica cum
sua p[re]fatio[n]e. s. p[re]cepti salu[ti]. P[ro]p[ri]o eti[am] q[ui]d
ab h[uius] loco vsq[ue] in fine misse d[icitur] secreta voca-
ri. q[ui] secreta in. v. diuidit p[re]fatus. P[ri]ma est ab
offertorio vsq[ue] ad p[re]fatio[n]e[m]. et h[uius] sp[iritu]ali d[icitur] se-
creta. Sec[un]da e[st] p[re]fatio. Tertia cano[n]. Quar-
ta o[r]o d[omi]nica. Quinta embolism[us]. Quina
etem[us] fuit d[omi]nici sanguis effusio. P[ri]ma i[n] cir-
cu[m]fissio[n]e. Sec[un]da in sudore. Tertia in flagel-
latio[n]e. Quarta in crucifixio[n]e. Quinta in
mortui lanceatio[n]e. Sane ordo p[er]ueniens
est vt post p[re]dicato[r]e[m] seq[ui]t[ur] fides i[n] cord[ibus]. laus
in ore. et fructus in ope. P[re]dicatio q[ui]de[m]
est in eu[an]gelio. fides in simbolo. laus in of-
fertorio. fruct[us] in sacrificio. q[ui] p[ro]p[ri]o offeren-
da cantat[ur]. q[ui] sacrificiu[m] laudis offert[ur]. Un-
de p[er]s. Circu[m]ui et imolau[is] in tabnaculo eius
hostia[m] vociferatio[n]is cantabo et psal. di. d.
Et in psal. Cu[m] offerret olocausta cepe-
runt laudes canere d[omi]no organis et in diu-
sis q[ui] dauid rex co[m]pererat p[re]parare. Offer-
toriu[m] q[ui]dem i[n] eu[an]gelio et sacrificiu[m] cani-
tur. put in ti. de simbolo dictu[m] est. Sacer-
dos aut[em] dicitur[ur] orem[us] p[er]mittit d[omi]n[us] vobis
cum. q. d. Nisi nobiscum sit d[omi]n[us]. orare no[n]
possum[us] ad salutem n[ost]ra[m]. Subiicit ergo
orem[us] monens p[ro]p[ri]o orare. vt fide[m] in sym-
bolo recitata[m] credat. et in ea stabili p[er]mane-
at. q[ui] et x[rist]us discipul[is] suis dixit. Orate r[e]c[t]e.
Lu. xxi. Monens eti[am] vniu[er]s[us] q[ui] ad se
redire p[er]scientia[m] suam discutere. et seip[su]m in
olocaustu[m] iustum deo offerre. P[ri]us q[ui] q[ui]

chorus cantet offertoriū salutā a sacerdo
te vt possit deuote cātare. **Et** mox postq̃
ille dixit orem⁹. chorus cantat cāticū offe
rentiū siue offertoriū. ⁊ p̃p̃s offert vt note
tur q̃ post impletōez mandatorū offerim⁹
nosmetip̃os. sicut sub ti. de oblatōe dicef
Aci vnusq̃sq̃ offerens dicat. **C**redo et fi
dem quā in simbolo p̃fessus suz ope com
pleo ⁊ oratiōi sacerdotis p̃sentio. **A**n ⁊ sa
cerdos statim offert dōa p̃secrāda. **Et** atten
de q̃ offertoriū x̃sus cū m̃lra diligentia
ab āi q̃s p̃rib⁹ inuēti hodie in plerisq̃ lo
cis omittūt. rū breuitatis cā. vt taz m̃ltri
q̃ p̃la oblatiōib⁹ cōmunioni ⁊ sacro alta
ris liberi⁹ vacent. tū etiā q̃ sicut ait aug⁹.
ip̃am xp̃ianā religionē paucissimis ⁊ ma
nifestissimis celebrationū sacramētis mi
sericordia dei voluit eē liberā. **Et** fm̃ hie
ro. **B**elior est q̃nq̃ psalmoz cuz cordis
bilaritate decantatio. q̃ tori⁹ psalterij cū
anxietate modulatio. x̃boz em̃ m̃ltitudine
deus flecti nō pōr. **S**olum g̃ in offertorio
q̃d d̃r in missa p̃ defūctis x̃sus ip̃i hodie
dicunt. q̃z officiū illud nō sequit̃ in m̃lris
normā alteri⁹ officiij. **P**orro a p̃rib⁹ intro
ductū est vt offertoriū cantet. q̃ vt p̃mis
sum est q̃n offerebāt in tub clangebāt. bi
larem nāq̃ datorē diligit de⁹. **I**nductum
est etiā ex eo q̃ salomon in dedicatōe tem
pli ⁊ altaris innumerabilez m̃ltitudinem
holocaustoz obtulit cū m̃g̃ solēnitare. ⁊ a
moysē cui descēdēti de mōre ⁊ p̃lūm salu
tanti ⁊ orātī occurrit p̃lūm ⁊ m̃ūera obtu
lit. **C**ātā et iā offertoriū dū offert. ad me
morādū iocūditatē israelitici p̃p̃i offerētis
donaria ad edificiū tabnaculi. ṽl potius
ad designandū clamorē m̃leris de q̃ legif
in **Apoē. rii. P̃ler. i. ecclā amicta sole. i.**
x̃po quē induit in baptismo h̃ns lunā sub
pedib⁹. i. oia mutabilia calcās. ⁊ in capite
coronā duodeci stellaz. i. **chor. rii. ap̃loz**
⁊ h̃ns in vtero sup̃le ea q̃ in sui initio ge
sta sunt. clamat p̃turiēs ⁊ cruciā vt pari
at. **C**lamorē g̃ ei⁹ parturiētis ṽl salubrem
dñi cruciatū imitat̃ offerēda p̃ suū g̃uem
⁊ grandisonū cantū q̃ neumis distenta et
x̃lib⁹ fecūdata q̃tūuis lōga iubilatōe q̃d
significat nō satis exp̃mē valet. **Q**uis ta
men offertoriū cātari instituerit ignorat.
Traxit nomē offertoriū a ferta q̃d est ob
latio. q̃ in altari offert ⁊ a p̃rificib⁹ p̃sec

tur. inde offertoriū d̃r q̃si p̃fertū. oblatio
x̃o vocat̃ q̃z offert. **E**t etiā offertoriū q̃z
dū offerēda cātā sacerdos accipit oblatō
nes a popul. ṽl hostias a m̃ltris. de q̃bus
sub ti. de oblatōe dicef. **A**duertendū aut̃
est q̃ l̃z sacerdos p̃mittat orem⁹. nō t̃m im
mediate orat. imo thurificat. oblatōes re
cipit ⁊ alia agit. q̃si ip̃o facto dicat. nō ces
sat orare q̃ nō cessat b̃n agē. **D**ū g̃ offertō
riū canit ⁊ incēsum parat. instāte mēoria
dñice passiōis silentiū obfuet vsq̃ dū al
ta voce dicit. p̃ oia seclā seclorū. illud infi
nuās q̃ ihs p̃ suscitātōz lazari non palaz
ambulabat apud iudeos. cū cogitarēt eū
interficē. s̃ abijt in ciuitatem q̃ d̃r effren. ⁊
ibi morabat̃ cū discipul̃ suis. **C**ollegerūt
em̃ p̃rifices ⁊ pharisei p̃siliū. ⁊ vn⁹ ex ip
sis cayphas noie dixit. **E**xpedi vt vnus
hō moriā p̃ p̃lo ⁊ nō tota gens peat. **E**t
ab illo die cogitauerūt eū interficē. **D**e b̃
dicef sub ti. de inclinatioe sacerdotis.

De manuum ablutione.

Priusquam sa
cerdos offerat man⁹ iteruz lauat
q̃uis pus dū vestib⁹ se ornaret lauasset.
put dictū est sub ti. de capitis cōpositōe.
Et etiā post secūdā thurificatōz iteruz la
uat. vt sic magis ac magis mūdatus offe
rat hostiā imaculatā scām decq̃ placen
tem. **N**ā ⁊ psalmista cū mūdāt⁹ esset pete
bat ampli⁹ emundari di. **A**mpli⁹ laua me
ab iniq̃. m. ⁊ a pec. m. m. me ⁊c. **L**auat au
tem sp̃ ad dextrū cornu altari. nā dextra
p̃speritatē. sinistra adūsitatem significat.
q̃z igif pluries peccat̃ in p̃speri q̃ in adū
sis. iux̃ illud p̃s. **C**adēt a latere tuo. i. sinī
stro mille. ⁊ decē milia a dextrā tuis. meri
to magis lauādū est ad dexterā q̃ ad sinī
strā. **S**acerdos itaq̃ hostiā oblat⁹ ma
nus lauat ad significādū q̃ lauare ac mū
dare d̃z p̃sciam lachrymis p̃nie ⁊ cōpūctō
nis. iux̃ illud. **L**auabo p̃ sin. n. l. m. la. m.
stratum meū rigabo. **E**t ideo tunc dicit.
Lauabo inter innocentes manus meas.
id ē. opa. **E**t **Esa. j. Lauamī ⁊ mūdi esto
te. N**ā ⁊ x̃ps p̃us q̃ vez ⁊ vnicū sacrificiū
in ara crucis offerret. in resuscitatōe laza
ri lachrymas miserat⁹ effudit. euāgelista
testāte. **J**esus inq̃t infremuit sp̃ū. turba
uit semetipsum ⁊ lachrymatus est **L**auat

etiam man⁹ ne re⁹ sit corp⁹ et sanguis dñi
iux illd. **¶** Unde sunt man⁹ mee a sanguine
iusti hui⁹. Et ut mude sint a trco pae iā i
pli oblatōe recepto vl a terrco desiderio
¶ De pallis corporalibus.

Interim vero
dñi sacerdos man⁹ abluit diaco
con⁹ corpale pallam sup altare
dispoit. in q̄ amonet mistri et pls vt sint
ab oi carnali cupiditate mudi. sic ipa pal
la mūdāta est a naturali viriditate et hūo
re. **¶** Būdicia q̄z corp⁹ significat mundi
ciam pli fidel. De hac palla in canone ita
dr. **¶** Ex p̄sulto oim p̄stituim⁹ vt sacrificiū
altari nō in serico panno aut inticto q̄sqz
celebrare p̄sumat. s̄ in puro litheo ab epō
p̄seccto. terreno. s̄. lino. i. de tra p̄creato at
q̄z p̄texto. sicut corp⁹ dñi nr̄i ihu xp̄i i sin
done linea mūda sepultū fuit. et xps verā
carnē passibile et mortale de terreno xgis
corpe assūpsit. De lino igit cādido nō in
tincto ex institutōe Sixti pape p̄mi et Eu
sebiū sit corpale. Significat autez corpale
passiōis intēdōz seu corp⁹ xp̄i. qz sic linuz
m̄lto labore ac m̄ltis tūfionib⁹ acq̄rit can
dorez. ita xp̄i caro m̄lto certamie ad resur
rectōis glāz puenit. Significat etiā ecclāz
p quā corp⁹ xp̄i intelligit q̄ m̄ltis passiōi
bus et p̄ssuris ad candorē et ne vite p̄duci
tur. Tercio significat ipm xp̄m. Cū em sic
cōplice. vt nec initū nec finis ei⁹ appare
at. sic e⁹ diuitas initio caret nec finē hēbit
Et sic oblata iūgit corpali et ponit i alta
ri. sic caro xp̄i iūcta diuinitati affigit cru
ci. Et nō q̄ in q̄busdā eccl̄ijs palla corp⁹
q̄ calici supponit in lōgū altari extendit q̄
q̄tuor in longū vel tres h̄z plicaturas i la
tum. Si q̄dem in longū altari extendit. qz
vt aiūt q̄dam lintheamē q̄ xp̄i corp⁹ inuo
lutuz fuit p illā figurā extēfuz in lōgitudi
ne sepulchri inuentū est. Quatuor ei⁹ pli
cature in lōgū. q̄tuor designant cardiales
vtutes. s̄. iusticiā. tpantiā. prudētiā et for
titudinē. p q̄s innate nob passiōes rep̄mū
tur. Tres x̄o plicature in latū tres theo
logicas vtutes. s̄. fidē. spem. et caritatem.
p q̄s deo vnimur figurāt. P̄dōt q̄z et aliud
in his figurari. Duplex em est palla. q̄ dr
corpale. Una quā diacon⁹ sup altare extē
dit. alēa quā sup calicē plicatā imponit si

gnificātes duo lintheamia q̄b⁹ ioseph cor
pus xp̄i inuoluit. Extēsa rep̄ntat sindonē
q̄ corp⁹ fuit in sepulchro inuolutū. et inde
corpale vocat. plicata sup calicem posita
sudariū s̄git q̄ caput ei⁹ fuit sepatim inuo
lutū. Si q̄dē extēsa q̄ corpale vocat signi
ficat fidē. plicata q̄ sudariū vocat intellectū
hoc em mysteriū credi d̄z. s̄ cōp̄hēdi nō
v̄z. vt fidel habeat meritū cui hūana ratō
nō p̄bet exp̄imētū. Secdo q̄z corpale siue
sindo subsistēs significat xp̄i hūilitatez in
passiōe. sudariū x̄o laborē. Tercio etiam
corpale significat lintheū q̄ xps erat p̄ci
ctus. sudariū laborē in p̄secutōib⁹. Ad h̄
palla sup calicē posita aliquā. s̄. sup̄iorem
ei⁹ p̄tem nō totū tegit. in q̄ dā intelligi q̄
sudariū aliquā p̄te capitis xp̄i tegebat. et
aliquā nō. sic mos est iudeis facē. Quedā
tñ ecclē nō h̄nt nisi vnū corpale. p̄eo q̄d i
euangelio legif q̄ ioseph corp⁹ ihu inuo
luit in sindone mūda. nō em dixit in sindo
nes in plali. et h̄ ad significādū sacri vnita
tem. et significat sindonē q̄ corp⁹ xp̄i fuit i
uolutū. Corpale aut iō remanet sup alta
re vsqz p̄ sumptōz corpis et sanguis et ele
uatōez calicis de altari. qz lintheamē et su
dariū in sepulchro vsqz post dñi resurre
ctōez remāserūt. Preterea corpale rema
nens p̄pter sui albedinē oñdit mūdiciam
mentis quā sp̄ h̄re debet corp⁹ dñi sumens
Sother papa statuit ne femie sacrate vel
moniales sacra vasa puta calicē vl pate
nam vl sacras pallas. i. corpalia attingāt
Ipe tñ h̄mōi ornāmēta altaris et mistroz
facere p̄nt exēplo marie q̄ talia fecit et te
ruit in vsum ministerij tabnaculi federis
Cōmunis tñ palla vocat mūda mappa su
pra quā corpale distendit. Et dr palla eo
q̄ palliat vl abscondit in se mysteriū supra
dictū. Debz aut altare duplici mappa ope
riri ad duplicem stolā mentis. s̄. et corpis
designandam.

¶ De oblatōe sacerdotis et de officio mi
nistrozū circa illam et de patena et de obla
tōnibus populi et clericorū.

Istis igit ma
nibus diaconus vel sacerdos
minister exteris manibus me
diante munda toballia accipit
manus episcopi. quasi iuuans illū de fal

distortio ad surgēdū. **Ad** qdē fit nō ad ad
iuuādū. sed poti⁹ ad puocādū illū. i. xpm
quē significat qd surget ⁊ p ppo oret. iux
illd. **E**xurge dñe adiuua nos. **E**t iter⁹ **E**x
surge qd dormis. **E**t fit mediātemunda to
ballia. ad notādū qd mediāte mūdicia ma
nuū. i. opm nroꝝ excitat dñs ad adiuuā
dū nos apd pꝛez. **S**i autē b ad ipm pontifi
cē xpi referat vicariū. tūc dicēdū ē qd ipe
puocat⁹ adiuuat p mūdiciā manuū eorū
p qb⁹ orat. vt ei⁹ oꝛo efficac habeat. **R**ur
sus xps oia bōa opa ecclē pncipalr opat
sic legi in **E**sa. **S**ia bōa opa nra opatus
es in nob dñe. **Q**ui⁹ locū gerit eps. miste
rō tāq ei⁹ famulus ⁊ ei⁹ coadiutor tipū
coopāt ecclē gerit. qd i suis opib⁹ xpi opā
tis mitra ē ⁊ adiutrix sic diē apls. **C**oad
iutores ei dei sum⁹. **Q**ui toballiā. i. deuo
tā reuerētiā adhibet. qm fm aplm. **N**on
sum⁹ sufficientes aliqd cogitare a nob qsi
ex nob. s. sufficientia nra ex deo ē. **D**einde
eps vl sacerdos ingredit⁹ sanctuariū pue
niēs ad altare psecrū. b ē xps q cenaculū
grāde stratū ē ingressus cū discipul⁹ cena
tur⁹. ⁊ eis corp⁹ suū traditur⁹. vbi mysti
cam oblatōz accipit a mistris. insinuās il
lud qd **I**oh. euā. describit. **I**hs inqt ate
sex dies palce veit in bethaniā vbi lazar⁹
mortu⁹ fuit quē suscitauit ihs ⁊ fecerūt ei
cenā in q martha ministrabat. **P**rocedit at
ad altare absqz mitra ⁊ baclo ⁊ cū vestib⁹
sacris. put i suis locis dictū ē **C**onsidera g
ordinē. **M**a eu āgelīū pcedit. fides in sim
bolo seqt. deinde mūera offerūt. necesse ē
em pmū audire. **Q**uō inqt apls credēt nī
si pdicent. **D**einde qd nisi crediderit mu
nus deo acceptabile offerre nō possit. qd si
ne fide impossibile ē placē deo. **H**ic g de tri
plici oblatōis genere dicēdū est vicz d ob
latōib⁹ sacerdoti. mistroz ⁊ ppli. **S**acer
dos itaqz pmo offert seipm. **O**fferēda etiā
sunt q sunt dei deo. i. aie hñtes silitudinē
dei impssaz. **D**eide q sunt sacrificio neces
saria. s. panē ⁊ vinū ⁊ aquā ⁊ alia sacri
ficio apta. **E**t nō q in ve. te. ponebant sup
mēsam tabnaculi. xij panes azimi de simi
la mūdi vald. ⁊ ponebant senī altrinsec⁹ et
singul supponebat patena aurea. ⁊ sup pa
tenā pugillus thuri. **P**anes autē isti dicti
sunt sacerdotales. qz soli sacerdotes eos
de altari sublatos comedebāt. vl fm iose

phuz. qz dñs pcepit q soli sacerdotes il
los formarēt ⁊ coqrēt ⁊ ponerēt in mēsa ⁊
tollerēt. ipi tñ b nō obfuaauerūt **E**t ex his
quincif q sacerdotes debeāt hostias facē
p seipos. **D**icebāt etiā panes ppositōis
qz positi erāt sup mēfaz ppositōis coram
dño in mēoriā sempitnā. xij. tribuū filioꝝ
isrl. **E**xod. xxv. **U**el porro positi. i. longo
tpe positi. s. p totā hebdomadā. **M**a in di
luclo sabbati recētes ⁊ calidi imponebāt
mēse. ⁊ erāt ibi imoti vsqz ad sequens sab
batū. ⁊ tūc subtrahebāt. **A**l erāt ibi eter
nū p successionē ponendi in mēsa. **H**ostia
at format rotūda. qz dñi est ter. ⁊ ple. eius
orb⁹ terraz ⁊ vniūsi q hitāt i eo. vt ipa sui
forma significet illū q pncipio caret ⁊ fine
quis ipe sit alpha ⁊ o. i. pncipiū pncipiās
atqz finis **A**poē. j. **R**ursus cū figura rotū
da formet a puncto ad punctū. p b innuit
q ab ipso sunt oia. ⁊ ad ipm oia retoquē.
An ps. **V**eritas tua in circūitu tuo. **D**e
hac figura dictū est in pñemio. ij. partis.
De b etiā dicef in. vj. pticla canonis sup
xbo **A**ccepit panē. **C**eter⁹ duo sunt q offe
rūt. donū vicz ⁊ sacrificiū **B**onū dē qd qd
auro vl argento vl qlibz alia specie offer
tur. **A**liū tñ est donū ⁊ aliū mun⁹. put di
cef sub pma pticla canonis sup xbo **H**ec
dōa. **S**acrificiū est victia ⁊ qcuqz i ara cre
manf seu ponūt. qsi sacru factū vl signuz
qz pce mystica psecrat⁹ p nob in mēoriāz
dñice passiōis. **Q**uidā at pūsi heretici no
bis ad psumptōz magnā reputāt. qz sacri
ficam⁹ ⁊ psecratōz hostie sacrificiū appel
lam⁹. cū scriptura ex psona dñi dicat **N**o
lo sacrificiū. **E**t **E**sa. **N**e offerat⁹ vltra sa
crificiū frustra. **E**t i euāgelio **M**iscōiam
volo ⁊ nō sacrificiū. **E**t **dauid**. **S**i voluif
ses sacri. dedif. **D**e b ⁊ qd sit sacm dictū
est in. j. pte sub ti. de ecclasticis sacramēt
De autē qd deo dat. aut dedicat⁹ aut con
secrat⁹. **N**ō dedicat⁹ dicēdo dat⁹ vñ et ap
pellat⁹. **E**rrant igit q psecratōz dedicatio
nem significare putāt. **I**mmolatio ab an
tiqz dicta est. eo q in mole altaris posita
victia cederef. mactari em p⁹ imolatiōz ē
Mūc aut imolatio panī ⁊ calici pueit. liba
tio xō tñ calicis oblatō ē. iux illd **E**t liba
uit de sanguine vne. **E**t illd poeticū **M**ūc
patenas libare ioui. **L**ibare enim ppe est
effūdere. ⁊ antiqz quod in liqda masia

offerebat ut vinū et oleū libamē dicebat. qđ hō i sicca ut simila panis et thus oblatio notabatur. Hostie apđ vefes dicebant sacrificia. qđ fiebat p̄us qđ p̄ hostes pgerēt. victie hō sacrificia qđ p̄ victoriā deuictis hostib⁹ imolabant. de qđ dicit sub. vj. p̄t cula canonis sup hōbo Qui p̄die. Et erāt victie maiora sacrificia qđ hostie. Vel victia dicebat. qđ vincita ducebat ad aras. **O**locastū illd est vbi totuz qđ offerebat puta agn⁹ vlt vitul⁹ in altari igne p̄sumit olon em grece dicit totū. caustos incensio **L**erimonie apđ latios dicūt fac oia que apđ grecos origia vocant. p̄pe tñ cerimonie a carēdo dicūt. eo qđ his qđ in sacri offerūt in suo vsu careāt hoies. Alij appellāt cerimonias obfuitas iudeoz in abstinētia qđ dādam elcaz fm veterē legē a carēdo. qđ carēt reb⁹ qđ abstinēt **P**ais aut et calicis sacm eucharistia dicit. put dicit sup dicto hōbo Qui p̄die. Porro circa oblatōem sacerdotis mistri sua officia exequūt. **D**iacon⁹ em corpale sup altare explicat et disponit in qđ ondīt qđ euāgelii xpm seu corpus xpi. imo totā ipi⁹ bñanitatē plene describit. **C**orpale em h corp⁹ xpi significat put in p̄ce. ti. dictū est. **D**einde subdiaconus in p̄mis calicē p̄pat panē et vinū in illo disponēs. a sacerdote postmodū consecrāda. qđ nimirū lex qđ p subdiaconū h cōgrue designat h oblatōis mysteriū p̄figūit dicēs. qđ melchisedech sacerdos obtulit abraē panē. s. de frumēto et vinū de racemis. a xpo postmodū exhibēda. et in veritate p̄secrāda. sic h̄r in Gen. et dicit sub vj p̄t cula canonis sup hōbo **A**cceperit panē **O**blatio pais et vini significat pia desideria fidelii. seu p̄imolatioe seu p̄hostia vna. **R**ursus in p̄ae corp⁹ xpi. in vino sanguis ei⁹. in aq̄ p̄lā rep̄ntat. **E**t dicit panis a pan qđ est totū. qm h et in futuro ē tota vitā nra. **V**inū dicit a vite. cui dñs in euāgelio se cōpat. **A**q̄ hō ab eq̄litate dicit. qđ p h sacramentū angel eq̄ri debem⁹. **L**icet autē sint due spēs nō tñ sunt duo sacrificia. vnitas em hbi vnitatē efficit sacrificij. **H**oc ē em illud palliū qđ noe filij p̄tererūt. qđ christiani xpi ebrietatē. i. passionē s̄b sacrificio tegūt. **D**einde subdiacon⁹ ferēs in manu sinistra calicē et desup corpale et illū diacono offerēs significat qđ dñs subdiacon⁹ fu

it qñ libū apuit. et diacon⁹ qñ dixit. non veni ministrari s̄ ministrare. **D**iacon⁹ hō patenā cū hostia de manu s̄b diaconi recipit inf pollices et indices vtriusq̄ man⁹. inēposito tñ manipulo inf ipos pollices et patenā. **H**ēpe man⁹ subdiaconi opa sūt legi patena latitudo cordis. manipulus opa euāgelij. pollex vigor et virtus. index discretio. **F**uit igit hec ad significādū qđ opa legis et latitudo cordis ad opa charitatē nō sufficiūt ad salutē nisi opib⁹ euāgelij. qđ diacon⁹ annūciator est. cū vigore et virtutis et discretōe mētis adhibuit adiuvēt atq̄ p̄ficiāt. **S**upponūt aut indices pollicibus. ad notādū qđ virtutis vigor exercēdus nō ē absq̄ discretōe. qđ cunctay est m̄ et fundamentū virtutū. **S**ubsequēt diacon⁹ ipse patenā cū hostia ex institutōe p̄cilij anchiritani p̄tifici rep̄ntat. ad notādū qđ p̄ euāgelicā traditōz quā diacon⁹ figurat ad altare. i. ad solennē ritū puenit ecclā. qđ lex qđ p subdiaconū signat h nre salutis sacrificiū solūmodo p̄figurauit. ut p̄missuz est **E**t p̄tifer seu sacerdos hostiam collocat sup altare. **C**alicē hō cū vino ipse diaconus retinet et collocat in altari. **C**irca qđ notādū est qđ hostia significat corp⁹ xpi n sanguinē. sacerdos xpm. **S**olus ḡ sacerdos absq̄ cuiusq̄ adiutorio illā offert di. **S**uscipe sc̄tē p̄r et c. qđ xps seipm i ara crucis obtulit deo p̄r. **E**t illā in altari super corpale qđ sup sindonē mūdā disposuit. innuēs qđ ipemet xps h sacm instituit. et ecclesie tradidit obfuitādū dicēs. **H**oc ē corpus meū et c. h facite in meā cōmemo. et c. **D**isponit aut et collocat hostiā cū siḡ crucis. qđ sic xpi oblatio i cruce facta fuit. sic et oblatio sacerdoti qđ in mēoriā illi⁹ fit cui siḡ crucis fieri dicit. **C**ollocat etiā illaz directe sup crucē in p̄secratōz altaris cum crismate factā. qđ et xpus carnē suā cruci affixit. **V**erū vinū in calice sanguinē xpi designat. et iō sol⁹ diacon⁹ absq̄ sacerdote qui xpm designat calicē tenet. ad notādū qđ in xpi imolatioe sanguis fuit a corpe sepat⁹ nō tñ solus. s̄ vna cū sacerdote illū offert. et sup pallā corpale collocat. seu potius sacerdos illo mediāte. qđ ex eo p̄t. qđ nō dicit offero in singlari. sic dicit in hostie oblatioe. s̄ dicit **O**fferim⁹ tibi dñe et c. **E**x qđ etiā clare p̄uicif qđ abo parit dñt hba ipsa

pferre. **D**iacon⁹ q̄ calicē vna cū sacerdo-
 te offert. qz nō solū xps seipm deo p̄ri ob-
 tulit. vey etiā p euāgeliū suū cui⁹ diacon⁹
 ē figura ⁊ baiulus h⁹ sacrificij ritū instituit
 ⁊ ecclē cōmēdauit. quā institutōz ⁊ cōmē-
 datōz ipse diacon⁹ tāq̄ p̄dicator euāgelij
 nunciare ⁊ māifestare d̄z ex suo officio ab
 ista militate ecclē obfuaā. iōq̄ p̄cipa-
 re d̄z sacerdoti in calice offerēdo. nō tñ in
 p̄secrādo. qz illd solū est officij sacerdotis
Sol⁹ tñ ep̄s v̄l sacerdos aquā vino com-
 misceat in calice. qd nulli inferiori facere l̄z
 qm sol⁹ xps p̄ os sanguine suo redemit.
Prefea admixtio h̄mōi vnionē ppli cum
 xpo desiḡt. vt seq̄t. q̄ fieri nō pōt nisi p
 xpo xpi. cui⁹ typū gerūt pontifex ⁊ sacer-
 dos. **C**ōmisceat aut̄ aq̄ vino i calice ex isti-
 tutiōe alexandrī pape p̄mi. **P**rio ad notan-
 dū q̄ nūq̄ salus ppli esse potuit sine sāgui-
 nis xpi effusiōe. nec etiā sanguis effusio si-
 ne ppli salute. qz xps pplm sibi recōciliauit
 i morte. **S**criptū est em̄ q̄ aq̄ ml̄te sūt ppli
 ml̄ti. xps aut̄ sanguinē suū fudit p̄ plo si-
 cut ipse testat̄. **H**ic ē sanguis me⁹ noui te.
 q̄ p ml̄tis effundet̄ in remissionē p̄ccōrum
Scdo ad notādū q̄ de latere xpi sil̄ exiuit
 sāguis ⁊ aq̄. q̄ten⁹ nec xps sit sine plo. nec
 plus sine xpo. **C**ū q̄ aq̄ vino misceat̄. tunc
 xpo pls adunat̄. **H**oc q̄z mysteriū lex mo-
 sayca p̄figuit. sic apls expoīt di. bibebāt
 aut̄ de spiritali p̄sequēte eos petra. petra
 aut̄ erat xpus. **Q**ua p̄p̄ sacerdos i calice
 aquā fudit. vt sic aq̄ non sepat̄ a vino. sic
 pls nūq̄ sepat̄ a xpo. **T**ertio cōmisceat̄ vt
 diuitas ⁊ hūanitas in vna p̄sona iūcta
 esse intelligat̄. **H**ā p̄ vinū diuitas p̄ aquā
 hūanitas intelligit̄. **Q**ui ḡ i altari officio
 aquā sine vino v̄l ecōūso ei mīstrat q̄tuz i
 se ē diuitatē ab hūanitate sepat̄. de q̄ dice-
 tur sb. vj. p̄ctica canonis sup̄ xbo. h̄ ē cor-
 pus meū. ⁊ sup̄ xbo. h̄ ē calix. **S**āe sacer-
 dos vel mīster missur⁹ vinū ⁊ aquā i cali-
 cē pus effudit modicū i trā. nō solū vt me-
 atus siue loc⁹ vasis p̄ quē fluere dñt mun-
 def. ⁊ si q̄dē in sup̄ficie vini v̄l aq̄ emittat̄
 veyetiā ad oñdēdū q̄ sāguis ⁊ aq̄ de latē
 xpi v̄l q̄ i trā fluxerūt. ad qd̄ mysteriū se
 p̄pat pagendū. **C**ōsiderādūz etiā ē. qz aq̄
 b̄ndic̄t qm̄ vino admisceat̄. vinū xpo non.
 Et h̄ iō vt q̄dā dicūt. **P**rio qz vinū suam
 b̄ndictōz expectat. **S**z h̄ rō nō vid̄z suffici-

ens. qm̄ in b̄ndictiōe vini sub noīe calicis
 tam vinū q̄ aq̄ sil̄ b̄ndicūt. **U**n̄ pōt scdo
 mō dici q̄ vinū in h̄ loco xpm̄ significat q̄
 nulla eget b̄ndictiōe. aquā pplm̄ q̄ i hac vi-
 ta neq̄t esse. sine p̄ccō p̄p̄ qd̄ indiget b̄ndi-
 ctiōe dei vt reddat̄ dign⁹ ad p̄missaz vnio-
 nem cū xpo. **A**d h̄ igit̄ significādū aq̄ b̄n-
 dic̄t qm̄ vino admisceat̄. **T**ertio etiā vinū
 nō b̄ndic̄t. qz sb̄ diacon⁹ q̄ nō pōt b̄ndicē
 d̄z ex officio suo illud in calicē mīt̄. vt p̄-
 missus est. **Q**uaro qz pls p̄ aquā significa-
 tus vn̄ xpo solū p̄ b̄ndictōz gr̄e ip̄i xpi
 quē sacerdos b̄ndicēs figurat. **E**st at̄ pl⁹
 de vino q̄ de aq̄ ponendū arbitrio sacer-
 dotis. ita tñ q̄ aq̄ a vino absorbeat̄. ⁊ vini
 sapore retineat. ⁊ h̄ in signū q̄ ecclē d̄z in
 corpari xpo. nō xps ecclē. **U**n̄ ang⁹. **N**ō
 tu mutab me in te sicut cibū carnis tue. ⁊
 tu mutaber̄ in me. **D**e h̄ etiā dicēt sup̄ di-
 cto xbo. h̄ est calix. ⁊ in. vj. p̄te sb̄ q̄nta fe-
 ria cene dñi p̄pe finē. **P**redict⁹ etiā alexā-
 der papa statuit oblatiōz ex azimo ⁊ i mo-
 dica fieri q̄titate dicēs. **H**ec oblatio q̄to
 rarior tāto potior. **N**ō est etiā omittendū
 q̄ in missis p̄uatis mīstrans sacerdoti am-
 pullā cū vino. manū ei⁹ non osculat̄. ⁊ mī-
 nistrās ampullā cū aq̄ sic. qm̄ vinū xpm̄
 aq̄ gen⁹ hūanū. osculū xpo pacē inter deū
 ⁊ hoīem significat reformatā. **R**egularit̄
 tñ cū celebrāti aliqd̄ porrigit̄ v̄l ab eo reci-
 pit̄. man⁹ osculū interponit̄. ad designan-
 dum q̄ oē fuitiū oīsq̄ reuerētia deo exhi-
 bita cui⁹ vices celebrās gerit. p̄cedere d̄z
 ex feruore charitat̄ ⁊ amoris. q̄ p̄ manus
 osculū designat̄. **D**e h̄ etiā sb̄ euāgelio di-
 ctū est ⁊ sub ti. de pacis osculo dicēt. **C**a-
 lix aut̄ ponit̄ rome ad dexterū lat⁹ oblate
 ⁊ b̄n̄ q̄si sanguinē susceptur⁹ q̄ de latē xpi
 noscit̄ p̄fluxisse. ⁊ ad designādū sanguinē
 ⁊ aquam de dextero xpi latere emanasse.
Prefea si a latere stet. recta ps cruci q̄ sit
 cōit̄ sup̄ hostiā ⁊ calicē nō p̄ducit̄ solum-
 mō sup̄ hostiā qd̄ tñ fieri d̄z. crux em̄ ipsa
 iuchoari d̄z sup̄ hostiā ⁊ p̄fici sup̄ calices
 put̄ ex diūsis locis ⁊ x̄bis ip̄ius canonis
 colligit̄ euīdēt. **D**e h̄ dicēt in. viij. p̄ctica
 canonis sup̄ xbo. hostiā sc̄tām. **C**ōmunis
 tñ alibi ponit̄ hostia inter sacerdotē ⁊ ca-
 licem. **P**rio ad notādū q̄ xps ē mediator
 dei ⁊ hoīm. ⁊ fm̄ h̄ sacerdos deum p̄ez.
 hostia xpm̄. aq̄ in calice pplm̄ significat. qz

nō nisi xpo mediāte ad resurrectōis gau-
diū possum⁹ puenire. Scdo ppinqor est
sacerdoti hostia q̄ calix. q̄ p̄us a xpo cō-
secrata legit q̄ sanguis ⁊ aplis p̄us data
p̄ h rō facit poti⁹ p dictis romanis. qui
cruces incipiunt sup hostiā. ⁊ deinde eas
sup calicē pducūt. Porro cū sacerdos ac-
cipit patenā cū hostia. vrceolū cū aq̄. cali-
cem cū vino. thuribulū cū incenso efficit sup
ea crucis signaculū. vlp crucis virtutē ois
conatus diabolice malignitatē effugiat. ne
p̄ sacerdotē vel sacrificiū aliq̄ mō p̄ualeat
**Et nō q̄ in ampullā in q̄bus vinū ⁊ aq̄ p̄ti-
net p̄ sacrificio. spūalr p̄siderādūz est q̄ i
parua suba incōphensibilia p̄tinent futu-
ra sacra. Et autē ampulla q̄si ampla bul-
la. significās cor hūanūz qd̄ amplū dz esse
latitudie charitatis. Rursus amule. i. va-
sa ad offerendū vinū. sunt p̄dicatores mor-
daci⁹ increpantes. vel q̄libz spūscī ḡtia
inebriati ⁊ alios inebriātes. Hydrie vō. i.
aqtica vasa sunt doctores aq̄ sapie saluta-
ris potati ⁊ vitalib⁹ aq̄s repleti. Rur-
sus adhuc p̄missa alio ordine psequamur
In q̄buldā ecclīis subdiacon⁹ portat cali-
cem in sinistra. patenā in dextera. ⁊ desu-
per corpale. vn⁹ cantor oblatā cū fauone
⁊ vinūz cū ampulla. alē vō p̄bet aquā vi-
no miscendā. vltio diacon⁹ fundēs aquaz
in calice offert p̄sbytero seu ep̄o. Nempe
subdiacon⁹ est xpus. calix passio. patena
crux. sinistra p̄sens vita. dextera futura.
corpale ecclā. vn⁹ cātor iudaicū plm figu-
rat. alter gentilē. ampulla deuotōz. obla-
ta corp⁹. vinū sanguinē. aq̄ ecclām. archi-
diacon⁹ xpm. p̄sbyter seu ep̄s deū patrē.
Subdiaconus ḡ calicez portat in sinistra.
q̄ xps de torrēte bibit in via. i. passioez
sustinuit in p̄nti vita. patenam in dextera
q̄ p crucē puenit ad glām. pp̄ h em̄ exal-
tauit illū de⁹. desup corpale. q̄ ei⁹ passio-
nem ecclā nō desinit imitari. corpale enīz
cādidas. ⁊ ecclā p mltas tribulatiōes xpo
p̄formaf. Subdiacon⁹ etiā n̄. s. xps pate-
nam cū calice portauit qm̄ crucē in passio-
ne baiulauit. Prim⁹ cātor offert oblatam
cū fauone ⁊ vinū cū ampulla. quia p̄miti-
tia ecclā de iudeis suscepit fidē passionis i
deuotioe mentis. Oblatā ḡ nō nudis ma-
nibus s̄ cum fauone cādido. i. cū mapula
alba ⁊ mūda offert ad notandū q̄ xpi cor**

pus ab his tm̄ digne suscipiē q̄ carnē suā
cū vitis ⁊ p̄cupiscētis crucifigūt. Ali⁹ at
cantor offert aquā quaz diaconus miscet
vino. ⁊ offert p̄sbytero seu ep̄o. Decē gē-
tilitas q̄ suam obtulit multitudinē. quam
xps in passiōe obtulit deo p̄ri. P̄dōt etiāz
non incōpetentē dici q̄ altare mēsam dñi.
in q̄ cum discipul⁹ suis p̄uiuabāt. ara cru-
cem. calix sepulchrū vel passiōē xpi. de
q̄ in p̄ma pte sub ti. de picturis dictūz est.
⁊ patena q̄ a patēdo dz. cor latū ⁊ amplūz
significat. sup hanc patenā. i. sup latitudi-
nem caritatis sacrificiū iusticie dz offerri.
vt olocaustū aie pingue fiat. Hanc cordis
latitudinē habebāt apli. cū petr⁹ dicebat
Et si oportuerit me mori tecū non te nega-
bo. Sitr ⁊ oēs apli xpo dixerūt Sz latitu-
do cordis ab eis aufugit ⁊ latuit cū omēs
mḡro relicto fugerūt ⁊ latuerūt. Ad qd̄ si
gnificandū post susceptā inde oblatāz. sa-
cerdos abscondit s̄b corpali patenā. vlp sal-
tem eā ab altari remotā subdiacon⁹ retro
retinet inuolutā. p̄ h ḡ discipuloz fuga vlp
latibulū vel infidelitatis execratio desig-
nāt q̄ dū vlp sacrificiū offerret relicto xpo fu-
gerūt ⁊ latuerūt sic eis ip̄e p̄dixerat P̄s
inqt vos scandalū patiemi in me i hac no-
cte. Scriptū est em̄. pcutiā pastozē ⁊ disp-
gent oues gregis. Postq̄ aut surrexero
pcedā vos in galileā. De h̄ dicef sub ti. d̄
sanct⁹. Et iō sacerdos dictur⁹ pax dñi. q̄
dñice resurrectōis annūciatur⁹ eulogiūz.
resumit patenā. q̄ cū essz sero die illa vna
sabbatorū. ⁊ fores essent clausē vbi erant
discipuli p̄gregati pp̄t metū iudeoz. ve-
nit ihs stās in medio dixit eis. pax vobis
resumēs oues q̄ trepidantes aufugerant.
Rursus patena q̄ pp̄t sui formā diuitatē
q̄ initio caret ⁊ fine. significat. usq̄ ad dñi-
cam oratōez abs cōsa tenet. ad signandūz
q̄ diuitas nob̄ abs cōsa ⁊ velata ē in h̄ mū-
do. s̄ qm̄ in ofoe dñica dz panē n̄m. mani-
festaf. ad osidendū q̄ qm̄ ad panē n̄m q̄ i
cel est pueniem⁹. tūc diuitas q̄ in h̄ mūdo
abs cōsa ⁊ velata ē manifestabit se nob̄. et
videbim⁹ ip̄m sicuti est. de h̄ dicef sub ti.
de resumptioe patene. In q̄buldā tm̄ loci
patena discoopta tenet. ad designādū q̄
sacerdos orat p̄ cēnis q̄ p xpi p̄dicatōem
nob̄ reuelaf. Per patenā em̄ q̄ rotūda ē.
Enitas q̄ p̄ncipio carz ⁊ fine p̄grue desig-
nāt

Sane subdiacon⁹ tenet patenā a pte po-
steriori eleuatā. q. d. Imitami me q̄ poste-
riorū oblit⁹ ad anteriora me extēdo. innu-
ens etiā q̄ referre debet omia opa nra ad
xpm ⁊ ad coronā eternā. Patena q̄z seoz-
sum a calice reuoluta. s. ps supior subtrus
posta. significat lapidē a sepulchro cōmo-
tum ⁊ reuolutuz. Et nō q̄ diacon⁹ tradit
patenā subdiacono tenendā innuēs q̄ cri-
stus ⁊ tulit discipul⁹ suis ptatem pdicandi
regnū dei. Circa h̄ etiā videbit sub. ti. de
resumptioe p̄rene. Circa oblatiōz ppli
notandū est q̄ ppls offerre dz. iuxta illud
Exo. 12. nō appareb i aspectu dei tui vacu⁹
Per oblata q̄z munera possum cōmemo-
rare copiosam victimā. q̄ oblata est a plo
cū rex Salomō tēplū ⁊ altare dño sacret
Exēplo ei illi⁹ plebs fidel⁹ offert ⁊ dōa deo
Sed in veteri testa. pueniebat ppls in hie-
rusalē in q̄busdā magnis solennitatib⁹. s.
pasca. penth. ⁊ in festo cenophegiaruz vt
ozaret in templo. ⁊ tunc tenebant offerre
Et nō q̄ in ve. te. ppls offerebat sacrificiū
legale ⁊ volūtariū. s. p p̄cto p gr̄aactōe
dona vota ⁊ olocausta. Sacrificiū legale
sunt decie ⁊ p̄mitie. v. ea q̄ lex iussit offer-
ri. Deut. xij. Voluntariū est qd sponte p
peccato ⁊ p legis trāsgressiōe offerebat.
Dona sunt q̄ in tēpli ornatū offerebātur.
Vota q̄ p picul infirmitatis v. belli. De
oloocausto pmissum est. Un dz in Paral.
q̄ obtulerūt p̄ncipes p votis. p sponta-
neis. p peccato. p regno. p sanctuario. p
iuda. Ritus igit⁹ synagoge trāsiuit in reli-
gionē ecclē. ⁊ sacrificia carnal⁹ ppli mutata
sunt in obsequiantiam ppli spūalis. Nam si-
cut ppls ille moysi descēdenti de mōte diu-
sa dona ad faciendū tabnaculū offerebat
sic ep̄o de pulpito veniēti xpiani deuotal⁹
offerūt oblatiōes. Alius offert aurū imita-
tus magos. q̄ aurū dño obtulerūt. Alius
argentū secutus illos q̄ pecuniaz in gazo-
philatio posuerūt. Alius v. aliqd de sua
lba. vt associet ill⁹ q̄ p paulū ⁊ barnabam
necessaria paupib⁹ trāsmiserūt. Nec ē cu-
randū q̄ q̄ntitas vel spēs offerat. s. potius
mens attendit offerētis. An Prover. iij.
Honora dñm deū tuum de tua suba. Et
Aboh. iij. Ex tua suba fac elynaz Et ma-
gobtulerūt xpo nato aurū thus ⁊ mirrā
Mat. ij. iuxta illd ps. Tibi offerēt reges

munera. Nec fm Gregl. offerēs a muneri-
bus. s. munera ab offerēte placēt. Offerūt
q̄z legale sacrificiū in decimis ⁊ p̄mitiis.
volūtariū in spōtancis oblatiōib⁹. p p̄cto
dū pnias redimūt. p gr̄aactōe dū pro
collatis a deo aliq̄ gr̄a q̄cq̄ offerunt. dōa
dū in edificia ecclēz vel v̄silia aliqd of-
ferūt. vota dū qd in picul vouerunt exol-
uunt. olocaustū offert q̄ seculū drelinquit
⁊ sua paupib⁹ distribuūt. Offerēs autez
manū sacerdotis osculat. p qd fides cum
ope desigēt. de q̄ etiā iā pmissuz ē Et sacer-
dos oblatiōes manu tāgit repñtans illud
Leuit. j. et. iij. Donetq̄ man⁹ sup caput
hostie ⁊ acceptabil⁹ erit atq̄ in expiatiōez
p̄ficiēs. Offerētes v. panē ⁊ vinū signifi-
cāt discipulos q̄ pueniūt pare necessaria
ad pasca. Vex clerici v. monachi etiā am-
ministratiōes hñtes nō offerūt nisi in offi-
cio mortuorū ⁊ in noua celebratiōe sacer-
dotis. ⁊ in q̄busdā p̄cipuis solēnitatibus
cū em̄ ipi de oblatiōib⁹ viuant ⁊ ipi ac sua
deo oblati sunt nō tenēt offerre. Viri ate-
m̄eres offerunt. ipi em̄ fortes in xpo desi-
gnāt. s. martyres q̄ in p̄mitiua ecclia ples
p̄tumelias passi xpo victimā obtulerūt dū
occubuerūt. Deinde m̄eres q̄ fragiliores
designāt. s. p̄fessores. q̄ tpe pacis dño lau-
dis hostias obtulerūt. Pretea vir caput
est m̄eris. ⁊ iō a capite rō est edēda Sub-
diaconi aut v. acoliti recipiūt oblatiōes q̄
ad manū ep̄i deferūt. ad notādū q̄ ipenō
sua s. aliena manu dz tpalia m̄strare. Sa-
neroman⁹ pōtifer nullā oblatiōz manib⁹
tāgit nisi illā q̄ p defuncti offert. quam iō
manib⁹ accipit. vt sugillet errorē dogma-
tizantiū elynas nō pdesse defūctis. ⁊ nisi
oblatiōz panis quā tāgit. tū p̄p̄ reueren-
tiā sacrificij qd ex pane p̄ficiē. tū qz est vi-
cari⁹ ei⁹ q̄ de se dicit. Ego suz panis viu⁹.
Cetas v. oblatiōes ad pedes accipit. p
pter illd qd in actib⁹ aploz h̄r. qm̄ offere-
bāt p̄cia eoz q̄ vendebāt ⁊ ponebāt aī pe-
des aploz. ⁊ qz oia sua sunt. put sub euā-
gelio tactū est. Et nō q̄ p defuncti offert
panis ⁊ vinū. iux illud Thob. iij. Panē
tuū ⁊ vinū tuū sup sepulturā iusti p̄stue
id est distribue. Et pecunia siue argentuz
exēplo iudemachabei. q̄ misit offerri. xij.
milia dragmas argēti p̄ctis mortuorū.
ij. Mach. xij. Et p̄cia eoz ponebāt ante

pedes aploz. vt pmissus ē. Et etiā lumen ad illuminādū illos q̄ in tenebr̄ purgato-
riū sedēt q̄si offerens ip̄o facto dicat. Lux
etna luceat eis dñe rē. Sane moyses vi/
dens q̄ p̄plus m̄tra obtuliss̄. iussit p̄conis
voce cātari ne q̄s vltra offerret. **Ero. xxx
v. et. xxxvj. c.** Null' tñ sacerdotū n̄ri t̄p̄s
italia facēvisus est. In nōnull' locis parro-
chiani in die natal' dñi offerūt sacerdotib'
panes q̄s kalēdarios vocāt. p̄p̄ illud qd
legit **Leuit. xxiij.** Offeretis panes duos
sacerdoti q̄ cedūt in vltz ei'. ⁊ vocabitis
hūc diē celebrerrimū atq̄ sc̄tissimū. Susce-
ptis itaq̄ a p̄lo oblatōib' ⁊ choro offerro-
riū cātate. eps seu sacerdos ad altare reū-
tiē. qm̄ x̄ps susceptis fidelīū votis. cantā-
tibus turb. osanna in excelsis. in p̄rio im-
molādus intrauit in templū.

De sancta thurificatōe.

Oblationem

stica de q̄ pmissus est suscepta.
stati adolef incēsus p qd illd in
nuif qd stati subscribit a iohel euāgelio.
de q̄ pmissus ē p̄p̄ncipiū p̄cedēt tituli.
Maria g. s. magdalena accepit libā v̄n-
guētī nardipistici p̄ciosi. ⁊ v̄xit pedes ie-
su. ⁊ dom' impleta ē ex odore v̄nguētī. Et
sacerdos in modū cruci supducit ⁊ circū-
ducit incensuz sup sacrificiū ⁊ altare vt ⁊
cruci s̄gculo ⁊ thuri incēso diabolice frau-
dis malignitas extricef ⁊ effugiat. **Q̄** v̄o
tertio supducit ⁊ circūducit incēsus. des̄-
gnat q̄ maria ter exhibuit ⁊ adhibuit v̄n-
guētū circa corp' iesu. **P̄rio** cū v̄xit pe-
des ip̄i in domo simonis pharisei. **Secūdo**
cū in domo simonis leprosi sup caput ei'
v̄nguētū effudit. **Tertio** cū emit aromata
vt veniens v̄ngeret ih̄m iaz positū in mo-
numēto. volūtas em̄ reputat p̄ facto. cuz
⁊ p̄ seip̄am non steterit q̄ min' expleuerit
qd incepit. **Q̄** v̄o postmodū v̄ndiq̄ toniz
incensat altare. des̄ḡt q̄ factū illd totā re-
sperlit eccl̄am. sicut dñs ip̄e testat. **Amen**
dico vob v̄bicūq̄ p̄dicatū fuit euāgelīuz
B̄ in toto mūdo dicef. q̄ ⁊ B̄ fecit in memo-
riam ei'. **P̄ot** etiā dici q̄ altare thurifi-
cat in figurā angeli. q̄ stetit iux arā templi
h̄ns thuribulū in māu sua. de q̄ sum' aro-
matū in p̄spectu dñi ascēdebat. **Ep̄s** enī
magni p̄siliū angel' carnē imaculatā igne

sanctisp̄s plenā p nob in ara cruci obtu-
lit dñi in suauitate odor. **Sum'** aromati
sūt ōroes sc̄toz q̄ p ardore caritat' ex pas-
siōe dñi p̄pagate ad deū p̄rem ascendūt.
⁊ nos ad coronā ēnitatis puehūt. idōq̄
sacerdos thurificat in modū cruci ⁊ corde
Si aut' sc̄l thurificat. recolit vnicā passiōz
si sc̄l coronat vni' denarij retributiōz. Si
v̄o ter ēnitatis in passiōe opatōz ⁊ triuz
ordinū glorificatiōz. **Et** iō thurificans ait
Dirigat ōro mea sic incēsus i p̄spectu tuo
Elevatio manū. m. sa. ves. **Horat'** aut
incēsus deuotōis adolēdū est in thuriblo
cordis igne caritat' vt odorē suauitatis e-
mittat. vt vicz taz nos q̄ oblatio n̄ra sum'
bon' odor deo. de q̄ dicit sc̄ptura. **Fungi**
sacerdotio ⁊ h̄re laudē in noie ip̄i ⁊ offer-
re illi incēsus d. in o. s. **Hoc** em̄ incēsum sa-
cerdos accipit. i. x̄ps acceptat ⁊ incēsat ex
eo sacrificiū ⁊ altare. **P̄ot** etiā dici q̄ thu-
ribulū qd oblatōi sacerdos supposit. signi-
ficat x̄pm p quē petit vt sibi p̄p̄icief deus
Sane oib' deferf incēsus vt oñdaf q̄ oia
a sacerdote facta p̄tinēt ad oēs **An̄** p̄s.
Dirigat dñe ōro mea sic in. in cō. tuo. n̄-
si in missa p̄ defūctis. vt dicef in. vij. p̄te.
sb̄ ti. de officio mortuoz. **In** p̄cilio rotho
magen. in burcardo libro. iij. c. vt t̄pe. ita
legit. vt t̄pe q̄ legit euāgelīū. finito euāge-
lio sup oblatiōz incēsum in morte vicz re-
dēptor' n̄ri ponat decernim'. **Leo** etiā
papa statuit incēsu sup oblatā poni **Qui-**
dam tñ heretici garriūt nō esse i missa thu-
rificadū. qm̄ x̄ps in cena terrenū incensuz
nō fumigauit. **Et** esa. **Incēsus** ē abomia-
tio mihi. **Quare** altare ⁊ crucifixus thuri-
ficat dictū ē sub ti. de aq̄ b̄ndicte asp̄sione
Post thurificatoz itez digitos lauat. nec
vltēri' v̄sq̄ post cōionem cū eis cū q̄b' sa-
crā hostiā tractare h̄z aliqd tāgar. s̄p' ei'
elevatorz eos iūgat. vt dicef sb̄ octaua p̄ti-
cula canonis. **Dist'** q̄z trahit ⁊ sup b̄ia-
chia ei' informat planetā ⁊ alia indumen-
ta. **Nam** ⁊ legal' sacerdos dū sacrificabat
summitates balthēi sup hūez reflectebat
De inclinatiōe sacerdotis ⁊ oscula-
tione altaris ⁊ oratione.

Thurificatōis
expleto misterio sacerdos se in-
clinādo dicit. **Suscipe** sc̄rā tri-

nitas etc. qđ sumit de tertio daniel. vt vi
delicet hostiā offerat ex pinguedie chari-
tatis. et sit dignus ad sacrificiū imolandum
Sacerdotis inclinatio xpi hūilitatē signi-
ficat. qđ exinaniuit semetipm formā sui ac-
cipiens factus obediēs vsq; ad mortē. mor-
tem aut cruci. qđ etiā inclinans se ad pedes
discipulorū p^r sacrm in cēa traditū orauit
ad p^rez. Postea xpo se erigēs osculat alta-
re. ad notādū qđ p passionē xpi p^r libat^r
ē. et deo p^ri recōciliat^r. **En** apls ad eph.
iij. Faciēs pacē vt recōciliet ambos i vno
corpe deo. **Cō**sequē sacrm inceptur^r orat
p^rmu p se. deinde p p^rlo. pūitēs em se ad il-
lū sub silētiō dīc dñs vobiscū. sicut dictū
est sub ti. de salutatōne. **Et** mox voce ali-
quantulū eleuata. vt o^ro oim auxiliē ei.
qđ nō psumēs qđ solus possit tantū myste-
riū exeq. monet illū dicē. **O**rate p me fra-
tres etc. et ego p vob. **In** qđ sigē illō quod
xps discipul^r suis dixit. **Luc.** xxiij. **O**rate
ne intretis in tēptatōz. **Et** ibidē. **E**go pro
te orauit petre. **M**onet aut orare vt sacri-
ficiū fiat deo acceptabile. **Et** p^rls d^rz silr se-
crete orare. rñdēs. **M**emor sit dñs ois sa-
crificij sui. et olocastū tuū piguet fiat. **Vel**
rñder. **S**uscipiat dñs sacrificiū etc. **Al** di-
cat. **S**pūllanc^r supueniet in te. **Al** illud.
Mittat tibi dñs auxiliū de sc^ro. **Al** **I**m-
mola deo sacrificiū laudis. **D**ebem^r enim
p inuicē orare. **I**m aplm iacobū. vt salue-
mur. **O**rauit em et xps p^rmu p se. **Da** in-
qđ. veit hora clarifica filiū tuū. vt hli^r tu^r
clarificet te. **D**einde p p^rlo dicēs. **P**er san-
cte fua cos qđ dedisti mihi. vt sint vnum
sic et nos. **V**icturus ē orate p me fratres.
se x^rit ad p^rlm. qđ ipm distincte alloquif.
Sed dicitur^r ozem^r post dñs vobiscum se
ad altare pūit. qđ tūc nō disticte. s^r p mo-
dum pceptōis ad aliqd excitat ad secun-
dū orādū seu grās referēduz. **S**onito itaq;
p^rlo sacerdos statim reuoluif ad altare p si-
nist^rā ptē. put sub ti. de salutatōe ad p^rz
dictū est. **Et** tūc tādē dicit o^roez quā in-
miserat ab offertorio citra qñ dixit ozem^r
ad notandū qđ xpus itez redijt hierosoly-
mam ad domū o^rois quā ad tps deserue-
rat cū secesserat in effrem. **S**ic em legif in
euāgelio. **C**ū venisset ihs hierosolymam
intrauit in tēplū et eiecit emētes et venden-
tes de tēplo dicēs. **D**om^r mea dom^r o^ro-

nis vocabif. instat em sacerdos o^ronib^r
ne indign^r inueniat. vt oza qđ tetigit temē
re arcā dñi. et p^rcussus ē a dño. nec legitur
aliud fecisse nisi vxorez p^ram co^rguisse in
nocte pcedēti. bethsamite qđ qđ temē vo-
luerūt arcā dñi tāgere. occisi sunt de p^rlo
lxxxviij. de plebe qñ qđ gita milia. **P**recio-
sa arca ē calix dñi. **O**rat aut voce demissa
Prio ne vilescat officiū misse. et iō o^ro ip-
sa. qđ secrete d^rz a qbusdam secreta. a qbus-
dā secretella ad d^raz maior^r secrete. a qui-
busdā xpo sac vocat. **D**e qđ et hmoi silētiō
sub ti. de secreta dicē. vt dictū est sub ti.
de offertorio. **S**cdo orat in silentio vt de
uot^r ozet nec cogitet quō ei^r vox et corp^ris
gest^r placeāt p^rlo. qđ et dñs elōgat^r ē a d^rz
scipul^r qñtū pūinet tact^r lapidis vt ozaret.
Tertio in h^r qđ secrete orat significat secre-
tas pces xpi dicē. **P**er mī si fieri pōt trās-
eat a me calix iste. **Da** r. xxiij. **Q**uarto h^r
silentiū recolit sacrm in sacrificijs p^rm ab-
sconditū. vt in abel. isaac. in agno pascali
in vitula rufa. in birco emissario. **Q**uinto i
h^r repitaf silētiū qđ dñs habuit i passiōe.
qđ tāq; ouis ad occisionē duct^r est. qđ eti-
am martyres imitati sunt. **En**. **N**ō mur-
mur resonat nec q^rrimonia etc. **S**exto iō
o^rones qđ p^r oblatōes sequif in silentio et
secrete dicif. qđ iudei statim p^r suscitātōem
lazari voluerūt occidē ihs. ille xpo absco-
dit se in ciuitate effrem in solitudine et taci-
it a p^rdicatiōe et miraculorū opatiōe vsq; i
sabbatū in ramispalmaz qđ veit in domuz
simonis leprosi. et tūc p^rdicauit aperte. ad
qđ designādū sacerdos in fine secrete itez
eleuat vocē dicē palā et alta voce. **P**er
oia secula seculorū. qđ expositū est sub ti. d
o^roe. **S**cdo iō d^rz alte. p oia ad notādū qđ
p^r resurrectōz xps p^rdicauit apte. **T**ertio
qđ est pncipiū sequētis o^rois. vt iā dicē.
Dz xpo qrit assensuz p^rli et p^rfirmatiōez. qđ
tpe est qñ legat^r p^rli. iō p^rls assentiēs voci
ei^r dicit amē. qđ seculū p ipm creatum est
Adhuc dicitur^r p oia secla seculorū depo-
nit man^r sup altare. pmo ad notādū qđ
omnē cogitatū t^rpalē deponit. et se totalit^r
deo cōmittit. imolatiōi dūtaxat tota men-
te intēdēs. **S**cdo man^r deponit. cū em tūc
ad cordis eleuatōz et ad grāzactōez inui-
tat et eleuatōz cordis p p^rtemplatōez pce-
dere debeat exerciciū bone opatiōis. quā
l 3

Liber

manuū depositio significat. de q̄ opatōne
postea gr̄as referim⁹ ei q̄ in nobis incipit
opus bonū. vt p̄ficiat sicut dicit apls. **Id**
circo tunc manus deponit.

De prefatione.

De pfatiōez

H describit in libris q̄dā figura re
p̄sentās ex pte anteriori litterā
v. ex pte v̄o posteriori l̄ram. d. q̄ due l̄re
p̄iūcte p̄ vere dignū ponūt. l̄ra vicz p̄ di
ctiōe. Sane p̄ l̄ram v. q̄ inferius clausa et
supius apta est. h̄is initiū a linea lōgiori
humanitas siue hūana x̄pi natura q̄ i vir
gine p̄ncipium habuit. s̄ sine carebit. p. d.
v̄o circularit̄ clausū diuitas seu diuina na
tura q̄ nec p̄ncipiū nec finem h̄z figuratur
Tract⁹ v̄o in medio vtrāq̄ copulās ptez
crux est p̄ quā diuinis associant̄ et vniant̄
hūana. iō ḡ h̄ figura in p̄fatiōis p̄ncipio
ponit̄. qz p̄ mysteriū vnionis et dñice pas
sionis pacificant̄ hoies angel. sociant̄ hu
mana diuinis in p̄conio saluatori. In p̄fa
tionib⁹ em̄ oib⁹ p̄ueniūt homies et angeli
ad p̄cinendū p̄conia regi. **Un̄** et alta et de
lectabili voce cātant̄. qz in eis angelorū
p̄conia rep̄ntant̄. et cantāt corā altari et a
solo sacerdote. iux̄ illud **Apoē. iiii.** Et cā
tabāt q̄si canticū nouū añ sedez et n̄o pote
rat dicere canticū nisi et̄. Siq̄dem h̄ ōro
vocat̄ p̄fatio. qz p̄cedit sacrificiū p̄ncipa
le. Est em̄ q̄si p̄locutio. i. ad mysterium p̄
paratio. p̄locutio vicz toti⁹ ōronis secutu
re. a te igit̄ vsq̄ ad agn⁹ dei. In hac enim
p̄loquit̄ sacerdos ḡtes et laudes deo. vt
meli⁹ ad p̄secrandū corp⁹ x̄pi valeat pue
nire. Vocat̄ etiā p̄paratio. qz p̄parat fide
lium m̄tes ad future reuerentiā p̄secrati
onis. **P̄** etiā hymn⁹ angelic⁹. qz angelicis
laudib⁹ est plen⁹. **Meritū** sacrificiū voca
tur in secretella oblatio. s̄ a dñs vobiscuz
q̄d statim post illā seq̄t vsq̄ ad sanct⁹ voca
tur hymn⁹. Sane sicut in prio titulo di
ctuz est in fine secretelle d̄z alta voce. **Per**
oia secula seculorū. q̄d siq̄dē est finis illius
ōrois et initiū p̄fatiōis. p̄ q̄d sacerdos insi
nuat qz x̄ps est lapis angulari. q̄ fec̄ vtrā
qz vnū. iudeos p̄tinēs et ḡtiles vt sit vnū
ouile et vnus pastor. **Victur⁹** ḡ sacerdos
rem attentioe dignissimā salutat p̄lm di.
dñs vobiscū. op̄tās nos tales existē cuz

Quartus

q̄b⁹ dñs manere dignet̄. et illō nobiscū ce
lebrare p̄uiuiū. ad q̄d m̄ler attulit alaba
strū vnguētū nardipistici p̄ciosi. et effudit
illō sup caput dñi recubēt. **Et** p̄ls r̄idet
dicēs. et cū spū tuo. et sic mutuo p̄ se orant
Itaz et in ve. testa. oēs sacerdotes orabāt
dū p̄sumaref sacrificiū ionatha inchoāte
et ceteris respōdentib⁹. **Postea** statim sa
cerdos eos incitās subiūgit. **Sursū** corda
id est in celestibus nō in terrenis. et eleuat
man⁹ p̄pter ratioēs. sub ti. de ōro scriptas
ad finem. **Chorus** r̄idet. **Habem⁹** ad do
minū. i. h̄re debem⁹. **Un̄** in canone **Lipa**
ni pape ita d̄z. **Id** sacerdos añ oratōez ca
nonis p̄fatiōe p̄missa parat frat̄ m̄tes
dicēdo. sursū corda. vt dū plebs r̄idet.
Habem⁹ ad dñm. amonēat̄ nihil aliud
se q̄ dñm cogitare debere. **Rursus** ideo
chorus subiūgit. **Habem⁹** ad dñm. vt etiā
vere sicut m̄ler illa vnguētaria sursū ad
illā vbi diuinitatē cor eleuet. et illō caput
eq̄le deo p̄ri fide p̄tingēs vnguētō catho
lice p̄fessionis pungat. **Cui⁹** sane p̄conū
sacerdos p̄sequit̄ dicēs. **Gr̄as** agam⁹ do
mino deo n̄ro. qz p̄ oib⁹ b̄nificiis q̄ nob̄ cō
tulit ḡtes ei referre debet̄. **Chorus** qz r̄ndz
dignum et iustū est. qm̄ gr̄as oipotēti deo
referre debet̄. **Seq̄t.** p̄ x̄pm dñm nostruz
supplendū est p̄fides et credēs qz p̄ cri
stuz maiestātē eius laudāt angeli. adorāt
dominatiōes. tremunt p̄tates. **Hoc** sacre
p̄fessionis p̄coniuza ita recte p̄cludit ecclā
vt cum angel⁹ et hoib⁹ decantet hūc deuo
ti p̄toris hymnuz. **Sanct⁹** sanct⁹ et̄. de
quo infra dicef. **Id** etiā p̄fatiōis officiū
ad illud referri. qz ihs ascēdit in cenaculū
magnū stratū. in q̄ m̄tra locut⁹ est cū disci
pulis. et gr̄as agēs hymnuz retulit deo
p̄ri. de q̄ dicit **Mat.** **Et** hymno dicto ex
ierūt in montē oliueti. **Ergo** p̄ dñs vobis
cuz: ōro quā discipul⁹ fecit accipit̄. p̄ **Sur**
sum corda. ascēsus ad cenaculū itez p̄ sur
sum corda ad p̄stendū filio surgimus et
angelorū ministeriū implozam⁹ q̄ vota no
stra suscipiāt et ad eū p̄ferant. p̄ gr̄as aga
mus x̄pi recolim⁹ gr̄a p̄actiōz. et inuitam⁹
p̄lm ad agēdū gr̄as deo p̄ri p̄ filiū p̄ quez
redimimur. et cū angel⁹ ad laudādū admittimur.
Donet ḡ sacerdos p̄lm sursuz. i. supra semetipm̄ h̄re vel leuare corda ad
dñm. iux̄ exhortatōez apli dicentis. **Que**

rursum sunt q̄rite nō q̄ sup terrā. nā q̄ i ter
 renis sunt nihil deo dignū offerre possūt.
 vbi em̄ est thesaur⁹ tu⁹ ibi est ⁊ cor tuum
 mlti q̄dē dū ore loquūt celestia. corde me
 ditanē terrēa. q̄bus dñs im pperat p pro
 phetā dicēs. Populus h labijs me hono
 rat. cor aut̄ eorū lōge ē a me. Chorus vero
 rñdens pfitef se sacerdotis monita susce
 pisse dicēs. habē ad dñm. **Un̄ diligēt** p
 uideat ne cor hñs deorū ad seculū spūi
 sancto dñgabilē mentiaf. Sacerdos etiā
 postq̄ attētos reddidit ⁊ deuotos hortat
 ur vt grās agam⁹ dño deo nro. qm̄ ip̄e ē
 de⁹. i. creator. ip̄e est dñs. i. redēptor. ip̄e
 est nr̄. i. saluator. **Tūc** em̄ erit verissime nr̄
 cum erit oia in oibus. i. sufficientia singu
 lorū. **Rursus** qz ppls pfessus est se intētū
 esse ad dñm. iō p̄lyter sibiūgit **Grās** aga
 mus. Chorus x̄o sacerdotis x̄bum appro
 bans ⁊ affirmās rñdet. **Dignū** ⁊ iustū est
 dignū q̄dez q̄tuz ad deū. qz ip̄e est dñs
 de⁹ nr̄. iustū q̄tum ad nos. qz nos sum⁹
 ppls eius ⁊ oues pascue eius. **Dignū** q̄z ⁊
 iustū est q̄tū ad vtrūq̄. vt. s. ppls sūcuz sa
 cerdote grās agat deo a q̄ oia bona susce
 pim⁹. **Subsequē** subiūgit sacerdos. **Ve**
 re dignū ⁊c. **Et fm̄ mgrm̄** **Petrū** anthiū
 odorē. h̄ incipit pfatio. i. plogus vlt̄ plo
 cutio sequētis canonis captans dñi beni
 uolentiā dicēs. **Ve**re dignuz ⁊ iustū est
 equū ⁊ salutare. **Dignū** qz bon⁹ est. iustū
 qz bñficus. equū qz mīficos. salutare q̄a
 salus. **Al̄ dignū** qz nos mera volūtate fe
 cisti. iustū qz nos pura mīficia redemisti.
 equū qz ḡuite nos iustificas. salutare. id
 est salute plenū. qz ppetuo nos glorificas
 Nos tibi sp̄ ⁊ vbiq̄ grās agē. dñe sc̄tē p̄
 omps eterne de⁹. **Vbiq̄** em̄ est dñs sc̄tūs
 vbiq̄ est p̄s omps. ⁊ sp̄ est eternus deus
Un̄ p̄s. In oi loco domitiōis ei⁹ bñdic
 aia mea dño. **Et itez.** Bñdicā dñm in oi
 tpe sp̄ laus ei⁹ in ore meo. **Seq̄t.** **Per** cri
 stum dñm nr̄m. **Aduocatū** em̄ habemus
 (fm̄ aplm̄) apud p̄rem ihm̄ xpm̄ dñm no
 strū. q̄ interpellat p nob. ⁊ ip̄e est ppicia
 tio p peccatis nr̄is q̄ exaudif in oib⁹ pro
 sua reuerētia. **Per** eū q̄ q̄si p mediatorē
 laudes offerim⁹. p eū q̄si p aduocatū gra
 tias exhibemus. **Per** quē maiestates tuā
 ⁊c. **Maiestas** dicif q̄si maior status. vel
 maior ptās. qz maior est eius ptās q̄ ho /

minū. **Laudāt** angeli. adorāt dñatōnes.
 tremūt ptātes. **Atiq̄** p illū laudant. ado
 rant ⁊ tremūt. p quē sūcū p̄e oēs spūum
 ordies sunt creati. **Nā** dixit de⁹. **Fiat** lux
 ⁊ facta est lux. **Verbo** dixit ⁊ x̄bo fec̄. q̄a
 x̄bo dñi celi firmati sunt. ⁊ oia p ip̄m fctā
 sunt. ⁊ sine ip̄o factū est nihil. **Choros** an
 gelorū nomiat. qz angeli huic officio non
 dubitāt adesse. **Et** ad notādū q̄ ecclā an
 gelis est assimilanda ad h̄ vt placeat deo.
Rursus p h̄ q̄ dr̄. **Dñe** sc̄tē p̄ omps eter
 ne de⁹ p xpm̄ dñm nr̄m. quē laudāt ange
 li adorāt dñatōes ⁊c. intelligif q̄ ecclā ⁊
 angeli laudāt deū nō solū in q̄tū deū. ve
 rum etiā in q̄tū hoiez. **Dicit** ergo laudāt.
Un̄ p̄s. **Laudate** eū oēs angeli ei⁹. **Ado**
 rant. **Un̄** **Hesdras.** **Exercitus** celi te ado
 rāt. **Tremūt.** **Un̄** **Job.** **Colūne** celi cōtre
 miscūt ⁊ pauēt ad nutū ei⁹. **Tremē** x̄o di
 cunt nō metu formidis cū sunt pfecte bea
 ti. s̄ ammisstratōnis effectū vlt̄ obediēte fa
 mulatu. cū fm̄ aplm̄ oēs sint ammistrato
 torū spūs in misterīū destinati. **Tremunt**
 qz ptātes. nō qz ordies angelorū corpales
 sint. s̄ iō h̄ dr̄ vt intelligā oia celestia terre
 stria ⁊ infernalīa añ p̄spectu diuine mate
 statis tremē ac timē. sicut ⁊ nos tremē ac ti
 mere añ dños nros solem⁹. **Seq̄t.** **Celi** ce
 lorū. **Per** celos h̄c throni accipiūt. quia
 dñs ait. **Celū** mibi sedes est. **Et** dicūt celi
 laudare deū. qz laudis materiā p̄bēt. **Un̄**
 ppha. **Celi** celoz ⁊ aq̄ q̄ sup celos sūt lau
 dent nomē dñi. **Celi** q̄dē diuie iustit̄ obe
 diunt. qz se oñdere serenos vlt̄ nebulosos
 ptātē nō hñt. **Aherubin** qz ⁊ seraphi **Ad**
 intelligentiā eorū q̄ h̄ dicūt notādū est no
 uez esse ordies angelorū. vicz angeli. arch
 angeli. throni dñatōes. x̄tutes. pncipat⁹
 ptātes. cherubin ⁊ seraphin. **Angeli** grece
 dicunt nūcij latie. s̄. excelsi ⁊ celestes. eo qz
 de cel ad annūciandū ⁊ exequēduz domi
 volūtātē mittūt. **Angeloz** aut̄ vocabulū
 officij nomē est nō nature. spūs em̄ sūt sp̄.
 s̄ cū mittunt angeli vocāt. **Quib⁹** iōo pi
 ctorū licētia pēnas facit vt celerē eorūz in
 cūcta discursum significet. sicut ⁊ iuxta fa
 bulas poetaz v̄ti pēnas h̄re dicūt. pp̄
 velocitatē. s̄. iux illd̄ **Qui** ambulat sup pē
 nas v̄torū. **Archangeli** grece sūmi nūcij
 interpretant. **Qui** em̄ pua vlt̄ mīma annun
 ciāt angeli sunt. q̄ summa arch̄ angeli nūcu

Liber

panē. Archangeli ḡ dicūt eo q̄ inē angelos teneār p̄ncipatū. nam archos grece latine p̄nceps interpretat. Sūt em̄ duces et p̄ncipes sub quorū ordine unicuiq̄ angelorū sunt officia deputata. Quidā aut̄ archangelorū p̄uatis noib⁹ appellant̄ ut p̄ vocabla ip̄a in ordine suo qd̄ valeāt designet. Gabriel nāq̄ hebraice interpretat̄ latie fortitudo dei. vbi em̄ i a potentia diuina v̄l fortitudo manifestat̄ gabriel mittit. Vñ ipse annūciat̄ xpm̄ nasciturū. q̄ diabolus deuicit et humiliē ad debellādas aereas potestates venit. Michael interpretat̄ q̄s ut de⁹. qm̄ em̄ aliqd̄ mire virtutis in mūdo sit. hic archangelus mittit. et ex ip̄o ope nomen est ei. qz nō valet facere qd̄ facē pōt de⁹. vñ ip̄e missus est in egyptū ad immitendas illas plagas famosas. Quidāz tñ dixerūt q̄ michael est nomē vnius angeli Raphael interpretat̄ curatio v̄l medicina dei. vbiq̄z em̄ curādi v̄l medicādi opus necessariū est. raphael archangel⁹ mittit. Vñ ad Thobiā missus est ut eū a cecitate liberet. De gabriele et michaelē et raphaelē dicit in. vii. pte sub festo michael. Uriel interpretat̄ ignis dei sic legim⁹ ignem apparuisse in rubo. legim⁹ etiā ignē missum desup et implese qd̄ p̄ceptū est. Hec sunt noia p̄sonalia angelorū. q̄ nec a seip̄is nec a deo imposita sunt. s̄ a hoib⁹ et nescit a q̄bus. nec alia p̄sonalia inueniunt̄ in scriptura. Alia x̄o sunt noia ordinū. Ceterē throni. dñatiōes. virtutes. p̄ncipatus et p̄tates. q̄bus vniūsam celestē societate apl̄s complectit̄ ordines angelorū et dignitates intel ligunt̄. ut itaq̄ dicit. Sed p̄ hac ip̄a distributionē officiorū. alij throni. alij dñationes alij virtutes. alij p̄ncipatus. alij p̄tates dicūt̄ p̄ certis dignitatib⁹ q̄b⁹ ab inuicē distinguunt̄. Throni sunt agmina angelorū q̄ latine sedes interpretantur. et vocati sunt throni. qz illic cōditor p̄sident. et p̄ eos sua iudicia disponit. Dominationes sunt hi q̄ et virtutibus et p̄ncipatib⁹ p̄eminēt. q̄ pro eo q̄ ceteris angelorū p̄dominant̄ agminibus dominationes vocant̄. Notant̄ ḡ hic ad notandū q̄ eis magis assimilari debēt qz vsuz dominādi docēt. Est em̄ vera dominatio facē dei volūtate. Virtutes angelice qdā misteria phibent̄ p̄ q̄s in mōdo s̄g et miracula fiūt. pp̄t qd̄ et virtutes dicūt̄.

Quartus

Principatus sunt q̄ angelorū agminib⁹ p̄sunt. q̄ p̄ eo q̄ subditos angelos ad ex plendū misterium diuinū disponūt p̄ncipatus vocabulū acceperunt. Nā alij sunt q̄ ammixtrāt. alij q̄ assistūt. sic et p̄ danielē dicit. Milia milium misrabāt ei et decies milies cētena milia assistebāt ei. Potestates sunt q̄b⁹ virtutes adūse subiecte sunt. et inde potestatu noie nūcupāt. qz maligni spūs eorū p̄tate coercēt ne tantū noceāt q̄tum cupiūt. noiant̄ ḡ ad notādū q̄ potestate diaboli arcere debem⁹. Cherubim aut̄ et ip̄i sublimēs celorū p̄tates et angelica misteria phibent̄ q̄ ex hebreo in latino scientie multitudo seu plenitudo interpretant̄. Sūt em̄ sublimiora agmina angelorū. p̄ eo q̄ vicinior sunt positi. diuina scia ceteris amplius sunt pleni. Ip̄i sunt illa duo agmina sup̄ p̄ncipatorū arce ficta ex metallo p̄pter signandā angelorū p̄ntiā in q̄z medio medi⁹ oñdit̄ de⁹. Seraphim x̄o multitudine est angelorū q̄ ex hebreo in latinū ardētes v̄l incendētes interpretat̄. eo q̄ p̄ ceteris ardēt et succendūt in charitate. et qz inter eos et deū nulli angeli p̄sistūt. Et iō quanto vicini⁹ corā deo p̄sistūt tāto magis claritate diuini lumis inflamman̄. Vñ et ip̄i sicut in esa. legif. velāt faciē et pedes sedentis in throno dei. Et idcirco cetera angelorū turba videre plene dei essentia nō valet. qm̄ seraphim eā regit s̄m̄. Ios. Dominant̄ ḡ cherubin et seraphim. qz sicut illi toti in dei dilectiōe ardē debem⁹. Rep̄it aut̄ h̄ nomē seraphi et neutrum et masculinū s̄ neutralit̄ terminat̄ in. n. ut in hoc loco. B̄ra seraphim. masculie x̄o terminat̄ in. m. Vñ p̄pha. Seraphim clamabāt alt̄ ad alterum. Hiero. dicit q̄ cherubin et seraphi sunt singulari numeri et generi masculini. cui⁹ terminatio plural̄ est p̄ n. nō q̄ in ministris dei sit sexus. sed vocabula diuisa generib⁹ iux̄ lingue p̄petatem appellantur. Greca x̄o p̄suetudo neutro genere per n. scribit. Ioseph⁹ dicit cherubin et seraphi esse duo agmina volatilia. put dictū est i p̄hemio hui⁹ p̄tis. Premissa aut̄ ordinum noia p̄ter cherubin et seraphim. et p̄ter nomina angelorū et archangelorū latina sunt. Ceterū nouē sint ordines angelorū sicut dictum est. q̄ postq̄ decim⁹ cadēs pp̄t sup̄biam x̄sus est in diabolū. p̄seuerantia et ne

bitudinis solidati sunt. Querit quare tribus
exclusis sex tantum in pfatione conponunt in qua
per celos throni accipiunt. ut dictum est. Unde
etiam ex his quod ille cum ceteris maiestatem dinaz non
glorificat et adorant. Sz absit h. Ma xutes
celoz omnes ordies cophedunt. ut testatur
Greg. in omel. illi euangelij. Erunt siq in
sole et luna. An ps. Verbo do. ce. f. l. et f.
o. e. o. v. eoz. Et itez. Dns xututu ipse est
rex gle. Al forte l3 occulta. tñ circa h. pui
sum est rōe. Pionisi qpe tres eē tradidit
hierarchias siue ordines angeloz trinos
in singul ponēs. ut similitudo trinitati eis in
sinuel impssa. Et d3 gerarchia a gera qd
est sacrū. et archos qd est pnceps. qsi sacer
pncipat. Sūt em tres ordies superiores
tres inferiores. tres medij. Supiores sūt
seraphi cherubin et throni. Medij sūt do
minatiōes. pncipat et ptates. Inferiores
sunt xutes archangeli et angeli. De qñ
singul medi3 ordo in pfatiōe subtrahitur
ad notādū q cōparatōe trinitatis et ue. cui3
maiestas in ea pncipue recōmēdat. ois alia
trinitas diminuta repit et impfecta. Naz
qs in nubib3 eqbit dño. qs silis erit dño i
filijs hoim. De supioribus subtrahit che
rubin. de medijs pncipat. de inferiorib3
archangeli. Hāc qpe eternā et indiuiduā
trinitatē laudāt angeli. adorāt dñatōnes
tremūt ptates. Cū qb3 et nfas voces Du
as em omps de3 rōnales edidit creatural
angelicā vic3 et hūanā q laudib3 diuis in/
fisterēt et ei grāz redderēt actiōes qs du3
pari voto pcelebrāt tāq supiores cū infe
riorib3 corde in celesti cythara sociant. d
q dicit Job. Et audiui vocē sic cythare/
dorū cytharizantiū in cythar suis. et can
tabāt qsi cāticū nouū. Jo g dicit socia ex
ultatiōe cōcelebrāt. qm oēs pdicti ordies
et etiā hūana creatura maiestatem dei patrl
p xpm socia exultatiōe eqliē pcelebrāt sup
plici pfessiōe. qsi nō supba psumptiōe. sz
hūili laude dicētes. Sctūs sctūs sanct3 et
Porro Gelasi3 papa tract3 et hymnos cō
posuit et pfatiōes cantu qdē et elimato ser
mōe dictauit. Et ē notādū q l3 olim innu
mere essent pfatiōes hodie decētātū sunt
canonizate. An pelagi3 papa inqt. Inue
nim3 has nouē pfatiōes in sacro cathalo
go tātmōdo recipiēdas. Anā in resurre
ctiōe et in alb pascali3. i. in septimana pa

scali. Aliā in die ascēsiōis dñi. Tertā in
die penthe. Quartā in natali dñi. Quintā
in ephia dñi. Sextā de aplis. Septimā
de scā trinitate. Octauā de cruce. Nonā
de ieiunio in qdragesima tātmō dicēdā.
De q dicef in. vj. pte sub qrra feria cinez
Urban3 q3 papa addit decimā de beata
vgine maria. illā vic3. Equū et salutare. q
et vnigenitū tuum et.

De sanctus.

Ecclēsia speras
sociari angel et archangel de q
bus in pfatiōe facta est mentio
statim p illā cōformat se angelico cantu
canēs hymnū illū. Sctūs sctūs sanct3 et.
quē Sixtus papa pm instituit decātari.
hic est cant3 puerozū quē cātauerūt dño
offerēt se ill in decia luna. q qsi refuatus
fuit ysq ad decimā quartā lunā in berthā
nia. Cū g sacerdos finit laudē siue pfatio
nem. tot3 chorus q repñtat eccliam sil3 cañt
dictū angelicū hymnū. ut vna et eq3 gla et
laus et honor decantē pñ et filio et spūi s
cto. Notādū aut est q hymn3 iste parti
angeloz et ptim hoim vba cōplectit. Pri
ma em ps laudem ptinet angeloz. vltia
hoim. Legit em in Esa. vj. c. q seraphin
clamabāt alter ad alterū et dicebāt san
sanct3 sanct3 dñs deus exercitū. plna ē
omīs terra gla ei. Legit q3 in euangelio
Mat. xxi. et Mar. xi. q q pñat et qui se
quebāt clamabāt dicētes Osanna filio
dauid. bñdictus q veit in nōie dñi. Siq
dem vox angeloz. s. osanna in altissimis
trinitatis et vnitati in deo cōmēdat arch
anum. Vox hoim. s. osanna filio dauid di
uinitatis et hūnitatis in xpo psonat sac
mentū. Pñto aut cātica angeloz in ec
clēsia cāpim3. q p h sacrificiū terrēa cele
stib3 iñgi nō dubitam3. et iō cū eis in excel
sis saluari clamam3. Illud etiā adūteduz
et q ter d3 sanct3. ut notef trinitas seu di
stinctio psonaz. s. sctātū d3 dñs deus sa
baoth. ut notef diuie vñe vnitas. q3 vñi
tas adoraf. ut sic trinitati et vnitati myste
rio cōprobe3. Itē d3 ter in singlari nūero
sctūs. et nō d3 plālī scti. ut vna sctitas in
his trib3 psonis. et vna eñitas intelligaf
hoc nō solū seraphi clamabāt s3 excelsio
dei solio fm ppham. s. et qtuor aīalia. fm

apoc. **I**n circūitu sedis requies nō hēbant
die ac nocte. dicētia scūs scūs scūs dñs
de^o omps. **B**ñ aut de^o scūs. i. scūficans.
nō aut scūficat^o. **U**n scū estote. qz ego san
ctus sum dñs de^o yr. **D**icif pñ scūs. dicē
te filio. **P**ñ sanctifica eos in x̄tate q̄s de/
disti mihi. qz tu scūs es. **B**ñ filius sanct^o
angelo prestāte. **Q**ñ nascet inq̄t ex te san
ctum vocabit filio dei. **B**ñ sanct^o spūs san
ctus x̄po dicēte. **A**ccipite spūsanctū q̄/
rum remisistis pctā remissa erūt. **B**ñ q̄z
dñs de^o sabbaoth z dñs exercituum vicz
angeloz z hoīm quoz terribil ē vt castro
rum acies ordinata. de q̄ in ps. **D**z ab āgel
Quis est iste rex glē dñs x̄tutuz zc. **T**ot
em exercit^o hz deus in terra q̄t sunt ordi
nes in ecclā. tot hz in cel^o q̄t ordines sunt i
angel. **N**oie ḡ celozū z terre angeli et ho/
mines diuina pleni grā hic phibent. **E**l
ad lram celi z terra glā diuina replent. q̄a
deitas est vbiq̄. **U**n ppha. **S**i ascēdero
in celū tu illices. si descēdero ad infernuz
ades. **S**abaoth ḡ dñs exercitūū siue mili
tiarū x̄tutū siue victoriarū interptat. vel
omps vt ipse sit dñs de^o z ipse omps q̄ ex
ercit^o angelozū atq̄ hoīm disponit. **E**t iō
subdit. **P**leni sunt celi z fra glā tua. **H**oc
est vt ei^o glā celi z terra gubnent. z q̄ i cel^o
z q̄ in terra sunt glorificēt z honorēt nom
l. actū ei^o. **C**eli aut pleni sunt glā re. terra
spe. **T**ūc x̄o z re plēa erit cuz adimplebit
illud. h̄a volūtas tua sic in celo z in terra
Bñ aut dñm^o. pleni sunt celi z fra gloria
tua. agim^o grās creatori de oib^o bñficijs.
dñm x̄o dicim^o. **B**ñdictus q̄ veit. agimus
grās specialit^o de bñficio redēptōis. qz em
necessariū est ad eternā salutē incarnatio
nis mysteriū pñteri. rec. subiūgit **B**ñdi
ctus q̄ venit in noie dñi. **E**z inq̄t veni in
noie pñs mei. **N**omē pñs est x̄p̄s. de q̄ di
cit ppha. **E**cce nomē dñi veit de longinq̄
Bñ ḡ sanct^o inchoat inclinati stare debē^o
qz tūc incarnatōz maiestātēq̄ diuinā per
angeloz hoīm q̄ cantū recognitā venera
mur. **R**ursus dicēdo **B**ñdict^o zc. z cū h̄
sint de euāgelio debem^o signū seu vexillū
crucis nob̄ facere seu imponere. qz x̄ps p
crucē triūphauit z nos triūphare fac. **U**n
em x̄ps venit ad hierlm̄ z descēdit de mō
te oliueti. tūc filij isrl̄ clamauerūt dicētes.
Bñdictus q̄ venit in noie dñi. **Q**ui aduē

tus x̄pi in hierlm̄ significat futurā resurre
ctiōz qñ ipse veniet iudicare viuos z mor
tuos. z apparebit nob̄ in eadem carne q̄ p
nob̄ passus est. z tunc in noie ihu oē genu
flectet celestiu ter. z infer. **U**n z ex nūc q̄
dam incipiūt genuflectere z deuote orare
Sequit^o **O**sanna. qd̄ est x̄bum hebreū. et
significat salua obsecro. supplēdū est plin
tuū vel totū mundū. **C**ōpositū qd̄ x̄bz
est ex osi. qd̄ interpretatur saluifica. z anna
qd̄ est apud hebreos interiectio obsecran
tis. morū animi significās sub depcātis af
fectu. **I**ntegre ḡ d̄ osianna qd̄ nos corru
pta medij vocabuli lra z elisa dicim^o osā
na. qd̄ facim^o vñ ex ignorātia aut scienter
finalimphātes vocalē elidim^o. put in me
tris fieri p̄suevit. **B**ñ autē bis osanna i ex
cellis p̄p̄ duas ptes salutis q̄ sunt stola
mentis z stola carnis. q̄b^o sancti beatificā
tur in glā. vt vicz aia z corpe sanctificati z
saluati inter angelos reputemur in excel
sis. i. in altis. i. in celo. repit aut h̄ x̄p̄scul^o
in ps. cxvij. qd̄ em turbe dixerūt osanna.
h̄ est qd̄ d̄z ibi. **B**ñ saluum me fac. z eis
dem x̄bis ibi subiungit. **B**ñdictus q̄ ve
nit in noie dñi. **S**ane i h̄ angeloz z hoīm
centu qñq̄ organa p̄crepant qd̄ a **D**a
uid z a salomone introductū est. q̄ institue
runt hymnos in sacrificijs organis z alijs
instrumentis musicis concrepit laudes a
p̄lo conclamari. **P**eritāmē q̄to cor ma
ius est corpore. tāto dñō deuoti^o corde q̄
corpe p̄ntemur. **B**e h̄ dicet in fine probe
mij. v. ptis. **E**x nūc autē gestib^o z verbis
x̄pi passio repñtat. **N**am diacon^o z sbdia
conus post dorsum vadūt ep̄i seu sacerdo
tis in quo fuga aploz in x̄pi passiōe signi
ficat. put in ti. de oblatiōe dictum est. **S**i
q̄ x̄o stant retro altare p̄spicientes i ep̄m
significat mulieres q̄ a longe stantes ei^o
passionem viderūt. **O**mēs autē z qui re
tro stant. z qui in faciē ep̄isopi inspiciūt.
inclinant se. maiestatem diuinā z incarna
tionem domi venerantes que p̄ cantū an
gelozū z hominū introducta sunt. **O**rdo
enim angelozū dicens. **S**anctus sanctus
sanctus dominus deus sabaoth. maiesta
tem introduxit diuinam. **O**rdo vero ho/
minum dī. **B**ñdict^o q̄ veit in noie domi.
aduentum significauit in carne. **I**pa quo
q̄ inclatio mesticiā significat discipuloz

de morte xpi. qd nō audebāt se erigere et cōfiteri se esse discipulos ei. **I**ōq stat inclinati donec dicat. **L**iba nos a malo. **V**a/num em erat eis añ lucem surgē. i. antere/urrectiōis de xpo glari. p quā sunt ab om/nibus tribulatiōib⁹ libati. **U**n et h petitiō in domica oratiōe septia est qd numerus est vniūsitatis. de h dictū est sub ti. q̄lit epus vel sacerdos ad altare rē.

De secreta seu canone misse.

Dist acclama/ tum pconiū sequit secretū silē/ tium in q et misse canon deuote dicit et sacrū mysteriū pagit. qd fit p solū sa/ cerdotē. qm fm **D**at. xpus solus orauit **E**t fm qsdam h incipit missa. qm ceta sūt de solēnitate. **C**anon aut misse et oblatio. vt dictū est in ti. de pfatiōe et actio et canō et sacrificiū et secreta vocat. **A**ctio dicit ppter sacra mysteria q in eo agūt. et qz tūc deo agūt causa nra. vt dictū est in phemio hui⁹ ptis. **U**n qz in c. illo **C**ōdicantes rē. et in illo. **H**anc igit oblatiōz. certis diebus vltra ordinaria canonis seu actiōis xba q dam addunt et dicunt. iō in missalibus in varijs locis sup illas additiōes scribit ta lis titulus seu rubrica. **I**nfra actiōez. eo q illa infra seu q̄si in medio ipi⁹ actiōis siue canonis dici debēt. **C**anon xō dicit. quia regul patrū composit⁹ est. a sanctis em pti/ bus aliq xba mystica sūt ibi instituta. **C**a non aut grece dicit regula latine. **D**icit etia canon qz regularit xps verus sacerdos i eo representat seu p hunc regularit fit cōse/ cratio sacri. **S**acrificiū autē dicit a sua parte digniori. de quo dictū est sb ti. de oblatiōe **S**ecreta dicit q̄i nob occulta. qz humana ra/ tio nequaquā tantū plenarie mysterium ca/ pere pōt. **A**d quod significandū merito se/ creta voce celebrat. **A**d hoc etiam signifi/ candum sacerdos secretū intrans q̄si vela/ tur qbusdā cortinis. q sunt in lateribus al/ taris. put infra dicit in quarta pticta ca/ nonis sup xbo. **H**anc igit. dicit etia secre/ ta. qz secreta et sub silentio dicit. **E**ps em ad consecratiōem corpis sui venturus secre/ te et solus orabat: ab hora cene vsq dū sus/ pensus est in cruce. quas oratiōes secreta significat. **P**risctis qz tempibus antiq pa/ tres sub silentio sacrificabāt et cōmunica/

bant. qd etia in sabbato sancto obfuiam⁹. **P**reterea vt **I**ohs euāge. describit post/ q xpus honorifice fuit receptus et magni/ ficatus a turbis cum palmis et laudib⁹ ab/ iit et abscondit se nō vtiqz trepidantis for/ midine sed dispensatiōis officio. quia nō/ dum venerat hora eius. que postqz adue/ nit spontaneus ad passiōē accessit. **I**llō ergo xpi latibulū hoc secretū silentium re/ p̄sentat. in quo sola dirigūt ad dñm inten/ ta deuotio. **T**unc em sacerdos intrare de/ bet ad cubiculū cordis et ostio sensuuz cor/ poris clauso. deū patrem orare. qui exau/ ditor est clamoris cordis nō vocis. **U**nō **A**nnatypum gerens ecclē. non petitione/ clamosa sed tacita deuotiōe qd petiuit im/ petrauit. de qua in lib. **R**egū legif. q loq/ batur in corde suo et labia eius tm moue/ bant. sed vox penitus nō audiebat. **U**nō et moysi dñs inquit. **Q**uid clamas ad me. cū tamē ipe taceret. **P**ropheta etia dicit. **D**icite in cordib⁹ vestris et in cubilib⁹ ve/ stris compungimi. **P**otest tñ dici q pma secretella rep̄sentat temp⁹ illud qn xpus venit hierosolymā ad diem festū non ma/ nifeste. hec autē secreta tempus illud quo receptus fuit in hierlm cum hymnis et ra/ mis. et sexta feria sequēti crucifixus fuit. pfatio xō illud quando xpus in cenaculo hymnū retulit. et illo dicto exierūt in mō/ tem oliueti. sursum corda ascendētia. **S**e/ cundo ideo secreta in silentio dicit. ne sa/ cerdos clamādo his que agunt minus in/ tendat. **T**ertio ne vox sacerdotis nimio clamore deficiat. **Q**uarto ne sacrosctā ver/ ba vilescāt. **S**erf em q cū antiq⁹ publice et alta voce canon diceret. oēs pene p vsū illū sciebāt. et in plateis et in vicis decanta/ bāt. **U**n cū qdā pastores illū i agro canta/ rent. et panē sup lapidē posuissent. ad ver/ boz ipoz platoz panis in carnē p̄sus est **I**pi tñ diuio iudicio igne celit⁹ misso pcul/ si sunt. **P**ropt qd sc̄ti p̄res statuēt verba ista sb silentio dici. inhibentes sb anathe/ mate ne pferāt nisi a sacerdotib⁹ sup alta/ re et i missa et in vestib⁹ sacris. **Q**uedā etia oratiōes q añ pfatiōz sub silētio dicunt se/ crete vocat. **D**e q et de silētio sub ti. de idi/ natiōe sacerdotis dictū est. **C**ōsecratis g/ mens vt pmissus est. ad id solū dicit ec̄ iten/ ta **I**ta eos q adorāt i spū et vitate adorare

Libor

oportet. **N**exo mulce morientes pdāt suauitatem vnguētū. i. ne importune cogitationes tollāt deuotōz oīois flabello spūs abigāt id ē inspiratiōe grē repellāt. q̄ten^o auster adueniēs ⁊ spūssanct^o accedēs: p̄flet ortū id ē mētē fecūdet vt aromata fluāt. i. vt ⁊ tutes abūdēt. Ad qd etiā significādū est: uo tpe materiale flabellū dū secreta dī adhibet. **H**ac etiā rōe vicz ne mulce venientes pdāt suauitatem vnguētū dici pōt q̄ canon dici dī expedite. nō morose. ⁊ ne auditorib^o tediū genēt. **U**n in **E**xo. dī. **F**ac festināt. qd de imolatiōe agni dictū ē. Et pbat etiā ibi. **E**t comedet festināt. Sed nec numis etiā festināt. qz nō dī sacrificiū sine sale. i. discretiōe ⁊ deuotiōe offerri. dī etiā in libro legi ne yllus error ⁊ tingē possit. Porro sacerdos missaz celebrās representat ea q̄ olim pōtifer intra sc̄tāsc̄tōrum egit ⁊ q̄ xps egit quē ille pfigurauit. **S**ig dem ea q̄ hūt a p̄ncipio secrete vsqz i finez passionē dñi sepulturā ⁊ resurrectiōz dñi cam repñtat. **R**ecolif em ibi mēoria eorū q̄ gesta sūt p hebdomadā añ pascalē a decia luna p̄mi mēsis qñ ihs abiit hierosoly mā vsqz ad septimādecimā qñ resurrexit a mortuis. **P**ropē qd in plerisqz sacramētarijs inf p̄fatōz ⁊ canonē imago crucifixi depingit. vt nō solū intellect^o s̄re vez etiam aspect^o picture memoriā dñice passionis inspiret. **E**t forte diuina factū est pui dētia. i. hūana nō sit industria pcuratuz vt ab ea lra canon incipet. s. a. t. q̄ hebraice thau dī. q̄ sui forma signū ⁊ mysterium cruci ondit ⁊ expmit dicēte dño p **E**zech. **S**ig thau in frontib^o viroz dolētū et gementiū sup abomiatiōib^o ierlm. **Q**m per xpi passionē h oia in cruce ipleta sūt. ⁊ efficaciac hnt. **I**n qbusdā tñ codicib^o ⁊ maiestas p̄ris. ⁊ etiam imago depingit crucifixi vt sacerdos q̄ pntem videat quē inuocat ⁊ quē alloq̄t dicēs. **T**e igit rē. et passio q̄ h repñtat cordis ocul^o ingerat. **S**aacerdos aut osculat pedes maiestatis ipius ⁊ se sigt in frōte. innuēs q̄ reuerent^o ad misterii passiois accedit. **Q**uidā tñ pus osculant pedes maiestatis. ⁊ postea crucifixi. s̄m seriē canonis. **A**lij ecōtra. qz p filiū p uenit ad p̄rem. **D**einde dicēs. **T**e igit. se inclināt. vt ibi dicef. **S**ecreta q̄ passionē repñtat. **P**assio incipit ibi. **U**n ⁊ mēores

Quartus

⁊c. crucifixio ibi. **H**ostiā purā. hostiā sanctā. hostiā imaculatā. **O**ro xpo a xpo i cruce incepta ibi. **S**uplices terrogā^o rē. **E**pi seu sacerdoti inclinatio tūc factā añ altare significat emissionē spūs capite inclinato. **E**leuatio voc^o cū dī. **N**ob qz. significat exclamationē cēturonis dicētis. **V**ere fili^o dei erat iste. **D**ue cruce sup corp^o ⁊ calicē facte docēt xpm p duob^o popul^o crucifixuz. **O**blata in calice significat corp^o xpi. **V**inuz in calice sanguinē ei^o. **S**ubdiaconus recedēs a facie epi incipit. **P**f n̄r. significat m̄lres sepulto dño recedentes a monumento. **P**atena significat feminaz corda in obsequio sepulture xpi latitudie caritatis patiētia. put sub ti. de oblatiōe dictum est. **D**e his p sua loca dicef. **T**raditur aut q̄ gelasius papa qñq̄gesim^o p̄m^o a b̄tō **P**etro canonē p̄ncipalr ordinauit. **N**ō em secreta tota sil^o ab vno cōposita est put dicef in. iij. pticula sup xbo **C**ommunicātes. **E**t lī aliq̄ xba sint ab aliqbus q̄s tñ ignoram^o addita q̄ in euāgelij textu nō p̄tinēt. vt dicef in. vj. pticula sup verbo **E**leuatis ocul^o. nulli tñ subtrahē vel addē lī. nisi forte qñqz eorū noia p q̄b^o nomina tim sacrificiū offerf. sic inferi^o in. x. pticula onides. **M**orādū xō est q̄ qdā sedēt in canone misse. significātes aplos q̄ sedebant tristes de nece dñi in cenaclo. **A**lij stant significātes moysen q̄ extēsis manibus orabat ⁊ aaron ⁊ hur illi^o man^o sustentabant. **D**e q̄ sub ti. de oīoe dictū est. **Q**uidaz xō vt aliq̄ de mistris nec sedēt nec stāt. sed in vestib^o sacris sunt facie inclinati. put dictum est sub ti. de sanct^o. ⁊ sub ti. q̄liter sacerdos ⁊ ministri ad altare debēt stare.

Expositionica

Enonis h vacare puidim^o. **V**ez tñ qdqd exponēdo conamur ex p̄mē vir illi^o apparz eē mōm̄ti. **D**escē nāqz ligua. s̄mo disparer. supat ingeniū. op̄m̄ m̄t intellect^o. pulsabo tñ ad ostiū vt aic^o accomodet mibi tres panes. q̄ maxie in h puiuiō necessarij erūt. vicz fidem q̄ petit ⁊ accipit vitā. spem q̄ q̄rit ⁊ inueit viā. ⁊ caritātē q̄ pulsar ⁊ apit vitatē. **C**anon autē xj. p̄tinēt ptes. **S**cda incipit ibi. **A**dmen to dñe. **T**ertia ibi. **A**dicātes. **Q**uarta ibi. **H**ac igit. **Q**uarta ibi. **Q**uā oblatō. **S**exta

ibi. Aut p̄die. Septia ibi. Sili mō. Octa
ua ibi. An̄ 7 memores. Nona ibi. Suppli
ces te rogā. Decia ibi. Memeto. Unde
cima ibi. Nob q̄z. Alij dicūt q̄ p̄tinet. xij
ptes. Scda ps incipit ibi. In p̄mis. Ter
tia ibi. Memeto. Quarta ibi. Lōicantes
Quinta ibi. Hāc igit. Sexta ibi. Qui pri
die. Septia ibi. An̄ 7 mēores. Octaua ibi
Supra q̄ ppicio. Nona ibi. Memeto.
Decia ibi. Nob q̄z. Undecima ibi. Per
quem h̄ oia. Duodecia ibi. Qrem̄ p̄ce. f.
mo. Sed fm̄ alios sex solū p̄tinet partes
Scda incipit ibi. In p̄mis. Tertia ibi. Sō
municātes. Quarta ibi. Hāc igit. Quita
ibi. Supplices te rogā. Sexta ibi. Qre
mus p̄ce. Sunt etiā q̄ dicūt q̄ q̄nq̄ sūt tā
tum ptes. An̄ 7 q̄nq̄es p̄ xpm̄ dñm̄ nostz
cludit. eo q̄ p̄ q̄nq̄ p̄tita dñi passionem
ofo fidelīū exaudif. de h̄ dictū est i fine p̄
hemij hui⁹ p̄tis. Incipit ḡ canon 7 ei⁹
p̄ma p̄ticula. Te igit. 7 exponit igit. i. cer
te. sacerdos em̄ h̄ dicēs alloq̄t deū tanq̄
p̄item. Et istud igit p̄tinuat p̄cedētia. q.
d. Tu es sanct⁹ dñs. igit clemētissime p̄
id est clarissima mēte abūdātissime. vel. i.
misericordissime. vel. i. mentem clarificans
mēs em̄ clarescit cū deū ppiciū sēt. Que
x̄ba dicēdo sacerdos se an̄ altare inclināt
significās q̄ Petr⁹ inclināuit se dñi p̄spe
xit in monumentū. Rursus h̄ sacerdos i
clinatio in p̄ncipio canonis hūilitatez xpi
ad passionē. q̄z sacerdos ip̄e cū reueren
tia ad mysteriū crucis accedit. significat.
Et in his x̄bis notat q̄ sicut legalis sacer
dos vultum x̄sus ppiciatorij habebat.
put dictū est in p̄hemio hui⁹ p̄tis. sic 7 n̄
ad dei clemētiā cor d̄z h̄re. 7 sicut pōtifer
intrabat in sanctasanc̄torū sel̄ in āno ferēf
sanguinē hirci aut vituli. sic 7 x̄ps p̄ pp̄ū
sanguinē sel̄ introiuit in sancta eterna re
demptionē inuenta. sic 7 mister ecclē itrat
cū sanguine in sanctasanc̄torum q̄tiens in
mente memoriā sanguis xpi gerens secre
te inchoat mysterium qui nō solū mente s̄
etiam crucis signaculo. de quo iam dicef
xpi recitat passionē. De q̄t. Supplices. i.
hūiles. vti. accepta habeas. i. vt accipias
seu vt grata habeas. 7 hic osculat altare
in reuerentiā passionis. p̄ h̄ cōpati se ostē
dens. Sane eadem die q̄ laudes a turbis
xpo sunt acclamate. vicz. x. luna p̄mi mē

sis qñ fm̄ legē typic⁹ agnus in domos he
breoz inferebat verus agnus ihs x̄ps in
gressus est hierosolymā 7 mltis insidijs q̄
rebat ad mortem. Tradit⁹ est aut a trib⁹
scz a deo p̄ nob. An̄ apl⁹. Proprio filio
suo nō pepcit deus. s̄ p̄ nob oib⁹ tradidit
illū. Iuda. Unde in mattheo. Querebat
iudas oportunitatē vt euz traderet. Et a
iudeis pilato. Unde in Iohē. Hēs tua et
pontifices tui tradiderūt te mihi. Prima
traditio fuit ex gr̄a. qz dilexit nos. 7 tra
didit seipm̄ p̄ nob. Scda ex auaricia. q̄a
p̄stituerūt ei. xxx. argenteos. Tertia fuit
ex inuidia. Sciebat em̄ pilatus q̄ per iul
diam tradidissent eū. De⁹ ḡ tradidit illuz
ex dono. iudas p̄ munere. iudeus in sacri
ficiū illibatū. Ad q̄b designandū sacerdos
facit tres cruces sup oblatā 7 calicē cū di
cit. Hec dona. h̄ munera. h̄ sancta sacri
cia illibata. q. d. Offerim⁹ tibi clementiss
me p̄at h̄ dona. h̄ munera. h̄ sancta sacri
cia. cōmemorātes illam traditōz quā de⁹
fecit ex dono. iudas p̄ munere. iudeus in
sacrificiū illibatū. singuli tñ ad mortem.
mortē aut crucis. Scdo etiā sūt tres cru
ces in reuerentiā ei⁹ q̄ est trin⁹ de⁹. cuius
potētia fit p̄sio panis 7 vini. Tercio in fi
guram triplicis vnionis in acceptōne sal
uatori. Quarto in mēoriā trine crucifixio
nis. P̄ria fuit in volūtate p̄sequentiū. de q̄
Mat. xxvj. Collegerūt ponti. rē. Scda
fuit in voce clamantiū. de q̄ Mat. xxvj.
At illi magis clamabāt. crucifige eū. Ter
tia fuit in crucifixione manū 7 pedū. de
q̄ Luc. Crucifixerūt eū. Quito in tribus
crucib⁹ tps an̄ legē. qd tps trib⁹ distigu
tur interuall inuim⁹. s. ab adā ad noe. in
de ad abraā. 7 inde ad moysen. In quib⁹
tpib⁹ iusti xpm̄ suis sacrificijs p̄figuraue
rūt. vt abel in agno. melchisedech in p̄ae
7 vino. 7 abraā in filio. De⁹ p̄ p̄missa tria
x̄ba nō aliō atq̄ aliō d̄z. s̄ res vna pro sui
magnitudie diūsa appellatōe laudat. Do
nū qdē est dātis. mun⁹ accipiet. sacrificiū
offerēt. p̄ f̄ dedit. fili⁹ obtulit. spū sanct⁹
accepit. An̄ apl⁹. X̄ps p̄ spū sanctuz se
metipm̄ obtulit deo imaculatū. Singuli tñ
dederūt. obtulerūt 7 acceperūt. Sz ad di
stinctōz d̄z pater dedisse p̄p̄t autoritatem
fili⁹ obtulisse p̄p̄t hūilitatem. spū sanctus
accepisse p̄p̄t benignitatem. Eadē enī

sacrificia dōa sunt sūt et mūera. **D**ona sunt nob ad sustentatōz a deo collata. munera sunt a nob deo vt laudes oblata. **R**az et q sacris offerūt altarib et munera nūcupāt et dona. **I**n et dñs inq̄t in euāgelio. Si offeris munus tuū an altare. vade p̄us reconciliari fratri tuo. **E**t daniel dixit ad Balthasar. Munera tua tibi sint et dona tua alteri da. **E**t alibi. Resperit deus ad abel et ad mūera ei. **S**acrificia dicunt. qz sacrificiāt et offerūt p̄ p̄ctis nris et nos sacros efficiūt. **I**n apls inq̄t de p̄fite. vt offerat dōa et sacrificia p̄ p̄ctis. **S**ermonū igif iu culcatio pie deuotiōis est excitatio et ieffa bilcōmendatio sacri. qd sacm digne eu/charistia appellat. put dicet in. vj. parte. sup xbo. **Q**ui p̄die. **P**rope aut munus hōi donū dat deo. **N**ā mūera dicūt q manib danē vt accipiūt. **R**ursus dicunt dona q ad panē in q est farina et aq. mūera q ad vinū in q est vinū et aq. h sctā sacrificia q ad vtrunq. **S**cōm augl. dona offerim cum nosipos deo offerim et donam. munera cū ei bñficioz mēores sum. sacrificia illi bātā cū ei bñlitate et laudes impēdimus. **E**t nō q iō dī p̄latē dona. mūera. sacrificia. qz panis et vinū p̄lōq p̄secrēt. et diu/se sunt spēs subaz. et diu/se sube specieruz s vbi p̄secratio celestis accesserit. spēs q dez remanēt s sbe p̄tūt. itaqz diu/se sunt p̄tinetia sed vnicū est p̄tētū. nā idem sub vtraq specie p̄tinet. h nō i idē vtraq sba p̄tāt. sic infra plani et pleni ostendē. **D**icūt etiā sctā et illibata. qz panis et vinū sanctificāt in sacrosanctū corp et imaculatū sanguinem ihu xpi. **N**ō em dicūt illi bātā qsi nōdū gustata. s poti dicūt illibata. i. imaculata q sine macula cordis et corporis oportz offerri. qten et cor ab iniquitate et corp ab imūdicia purget anq offeratur. **Q**m vt ait apls. **Q**uicūqz māducauerit panē et biberit calicē dñi indigne. reus erit corporis et sanguis dñi. **P**robet aut se ipm hō. et sic de pane illo edat et de calice bibat. q em māducat et bibit indigne iudiciū sibi māducat et bibit. **D**icūt g illibata id ē sine labe. sic agn pascal imaculatus. q significat xpum q est sine macula. i. ruga. **I**llibata. i. incorrupta nō qz suba paīs et vini corrūpi nō possit. s qz corp et sanguis filij dei in q xrite xboz spēs iā trās

substātiē sunt corrūpi nō pnt. **I**n ip̄s. **N**ō dab sanctū tuū videre corruptionez. **T**ertio dicit illibata ad notādū q nullus exneus ad fidem dz appropiare ill. vt dicitur in. iij. p̄ticta sup xbo. **C**ōicātes. **T**ria aut sunt ecclē sacrificia p̄ tria q fiebant in veteri testa. figurata. put dictū est in p̄hemio hui p̄tis. **S**eq̄t. **I**n p̄mis q tibi offerimus et c. **S**ane legal p̄fiter ingrediens ad sanctas sanctorū orabat. vt dictū est i p̄hemio hui p̄tis. et xps an passionem orauit se glorificari discipulosq p̄uari. et nūc etiā sedēs ad dexterā p̄ris interpellat p̄ nob. sic et n̄r minister sequēs aaron et xpm p̄ tota supplicat ecclā q p̄sistit in p̄relat et subiectis. **L**icet autē vnus tm sacrificium offerat. tm p̄latiter dicit offerim. qz sacerdos non tm in sua sed in totius ecclē p̄sona sacrificat. qua p̄pter in sacramento corporis xpi nil a bono magis nil a malo minus p̄ficiť sacerdote. put dictū est in p̄hemio hui p̄tis. **V**erū nob h inuestigādūz occurrit qbus et p̄ qbus et q̄lit et quare de beam sacrificiū altaris offerre. **E**t quidē h qtuor ex ip̄o canone colligere possumus euident. **Q**uibus. soli deo vicz indiuidue trinitati. **P**ro qbus. p ecclā sancta catholica vicz p omnibus orthodoxis. **Q**ualit. in vnitāte fidei. vicz in cōmuniōe sctōnz. **Q**uare. p bñficijs corporalib spiritualib et eternis. sed omnibus p̄pter deū. **P**rimū notat ibi. tibi reddūt vota sua eterno deo vltio et vero. **S**ecundū ibi. p ecclā tuā scāta catholica. **T**ertiū ibi. cōicantes et memmo. vene. **Q**uartū ibi. p redēptōe aīaruz suaz p spe sa. et inco. sue. **S**acrificiū q laudis offerē. et generalr p cunctis. et spēalit p qbusdā. s. p p̄latis q sunt iux aplm i sblimitate p̄stituti. et p subditis. p viris et mlierib. p sacerdotib et astātib. p nob et nris. **D**e p̄latis et subditis ibi. vna cuz famulo tuo papa nro et oib orthodoxis. de viris et mlierib ibi. **R**emēto dñe famulorum famularūqz tuarū. **D**e sacerdotib et astātib ibi. oim circūstantiū. et q tibi offerunt h sacrificiū. **D**e nob et nris ibi. p se suisq oib. sic g exponēda est lra. **Q**ue tibi offerim in p̄mis. i. p̄ncipalr p ecclā tuā scā catholica. i. vniūsalī toto terrarū orbe diffusa. s fidei sacramētis vnita. quā. i. vt eā pacificare digner. vt beat pacē ab be

reticis et scismaticis et adunare quod dispersa est in phidos et paganos. **U**bi dicitur quod orandum est pro discordantibus ab inuicem. quam et custodire dignetur a vicis et demonibus et regem in prosperis et adversis. Idipsum in videri esse pacificare quod adunare. custodire quod regem. Tunc ei pacificat cum fidelium mentes adunat. ut per spiritum sanctum caritate diffusa multitudinis credentium sit cor unum et anima una. Tunc custodit cum in mundi pericula regit. ut de sancto mittat auxilium eam de syderibus tueat. Licet ei in apoc. septem scribat ecclesiarum vna in canticis est colubina. nam sapientia edificavit sibi domum. et excidit eam. Una igitur ecclesia septem ordinibus distributa. vel septem charismatibus insignita. quam ipse pacificat et adunat. ille custodit et regit qui per ipsum regimur et munimen unum posuit universis. ut omnes ab uno sicut corpus a capite gubernentur. per quod statim oratur cum dicitur. vna cum famulo tuo papa nostro. qui verba addidit clemens papa. Nam ut inquit delagius papa. stat ab universo orbe separatos esse quod quilibet dissensionem iter facit mysteria apostolici pontificis memoriam secundum consuetudinem non frequentant. qui vero non sunt de romana diocesi proprio quod dicitur orare pontifice quatenus unitatem spiritus in vinculo pacis obsequetur. Unde dicitur dicere verba sequentia. scilicet et antistite nostro. Antistes tamen ipse celebrans non debet ea dicere. ex quo addit quod de antistite regem noua traditione ubi orandum esse per plures ostendit orandum etiam esse per principem apostoli docet. **I**tem ad **Thi. ii.** Obsecro inquit primo omnium fieri obsecrationes orationes. postulationes. et gratiarum actiones per omnibus hominibus per regibus et omnibus qui in sublimitate sunt constituti. ut queta et tranquillam vitam agant in omni pietate et castitate. Sicut enim due sunt vite. celestis videlicet et terrena. vna quod spiritus vivit ex deo. et alia quod caro vivit ex spiritu. ita due sunt prelati. ecclesiastica videlicet et mundana. vna quod moderatur spiritualia. et altera quod moderatur carnalia. ista per clericos. et illa per laicos. Post vtriusque prelatum orandum est per omnibus orthodoxis. qui vtriusque fidei catholicam vicem et apostolicam venerant et colunt. et sic heretici et scismatici excluduntur. Orthodoxi enim quasi recte gloriantes dicunt. qui videlicet deum recte fidei confessione glorificant.

Secunda pars canonis.

Memento domini

ne famulorum famularumque tuarum et omnium circumstantium etc. **S**ecunda pars in qua etiam ostenditur orandum esse pro subditis. Et ex hac iunctura verborum evidenter conuincitur quod in hoc loco debeat sacerdos specialiter vos quos voluerit memorare. quoniam sub sequenti. **M**emento defunctorum poterit agere memoriam specialem. Huic etiam evidenter apparet quod sanctum sit et salubre missarum interesse mysteriis cum sacrificium eucharistie per circumstantibus specialiter offeratur. Verum cum deus nihil ignoret. nec alicui valeat obliuisci quod est quod petimus ut deus meminerit nostri. Porro deus debet scire quos approbat. Unde nouit dominus qui sunt ei. Et dicitur nescire quos reprobat. unde non noui vos. Rursus debet obliuisci malorum cum malus ad bonum reuertitur. Unde. Si impius egerit penitentiam omnium iniquitatum eius non recordabor. Et debet obliuisci bonorum cum bonus ad malum pervertitur. Unde. Si iustus a iusticia sua se auerit. omnes iusticias eius non recordabor. Debet etiam quoniam recordatur ad miserendum. unde. Memento mei de me quia vetus est vita mea. Quia ad puniendum. unde. Memento domine filiarum edom in die hierusalem. Petimus ergo ut nostrum meminerit. sed ut nostri misereatur. secundum illud. Remiscere miserationum tuarum domine. et m. t. q. a. secum sunt. Sequitur. Quorum tibi fides cognita est. et nota deuotio. q. d. Qui per predictis fidelibus et deuotis. qui solus videtur in conscientibus qui recte credant et deuote te diligant. utpote renu scrutator et cordium deus sciatur. dominus occultorum omnium per scrutator in cuius prospectu nulla creatura est inuisibilis. Pro quibus tibi offerimus vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis etc. q. d. Memento domine non solum eorum per quibus offerimus. sed etiam sacerdotum qui offerunt hoc sacrificium laudis. Cum enim sacerdos offert pro populo nihilominus et pro se. Unde id dicit. per quibus tibi offerimus. vel qui tibi offerunt. quia non solum offerunt sacerdotes sed et universi fideles. nam quod spectat ad implem ministerio sacerdotum universaliter agitur voto fidelium. Vel per quibus tibi offerimus. scilicet actu. vel qui tibi offerunt. scilicet deuotione. dicitur autem sacrificium laudis. secundum illud apostoli. Quicquid facere debetis omnia in laudem dei facite. ut de laude in vobis. Secundo sacrificium laudis debet. quia christus gratias agens illud instituit. putat dicitur in. vi. pericula super verbo gratias agens

Liber

Tertio sō qz cū deo qd qd offerimus. sua si bi reddim⁹ non nra largimur. **Un ps.** Si esuriero nō dicā tibi. me⁹ est em⁹ orbis tre ⁊ plenitudo e⁹. **Ergo** imola deo sacrificiū laudis. ⁊ redde altissimo vota tua. **Quarto** qz deū laudare debē⁹ nō solū qz pass⁹ est p nob. s. etiā qz nobiscū est qd die vsqz ad psummatōz vite. **U** qz non solū se de dit p nob in pciū. s. etiā qz dedit se nob in cibū. vt p pciū redimēt nos a morte. p cibum aleret nos ad vitā. **Un** Qui manducat me ⁊ ipse viuet ppter mei. **P**ro se essege sis ē. i. expositio ei qd seqt. s. p redēptiōe aiaz suaz. **P**ro spe salutis ⁊ incolumitatis sue. **Seqt.** suisqz oib⁹ ⁊c. vicz p sanguine is ⁊ affinis. familiarib⁹ vlt amicis. l3 em⁹ diligere teneamur etiā inimicos. **fm illd.** Diligite inimicos vros. suare m debē⁹ or dinē charitatis q incipit a seipso. **fm illud** Introduxit me rex in cellā vinariā ⁊ ordinauit in me charitatē. **Nā ⁊ apls ait.** Bū tps habem⁹ opemur bonū ad oēs. maxie aut ad domesticos fidei. **P**ro redēptiōe aiaz suaz ⁊c. qsi non p tpali lucro vel appetitu terrenoz. s. p spe salutis ⁊ incolumitatis sue. i. p salute vlt incolumitate sperāda. spe em⁹ salui facti sum⁹. **P**ro salute qd dez mēt ⁊ incolumitate corpis. nā vtrazqz sanitas ē ab illo q dicit. **Sal⁹ ppi ego sum.** **U**ez. vtrazqz sanitas pueit ex redēptiōe aie. i. de remissioe pcti. sic e⁹ de reatu pcti pcedit infirmitas vtriusqz iux sniam veritatis. **Ecce** san⁹ inqt fact⁹ es iam noli peccare ne deteri⁹ aliqd tibi ptingat. **P**orro tria sūt hois bōa. s. corpalia. spūalia ⁊ cēna. vicz. infima. media ⁊ supma. p qb⁹ sacerdos dicit se offerre. p corpalia. ibi p incolumitate. p spūalia. ibi p redēptiōe. p cēnis. ibi p salute. nam ⁊ dñs docz nos p his trib⁹ orare. vicz p cēnis. vñ. adueniat regnū tuū. p spūalia. vñ. fiat voluntas tua sic in celo ⁊ in tra. p corpaliibus. **Un** Panē nrm quo. dan. h. **O**fferim⁹ g sacrificiū p eternis vt denf nob in pmiū. p spūalia vt denf nob ad meritū. p corpalia vt denf nob ad adminiculuz. vt p h ⁊ ista pueniamus ad illa. **U**ez cū dicat apls q xpus in infirmitate pficitur. et itez. cū infirmoz tūc fortior sum. qd ē q p corpali incolumitate sacrificiū laudis offerim⁹. nisi vt nob pfluata vel reddita sa-

Quartus

nitatem grāz actōes in ecclā referam⁹. **Sequitur.** Tibiqz reddūt vota sua ⁊c. vota sua dicūt q volūtarie pmittūt. qz volent ⁊ libent deo vouere ⁊ votū reddere debemus. **Verū** cū nra donem⁹ ⁊ aliēa reddamus. quō vota si sua sunt reddūt ⁊ nō potius donāt. vlt si reddūt quō sua sūt ⁊ non poti⁹ aliēa. **P**ane votū bonū ⁊ hois ⁊ dei est. s. dei ppter autoritatē grē. hois ppter libertatem arbitriū. **P**ropt qd dicit apls. **Nō** autē ego sed grā dei mecū.

Tertia pars canonis.

Communican
tes ⁊c. **Tertia ps.** Cirici⁹ papa addidit h vba **C**ommunicātes mēoriā venerātes. **S**āe pōtifex vt lex iubebat thuribulū viuis carbonib⁹ plenuz intra sc̄asctōz secuz portabat. sic in pbe mio h⁹ ptis dictū est. ⁊ xps carnis sue thuribulū oī x̄tute plenu tulit ad astra. sic et sacerdos nri xpi vicē tenēs. vacu⁹ a pctis ⁊ plen⁹ x̄tutū odorib⁹ ad sacrificiū altaris accedē d3. **C**ōicātes ⁊ mēoriā venerātes cōicare idē ē q picipare. qz sc̄ōz ⁊ angeloz pascuis cōicare debē⁹. **Q**uatuor autē modis in ecclā cōicat. put dicef in. vj. p tricula sup vbo **Q**ui p̄die. **M**ēoriā venerari idē ē q mēoriā honorablē colē q beata maria xgo p aduētū spū sancti genitrix facta est filij dei ihu xpi dñi nri. q deus et hō est. **I**llō aut notādū ē q secreta nō tota sūt ab vno s p̄ticipatū a plib⁹ ex eo ppen dif fuisse cōposita. qz ter in ea sc̄ōz cōmemoratio repetit. l3 h ipm puenerit ad laudem ⁊ glām trinitat. **I**n sc̄ā q̄ppe cōmemoratiōe supplēt q de p̄mitiuis sancti deef se videbāt in pma **U**ez in ea cōmemoratiōe q fit añ p̄secratiōz corpis xpi. postulāt sāctorū suffragiū. **I**n eo vō q fit p p̄secratiōz corpis xpi. sc̄ōz p̄fortiū iplorāt. qz nimiruz añqz corp⁹ xpi qd est vniūsal ecclā cōsecrēt. i. añqz regnū adueniat. necessarius est nob in via sc̄ōz suffragiū vt merit eo ruz ⁊ p̄cib⁹ diuie p̄tectōis muniamur auxilio. s. vbi corp⁹ xpi fuit p̄secratus. i. vbi regnū aduenit. assequimur i patria sc̄ōz p̄fortiū vt societate ⁊ p̄tē cū sc̄tis aplis et martyrib⁹ habeam⁹. **I**n via q̄ppe cōicā cū sanctis p fidē quā ipi h habuerūt. ⁊ nos habem⁹. in patria vō p̄ticipauimus cum

sancti p spez quā ipi hnt nos habebim?
nos em fide habem? et spez et illi spez hnt?
re. nos pcurrim? stadiū. isti possidēt braui
um. nos pugnam? in via. illi triūphant in
pria. Cōicamus igit et memoriā venera/
mur aplozū ac martyru et p̄cipue gloriose
xginis dei genitrici marie. vt corū suffra-
gio. de fide pducamur ad spē. de stadio p
uentiam? ad brauiū. de vita ad priam tran-
seam? In p̄mis aut noiaf nomen b̄tē ma-
rie. qz ipa eū q oblatur? ē. et q̄ x̄a hostia ē
genuit. et in cel obtinet p̄ncipatū. Noiaf
aut et duodecim apli et duodecim marty-
res. q̄ oēs hui? sacrificij testes fuerūt. et pas-
sionē xpi x̄bis et effusiois sanguinis testi-
monio pbauerūt. in hac aut cōmemorati-
one scōzū illud obfuar ecclā qd̄ antiquit?
agere pfuevit vt in oib? suis recolat pa-
trū memoriā quaten? corū meritis suffragā-
tib? facili? obtineat qd̄ iplozāt. Sic et moy-
ses p peccante p̄lo intercedēs patrū me-
moriā inēposuit dicēs. Recordare abraā
isaac et iacob f̄uozū tuozū zc. **Exo xxxij.**
sic et azarias orasse legi in fornace. ne q̄sū
mus auferas misericōiam tuā a nob dñe de?
nī pp̄ abraā dilectū tuū. et isaac f̄uū tuū
et israel sc̄m tuū. Et qm̄ extra vnitatem ec-
clesie nō ē loc? offerēdi sacrificiū vnitatis
ido scōzū memorie cōicam? in sacrificio q/
tenus in cōione sanctorū sacrificiū offera-
mus. nā sicut vn? panis ex multis granis
et vinū ex multis racemis. et vnū corp? ex
multis mēbris. sic ex multis fidelib? vna
cōstat ecclā. **Scriptū ē em. Alienigena nī**
vescēt ex eis. qm̄ sancta sunt. et ido solum
illū ad esum hui? agni recipim? q̄ n̄e con-
tunc? ē domui videlicet om̄em domesti-
cum fidei a p̄ncipe vsqz ad plebeum a p̄lo
vsqz ad publicanū. Scripserūt aut qdā. qz
qz sacerdos legal scripta habebat in lon-
glon noia duodeci tribuū seu patz. Exo.
xxx. ideo in hui? rei memoriā p̄sbyē noiat
memoriā b̄tē xginis et aplozū et quozūdā
martyz. s̄ cū ecclā inē scōs magnificē me-
moria cōfessorū veneret. q̄re in canone nō
fit d̄ illis cōmemoratio. Rūderi pōt qz ca-
non p̄us fuit edit? q̄ memoriā scōzū p̄fel-
sozū ecclā celebraret. Nā om̄es fere san-
cti q̄ in canone cōmemorāf: p̄cessere silue-
strū. p̄ter ioh̄em et paulū et marcellinum et
petrū q̄ p̄ximo successerunt. Ecclā x̄o p?

tps beati siluestri cepit memoriā scōzū cō-
fessorū venerari. Canon aut ex eo p̄uinci-
tur p̄cessisse qz aplozū cathalog? nō ita re-
perit in illo disposit? sicut in emēdationi-
bus codicib? siue in euāgelij inuenit. In
p̄oribus editionib? vt dicit **Hiero.** nō so-
lum euāgelistarū mutat? ē ordo. s̄ etiā x/
bozū et sentētiarū erat confusa cōmixtio.
p̄dōt etiā dici qz ideo in canone solū fit mē-
tio d̄ martyrib? qz cū h̄ sacm sit sacramē-
tū amoris. in ipi? sacramēti mysterio de-
bet solū fieri memoria de illis in q̄b? spec-
ali? apparuit signū verī amoris. In aplis
apparuit p̄tpalium abiectioē. In marty-
ribus p̄corpozū tormētū expositionē. De
p̄mo **Mat. xix.** Ecce nos reliqm̄ omnia
zc. De scō **Cap. iij.** Et si corā hoib? tor-
menta passi sunt zc. Rursus iō nō fit men-
tio de cōfessorib? qz illi nō sunt passi sicut
xps. cui? passiois ē memoriale hoc sacm
Greg. iij. addidit h̄ xba. s̄ illa q̄ in q̄bus/
dā ecclesijs dicunt. s̄. quozū solēntas ho-
die in cōspectu tue maiestati celebrat dñe
de? n̄r in toto orbe terrarū. Terminat au-
tem h̄ p̄ticula p̄ eundē xpm̄ dñm nostrū.
sicut em p̄ filiū om̄ia facta sunt. ita et p̄ sp-
sum habēt om̄ia eē repata et terminata. Et
fm̄ q̄sdā nō debet hic rūderi amē. neqz vs-
qz ad fractionē hostie. qz angelozū chorus
scō mysterio assistēs rūdet amen. h̄ tñ nō
vb̄iqz f̄uat. De h̄ dicef in sexta p̄ticula.

Quarta pars canonis.

Incigitur ob-
lationē. Quarta ps. Et b̄ dice
do sacerdos i q̄busdā ecclesijs
pfundē se inclināt. Sane legalis pōtifer
orans fumo thymiamatis obumbrabat et
tegebat. ne pateret alicui dū cremaret in-
cenfum sicut in phemio hui? ptis dictū ē
Et christ? dū p̄rem interpellat p nob an-
gelozū p̄trāsīt intuitū. quia itelligi nō pōt
q̄tū p̄sentia sumpte carnis impetret apd̄
p̄rem p nob. sacerdos quoqz dū vicē xpi
gerit. quodāmodo tegit et latet. qz nec co-
gitari nec narrari pōt q̄ta x̄tus et potētia
sit in x̄bis ei? in h̄ mysterio. quia latet ho-
mīnes et angelos. Ad qd̄ rep̄ntandū in q̄-
busdā ecclesijs sacerdos secretā intrās. q̄
busdā cortinis q̄ sunt in vtroqz latere alta-
ris q̄ tunc extēdunt q̄si tegitur et velatur.
m

Liber

Servitutē nrē. i. mee et cūctorū q̄ tibi lerui
unt et famulant. Et nō q̄ due sunt fuitu/
tis species. vna q̄ soli creatori debet q̄ dī
latria. altera que creatur impendit q̄ vo/
caf dulia. q̄sdā em creaturas possum⁹ inf
omia venerari. Utrāq̄ spēm dñs desmi/
nat dicēs. Reddite que sunt cesari cesari.
et q̄ sunt dei deo. Quī x̄sus. Latria fit dño
debet dulia suo. Ad corp⁹ xp̄i fert iper/
dulia x̄e. Latria ḡ ē fuitiū siue cult⁹ soli
deo creatori debet. que debem⁹ sup oīa
reuereri. Ad eā q̄dē p̄tinet templa altaria
sacerdotia sacrificia festiuitates cerimo/
nie et h̄mōi que soli deo sunt exhibēda. iu/
xta illud. Dñm deū tuū adorab et illi soli
fuites. i. soli deo fuitutē adoratiōis impē
des. nō em sancti et angelis ad honorē dei
s̄ pot⁹ deo ad honorē sanctorū et angelo/
rum dedicātur tēpla. et altaria cōsecranf.
et sacrificia offerunt. nec ipsis adoratiōis
fuit⁹ s̄ soli deo impēdit. vt dicet in p̄he/
mio septime ptis. ne si sec⁹ fiat nō theoso/
bie cult⁹ exhibeaf. s̄ idolatrie crimē incur/
raf fuitēdo creature tanq̄ creatori et mu/
tando gloriā incorruptibilis dei in filitu/
dinē corruptibilis homis. Si igit nec ho/
mines nec angeli adorādi sunt attēdāt q̄d
agant q̄ sub p̄textu cuiusdā religionis seu
pietatis diuersas adorāt imagines. Non
em licet manu factū aliqd adorare. vt pro/
batū ē in p̄ma pte sub titulo de picturis.
Vna quidē tm ē dei p̄ris imago quā vna
cū p̄re adoratiōe venerari debem⁹ scz vni
genitū dei filiū iesum xp̄m q̄ est splendor
glorie et figura sube ei⁹ cui⁹ nō solū deita/
tem s̄ etiā humanitatē adorare debemus
iux illd. Adorate scabellū pedū ei⁹ qm̄ san/
ctū ē. Ceteras vō imagines et creaturas
sacras et sanctas. i. angelos hoies et sacra/
mēta nō latria s̄ dulia possum⁹ venerari.
De adoratiōe āgelorū legif q̄ abraā ocu/
lis eleuatis in cōualle mābre tres vidit et
vnū adorauit ex angelis. Loth q̄z duob⁹
angelis intrātib⁹ ciuitatē occurrēs adora/
uit petēs vt in domū suam hospitio decli/
narent. De adoratiōe hoim legif q̄ iacob
vidēs esau venientē p̄cessit vtrāq̄ turmā
et p̄nus in terrā septies adorauit. Filij q̄z
iacob adorauerunt ioseph in egypto. De
adoratiōe sacramentorū dicit ecclia. Cru/
cem tuā adoram⁹ dñe. Et alibi legif Chri

Quartus

stiani sacras imagines pie venerantur et
adorāt. Sequit. Dies quoq̄ n̄ros Et nō
q̄ leo papa adiunxit infra actionē. Hanc
igit oblationē vsq̄ placat⁹ accipias. Be/
atus aut Greg⁹. has tres petitiōes in ca/
none dī addidisse. Prima est. diesq̄ n̄ros
in tua pace disponas. supple. p̄ eū q̄ p̄ no/
bis ē traditus in man⁹ eorū qui pacē ode/
runt. Scda ab eterna damnatiōe nos eri/
pi. supple. p̄ eū q̄ p̄ nobis tpali morte dā/
natus ē. Tertia et in electorū tuorū iubeas
grege numerari. supple. p̄ eū q̄ p̄ nobis de/
puratus ē cū iniquis. In pace tua rē. Et
nota q̄ ē pax peccatorū. pax iustorū q̄ di/
cit pax pectoris siue sp̄ialis. pax tempis
et pax eternitatis. De pace peccatorū dic
ps. zelau sup iniquos pacē peccatorū vi/
dens. De pace iustorū dicit apls. Fruct⁹
sp̄is ē. charitas gaudium. pax patientia.
Hāc reliqt dñs aplis dicēs. Pacē relinq̄
vobis. De pace tpis inquit ppheta. Qui/
etur in dieb⁹ ei⁹ iusticia et abundantia pa/
cis. De pace eternitatis dñs dixit aposto/
lis. Pacē meā do vobis nō quō hic mun/
dus dat ego do vob. Pro hac triplici pa/
ce ter oram⁹ in missa. Primo in hac orōne
Hanc igit. ibi. diesq̄ n̄ros in tua pace di/
sponas. Scdo in orōne. Libera nos. ibi.
da ppiti⁹ pacē in dieb⁹ n̄ris. Tertio i par/
dñi ibi. Dona nobis pacē. vt de pace xp̄i
p̄ pacē pectoris trāseam⁹ ad pacē eterna/
tis. Ob h̄ etiā sacerdos ter in missa oscu/
laf altare. vtz in p̄ncipio canonis dicens
vti accepta rē. et in orōe. supplices. et post
orōnē. Dñe iesu xp̄e q̄ dixisti aplis. licz q̄
dam nonies osculent. vt in sui adiutorū
ad hoc impetrādū nouē choros vel ordi/
nes angelorū: in q̄b⁹ oēs sancti locati: vel
locādi sunt inuocēt et inducāt. Vel h̄ faci/
unt quasi grās agētes de nouē ordinibus
quos qlibet sacerdos gradatim suscepit.
Circa h̄mōi altaris oscula nōndū ē q̄
sacerdos ea facit trib⁹ tpib⁹ in missa. iux/
tria quib⁹ indiget ad alia tria ab eo in alta/
ri agēda. Primo em facit quedam oscula
aū collocationē hostie et calicis scz qm̄ p̄i/
mo ad altare accedit et qm̄ ad p̄mā collectā
dictur⁹ ē: dñs vobiscū. et iterū p̄ euāgelij
dictur⁹ ē: dñs vobiscū: q̄ oscula fac vt fiat
dign⁹ minister in sacrificādo. Scdo facit
alia p̄ collocationē calicis et hostie p̄iūcip

comunicet. s. dicitur. orate fratres etc. Et quoniam in canone dicit. **U**bi accepta. et quoniam dicitur **E**x hac altaris participatione. Et finita oratione illa. **D**ñe iesu xpe qd dixisti aplis. qd facit ut sit iustus in xpi corpore recipiendo. **T**ertio xpo facit alia postquam communicauit scz dicitur. **D**ñs vobiscum. an post communionem et completa oratione. **P**laceat tibi scā etc. qd facit ut sufficiens inueniat in grās deo pro receptis referendo. **V**erū oscula qd sunt an collocationem hostie et calicis. et ea qd sunt post cōicationem sūt supra altare. vīz in medio ei. **C**ū enī sacerdoti dignitas et auctoritas in sacrificando. necnō et sufficientia ad referendū grās de accepti sit solū a deo a qd non sufficiētia ē. idcirco an calicis et hostie locationem et postqz cōicauit oscula mediū altaris p qd ppter virtutē cōsecrationis et vinctiōis ibi in mēsa altaris facte marie respēntat de' in qd vniunt extrema. **O**scula xpo qd sūt post calicis et hostie collocationem anteqz cōicer sūt a sinistris calicis ppe hostiā. **A**d hē qd sacerdos sit iustus in sacrificando. requirit nō solum actio diuina. verum et iustitiaz sua. **U**n Aug. Qui fecit te sine tenō iustificabit te sine te. **R**equirit g dīspositio ex pte sui. qd fit si nō resistit diuinis motib' s' infusio grē fit ex pte dei. idqz oscula qd sūt an cōionē nō directe sūt i medio altaris. **R**ursus illd qd ē ex nobis in iustificatiōe nra ē qd diminutū et modicū respectu ei' qd ex deo ē. **M**erito g sūt a sinistra pte calicis qd ē ps diminuta et obliqua respectu dextre. **F**uit tñ iux hostiam tū qz in iustificatiōe plura et nobilioza sūt a deo seu a christo. tum qz etiaz illud qd a nobis est pot' haberet rōnē mali qz boni nisi quodāmodo cēt a deo p grām pueniētem elicitū regulatū et acceptū. **P**ot etiaz scdo dici qd ideo qn calix et hostia nō sunt sup altare. oscula sūt in medio altari. videlicet directe sup locū crucis ex charismate in ipsi' cōsecratiōe facte. qz xps stās in medio discipulorū suorū dixit eis **P**ax vob: qd pax p ipa oscula designat. **T**ertio ad designandū qd sicut habet in canticis xps ascensuz in cruce purpureū. i. sanguine rubricatū media charitate cōstruit. qd charitas p osculū designat. qd etia media dī: qz cōis oib'. p oibus enī venit pati ex charitate. **P**orro sūt oscula ipa manibul

sup altare depositis. **P**rimo ad notandū qd charitas p osculū designata opibus debet inniti. nam s'm Gregl. opaf magna si ē. si at renuit opari. amor nō ē. **S**cdo ad notandū qd in altaris sacrificio sacerdos omnīū tempaliū curā deponere et solū ipsi sacrificio affixam mentē debet hēre. **T**ertio ad designandū qd ad hec opa ei' nō sufficit. qd solū dei misericōdia obtinet. **A**d hē nōnulli in locis ipsis osculandis. signū crucis trib' extensis digitis pri' impmunt. tū quia omīa in fide trinitatis agenda sunt. tum quia regulariter quicqd ori applicandum ē. debet p'us crucis signaculo insigniri. **E**t quāqz altaris mēsa psecrata fuerit et alia multa crucis signa in ipso misse officio pcesserint. nō tñ hec supfluūt. tū qz nō ratione ipsi' loci. s' rōne opis in loco ipso fidi sūt. tū qz quātūcūqz altari mensa fuerit psecrata. nescit tñ qd in ipso loco maligno spiritui pmittat a deo. **A**lia etiā multa signa pri' facta nō ratiōe loci s' rōne cōsecratiōis corpis et sanguinis xpi facta fuerunt. **A**lij tñ in penultimo et finali dominus vobiscum nec osculant altare nec i illo impmunt signū crucis. s' se solum an facies suā signant et bñ. tū qz p altaris osculū qd in fine misse fit intelligit sacerdos oīa pcedētia approbare et eis toto mētis affectu assentire: tū qz p corpis dñi pntiam omīs imundus spūs de loco ipso credēd' ē aufugisse. **P**e osculo etiā altari et libri sub ti. de altaris osculo dictū est.

Quinta pars canonis.

Quam oblati-
onem etc. **Q**uinta ps in qd sacerdos accedit ad dñici corpis cōsecrationē dicens. **Q**uā oblationē. i. terre: nam materiā ad corp' tui filij destinātā tu de' quesum' in oib'. i. tota cognitiōe tota mente et toto intellectu digneris facere benedictā etc. **S**ane quarta feria iudas vii' ex duodecim a diabolo supplantat' imagine sacrilegium ppetrauit: dū filiū dei triginta argēteis vendidit phariseis in recōpensationē damni qd incurrerat ppe effusionē vnguenti. **Q**uare inq't h' vnguentū non venit tricentis denarijs et datū ē egenis. **D**ixit aut' h' nō qz de egenis ptinebat ad eum. s' quia fur erat et loculos habens

ea que mittebant asportabat. Quilibz at argenteus valebat decē denarios vsuales et ita damnu vnguēti qđ valuerat trecētos denarios triginta recōpēlauit argenteis. Si xō dicam⁹ argēteos fuisse denarios vsuales. dicemus qđ iudas vendidit xpm qđ vile mancipiū. xxx. denarijs qui sunt decima ps tricētorū denariorū quos valuerat vnguētū. Propter qđ dñs de spectiue loqđ p pphētā. Appenderunt inquit mercedē meā. xxx. argēteos pciū ap preciat⁹ quo appreciat⁹ sum ab eis. Ad designandū qđ pciū qđtitatē qđ xpus venditus ē sacerdos h facit tres cruces cōiter super oblata et calicē cū dicit. Bñdictā ascriptā et ratam. nā et tricēta piter et xxx. multi plicationē suscipiūt a ternario. Postmodum aut ad designandū venditionē et emptionē duas cruces impmīt singillati vnā sup oblata et alterā sup calicē. cū dicit. vt nob corp⁹ et sanguis fiat. q. d. illa venditō fuit maledicta. pscripta. irrita. iniq. et detestabilis. s tu de⁹ hāc oblationē dignerī facere bñdictā ascriptā ratā rōnabilē et acceptabilē. Judas em dilexit maledictio nem et veniet ei. et noluit bñdictionē et elō gabif ab eo. s tu de⁹ hāc oblationē dignerīs facere bñdictā p quā nos in celestibus bñdicās. iudas dele⁹ ē de libro viuētiū et cū iustis nō scribef. s tu de⁹ hāc oblationē dignerīs facere ascriptā p quā nos inter electos ascribas. Judas laqō se suspēdit et epātū ei⁹ accepit alter. s tu de⁹ dignerīs hāc oblationē facere ratā. p quā ratuz sit nre salut⁹ pmissum. vel ratā qđ ad cōfirmationē in oib⁹ bonis. ne sicut cayn offeram⁹ qđ se nō deo s diabolo obtulit sacrificium. Itē iudas exiuit p demnat⁹ et oratio ei⁹ facta ē in pctm: s tu de⁹ hāc oblationē facere dignerīs rōnabilē. i. rōne plenā: p quā rōnabile fiat nre fustuz obsequiū. Judas quoq; reddidit malū p bonis. et odiū p dilectiōe retribuit. s tu de⁹ hāc oblationē facere dignerī acceptabiles p quā nos tibi reddas acceptos. Scđo sunt tres cruces cōiter sup oblata et calicē qđ xps tria cōiter egit circa panē et vinuz videlicet accepit. bñdixit et dedit. Postmodū spēali⁹ facit vnā crucē sup oblataz qđ dixit comedite h ē corp⁹ meū. et alteraz sup calicē. qđ dixit bibite qđ hic ē sanguis

me⁹. Et fm hūc sensum recte subiungit. Qui p die qđ pateret et. Tercio sunt tres cruces. qđ iudas vendidit xpm ad crucifigendū trib⁹. s. sacerdotib⁹. scrib. et phariseis. Ad notandū qđ cōiter tres emptores. facit sacerdos tres cruces cōiter sup oblata et calicē dū dicit bñdictā ascriptā et ratam. Ad notandū xō discrete venditorē et venditū vel tradentē et traditū. facit duas cruces discrete sup oblata et calicē cuz dicit. vt fiat corp⁹ et sanguis. Quarto tres pme cruces notāt qđ factū ē ēē ex virtute crucifixi. vel significāt tres dies qđ xps pđicauit post dñicā in ramis palmarū vltiduū quo in sepulchro q̄uit. vel tria loca corpis in qđ passus ē. i. man⁹ pedes et latus. Due xō sequētes significāt diuinā et humanā naturā. vel qđ xps in aia et corpore passus ē. et sūt qñq; in figurā qđ xps qñq; vulnera habuit. vel in qñq; crucib⁹ xps legis expmīm⁹ qđ qñq; libris distinguit. et in q̄libet xpi passio denotat. qđ lex qñq; psonis regebat. s. iudice. rege pñci pe ppheta. et sacerdote. qđ xps assimilaf. Pñt quoq; xba pmissa scđo modo sic exponi. Petim⁹ vt de⁹ hāc oblationē faciat bñdictā. ascriptā. et ratā. i. vt eā psecret approbet. et pfirmet in rōnabilē hostiā et acceptabile sacrificiū. vt ita nob. i. ad nram salutē panis fiat corp⁹ et vinū sanguis dilectissimi filij tui dñi nri iesu xpi. Pñt qđ dilect⁹ ē fili⁹ sicut ipse pater de celo testat⁹ ē dicēs. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹. et. Et nos eū diligere debem⁹. qđ ipse pōr dilexit nos et p nobis est passus. Tercio modo sic. Quesum⁹ vt tu de⁹ hāc oblationē facē dignerīs bñdictā. i. vt a te spūali⁹ bñdicaf. vñ xute pñs nri sit bñdict⁹ fruct⁹ vētris xginis marie. ascriptā. i. talē qđ de memoria tua nulla possit obliuioē deleri. ratam id ē talē qđ de bñplacito tuo nulla possit obliuioē cōuelli. rōnabilē. i. talē qđ tue diuine rōni cōueniat. Refert em inf rōnabile et rōnale. Rōnabile dñ qđ de rōne pcedit. Rōnale xō qđ vti⁹ rōne. Vñ et liber iste rōnale vocaf. qđ eorū qđ in ecclesiastiel officijs agunt cōtinet rōnes. Acceptabilē. i. vt peaz tibi deo acceptemur. Quarto mō sic. Dignerīs facere bñdictā. i. spiritu scđo replere. ascriptā. i. diuinitati ascribere. ratā. i. in xitate vt ad salutē sufficiat so

lidare. rōnabilē nra fide. acceptabiles nra deuotione. **Quito modo sic.** Quā oblationē tu de omīpotēs dignerī facere in oī bus bñdictā. B ē trāsferre in eā hostiaz qē omīmode bñdicta. ascripta. rata. rōnabilē et acceptabilē. **Bñdictā dī hostia salutarī.** .i. ab oī cā maledictōis imūnis tā origiali q̄ actuali tā criminali q̄ ueiali. sic elizabeth ī quit ad xginē. **Bñdictū fructū vētris tui.** Ascripta dicī. .i. scripturā et figurā veteri / bus designata. tā in agno pascali q̄ in mā na celesti. tā ī isaac imolādo q̄ ī abel imo lato. qm̄ inquit **Iohes.** hic ē agnū q̄ occi sus ē ab origine mūdi. Rata dī q̄ si nō trā sitoria. sic verū lex: q̄ cessit vbi noua succē sit: s̄ q̄ pmanet ī eternū fm̄ ordinē melchisedech. **Rōnabilis dī q̄ si nō peculiat.** s̄ ē erat legalis q̄ sanguine thaurorū et hirco / rum nō poterat a pctō mūdare. s̄ q̄ sangui ne pprīo psciētias emūdat ab opib⁹ mor tuis. **Acceptabilis dī q̄ si nō illa:** de q̄ dīc ppheta. **Sacrificiū et oblationē nolūisti.** sicut ait dñs. **Nō accipiā de domo tua vi tulos neq; de gregib⁹ tuis hircos.** s̄ illa q̄ dicit ps. **Tibi sacrificabo hostiā laudis.** **Qm̄ dñs ait.** Sacrificiū laudis honorifica bit me. et fm̄ hāc expositionē recte subun glī. vt fiat corp⁹ et sanguis dilectissimi filiū tui et. p̄ri em̄ dilect⁹ ē fili⁹. iuxta illd. **hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹.** et. **Et nos eū diligere debem⁹.** qz ipe p̄or dilexit nos et passus ē p nobis. **Aug⁹.** xō sic exponit. **Bñdictaz p quā bñdicimur.** ascriptā. p quā in celo omēs ascribimur. ratā p quā in viscerib⁹ xpi. .i. de corpe xpi qd ē ecclia censemur. rōnabilē p quaz a bestiali sensu exuimur. acceptabilē vt q̄ nobis ip̄is displicemus p hāc acceptabiles ei⁹ vnico filio sim⁹. **Sub lungēsq; sacerdos euāgelistarū xba assu mens dicit.** q̄ p̄ridie q̄ pateret et. **Am̄b.** dicit q̄ hec xba quā oblationē ascriptaz rōnabilē et. sunt xba euāgeliste vsq; ibi. **Accipite et māducate et bibite ex hīs omēs.** **Alī xō dicūt q̄ alexāder papa p̄m⁹ addi dit canoni xba illa.** **Qui p̄ridie.** vsq; h̄ est corpus meum.

Sexta pars canonis.

Qui p̄ridie quā pateret. Sexta ps. Et h̄ xba di cit alexander papa p̄m⁹ addidisse vt p̄e /

missum ē. qd̄ aut̄ ab h̄ loco agit rēp̄sentat id qd̄ xps in cena fecit. Et ē sensus horuz xborū. **Qui p̄die q̄ pateret.** .i. vna die añ q̄ ipe passus est p nob voluit tradere di / scipulis suis corpis et sanguis sui mysteri um vt illi traderet nob. **Quiradecima nā / q̄ die p̄mī mēsis q̄ tunc extitit feria sexta passus ē xps.** et p̄cedēte nocte vicz decima quarta luna p̄mī mēsis ad vespam vt legi scripturas impleret post typicū pasce cor poris et sanguinis sui sacm̄ instituit. et ec clesie tradidit frequentandū. **Sic em̄ fue rat p̄figuratū.** in **Exodo.** Decima die mē sis p̄mī tollat vnusquisq; agnū p familias et domos suas et suabit eū vsq; ad quar tadecimā diē mēsis hui⁹ imolabitq; eum vnūsa multitudo filiorū isrl̄ ad vespam et sumet de sanguie agni. ac ponet sup vtrū q; postē. et in supliminarib⁹ domorū in q; bus comedēt illū. **Et post pauca.** Est enīz phasē .i. trāsīt⁹ dñi. **Illud aut̄ nōndū ē q̄ sic māna datū fuit hebreis post trāsītum mari rubri.** iam submersis egyptijs. sic eu charistia dat̄ xpianis post ablutionez ba ptismā deleti pctis. vt p baptismū emū demur a malo. p eucharistiā pfirmemur ī bono. **Sic em̄ manna p̄lm̄ illū p vastita tem inuie solitudinis ad terrā pmissionis pduxit:** sic eucharistia p̄lm̄ istū p incolatum vite p̄nt ad p̄riaz paradisi pducit. sic dicta. qz nō aliud inueniē vocabulū q̄ di gne tm̄ sacm̄ valeat appellari. nisi q̄ gre ce meli⁹ dī eucharistia. qd̄ latine exponit fm̄ **Isid.** bona grā. vt fm̄ alios dator grē **Viaticū qz recte appellat.** qz reficiēs ī via deducit ad p̄riam. **Sic em̄ filijs isrl̄ a tran situ maris rubri māna nō defuit donec ve nirēt ad terrā pmissionis ita et fidelib⁹ re natis p baptismū rubricatū et sanctificatū sanguine xpi. non deficiet eucharistia do nec veniet finis seculi.** s̄ nec tūc q̄ nisi ad h̄ qz vltim⁹ nō sumet sub spē s̄ videbim⁹ de um facie ad faciē. **Hostia xō fm̄ hebreos dī ab hostio.** qm̄ ad hostiū tabernacū fe rebat. s̄ fm̄ gentiles dī ab hoste. qz deuī ctis hostib⁹ fiebat hostia. .i. sacrificiū et vi ctima p vincendis. de q̄ dictū ē sub titulo de oblatione. **Dī quoq; hostia imolatio.** qz ibi xps sacramentalit̄ imolat. q̄ semel in xitate p pctis imolat⁹ est in cruce. qd̄ tra ctuz est a mola que fieri solebat de quodā

genere frumēti. qđ far seu adoz dñ: qđ g i
manna p̄cessit in eucharistia cōsumat. nā
quātālibet qđq p̄tē accipiat totam p̄cipit
eucharistia sicut euenit de manna. qz nec
qui pl^o collegerat habuit ampli^o. nec qui
min^o parauerat repit min^o. Hanc ḡ p̄figu
rabat panis ille celestis de q̄ sapiēs p̄testa
tur. Panē de celo p̄stitit sine dolore om̄e
delectamētū in se habentē. 7 om̄is sapor
suauitatē. Ad de se xps exponēs. Ego in
quit sum panis viu^o q̄ de celo descendit. si
q̄s māducauerit ex hoc pane uiuet in eter
num. 7 panis quē ego dabo caro mea ē p
mūdi vita. Et ē notandū q̄ in ecclia cōica
tur corp^o xpi sumēdo. pacē dādo. panē
bñdictū 7 bñdictionē suscipiēdo. vt dicef
sub ti. de pacis osculo. Qui aut̄ vult cōica
re debet timorē fidē 7 dilectionē h̄re. Seq̄
tur. Accepit panē 7 c. Hūc sacrificiū ritum
melchisedech legif p̄mus celebrasse offe
rens panē 7 vinū. erat em̄ sacerdos dei al
tissimi. An̄ dauid inq̄t ad xpm. Tu es sa
cerdos in eternū s̄m oz. mel. 7 c. Sacrifici
um igit̄ euāgelicū p̄cessit legale nō solū di
gnitate sed etiā tpe. sic apls plen^o ostēdit
in epla ad hebre. Iō xō panē 7 vinū in sa
crificiū corpis 7 sanguinis sui xps institu
it. vt in sumptiōe corpis 7 sanguis christi
doceat eē p̄fecta ref. ctio. q̄ sic p̄ ceteri ci
bis 7 potib^o corpālib^o panis cor hois cō
firmat 7 vinū cor hois letificat. ita 7 corp^o
7 sanguis xpi p̄ ceteris cibis 7 potib^o spi
ritualib^o interiorē hoīem reficiunt 7 sagi
nant. An̄ poculū tuū inebriās q̄ p̄clarū ē
In his em̄ duob^o plena p̄stitit 7 p̄fecta re
fectio sicut ip̄e testat. Caro mea 7 c. 7 c.
7 sanguis me^o 7 c. ē pot^o. De h̄ etiā dicef
in septia pticula sup xbo. Hic est calix.
Ceterū panis debet eē de frumento. vinū
qđ vite: qz xps semetipm̄ compauit fru
mento. cū ait. Nisi granū frumēti cadens
in terrā mortuū fuerit ip̄m solū manet: et
viti. cū dixit. Ego sum vitis 7 c. Ip̄e etiā
fuit racem^o in torculari cruci p̄sus. vnde
Esa. lxiij. Vestimēta tua sicut calcantiū
in torculari. Porro nec racemus vne nec
granū frumēti debet offerri nisi vel exp̄s
lus in vinum vel redactū in panē. qz xps
7 panē se dicit. 7 frumento se compat. In
canone tñ aplorū in burcardo libro. v. ca.
si q̄s. ita tenef. Si q̄s ep̄s vel p̄byter p̄e

ter ordinationē dñi. alia quedā in sacrifi
cio offerat sup altare. i. mel aut lac. aut p
vino sicerā aut p̄fecta quedā. aut volati
lia aut aialia aliqua aut legumina: cōstitu
tionē faciēs deponat. De hoc dictū ē sub
ti. de obatione sacerdotis. Non debet eti
am in pane ipso poni sal. Quis qđā hereti
ci 7 riū faciāt. pp̄t illud qđ scriptum est.
Quicquid obtuleris sacrificij sale condies.
Et illud. Nō auferes sal feder^{is} dñi dei tui
de sacrificio tuo. Et illud. In om̄i oblatio
ne tua offeres sal. Et in euāgelio. Dis vi
ctima saliet. Que de sale discretiōis non
materiali intelligunt. Panis aut̄ hic for
mat in modū denarij. tum qz panis vite p
denarijs tradit^o ē. tū qz idē denari^o in vi
nea laboratib^o in p̄mū dand^o ē. 7 i forma
rotunda vt dictū ē sub ti. de oblatiōe. In
h̄ etiā pane sepe scribit nomē 7 imago im
patoris nr̄i. quia p̄ eū in imaginē di refor
mamur. 7 noīa nr̄a in libro vite scribuntur
Nonnulli etiā ibi agnū figurāt. tū quia is
q̄ imolat^o ver^o ē agn^o. tū etiā pp̄t illud qđ
legif. Exod. xxix. Hoc ē qđ facies in alta
ri: offeres agnos iugiter 7 vinū ad libādū
in agno. Panis quoq̄ nō fermēt^o ē azi
mus in sacrificiū debet offerri. tū ratiōe fa
cti. tum rōne mysterij. Scriptū nanq̄ ē in
Exo. Prima mēse 7. xliij. die p̄mi mensis
ad vespam comedetis azima vsq̄ ad diez
xxi. eiusdē mēsis ad vespam. Itē septē di
ebus fermētātū nō inueniet in domib^o ve
stri. Itē q̄ comederit fermētātū pibit ani
ma ei^o de cetu isrl. Itē om̄e fermētātū nō
comedetis. Itē. in cūctis habitaculis vris
comedetis azima. Cū ḡ xps die. xliij. p̄mi
mēsis ad vespam cenauerit cū discipulis
7 agnū pascale comederit. 7 vtiq̄ ritu le
gali cū azimis panib^o 7 lactud agrestibus
cōstat qz ea hora fermētātū nō inuenieba
tur in domib^o hebreorū. 7 ita panē azimū
in corp^o suū absq̄ dubio p̄secrauit. Cum
em̄ fermētū corruptionē significet. vñ fm̄
aplm̄. modicū fermētū totā massam corru
pit. vt nihil corruptū. vl corrupēs. ē totū
sincerū vel sincerās in h̄ cōsac̄o mōstret
nō fermētātū ē azimū cōsecram^o. iux̄ illō
apli. Pasca nr̄m imolat^o ē xps. itaqz epu
lemur nō in fermēto veteri sed in azi. sin. 7
ve. Greci tñ in suo p̄sistētes errore de fer
mētato p̄ficiūt latinos azimatas vocātes

cū ipi veri⁹ fermētarij valeāt nuncupari.
Dicūt em̄ in pascue lunā. xiiij. extitisse. i
 q̄ ver⁹ agn⁹ ē imolat⁹: vt legi iplere⁹ figu-
 ra. q̄. xiiij. lunā p̄mi mēis pascālē agnum
 iusserat imolari. **D**ñs ḡ eo die se passurus
 eē p̄noscēs. in p̄cedēti vesp̄a nccitate du-
 ctus anticipauit comedere pasca. **E**t quia
 tūc licite poterat comedi fermētatū. idō r
 ipi corp⁹ dñi de fermētato p̄ficiūt. **D**icūt
 etiā q̄ cū brā xgo **M**aria p̄gnās fuit de
 spūscō. recte p̄ fermētatū significat dñi i-
 carnatio p̄pt̄ xginei vteri tumorē. **E**t re-
 sponderi pōt q̄ nō offerim⁹ in sacrificiū x-
 ginis vterū. nec ille ē ad trāsubstantiādū
 necessari⁹: s̄ fides r dei xbu. **E**t nūqd cō-
 ficit q̄ fermētatū hodie ap̄d nos sacrificat
Et videt q̄ nō cū xps azimū p̄secrauerit
 qñ sacm̄ instituit. vt dcm̄ ē. **P**ieterea vt
 tā dice⁹ ecclia a beatis petro r paulo hūc
 sacrificij ritū accepit. **Q**uidā tñ dīcūt p̄-
 sertim si negligentia vel igrātia h̄ fac. **M**ā
 r legi in **L**euiti. **O**fferet panes fermēta-
 tos cū hostia ḡrarū q̄ offeret p̄ pacificū **I**te
 in penthateuco legi⁹. **O**fferet panes p̄mi-
 ciarū de duab⁹ decimis fermētae simile.
Et mult⁹ cū fermētato cōficiētib⁹ ecclia cō-
 munitat. **S**equit. **E**leuat oculi in celū rē
 p̄er h̄ q̄ xps oculos in celū leuauit. insinu-
 at nob̄ se h̄re a p̄re qd̄ h̄z. q̄q̄ in p̄ncipio
 n̄roz operū debem⁹ dirigere mēt̄ oculos
 ad dñm tanq̄ ad auctorē oim̄ operū bono-
 rū. **I**te p̄ h̄ q̄ oculos ad celum leuauit r pa-
 tri grās egit. docuit nos q̄ sp̄ p̄ri supplica-
 re debem⁹ vt h̄ tā magnū sacm̄ p̄ manus
 n̄ras p̄ficere dignet. **H**ic at̄ tria cōmemo-
 rant q̄ null⁹ euāgelistarū describit. videlz
Eleuat oculi in celū rē. vsq̄ discipulis
 suis. **I**te et̄n̄ test. itē mysteriū fidei **Q**uis
 ḡ tāte audacie extitit vt h̄ corde suo tēpta-
 uerit interponere. **S**ane formā istā xboz
 ab ipso xpo acceperūt apli. r ab ipis ecclia
Multa qd̄ tā de xbis q̄ de facti dñicis
 p̄pt̄ breuitatē p̄termisserūt euangeliste q̄
 in apli supleuerūt. vt ē illud qd̄ apls ait i
 epla ad **C**oz. **C**ūsus ē pl⁹ q̄ q̄ngētis frīb⁹
 simul. deinde visus ē iacobo. deinde apo-
 stolis oib⁹. nouissime aut̄ tanq̄ abortiuo
 visus ē r mihi. **M**ā r inē ipos euāgelistas
 quedā omittūt ab vno q̄ suplen⁹ ab alio.
Un cū tres euāgeliste cōmemorēt. h̄ ē cor-
 pus meū. sol⁹ lucas adiecit. qd̄ p vob tra-

def. r cū matthe⁹ r marcus dicāt p mul-
 tis. lucas dic⁹ p vobis. s̄ matthe⁹ addidit
 in remissionē p̄ccōrū. **S**equit. **G**ras agēs
 rē. **H**inc colligit vñ sacrificiū laudis dica-
 tur. **E**t em̄ sic q̄ xps grās agēs illud isti-
 tuit. **G**ras aut̄ agebat nō p se s̄ p nob. id
 ē p̄paratione oim̄ futura. **D**e hoc dictuz
 est in .ij. p̄ticula sup xbo p quib⁹ **B**ndi-
 xit. rē. **B**ndixit em̄ b̄ndictiōe celesti r vir-
 tute verbi qua cōuertit panis in substāti-
 am corpis xpi. s̄ hoc ē corp⁹ meū. **E**t in p-
 latione hui⁹ verbi sit crux sup panē que li-
 gnat q̄ xps passus est etiam in natura
Tot⁹ em̄ passus est: r fm̄ aiām r fm̄ cor-
 pus. vt dice⁹ in .xj. p̄ticula sup xbo. r p̄-
 stas: vt totū hoīem redimeret. **Q**uia enīz
 xps accepit panem r calicē in scās ac ve-
 nerabiles man⁹ suas vtrūq̄ b̄ndixit. idō
 sacerdos xpi exemplo panem r calicē in
 manus accipiēs vtrūq̄ p se crucis signa-
 culo b̄ndicit. que due cruces innuūt tem-
 pus cene r ḡre in quo duo pietes in angu-
 lari lapide p̄iungunt. vel q̄ gigas gemie
 substantie crucifigūt. **C**ū aut̄ ad p̄lationē
 istorū xboz. **H**oc est corp⁹ meum. hic est
 sanguis meus. sacerdos p̄ficiat. credibile
 iudicat q̄ xps eadē xba dicendo cōfecit.
Uez cū dñs p̄ fregit q̄ cōsecrauerit. vi-
 det q̄ ecclia que p̄ri cōsecrat q̄ frangat:
 aliū agit q̄ xps egerit. r sic peccat qm̄ ei⁹
 actio n̄ra debet esse instructio. **S**up h̄ dī-
 xerūt quidā: q̄ xps post b̄ndictionē r cō-
 uersionē fregit. nā tunc cōfecit cum b̄ndi-
 xit. l̄raz hoc ordine p̄struētes. **A**ccipit pa-
 nem r b̄ndixit subaudiendum est dicens.
Hoc est corp⁹ meū. r tūc fregit r dedit et
 ait. **A**ccipite r comedite: r iterauit h̄ ē cor-
 pus meū. **P**ri⁹ ḡ p̄tulit h̄ xba vt eis vim
 p̄ficiendi tribueret. deinde p̄tulit eadē vt
 ap̄los formā cōficiēdi doceret. **A**liū dixē-
 rūt q̄ etiā xps p̄ri fregit q̄ p̄secrauit. naz
 p̄ri b̄ndixit r postea fregit. demū p̄tulit
 xba illa. hoc ē corp⁹ meū rē. r tunc dedit
 r fm̄ h̄ r sacm̄ cōfecit r formam instituit
 post b̄ndictionē. cū dixit hoc ē corp⁹ meū
 intelligentes illam b̄ndictionē fuisse: vel
 aliqd̄ signū qd̄ sup panē imp̄ssit: vt aliqd̄
 xbum qd̄ sup panem exp̄ssit. **Q**uib⁹ illud
 videt obistere. q̄ p̄ri fregit q̄ dixit. h̄ ē
 corp⁹ meū. nec ē etiā credibile q̄ p̄ri dede-
 rit q̄ p̄fecerit. **S**ane dici pōt q̄ xps xtu-

te diuina nobis occulta primo perfecit. et postea forma expressit sub qua posteri benedicerent. Ipse namque per virtute propria benedixit. nos vero ex illa virtute quam indidit nobis. Cum ergo sacerdos illa Christi verba pronunciat. hoc est corpus meum: et hoc est sanguis meus. panis et vinum in carnem et sanguinem conuertuntur illa ubi virtute qua / bum caro factum est et habitauit in nobis quia dixit. et facta sunt. mandauit et creata sunt. quia feminam mutauit in statuam et regem conuertit in columbum. quia fontes mutauit in sanguinem. et aquam conuertit in vinum. Nam si verbum helle potuit ignem de celo deponere. nonne verbum Christi poterit panem in carnem mutare. certe maius est de nihilo creare quod non est. quam quod est in aliud transmutare et inconuenienter maius est quod deus ita factus est homo quam non desinat esse deus. quam quod panis ita fiat caro quam desinit esse panis. Illud per incarnationem semel factum est. istud per consecrationem iugiter fit. Ad plationem ergo verborum panis diuinitus transsubstantiatur in carnem. diuina enim et materialis huius sacrificij substantia est verbum quod accedens ad elementum perficit sacramentum sicut verbum carni unitum efficit hominem Christum.

Memorandum est autem quod in corpore Christi vnde cum miracula considerantur. de quibus expressa reddi ratio non potest. licet similitudinaria rationes ad hoc deferantur. Primum est quod panis et vinum transsubstantiatur in corpus et sanguinem de quo iam rationes posite sunt. Alia etiam ratio huic deferuntur: quod et cibus et potus corporalis fit caro et sanguis mediante natura. multo ergo fortius ipsa natura seorsum deus immediate facere potest quam panis conuertatur in corpus suum et vinum in sanguinem.

Secundus est quod quotidie panis transsubstantiatur in corpus et nullum sit augmentum in deo. Ratio huic deferuntur: quod et si scio aliquod secretum quod pluribus manifestum. licet illud omnes illi me reuelante sciant tamen in me solo siue in mente mea nullum propter hoc sit augmentum.

Tertium quia quotidie sumitur et comeditur. nec aliqua sit eius diminutio: ratio quod si de lumine meo lumina mille sumant nil deperit in meo. nam et vidua sereptana comedebat et nunquam diminuebatur farina de hydria. nec oleum de lechito.

Quartum est quod indiuisibile diuiditur et in quolibet parte eucharistie totus et integer remanet. ratio in speculo in quo aliquid representatur: et si dis-

uidatur per partes: in quolibet parte idem representatur ut dicetur in sequenti particula super verbo simili modo.

Quintum quia a criminosis sumptum non inquinatur. ratio quod nec sol transiens super loca fetida: inquinatur.

Sextum quod corpus Christi quod est cibus vite per totum est mortale. ut dictum est in prehemio huius partis. ratio quia et infirmis et debilibus corpore bona cibaria et capones et bona vina sunt nocua.

Septimum quod sumptum a sacerdote et quolibet alio. ore clauso in celum rapitur ut iam dicetur super verbo accipite. ratio quia de corpore virginis incorrupte Christus exiuit. et etiam de monumento clauso surrexit cum sit res simplicissima. et hostio etiam clauso locum ubi erant discipuli intrauit.

Octauus cum sit corpus immensum et in tam parua hostia stat. ratio quod et pupilla oculi que minima est magnam montem apprehendit.

Nonum quod idem corpus totum simul in diuersis locis persistit. et a diuersis percipitur. Ratio quia et verbum hominis semel platum iuxta vocem naturam totum simul est in auribus diuersorum.

Preterea qui fecit corpus et locum: vtrumque facit in altero esse ut vult. Rursus luna et sol et lumen in diuersis locis et a diuersis videntur.

Decimum quia pane transsubstantiato remanent accidentia panis. scilicet pondus. color. et sapor. ratio per similitudinem de fide hic ut dicetur super verbo fregit.

Andecimum quia sub specie panis est et sumitur corpus et sanguis Christi imo totus Christus similiter sub specie vini est et sumitur vtrumque. et tamen ibi non est duplex sumptio corporis et sanguinis Christi. Ratio quia licet in vno prandio comedam ante potum et post. non tamen dicor bis prandere. et de hoc dicitur sub septima particula super verbo. Simili modo.

Verumtamen sic ait Leo papa Quid queris nature ordinem in Christi corpore cum propter naturam sit ipse Christus natus ex virgine. Et nota quod quedam matrona singulis diebus dominicis offerebat panes beato Gregorio. qui cum post missarum solennia corpus domini illi offerret et diceret. Corpus domini nostri Iesu Christi custodiat te in vitam eternam. Illa lasciuia subrisit. ipse vero mox dextram ab eius ore conuertens preter illam dominici corporis super altare deposuit. deinde coram populo matronam interrogauit ob quam causam ridere presumpserit. At illa

indit. qz panē quē pprijs manib⁹ feceram
tu corp⁹ dñi appellabas. **Tūc Greg⁹.** pro
mulleri incredulitate se in orōnē pstravit.
et surgēs p̄ticulā illā panis ad instar digi-
ti carnē factā repit. et sic matronā ad fidez
cōuertit. **Oravit** iterū et carnē illā in panē
p̄uersam vidit et matrone sumendā tradi-
dit. **Legit** quoqz qd cū **Hugo** de sancto vi-
ctore doctor excellētissim⁹ vltima infirmi-
tate laboraret. corp⁹ dñi instāter petijt si-
bi dari. **Quis** nullū cibum retinere posset
fratres ei⁹ turbationē timētes simplicē si-
bi hostiā attulerunt. **Ad** ille p spm agno-
scens ait. **Misereat vñ deus** fratres cur
me deludere vultis. **Iste** em̄ quē portasti
dñs me⁹ nō est: at illi attoniti mox corpus
dñi attulerūt. **Ipse** vidēs se nō posse reci-
pere eleuā i celū manib⁹ sic orauit. **Ascē-**
dat filius ad p̄rem et spūs ad eū qd fecit illū
Ecce. vñ. **Et** inter h̄ verba spm emisit et
corpus dñi ibidē disparuit. **Quisqz** autē
ex causis sacm̄ corp⁹ et sanguis sui xp̄s
sub alia specie sumendū instituit. **Prima** ē
ad augendū meritū. qm̄ aliud ibi eē cerni-
tur et aliud eē credit⁹ vt fides habeat meri-
tum cui humana ratio nō p̄bet exp̄imētū
Scda est ad fouendū sensum ne abhorre-
at anim⁹ qd cerneret ocul⁹. qz nō p̄sueui-
mus carnē crudam comedere vel sangui-
nem humanū bibere. **Fouet** em̄ sensus in
vno dñi vñ solita p̄cipit et edificat fides
i altero dum in eo qd videt quale sit illud
quod nō videt agnoscit. **Tertia** ē ad vitā
dum ridiculū ne insultaret paganus cum
illud ageret xp̄ian⁹. vt ita x̄itas assit et ri-
diculū desit. **Quarta** qz nō posset mortāl
hō intueri claritatē qd ē in corp⁹ xp̄i. quod
expti sunt discipuli in trāsfīguratōe. p̄ter
ea panis confirmat et vinū letificat cor ho-
minis. **Quinta** nō sumit sub specie agni-
ne iudicare videamur de more legali ag-
num offerentes. **Sequit⁹** fregit. **Queri**
solet qd xp̄s in mēsa tūc fregit. et qd sacer-
dos nūc in altari frāgit. **Et** fuerūt qd dixe-
runt. qd sic post p̄secrationē vera panis re-
manet accidentia: sic et vera panis sub-
stantia. qz sic s̄biectū nō pōt subsistere sine
accidentib⁹. sic accidentia nō pōt subsiste-
re sine s̄biecto. qm̄ accidētis eē nō ē aliū
q̄ in eē. s̄ panis et vini substantijs p̄manen-
tibus ad plationē illorū x̄borū corpus et

sanguis xp̄i veracit⁹ incipiūt eē sub ill. ita
qz sub eisdē accidētib⁹ vtrūqz vere suscipi-
tur. s̄ panis et caro. vinū et sanguis quorū
alterū p̄bat sensus. reliquū credit fides.
Hi dicūt qz substantia panis frangit⁹ ac at-
terit⁹ inducētes ad h̄ illō apli. **Panis** quē
frangim⁹. **Et** lucas dicit. **Una** sabbati cū
venissem⁹ ad frangendū panē et c. **Et** fm̄
eos dū sacm̄ a mure corrodit⁹. etiā ipa pa-
nis substantia comedit⁹ s̄ qd corp⁹ xp̄i mox
eē desinit. cū corrodi incipit. **Innocētius**
terti⁹ dixit in speculo ecclē. qz forma panis
frangit⁹ et atterit⁹. s̄ corp⁹ xp̄i sumit⁹ et co-
medit⁹ ea que notant corruptionē referēs
ad formā panis. ea vñ qd notant acceptio-
nem ad corp⁹ xp̄i **Berengari⁹** q̄pe qui su-
spectus habebat⁹ de heresi. corā **Nicolao**
papa p̄fessus ē panē et vinū qd in altari po-
nunt⁹ post p̄secrationē nō solū sacm̄ s̄ eti-
am in x̄itate verū corp⁹ et sanguinē chri-
sti eē. et sensualiter nō solū sacm̄ s̄ etiā in
x̄itate manib⁹ sacerdotū tractari frangi et
fidelīū dentib⁹ atteri. **Nō** autē corp⁹ ch̄isti
vel in p̄tes diuidit⁹ vel dētib⁹ lacerat⁹. cuz
sit immortale et impassibile. **Sz** in q̄ re fiat fra-
ctio vel attritio btūs **Aug⁹.** oūdit dicens
Qñ xp̄s manducat⁹ reficit nō deficit. nec
qm̄ māducam⁹ p̄tē de illo facim⁹ et qdē in
sac̄o sic fit. nā et xp̄s carnālē sensū discipu-
lorū redarguit. qd putabāt carnē ei⁹ sic aliā
carnē diuidendā in p̄tes et morib⁹ lacerā-
dam. **Pr** autē forma panis nō qd sit s̄ qd fu-
it. sicut dicebatur **Simon leprosus.** nō qd
talīs existeret. sed quia talīs extiterat. **Si**
vero queratur quid a mure comedit⁹ duz
sacramentum corroditur vel quid incine-
ratur cum sacramentum crematur. **Re-**
spondet ipse **Innocētius.** qz sicut mira-
culose substantia panis cōuertitur in cor-
pus dñi cum et incipit esse sub sacramēto
sic quodāmodo miraculose reuertitur cū
ipsum ibi desinit esse. nō qz illa panis sub-
stantia reuertatur que transiuit in carnez
sed eius loco aliud miraculose creatur. qz
uis huiusmodi accidētia sine s̄biecto pos-
sint sic esse sic edi. **Sequit⁹.** **Bedit.** **Que-**
ri solet quale corpus ch̄isti in cena dedit
mortale aut immortale. passibile aut im-
passibile. ac cetera que ad hanc perti-
nent questionem. **Et** licet simplicitate fi-
dei sufficiat dicere: qz tale dedit qua-

le voluit: et rursus quæ dederit ipse nouit. Fuerunt tamen qui dixerunt quod sic veraciter ipse idem erat qui dabat et qui dabatur. ita in eo quod dabatur erat passibilis et mortalis. et in eo quod dabatur erat immortalis et impassibilis. sic visibiliter gestabat et invisibiliter gestabat. Invisibiliter inquantum ad formam corporis. non quantum ad spiritum sancti. Quia in eo quod gestabat quod erat. habebat apparebat. In eo vero quod gestabat quod erat ipse non videbatur. quia forma panis et vini velabat formam carnis et sanguinis. Hic est ille verus david qui coram achis regem get suis manibus ferebat. Quia igitur immortalis dabatur. incorruptibiliter edebatur. Hi perfecti procedunt posito quod per aliquam sacramenti per triduum mortis christi fuata fuisset idem corpus simul et iacebat mortuus in sepulchro. et manebat viuus sub sacro. in aram crucis patiebatur. et sub forma panis non ledebatur. Sed quoniam incredibile iudicatur ut secundum eandem naturam simul esset mortalis et immortalis. quod tamen congruebat ei secundum eandem personam. fuerunt alij qui dixerunt quod christus mortalis utique erunt alij qui dixerunt quod christus mortalis utique fuit non necessitate sed voluntate. In eo quod prope quod immunis erat ab omni culpa. liber erat ab omni pena. ut nihil morti deberet pro eo quod nihil peccati haberet. Sustinuit tamen sponte mortalitatem: quia mortem sustinere volebat: quoniam si mortalitatem non suscepisset omnino mori non potuisset. Ut ergo probaret quod mortalis erat non necessitate sed voluntate: quoniam voluit mortalitatem deposuit. et quoniam voluit mortalitatem recepit. Legitur in euangelio quod cum iudei duxissent iesum. usque ad suppelium montis et eum precipitare vellet ille transiens per medium illorum ibat: Cum ergo esset ducendus teneri sed sicut passibilis tolerabat. sed cum esset precipitandus sic impassibilis per medium illorum transibat. Potest tamen salua fide concedi quod tunc tale dedit quæ tunc habuit mortale vicem et passibile. non quod posset pati sub sacro sed nunc sed quod sub sacro poterat pati sed tunc. Nunc autem sumitur a nobis immortale et impassibile: nec tamen maiorem habet nunc efficaciam sicut nec maiorem potentiam. Que ergo passibilis edebatur et tamen non ledebatur non erat humane nature sed diuine potestatis qua valebat quicquid omnino volebat. Sequitur discipulis suis. Dubitari solet utrum iudas cum alijs accepit eucharistiam. Lucas enim ostendit iudam interfuisse cum alijs qui statim post calicem traditorem commemorat dicens.

Hic est calix noui testamenti in sanguine meo qui pro vobis effundetur. Verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa. Quomodo autem interfuerunt eucharistiam acceperunt. Barco testante qui ait. Et biberunt ex eo omnes. Iuxta quod christus preceperat teste Mattheo. Bibite ex hoc omnes. Contra iudas non inter fuisse probatur. Nam secundum Mattheum statim dixit Iesus bibentibus calicem. non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illud. cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei. Iudas ergo non aderat qui cum eo non erat bibiturus in regno. In hoc causa forte tenendum est illud quod iohannes insinuat. quia cum iudas accepisset bucellam exiit continuo erat enim nox. Christus autem post alios cibos tradidit eucharistiam. Lucæ testante qui ait. Sicut et calicem post quem cenauit. Patet ergo quod iudas postquam exiit quod christus traderet eucharistiam. Quod ergo lucas per eum licem commemorat traditorem per recapitulationem dictum intelligi potest. quia sepe in sacra scriptura quod prius factum fuerat posterius enarratur sic Mattheus biduo ante pascha commemorat alabastrum vnguenti quod secundum Iohannem ante sex dies pasce mulier in domo simonis leprosi effudit. Sed processu quod iudas accepit eucharistiam quod plerique procedunt. quare medicus salutaris medicinam dedit egroti. quam ei mortiferam esse sciebat. quoniam quod maleducat indigne iudicium sibi maleducat. Respondeo forte ut suo doceret exemplo quod sacerdos non debet illi communionem negare. cuius tamen si sit sibi notum non est tamen ecclesie manifestum ne forte non sit corrector sed perditior. Unde legitur in canone. Non prohibeat dispensator id est sacerdos pingues terre. id est peccatores mensam domini. id est corpus et sanguinem christi manducare. sed moneat exactorum timere. Sed cum minus malum sit reddi suspectum de crimine quam committere crimine. et de duobus malis cum alterum vigeat minus sit eligendum. videtur quod discretus sacerdos negare debet eucharistiam criminoso quatenus minus malum incurrat ut maius euitet. id est ut reddatur suspectus ne manducet indigne. Sane cum nemo debeat vnum mortale committere ne proximus aliud mortale committat eligendum est potius sacerdoti non prodere peccatore quam ut ille si peccet. sed ille potius est eligendus ut abstinentia reddatur suspectus quam quod commendo maleducat idigne. Sed queritur an christi

stus ad bonū an ad malum eucharistiā su
de tradiderit. Et quidē nō videt ad bonū
dedisse. ne sua sit intētiōne fraudat. q̄ te/
ste ppheta fecit vniuersa q̄ voluit: iudas
enī nō ad bonū s̄ ad malum accepit. s̄ nec
ad malū dedisse videt. q̄ x̄ps nō ē auctor
malorū s̄ vltor. Rūderi pōt q̄ si bec p̄po
sitio ad. cū dicit dedit ad malū: intētiō /
nem denotet vel affectū. falsa ē p̄positio.
Si autē cōsecutiōne innuat vel affectū v̄a
ē. Sane q̄ x̄ps bucellā intinctā iude por/
rexit: constitutū ē ab ecclia ne eucharistiā
des intincta. Nec d̄z itelligi q̄ s̄ bucella
panis itincta x̄ps eucharistiā dederit tra
ditori: s̄ p̄ bucellā intinctā atq̄ porrectā
suū deniq̄ traditorē exp̄ssit. Sequit̄. Ac
cipite et māduca: q̄s vniq̄ crederet q̄ pa
nis in carnē et vinū in sanguinē pueri po
tūisset. nisi ip̄e saluator: h̄ diceret q̄ panē et
vinū et omnia ex inuisibilib⁹ creauit. Volu
it q̄p nos panē et vinū sibi offerri et ab ip̄o
so diuinit̄ cōsecrari. vt fidelis p̄ls credat
verū eē mysteriū qd̄ ip̄e tradidit discipul̄
suis dicēs. Accipite et māduca. Silit̄
et de calice dixit. Sane nō ē intelligendū
q̄ sumptū corp⁹ de manu dñi sibi discipli
ministrarēt. s̄ q̄ p̄secrauit idē et ministra
uit. Ac si diceret. Comedite vtrāq̄ hui⁹
sacramēti comestiōne insinuās. Duplicit̄
enī corp⁹ x̄pi comedit̄ q̄ duplici intelli
git̄. s̄. verū qd̄ de v̄gine traxit. et in cruce
pendit. et mysticū qd̄ est ecclia x̄pi sp̄i
tu vegetata. De v̄o corp⁹ dñs ait. Hoc ē
corp⁹ meū qd̄ p̄ vobis tradet̄. De mysti
co dicit apl̄s. Un⁹ panis et vinū corp⁹ mul
ti sum⁹. Verū corp⁹ x̄pi comedit̄ sacramē
taliter. i. sub sp̄e. Mysticū autē comedit̄
sp̄ualiter. i. sub specie panis in fide cordis
De comestiōne sacramētalī dicit dñs. Ac
cipite et comedite h̄ est corp⁹ meū qd̄ p̄ vo
bis tradet̄. h̄ facite in meā cōmemoratio
nem. Hoc modo tam boni q̄ mali x̄pi cor
pus māducant. s̄ boni ad salutē. mali v̄o
ad iudiciū. nisi enī et mali x̄pi corp⁹ come
derēt. nō dixisset. apl̄s ad Cor. xj. Qui
māducat indigne iudiciū sibi māducat nō
dijudicās corp⁹ dñi. Ille autē indigne su
mit q̄ sacramētaliter et nō sp̄ualiter sumit.
Nam et iudas cū alijs eucharistiā tradidit
accepisse vt iaz dictū est. De sp̄uali come
stiōne dñs ait. Nisi māducaueritis carnē

filij hoīs et biberitis ei⁹ sanguinē nō habe
bitis vitā in vobis. Hoc modo corp⁹ x̄pi
comedūt soli boni. Un⁹ q̄ māducat meam
carnē et bibit meū sanguinē in me manet et
ego in eo. Nam qui manet in charitate in
deo manet et de⁹ in eo. Et qd̄ paras den
tem et ventrē crede et māducasti. Qui cre
dit i x̄pm comedit ip̄m. qm̄ icorpat x̄po p
fidem. i. mēbrū ei⁹ efficit. v̄l in vnitāte co
poris ei⁹ firmi⁹ solidat. Alibi enī qd̄ mā
ducat incorpat. et q̄ manducat incorpat.
h̄ autē qd̄ māducat incorpat. et q̄ māducat
incorpat. Vtrūq̄ modū edendi x̄ps insi
nuat vbi dicit. Sp̄s est q̄ viuificat. caro
nō pdest q̄c̄q̄. q̄ caro x̄pi nisi sp̄ualit̄ co
medat nō ad salutē s̄ ad iudiciū māducat.
S̄ qd̄ sit de corp⁹ x̄pi postq̄ sumptū fue
rit et comestū. Rūderi pōt q̄ si p̄ntia q̄rit
corp̄alis in celo q̄rat vbi x̄ps ē in dextera
dei sedēs. Ad tps tñ p̄ntiā exhibuit corp̄a
lem. vt ad sp̄ualē p̄ntiā inuitaret. Un⁹ cū
sacrm̄ tenet gustat et comedit. x̄ps corp̄a
liter adest in visu in tactu in sapore. et quā
diu corp̄al sensus afficit. corp̄al p̄ntia nō
aufert. Postq̄ v̄o in p̄cipiēdo sensus de
ficit corp̄alis: deinceps nō ē querēda cor
poralis p̄sentia. sed sp̄ualis est retinenda.
quia dispensatiōe completa x̄ps de ore
transit ad cor. Meli⁹ est enī vt p̄cedat ad
mentem q̄ descendat in ventrē. cibus est
nō carnis sed anime. Venit vt comedatur
nō vt consumat̄. vt gustet nō vt incorpe
tur. ore comedit s̄ stomacho non digerit.
reficit animum sed non effluit in secessum.
Illud vero quod domin⁹ ait. Om̄e quod
in os intrat in ventrem vadit. et in secessu
emittitur. non de spiritali sed de carnali
cibo dictum est. q̄ si forte secessus seu vo
mitus post solaz eucharistiē perceptionē
euenit ex accidētibus humoribus gene
ratur. cum interdū humores absq̄ cuius
libet cibi materia. vel effluant in secessum
vel emittantur ad vomitū. Itaq̄ quātū
ad nos seruat per omnia corruptibilis cibi
similitudinē sed quātū ad senō amit
tit inuiolabilis corporis veritatem. speci
es q̄nc̄q̄ corrodit et maculat. sed v̄itas nū
q̄ corrumpt̄ aut iquinat̄. si qm̄ tale quid
videris noli timere sibi. sed esto sollicitus
tibi. ne tu forte ledaris si male credideris
Sequit̄. Hoc est corpus meū. Cū ad pro

lationē istorū xborū hoc ē corp⁹ meū. panis mutet in corp⁹. ⁊ ad plationē istorū xborū hic ē sanguis me⁹. vinū mutet in sanguinē. ⁊ pus pferant ista xba q̄ illa. vi / def q̄ panis pus mutet in corp⁹ q̄ vinū in sanguinē. ⁊ ita videt p cōsequēs q̄ corpus sine sanguine ē vel sanguis ē sine corpore. Propterea dicit a q̄busdā q̄ cuz totū est dictū totū ē factū nolētes vel nō valentes ipsi cōuersionis determinare mōmētū. Alij xō dicūt q̄ l3 ad plationē pcedentiū xborū panis antea mutet in corpus. ⁊ ad plationē sequentiū vinū postea mutet in sanguinē. nūq̄ tñ corpus ē sine sanguine ⁊ sanguis sine corpore. sic neutrum ē sine anima. s̄ s̄ forma panis sanguis existit in corpore p mutationē panis in corp⁹ ⁊ ecōuerso. nō q̄ panis in sanguinem v̄ vinum mutet in corp⁹. sed q̄ neutrum pōt existere sine reliq̄. de hoc iā dicet. **Sz q̄rit** quid demonstrauit xps qñ dixit. h ē corp⁹ meū. p h pnomē h. nō em videt q̄ panē. q̄ panis nō erat corp⁹ xpi. nec etiā corp⁹. q̄ nōdū illa xba ptulerat. ad quoz plationē panē mutauit in corp⁹. **Sup h** dicūt quidā q̄ p hoc pnomē nil demonstrat s̄ illud materialit̄ ponit. **Sz fm h** quō p dictionē nihil significantē fit trāsubstantiatio. Preterea dñs vtebat illa voce significatiue. ⁊ nos vtimur materialit̄. q̄ nō facimus qd̄ ipse fecit. Alij dicūt q̄ ea vis data ē ipsis xbis q̄ ad ipsorū plationē fit trāsubstantiatio. Itē idō sacerdos nō profert ea significatiue. q̄ nō posset ea sic pferre. **Pentiret** em si diceret. h ē corp⁹ meum. **Verū** a pmissē questiōis laqueo facile se absoluit. q̄ dicit q̄ xps tūc confecit qñ bñ dixit de q̄ dictū est sup xbo. **Bñdixit.** Nā si opponat de sacerdote q̄ tūc cōsecrat cuz illa xba pñunciat. Rñdēt q̄ sacerdos nihil demonstrat. cū illis xbis nō vtaf enunciatue s̄ recitatie. quēadmodū ⁊ cū ait. **Ego sum vitis x̄a. Ego sum lux x̄a. Ego sum lux mūdi ⁊ innumera talia.** Rursus q̄rit qd̄ demonstrauit cū dixit. **Māduca** te ex h omēs licet in nullo quatuor euāgelistarū hoc legat de corpore. s̄ tñ de sanguine inuenit dictū. **Bibite** ex hoc oēs. cum em iam panē fregisset. si demonstrauit ali / quod fragmētōz. illud nō debebat omēs comedere. sed singlis debebat singula di-

stribuere. **Si** demonstrauit corp⁹ nō poterant ex illo sed illud comedere. q̄ corpus xpi nō māducat p ptes s̄ integruz. **Sane** frequēter in sacra scriptura videt agi de vno. s̄ agi de diuersis. vt ē illud. bñdixit fregit. ⁊ dedit. **Bñdixit** panem fregit formam ⁊ dedit corp⁹. **Eodē** modo cū dixit. **Māduca** te ex hoc oēs. pnomē oñdit integrū corp⁹. ⁊ ppositio innuit formā diuisam. vt iste sit sensus. **Comedite** corp⁹ integrū sub forma diuisa. nā sola forma per ptes diuidit. ⁊ totū corp⁹ integrū māducat. **Simili** mō pōt intelligi qd̄ subiunxit hoc ē corp⁹ meū. i. illud qd̄ pbeo sub hac forma. **Querit** etiā si additio vel subtractio vel trāpositio vel interpositio v̄ mutatio fiat in illa forma xborū quā xps expressit. vtrū effectū cōsecratiōis impediāt vt si dicat addēdo. hoc est corp⁹ meuz qd̄ assumpsi de xgine v̄ subtrahēdo. **Bē** corpus. nō dicēdo meū. aut trāspōnēdo. dicēdo. corp⁹ meū h ē. vel iterponēdo. vt hoc ē vtiq̄ corp⁹ meū. siue mutādo. vt hoc est corp⁹ iesu. **Sane** grauiter peccat q̄ q̄libz horū quomodolibet attēptauerit. pferat si formā intēdat mutare v̄ heresim introducere. q̄ forma verborū quā xps expressit p omia debet illibata fuari. **Quis fm** p h m. noia ⁊ xba transposita idē significant. neq̄ vtile p inutile vittef. ⁊ nō xbus ex xbo. sed sensum ex sensu trāferēdū est. **Quid** si inter plationē forme panis ⁊ vini interponat spatium. ⁊ quidē nihilomin⁹ fit trāsubstantiatio. **De** hoc tñ dubiū nō ē fm illos q̄ duas asserūt eē formas. vt iā dicet. **Sz** cū ad plationē istorū xborū. h ē corp⁹ meū. panis mutet in carnē. ⁊ ad plationē illorū. hic ē sanguis me⁹. vinū mutetur in sanguinē. videt q̄ panis sine vino ⁊ vinū sine pane valeat cōsecrari. vt pmissum ē. ⁊ ita si post plationē istorū ⁊ an p lationē illorū ipedimētū accedat sacerdoti. q̄ min⁹ pcedere valeat. videt q̄ panis sit mutar⁹ in carnē. vino in sanguinē n̄ mutato. **Nū** quid q̄ hoc casu ali⁹ sacerdos totum repetet a pncipio. ⁊ sic sup panē iterabitur cōsecratio. an xō ab eodē loco tantū incipiet in quo sacerdos ille dimisit. ⁊ sic diuidet mysteriū vnitatis. **Sup h** itaq̄ legit in cōcilio tholetano. **Cesuim⁹** cōuenire vt cū a sacerdotib⁹ missarū tempore sacra

mysteria cōsecrant. si egritudinis accadat cuiuslibet interuēt^o quo ceptū ne qāt cōsecrationis expleri mysteriū. sit liberū epō vt p̄bytero alteri p̄secrationē exeq̄ cepti officij vt p̄cedētib⁹ supple q̄ defecerit libet alij p̄cōplemento succedat. De hoc etia⁹ dice⁹ in. vii. p̄tacula sup̄ x̄bo noui et eterni. ad finē. Verū cum int̄ theologos de tēpore cōsecrationis sit diuisa sentētia. qui/ busdam dicētibus. q̄ cū totum ē dictū totum ē factū. alijs asserētibus q̄ panis añ mutat in corp⁹. et postea vinū mutatur in sanguinē vt dictū est. ideo pleriq⁹ tuti⁹ incedentes affirmāt q̄ ali⁹ sacerdos repetere debet cōsecrationē atq⁹ p̄ficere. qm̄ nō dicūt iteratū qd̄ nesciūt esse factū. Tamen ne vlla fiat iteratio vel diuisio sacramēti: nec aliquis scrupulis erroris vel dubitationis remaneat: cōsultius iudicat vt illa talis oblata studiosissime p̄ infirmis recōdat: et sup̄ alijs speciebus panis et vini tot⁹ canon repetat. et p̄missa hostia cōsecrata in fine misse a ministro vel alio sumat. Sz si vinū inueniri nō possit. vel aliquo casu intercedēte defuerit: querit⁹ vtrūq⁹ necessitate cogente vel casu intercedēte sola panis materia possit in eucharistiā p̄secrari sicut et sub sola panis specie debet eucharistia reservari. Sūt sane q̄ dicūt q̄ cū x̄bum et elementū p̄ficiant sacramentū: nec forma x̄borū nec materia rerū: quas x̄ps exp̄ssit mutari siue dimidiari pōt. quia sic vinum sine pane: sic panis sine vino minime cōsecrat. Unde siue aqua p̄ vino mittat⁹ in calicē siue ordeū p̄ frumētō forme⁹ in panem: sicut neutrum p̄ se. sic neutrum. cuz alio trāsubstantiat⁹ in carnē aut mutatur in sanguinē. Nam si panis sine vino vl⁹ vinum sine pane mutari posset in carnē aut sanguinē. in his itaq⁹ regionib⁹ in quibus alterutrum inueniri nō pōt: licite posset alterum sine altero cōsecrari. min⁹ em̄ ignorātia q̄ necessitas. vel negligētia q̄ difficultas excusat. Alij x̄o dicūt q̄ cū christ⁹ prius cōuerterit panē in carnē. et postea mutauerit vinū in sanguinē sicut euāgelice lectionis textus ostendit: et sine vino panes et sine pane vinū consecrari cōtingit. Grauius tñ offendit q̄ negligēter vl⁹ ignorāter alterutrā speciem p̄termittit. grauius qui sciēter aut sponēte maxime si formam intē

dit mutare vel heresim itrodúcere. Quid ergo faciendū sacerdoti si vinū post cōsecrationē cōperiat p̄termisum: rñdeo si hoc studiose causa itrodúcēdi heresim factum ē nō ē sacrm̄ corpis. si x̄o p̄ obliuionem vel negligētiā nihilomin⁹ facta est cōsecratio corpis vt p̄missum ē: tñc tamē vt dicūt aliqui vinū apponere debet. et super illud solūmodo x̄ba ad cōsecrandū sanguinem repetere. s. ab illo loco. Simili mō. et. vsq⁹ in finem. omisissis tñ crucib⁹ duabus que sunt singulatim sup̄ panem. Alij x̄o dicūt q̄ vino apposito in calice panem cōsecratum debet imittere. sic q̄ posset absq⁹ aliqua repetitiōe sumere sacrificium sicut fit in die pasceus. Alijs videt⁹ q̄ nō debet vinū apponi ne scandalum generet. Sed qd̄ p̄m̄s dicūt verius ē. nā vtilius scandalum nasci p̄mittit⁹ q̄ x̄itas relinquat. Si em̄ hec x̄itas p̄termittat. s. q̄ vinū nō apponat nō pōt vere dici b̄ sacramentū cōmixtio corpis et sanguinis. nec corp⁹ x̄pi sine sanguine sumi debz. Vel hostia seruet⁹ et sup̄ alijs speciebus canon repetat vt p̄missum ē. Verū si sacerdos aq̄ gustata ieiuniū soluerit illa die non iteret sacrm̄. Si aut̄ añ x̄ba trāsubstantiationis scz hic ē calix et. aduerterit vinū fore p̄termisum. veletia⁹ vtrūq⁹ scz vinū et aq̄m tñc illa apponat in calice. et in cōsecratione p̄cedat. reincipiēs ab illo loco. Hanc igit⁹ oblationē et. si x̄o vinū sine aqua apponatur nō ideo min⁹ ē sacrm̄. vt dice⁹ in se. p̄tacula sup̄ x̄bo. noui et eterni testamenti. Quid si aliqd̄ de sanguine stillauerit. d̄ B etiam dice⁹ sup̄ x̄bo: q̄ p̄ multis. Verum cū interdū vni pontifici multi sacerdotes cōcelebrēt. put dice⁹ in. vii. p̄te sub quita feria cene dñi vbi agit⁹ de oleo infirmorū: si forte nō simul omēs cōsecratoria verba p̄nunciēt: querit⁹ an ille sol⁹ cōficiat qui p̄mus illa p̄nunciat. et an ceteri iterāt sacramentū: Si em̄ hoc cōcedat poterit cōtingere q̄ ille nō cōficiat qui p̄ncipaliter celebrat: et ille cōficiat qui secundario celebrat. et sic pia celebrātis intētio defraudat. Sa/ne dici pōt q̄ siue pri⁹ siue posteri⁹ proferrant sacerdotes. referri debz eoz intentō ad instans plationis episcopi cui p̄ncipaliter celebrāti cōcelebrāt. et tñc omēs simil⁹ cōsecrāt et cōficiūt. quāq⁹ nōnulli p̄sentiat

¶ qui p̄mus p̄nunciat ille p̄secrat nec aliorum defraudat int̄tio. quia factū ē qđ i tenderāt. Cōsueuerūt aut̄ p̄sbyteri cardinales rhomanorū circūstare pontificem et cū eo piter celebrare et p̄summato sacrificio de manu ei⁹ cōionē accipe. signantes ap̄los. qui cū dño piter discumbentes sacram de manu ei⁹ eucharistiā acceperunt. Et i eo qđ celebrāt ostēdūt ap̄los tūc a domino ritum hui⁹ sacrificij didicisse. Sane dictis v̄bis illis h̄ est corp⁹ meū sacerdos eleuat corpus xp̄i. iuxta illō Leuiti. xxiij. offeretis panes p̄miliarū duos d̄ duabus decimis sile quos eleuabit sacerdos corā dño: p̄mo vt cuncti astātes illō videant et petāt qđ p̄ficiat ad salutē. iuxta illō Ego si exaltat⁹ fuero a terra etc. Scđo ad notandū qđ nō ē aliud dignū sacrificium imo ē sup̄ om̄es hostias. Tercio exaltatō eucharistiē in manu sacerdotis s̄gt xp̄m verū panē p̄ p̄phetas in scripturā exaltatum: qñ sc̄z ei⁹ incarnationē p̄phetizabāt. Un̄. Isa. Ecce v̄go p̄cipiet: et hūc cibū fore ceteris excellentiorē: s̄luter et de potu. Quarto s̄gt resurrectionē. Quinto hostia eleuat vt p̄lus nō p̄ueniēs cōsecrationē: sed ex h̄ cognoscēs illam factā eē et xp̄istū sup̄ altare venisse reuerēter ad terrā p̄sternat. iuxta illud ad p̄bil. In noīe iesu omne genu flectat. etc. Et illū corde et ore adorent. iuxta illud apli. ad Rhoma. Cor̄ credif ad iusticiā ore aut̄ p̄fessio fit ad salutē. Alia ratio ponef p̄pe finē. xj. pticule canonis. Licet igit̄ fides sufficiat ad salutem. iuxta illud Augusti. crede et māducasti. nō tñ sup̄flua ē eleuatio. tñ p̄p̄ causas p̄missas: tum qz ibi temp⁹ et loc⁹ agendi post se offerūt. fides sine opib⁹ fm iacobum mortua ē. Prop̄ easdem quoq; causas calicis eleuatio licet sanguis videri n̄ possit sup̄flua nō ē. Vtrū aut̄ calix cooptus eleuari debeat. dicet in sequēti pticula sup̄ v̄bo: qđ p̄ vobis. Et tam corpus qđ calix cū vtrāq; manu eleuant p̄pter maiore reuerētiā et securitatē. Et exinde stringit pollices et indices put̄ dicet sup̄ v̄bo. Un̄ et memores: In eleuatiōe at̄ vtriusq; squilla pulsaf. nam et in veteri testamento leuite tempe sacrificij tubas clangebāt argenteas: vt earū sonitu p̄ls p̄monitus foret ad adorandū dñm p̄paratus. Et p̄p̄

causam eandē squilla pulsaf. duz corpus ch̄risti ad infirmū portaf. Bula etia3 capellā dñi pape baiulans squillā fert. ob reuerentiam reliquiarū quas portat. tūc etiam cerei accēdunt p̄p̄ cām in sc̄da p̄te s̄b ti. de acolito scriptam.

Septima ps canonis.

Simili modo
1. Septia ps. Licet s̄b vtraq; specie sumat vtrūq; .i. corpus et sanguis. vtrāq; tñ species p̄secrat et neutra sup̄fluit. vt ostēdaf qđ xp̄us humanā naturā totā assumpsit sc̄z corpus et aiām vt totā redimeret. Panis em̄ refert ad carnē et vinū ad aiām. quia vinum sanguinem opaf in quo sedes ē aie. Un̄ legitur in Leuitico. Alia carnis in sanguine ē. Moyses quoq; testaf qđ caro p̄ corpore. sanguis aut̄ offert p̄ animā. quo circa panis et vinū in sacrificio offerunt. quod valet ad tutionē corpis et aie. ne si sub specie panis sanguis sumat cū corpore. et sic s̄b altera tñ specie sumat ad alteri⁹ tñ putet p̄tinere salutē. Et q̄uis s̄b specie panis sanguis sumat cū corpore. et sub specie vini sumat corp⁹ cum sanguine: tñ fm Innocē. tertiū. nec sanguis sub sp̄e panis. nec corpus sub specie vini bibif aut comedif. qz sicut nec sanguis comedif nec corp⁹ bibif ita neutrū sub specie panis bibif aut sub specie vini comedif. et si p̄cessibile videat qđ corp⁹ bibēdo et sanguis comedendo sumat. Est ergo fm eū modus sumēdi carnem et sanguinē quo neutrū manducatur aut bibif. et ideo recte statuit in canone qđ corpus xp̄i sacerdos sine ei⁹ sanguine nō sumat. Unde in quibusdā locis post sumptionē corpis et sanguinis xp̄i. aliqd s̄ ipso sanguine resuat in calice. et sup̄infunditur vinū purum. vt alij cōicantes inde sumant. nō em̄ esset decēs tñ sanguinē cōficere. nec calix capax inueniref. Vtrū autem p̄ cōtactū sanguinis vinū appositū efficiat sac̄m. dicet sup̄ v̄bo. h̄ est calix Sequit. postq; cenatū est etc. Decima quarta luna p̄mi mēsis ad vespam xp̄us fm legem tipicum pasce cum aplis celebravit. de qđ cū dixisset Desiderio desideravi hoc pasce māducare vobiscuz anteq; patiar. cur h̄ diceret: statim ostēdit. vt. s. veteri p̄

scē finē imponens noui pasce substitueret
sacramētū. **A**ccipies em panē bñdixit ac
fregit: deditq; discipulis suis dicēs. **A**cci
pite et comedite hoc ē corp⁹ meū qđ p vo
bis tradet. **S**imiliter et calicē postq; cena
uit dicēs. **B**ibite ex hoc oēs: hē sanguls
nouī testamēti qđ p vobis et p multis ef
fundet in remissionē peccatorū. hoc faci
te in meā cōmemorationē. hac igit institū
tione iformati celebram⁹ iugiter p myste
rium quod semel offerebat in p̄ciū. **N**am
vbi istas venit figura cessauit **C**hris⁹ em
post cenā corp⁹ et sanguinē suū dedit apo
stolis: vt hoc sacramētū velut vltimū testa
toris mādātū artius memorie cōmēdaret.
Quā nouissimū condēs hereditib⁹ testamen
tum dixit. **V**os estis qui p māsistis mecum
in temptatiōibus meis. et ego dispono vo
bis regnum sicut pater meus mihi dispo
suit. vt edatis et bibatis sup mēsam meam
in regno meo. **E**t licet aplī eucharistiā nō
ieiuni accepint nō ideo calūniandū est qđ
pransi debeant hoc sacramētū recipere. sic
faciebant illi quos apls arguit dicēs. **C**ō
uenientib⁹ vobis in vnū iam nō est dñicā
cenam mādūcare. vnusquisq; em psumit
cenam suā ad mādūcandum. et ali⁹ quidē
esurit. ali⁹ ebrius est. **I**te ex hoc xpo post
q; cenatū est. videt qđ sacerdos cōicare de
beat priusq; trāseat ad calicis cōsecratio
nem. **S**ed de hoc dicet sub tī. de cōicatio
ne sacerdotis. **S**equit. **A**ccipies et hūc p
clarū calicē et. ponit cōtinēs p p̄tero. **N**ā
et vnus et idem. et tunc et nūc. et hic et ibi sa
crificat ab omib⁹ totus est in celo tot⁹ est
in altari simul. et sedet ad dextrā patris: et
manet sub specie sacramēti. sicut tactū est
in. vj. pticula sup xpo eleuatis oculis. qđ
aut vinū in calice psecrauit. patet qđ ex eo
qđ ipse subiunxit. **N**ō bibā amodo ex h ge
nimine vitis et. **E**t sunt iste cōsecratiōes
cū signo crucis vt dictū ē in. vj. pticula su
per xpo bñdixit. quia vtute cruci et ver
borū fit transsubstantiatio naturarū. **H**ec
aut sunt xba. **H**ic est calix sanguinis mei
id ē. cōtinēs sanguinē meū vel sanguinis
significās passionē. et nota qđ passio dicit
calix vel a calida potiōe. vel quia mēsurā
te sumit. **F**idelis em de⁹ qui nō sinit nos
affligi: plusq; portare possumus. **D**e cali
ce dictum est in pte p̄ma sub titulo de pi

cturis. **H**ic aut parum eleuato calice sacer
dos illum deponēs nō deserit eū ad nōn/
dum qđ quilibet apostolorū sic calicē acce
pit. qđ vniciq; dñs ministravit. **S**equit.
Noui et eterni testamēti. subaudi cōfirma
tio. noui dicit. quia nos innouat p fidem
christi. eterni dicit. quia lex noua nō ē trā
sitoria sicut antiqua. **V**etus em testamen
tum qđ hircorū et vitulorum fuit sanguine
dedicatū pmittebat homini tpalia et trāsi
toria. **N**ouū xpo qđ xpi sanguine fuit con
secratū pmittit eterna. **E**t ideo testamen
tum illud fuit vetus et transitoriū. hoc au
tem nouū est et eternū. **D**e nouo habetur
Luc. xxi. **D**ispono vobis regnū et. vt s
vel inde pbat eternum. id ē. ppetuum.
vnde asserit nouum. i. vltimum. **N**ouissi
mum em hominis testamētū imobile p
seuerat. quia testatoris morte firmat: iux
illud aplī. **T**estamentum in mortuis con
firmatum est. **A**lioquin nō valet dū viuūt
qui testat⁹ est. **P**orro testamētū nō solū
dicit scriptura sed et pmissio. vt dicit in
pbemio. vj. ptis. **E**t fm hunc modū di
cit. **H**ic est sanguis noui et eterni testamē
ti. id ē. cōfirmatio noue et eterne pmissiōis
sicut dñs ipse pmittit. **Q**ui mādūcat car
nem meā. et bibit meum sanguinē habet vi
tam eternā. **V**nde nec primū testamētū
vt iquit apostol⁹ sine sanguine dedicatū
est. **L**ecto em vniuerso legi mādato. moy
ses accipiens sanguinē hircorū aut vitulo
rum. ipm libz et oēm populū asperit di
cens. **H**ic est sanguis testamēti qđ mādā
uit ad vos deus. **E**cce qđ pprie moyses x
ba p̄dicat quibus chris⁹ vltus est in cena.
Querit vtrū aqua cū vino cōuertatur in
sanguinem. **D**e quo etiā iam infra dicet.
Si em cōuertit: ergo aqua ē sacramētū
sanguinis. imo videt qđ pplī. **N**am aque
multe populi multi. et ob hoc aqua vino
misceat vt xpo popul⁹ adunet. **N**am et de
latere christi sanguis exiuit et aqua. pro
ut tactum est sub tī. de oblatione. **S**i vero
nō cōuertit. querit vbi post cōsecrationē
existit et quō sepat a vino cui fuerat i vnū
cōmixta. **S**i aut post cōsecrationē aq pu
ra pmanferit. fm hoc nō bibit solum san
guinē sacerdos in h sacram ēto. et sic post
p̄mā sūptionē iterū eodē die cōicare nō de
bet. ac si p̄us aquā bibisset. **N**ā idcirco sa

cerdos postq̃ pfudit eodē die iterum nō
sacrificat. quia vinū purificatōis sumpsit
An forte dicet q̃ sicut vinū mutat in sa-
cramentū redēptionis. sic ⁊ aqua trāsit in
sac̃m absolutionis. que de latere xp̃i pa-
riter effluerūt. Quis h̃ audeat diffinire.
Nam ⁊ illud inquiri. Cū xp̃us resur-
gens ex mortuis sanguinē illū resumpsit
quē in cruce effudit. Si em̃ capillus de ca-
pite n̄ro nō pibit. quāto magis sanguis il-
le nō perijt qui fuit de v̄itate nature. ⁊ tñ
ille i plerisq̃ ecclesijs dicit̃ p̄suari. Quid
etiā de circūcisione p̄puci vel de p̄cisione
ymbilici dicet̃. an in xp̃i resurrectione re-
dijt ad v̄itatē humane nature ⁊ ad locum
glorificatū. Sed meli⁹ est totū deo comit-
tere q̃ aliquid temere diffinire. Credit̃ tñ
p̄puciū in laterā. basilica cōsuari. licet a
quibuscūq̃ dicat̃ q̃ illud fuit in hierl̄m de-
latum ab angelo karolo magno qui tran-
stulit illud ⁊ posuit aquisgrani honorifice
in ecclesia br̄e Marie. Sed post ⁊ karo-
lo caluo positū est in ecclia sc̄z saluatoris
apud carosium. Sed si hoc verū est mirā-
dum est. Cum em̃ caro illa de v̄itate hūa-
ne nature fuerit. credit̃ q̃ xp̃o resurgente
ad locū suū glorificatū redijt. Alij tamen
dixerunt q̃ h̄ verū esse posset iux̄ opinio-
nem eorū qui dicūt id solū eē de v̄itate na-
ture humane ⁊ resurgere. qd̃ ab adam tra-
ductum est. Illud aut̃ omnino nephās est
opinari quod quidā dicere p̄sumperunt
vicz aquā in flegma cōverti. Nam ⁊ de la-
tere xp̃i nō aquam s̄ aquaticū humorem.
id ē. flegma mentium exisse. Duo nāq̃ p̄-
cipua ecclie sacramēta de xp̃i latere fluxe-
runt. vicz sac̃m redēptionis in sanguine
⁊ sac̃m regeneratōis in aqua. Nō em̃ ba-
ptisamur in flegmate sed in aqua. iux̄ illd̃
euāgelij. nisi quis renatus fuerit ex aqua
⁊ sp̄scō nō intrabit in regnū celozū. Qui-
busdā tñ nō videt̃ absurdū q̃ aqua cū vi-
no transeat in sanguinē. ea vicz rōne q̃ aq̃
p̄ admixtionē transit in vinū. ⁊ vinū p̄ cō-
secrationē transit in sanguinē. aqua nāq̃
transit in vinū. cū multo vino modicū in-
fundit̃ aque. Alioq̃n tota vini substantia
p̄pter guttā aque mutaret̃. vt quoddam
fiat ex illis cōfusus. qd̃ nec sit aqua nec vi-
num. ⁊ tota font̄ vel fluminis aq̃ p̄p̄ mo-
dicā vim stillā in p̄fusiōis spēm mutaret̃.

nec panis ille posset in eucharistiā p̄secre-
ri qui factus est de frumēto cui forte com-
mixtū fuit vnū granū ordeī vel auene. Si
ergo plus apponat̃ aque q̃ vini erit irri-
tum sac̃m. Oportet quidē vt tñ ibi vini
apponat̃ q̃ aque cōmixtū saporē vini reti-
neat. De h̄ dicet̃ in sexta pte sub q̃nta fe-
ria cene dñi ad finē. S̄ etiā si post calicis
cōsecrationē aliud vinū mittat̃ in calicē.
illud qd̃ nō transit in sanguinē nō sangui-
ni cōmiscet̃. sed accidentib⁹ poris vini cō-
mixtum. corpi quod sub eis latet vndiq̃
circūfundit̃. nō madidans circūfusus. Ip-
sa tñ accidentia vinū appositu vident̃ affice-
re. qd̃ inde cōiicit̃. quia si aqua pura fue-
rit apposita vini saporē assumit. Quidam
aut̃ voluerunt astruere q̃ sicut aqua pu-
ra p̄ aque b̄ndicte cōtactū efficit̃ b̄ndicta.
sic ⁊ vinū p̄ sacramēti p̄tactū efficit̃ conse-
cratum ⁊ transit in sanguinē quozū asser-
tionē minime ratio suffragat̃. De q̃ etiam
dicet̃ sub q̃nta feria cene dñi. S̄ nūqd̃
irritū est qd̃ gerit̃. si forte aqua p̄termitta-
tur. ⁊ videt̃ q̃ sic ex his que sub ti. de obla-
tione tacta sunt. Cautū quoq̃ est in cano-
ne cypriani. q̃ nō pōt calix dñi esse aq̃ so-
la. nec vinum solū nisi vtrūq̃ misceat̃. Si
cut nec corp⁹ dñi pōt esse farina sola. nisi
vtrūq̃ fuerit adunatū. ⁊ panis vni⁹ com-
page solidatū. Et hoc quidā cōstantē affir-
mant asserētes q̃ sic aq̃ sine vino cōsecre-
ri nō pōt. sic nec vinū sine aqua transsub-
stantiari valet. quia de latere xp̃i sil̄ vtrū-
q̃ manauit. Alij v̄o cōcedunt q̃ si quisq̃
nō intendēs heresim̄ introducere obliuio-
ne vel ignorantia p̄termiserit aquā. nō sit
irritum sac̃m. Illā tñ p̄ obliuionē p̄ter-
mittens venialiter peccat. p̄ negligentia
mortaliter. ⁊ grauiter ē puniend⁹. ⁊ semp
pōt apponi ante transsubstantiationem. ⁊
quod p̄dicat̃ vinū solū nō posse offerri. in-
telligunt. nisi fiat simpliciter vel ignoran-
ter vel nō potest. i. nō debet. Nam ⁊ ecclesia
grecozū d̄r nō apponere aquā in sac̃o. Sit
em̃ cyprianus. Si quis de antecessorib⁹
vel ignoran-ter vel simpliciter non obserua-
uerit quod nos dñs facere exemplo ⁊ ma-
gisterio docuit. pōt simplicitati eius de iū-
dulgētia dñi venia cōcedi. nob̄ vero nō
potest ignosci qui nunc a dño instructi su-
mus. vt calicē dñi cū vino mixto. i. vinū

cū aqua in calice mixtum. **S**in qđ dñs ob-
tulit offeram. **E**x qđbus vobis apte colli-
git qđ vinū aque mixtū xp̄s in cena disci-
pulis tradidit. **S**i x̄o vinū p̄mittitur.
de hoc dictum est in. vj. p̄tula sup x̄bo
hoc est corp⁹. **P**orro licet diligenti studio
vinū optimū p̄ sacrificio sit querendum.
vitū tñ vini nō maculat mūdiciam sacra-
menti. quo circa. siue nouū vinū qđ dicif
mustū siue vinū acidū quod appellat ace-
tum siue etiā muscidū. in sacrificiū offera-
tur. sac̄m p̄ficiť & diuinū p̄secrat. **U**itā
dum ē tñ tale vinum vel mixtū vel co-
ctum vel rolatū vel speciātū in calice po-
nat. **S**unt tñ qui dicūt acetū nō esse vinū
cū p̄p̄iā mutauerit naturā. **N**ā vinū ē ca-
lidum. illud frigidū. & ideo ex eo cōfici nō
posse sicut nec ex agresta. **Q**uod p̄cedi po-
test in aceto ex alio qđ ex vino facto. **N**am
si ex vino factū fuerit secus ē. cū eadem p̄-
pe sit vsa. i. substantia. **I**ulij quoq; papa
dixit qđ cū lacte cōfici nō pōt. **B**otrus autē
vix in necessitate cōp̄imi & inde cōfici po-
test. sed de ip̄o botro nō cōp̄resso non pōt
cōficari. **N**ō pōt etiā cōfici cū aqua: cum qđ
pannus in musto intinct⁹ lauat. **I**llō autē
notandū ē qđ si vinū in calice cōgelatū fue-
rit debet tam diu ibi exalare sacerdos. do-
nec glacies soluat. qđ si sic solui nequie-
rit adhibeat ignē. **S**i autē musca vel ara-
nea vel aliquid tale ceciderit in calicez añ
trāsubstantiationē vini in sanguinē p̄ici
debet vinū illud in piscinā. & aliud vinūz
& aqua apponi. **S**i x̄o post trāsubstantia-
tionē ibi ceciderit. vel sanguinē tetigerit.
sanguis sumat⁹ & illud p̄i in aliqđ calice se-
pe vino pfundat⁹. & quāto cauti⁹ & dilige-
tius fieri pōt abluat⁹ & demū sup piscināz
cremet⁹. qđ vix posset absq; horrore & vo-
mitu sumi. **A**blutionē x̄o ip̄am sacerdos
post p̄fectionē vel minister sumat. **S**i & si
quis statim xp̄i corpe sumpto nausēā pa-
tiť. vomitus silit⁹ sup piscinā cōburat⁹ &
pulis in piscinā mittat⁹. **S**i tñ aliqua ho-
stie p̄tula videat⁹ ibi. vel si corp⁹ xp̄i in-
firmo datū reijciť illud reuerentē suscipia-
tur. & cōtritū cū vino in calice sumat⁹. si in-
tegrum nequeat recipi. & si horrore sit illō
sumere. p̄ reliquijs custodiat⁹. **N**ō ē igit⁹
danda eucharistia egroto vomēti. sed cre-
dat⁹ & māducauit. **S**i & si qđs adeo egrot⁹ ē

vt masticare nō possit. tūc tantam sumat
aquā a xp̄i corpe tactā. minimā tñ p̄tula-
lam sumēs totū sumit vt p̄missum ē. **N**on
ē etiā danda ebrio. insano. heretico. epilē-
tico & silit⁹ nisi infirmitate cessante. **L**epro-
so tñ dari pōt & muto. & egroto cōp̄ori sue
mētis p̄ p̄fessionē & ei⁹ absolutionē a pec-
catis. **Q**ual⁹ autē p̄nā iponēda sit ei⁹ p̄p̄e
ebrietatē & voracitatē eucharistiā euomit
in canone bede habet. **E**t nota qđ is qđ cōi-
cavit si cōmode & absq; violentia nature
pōt. dē abstinere a sputo alioqñ p̄ horaz
p̄ueniētē spuere pōt. saltē in loco vbi spu-
tum nequeat pedib⁹ p̄culcarī. **S**i qđ ē spi-
ritualis oīa iudicat & ip̄e a nemine iudica-
tur. & oīa mūda sunt mundis. **Q** si sup li-
gnū vel lapidē vel terrāz. eucharistia vel
aliquid de sanguine ceciderit sanguis lin-
gua lambend⁹ ē. & deinde radend⁹ & exter-
gend⁹ ē ip̄e loc⁹. & puluis in sacrario siue
cū reliquijs reponend⁹. **S**i x̄o sup corp⁹ po-
rale ceciderit. sugat⁹ sicut diligētī fieri po-
terit. & lauet⁹ ter in calice & aqua lotionis
sumat⁹ post missam. **P**erinde corpale recō-
dendū ē. & loco reliquiarū suādum ē. **S**i
x̄o palla altar⁹ intincta fuerit. eodē modo
ip̄a p̄tula intincta incisa est p̄ reliquijs
suanda. **S**i autē sup casulā vel albā degut-
tet. silit⁹ fiat. **S**i sup qđcūq; p̄phanum ve-
stimentū cōburēda est ps illa. & cinis i lo-
co sacro reponēd⁹ ē vt dicūt. **D**ivus tñ pa-
pa statuit. vt si aliqd de sanguine stillaue-
rit in terrā lingua lambat⁹. **S**i x̄o fuit ta-
bula loc⁹ corrodāt ne conculcet⁹. & rasura
igne cōsumat⁹. & cinis intra altare condāt⁹
Et si super altare stillauerit sorbeat mini-
ster stillam q̄tū poterit. **S**i sup lintheum
altaris. minister lauet lintheamina qđ stil-
lam tetigerūt trib⁹ vicib⁹ calice s̄terposi-
to & aqua oblutiōis sumat⁹ in calice: & iux-
altare condāt⁹. **I**bidē etiā sequit⁹ qual⁹ pe-
nitentia sacerdoti cui h̄ cōtigerūt sit p̄iuf
qđ celebret iponēda. **E**t nō qđ si añ trāsub-
stantiationē effusa fuit ps. mutent⁹ palle
s̄ silentio. & celebrās suū officiū exequat⁹.
Si totū effusum sit tūc p̄missa p̄fessioe mi-
nistret denuo. & reiciat officiū. **H**āc igit⁹
oblationē rē. **S**i x̄o p̄ trāsubstantiationem
ps effusa ē tūc silit⁹ officiū exequat⁹. **S**i totum
ita qđ nihil hauserit. qđ vade enorme est:
tūc ponat hostiā sup p̄pitiatoriū & mini-

stret denuo panē vinū ⁊ aquā ⁊ reincipi-
at. **H**anc igit obla. ⁊ c. p̄fessione tñ p̄mis-
sa. **H**ostia x̄o suata sumat postmodū a
ministro in fine misse vel fueſ p̄ infirmis
Rursus cōciliū aurelianū. statuit qd qd non
bñ custodierit sacrificiū. ⁊ mus vel aliud
aial illd comederit. xl. dies peniteat. **Q**ui
aut p̄diderit illud in ecclia vel ps ei⁹ ceci-
derit. ⁊ inuēta nō fuit. xxx. dies peniteat.
In eodē etiā capitulo ita sequit. in bur-
cardo li. v. **I**n scriptū ē. p̄fundens aliqd
sup altare de calice qñ offert sex dies pe-
niteat. aut si abundanti⁹. vii. dies penite-
at. **Q**ui aut p̄fundit calicē dū misse solēni-
tas celebrat. xl. dies peniteat. **S**i x̄o mis-
sa celebrata p̄sbyter neglexerit accipe sa-
crificiū s̄itr. xl. dies peniteat. **E**t qd pollut⁹
nocturno tpe accepit sacrificiū. vii. dies
peniteat. **Q**ui negligētiā erga sacrificiū
fecerit vt a x̄mib⁹ p̄sumptū ad nihilū de-
uenerit. tres quadragesimas cum pane ⁊
aq̄ ia peniteat. **S**i integrū inuentū fuerit
⁊ i eo x̄mis cōburat. ⁊ cinis sup altare re-
condat. **E**t qd neglexerit q̄ternis dieb⁹ suā
negligentiā soluat. **S**i cū amissione sapo-
ris sacrificiū d̄colorat. xx. dies ieiunio ex-
pleant. **Q**ui x̄o cōglutinātū miserit. vii.
dies peniteat **S**i sacrificiū fuit sordidave-
nustate p̄ditū igne cōburēdū ē. ⁊ cinis iux-
ta altare sepeliēd⁹ ē. **S**ic legit in burcar-
doli. v. c. omē. **I**stud etiā notandū ē. qd si
a naso sacerdotis celebrātis sanguis exie-
rit vel nausea supuenerit. recipiat in aliq̄
vasculo ne scā contaminent. ⁊ terſo naso
vel ore abluto reiciat sub silentio vbi di-
misit. **S**i x̄o infirmitas supuenerit mita-
tur sup crepidinē siue arā altari vel sedat
donec cōualeſcat. ⁊ sic incipiat vbi dimi-
sit. **S**i si nullo modo pōt p̄sumare myste-
riū. ali⁹ sacerdos pat⁹ incipiat vbi ille di-
misit put dictū ē in. vi. p̄ticta sup x̄bo. b̄
ē corp⁹ meū. **S**ed si incertū ē vbi ille dimi-
sit. tūc qz piculosuz eēt x̄ba sacramēti ite-
rare vel p̄termittre posita oblata illa su-
per p̄pitiatorū ministrat denuo vt p̄mis-
sum est. **S**ed. **M**ysteriū fidei. **I**ō d̄r
mysteriū fidei: qz ali⁹ videt ⁊ ali⁹ intelli-
git. **H**oc credere iubemur. discutere n̄ au-
dem⁹. fides em̄ nō ē nisi de occult. iux illd
fides n̄ h̄z meritū ⁊ c. vt s̄. **G**reg⁹. dicit qd
iō d̄r mysteriū fidei. qz credē debemus qd

ibi sal⁹ n̄ra p̄sistit. vt qz sine fide n̄ fit b̄ sa-
cramētū. i. sine ea illd itelligi plene nō pōt
Hic aut mysteriū illd qd secretā ⁊ p̄ditam
h̄z disp̄latiōez **M**ysteriū em̄ grece d̄r se-
cretū latine. **E**t s̄m **I**nnoc. iij. null⁹ euan-
gelistarū dixit h̄ x̄ba. **E**x his autē ⁊ alijs
scripture x̄bis qd d̄dixit in sacro altaris
x̄itarē corpis ⁊ sanguis x̄pi nō eē. s̄ ima-
ginē tñ ⁊ speciē ⁊ figurā p̄ eo qd scriptura
memorat aliquoties id qd i altari suscipi-
tur eē sacm ⁊ mysteriū ⁊ exēplū. **S**ed hi
p̄fecto laqueū errorū currūt. de q̄ etiā di-
ctū ē in. vi. p̄ticta sup x̄bo fregit. **N**unqd
em̄ iō sacm altari x̄itas nō ē. qz figura est
absit oīno. si em̄ b̄ eēt ḡ nec mors x̄pi veri-
tas ē. qz figura ē ⁊ resurrectio x̄pi x̄itas n̄
ē. qz figura ē. **N**ā mortē ⁊ resurrectionem
x̄pi figurā ⁊ imaginē ⁊ s̄ilitudinē eē mani-
feste declarat ap̄ls dīcēs. **C**hris⁹ mortu⁹
ē p̄ delicta n̄ris. ⁊ resurrexit p̄p̄ iustifica-
tionē n̄ram. **E**t petr⁹ ap̄ls. **C**hris⁹ passus
ē p̄ nobis. nob̄ relinquēs exēplū vt sequa-
mur vestigia ei⁹. **E**rgo mors x̄pi exēplū
fuit vt pctō moriamur. ⁊ resurrectio eius
exēplū fuit vt iusticie viuam⁹. **S**i em̄ x̄i-
tas nō fuit. ḡ x̄ps x̄e mortu⁹ nō fuit. ⁊ x̄e
n̄ resurrexit. s̄ ⁊ mors ei⁹ ⁊ resurrectio ei⁹
x̄a n̄ fuit s̄ absit b̄. **N**ā p̄pha de eo p̄dixit
Verelāguozes n̄ros ipse tulit. ⁊ dolozes
n̄ros ip̄e portauit. **A**ltari ḡ sacm ē x̄itas
⁊ figura. **T**ria q̄pe sūt in b̄ sacro. discreta
viez forma v̄sibil. x̄itas corpis. ⁊ x̄t sp̄i-
ritual. **F**orma panis ⁊ vini x̄itas carnis ⁊
sanguinis. x̄t charitat⁹ ⁊ vnitat⁹. **P**rimū
oculo cernit. scdm aio credi. tertiū corde
p̄cipit. **P**rimū ē sacm ⁊ nō res. scdm est
sacm ⁊ res. tertiū x̄o ē res ⁊ nō sacm. **S**i
p̄mū ē sacm gemine rei. tertiū ē res gemi-
ni sacramēti. scdm aut ē sacm vni⁹ ⁊ res
alteri⁹. **N**ā forma panis vtrāqz x̄pi carnē
significat. i. verā ⁊ mysticā. s̄ verā carnē ⁊
p̄tinet ⁊ significat. mysticā x̄o significat s̄
nō p̄tinet. **S**ic em̄ vni⁹ panis ex multi gra-
nis p̄fici. ⁊ vni⁹ vinū ex diuisis racemis
p̄fluit. sic ⁊ corp⁹ x̄pi ex multi mēbr⁹ p̄po-
nit. ⁊ vnitas ecclastica ex diuis p̄sonis cō-
sistit. i. in p̄destinat. vocat. iustificatis. et
glorificat. nā q̄s de⁹ p̄destinauit hos ⁊ vo-
cauit. ⁊ q̄s vocauit hos ⁊ iustificauit ⁊ c.
Un ap̄ls. **U**n⁹ panis ⁊ vni⁹ corp⁹ m̄lti su-
mus. **I**n cui⁹ rei typū ē facta arca dñi de

lignis sethim. q̄ sunt icōputribilia. ⁊ albe
spine filia. **P**atet q̄ suba corpis ⁊ sangui
nis xpi ē sacm̄ ⁊ res. s̄ alteri⁹ sacramenti
ē res. ⁊ alteri⁹ rei ē sacm̄. Est em̄ res p̄mi
q̄ signat ⁊ cōtinet a p̄mo vicz a forma vi
sibili. ⁊ ē sacm̄ tertij. quia significat ⁊ effi
cit tertij. i. vnitatē eccl̄asticā. **E**t q̄ h̄ my
steriū fidei. qm̄ aliud ibi cernit. ⁊ aliud ibi
credit. Cernit em̄ spēs panis ⁊ vini. ⁊ cre
dit vitas carnis ⁊ sanguinis. **Q**uod aut̄ hic
dicit̄ mysteriū fidei alibi dicit̄ spūs ⁊ vita
Spūs em̄ est mysteriū. s̄m̄ illud. **E**t occi
dit spūs aut̄ viuificat. Et fides est vita.
s̄m̄ illud. **I**ust⁹ me⁹ ex fide viuit. **H**inc ḡ
dñs ait. Verba que locut⁹ sum vob̄ spūs
⁊ vita sunt. Verū cū cōsecratio pficiat sa
cramentū ⁊ post cōsecrationē nō sit in alta
ri panis aut̄ vinū. querit̄ q̄s panis est cor
poris aut̄ quod vinū est sanguinis sacm̄.
Patet si dicat̄ q̄ panis qui fuit. vel vinū qd̄
extitit pfecto nec ille corpis. nec illud est
sanguinis sacm̄. quia panis trāsuiuit i cor
pus ⁊ vinū in sanguinē. **S**i vō dicatur q̄
species illa que remāsit. illa qd̄ nec exti
tuit ex granis nec pfluxit ex racem̄ acinis.
qm̄ ex his nō puenit accidēs sed substan
tia. Quā ḡ s̄ilitudinē assignabim⁹ inter sa
cramentū rei. ⁊ rem sacramēti. **N**am si sa
cramēta nō haberēt s̄ilitudinē rerū quaz
sunt sacramēta. pprie sacra nō dicerent̄.
sicut sacm̄ baptisimi quod ē ablutio car
nis exterior s̄ilitudinē h̄z significati. qd̄ est
ablutio mētis interior. **S**ane sacm̄ istud
in eo gerit s̄ilitudinē corpis. in quo panis
s̄ilitudinē representat. **S**pēs ḡ panis sacm̄
ē corpis nō solū rōne rei signate. verū eti
am rōne cōtente. **Q**uerit̄ aut̄ vtr̄ species
panis ⁊ vitas corpis vnū sint sacm̄ an di
uersa. **E**t videt̄ q̄ diūsa. cū em̄ diūsa sint
signa videt̄ q̄ diuersa sūt sacra. **P**reterea
scriptū ē. **P**erficiat̄ in nob̄ q̄s dñe tua sa
cramēta qd̄ p̄tinet. **Q**ue xba s̄b ti. de ora
tione nouissima exponēt. **S**z videt̄ q̄
sint solū vnū: cū em̄ eandē rem sacra signi
ficet videt̄ q̄ idē sint sacm̄. **P**reterea ali
bi legi⁹: p̄sta vt h̄ tui corpis ⁊ sanguis sa
cramētū nō sit nob̄ reat⁹ ad penā. **S**up̄ h̄
dicūt qd̄ q̄ forma panis ⁊ vini sunt vnū
sacm̄. nō pp̄ vnū signatū. s̄ pp̄ vnū cō
tentū. **S**pēs aut̄ panis ⁊ vitas corpis sūt
vnū sacm̄. nō pp̄ vnū p̄tentū. s̄ pp̄ vnū

signatū. **H**ic debēt cōcedere q̄ sicut diuer
se res. pp̄ter vnū ⁊ idem signatū idē sūt
sacramentum. sic eadem res. pp̄ter diūsa
significata diuersa sunt sacramenta. **Q**ui
bus obijci⁹ q̄ si species panis ⁊ vitas cor
poris ⁊ idem sunt sacm̄. cum species panis
sacm̄ sit corpis. ergo vitas corpis idē est
sacm̄. ⁊ ita idem est sacm̄ sui. **S**ed h̄ nō
pcedit. quia species panis ⁊ est quoddaz
sacm̄. quod est vitas corpis. ⁊ est quod
dam quod non est illa qm̄ sunt duo sacra
mēta diuersa. **A**lij vō dicūt q̄ siue diuer
se sint significata siue diuersa significātia.
semp̄ diuersa sunt sacramēta. quos opor
tet cōcedere q̄ in altari sunt ad minus q̄
tuor sacramenta vicz spēs panis. spēs vi
ni. vitas carnis. ⁊ vitas sanguinis. **P**re
terea cum panis ⁊ vini diuersa sint accidē
tia. vt sapor ⁊ odor. pondus ⁊ color. quā
titas ⁊ figura. videt̄ q̄ singula p se sint va
ria sacramēta. quā em̄ rōne poti⁹ vnū q̄
aliud dicendū ē sacm̄. **S**ed cui⁹ rei sacm̄
ē odor aut sapor. **A**d hoc pōt nō incōgrue
responderi q̄ om̄ia siml̄ accepta sunt vnū
eucharistie sacm̄. eo q̄ nullum p se solū
significet. s̄ om̄ia s̄il panis spēm rep̄tant
que corpus xpi cōtinet ⁊ signat. **S**ignoz
aut̄ alia sunt naturalia alia positiua. **N**a
turalia sunt que s̄m naturam signant. q̄
rū qd̄a sunt q̄ p antecedēs signant p̄s vt
rubore vesptino signat̄ serenitas matuti
na. **A**lia sunt q̄ p p̄s signat̄ antecedens vt
fumo vel cinere. signat̄ ignis fuisse. **P**osi
tiua sunt illa q̄ s̄m ipositionē signat̄. q̄ruz
alia sunt signa rei sacre. vt serpens ene⁹ ere
ctus in heremo. alia sunt signa rei non sa
cre. vt arc⁹ triūphal̄ erect⁹ i biuio. **P**orro
signoz rei sacre. alia sunt sacra vt baptis
mus. alia nō sacra vt agn⁹ paschal̄. **S**acra
sunt signa noui testamenti. **N**ō sacra ve
teri. **Q**uis em̄ vtr̄q̄ sint signa rei sacre
idē rem sacra signātia. nō tñ vtr̄q̄ sunt
sacra. i. iustificātia. **L**icet nonnulli dixe
rint sacramēta legalia iustificasse. **H**ec em̄
est differētia int̄ legalia ⁊ euāgelica sacra
quia illa significabāt tm̄. h̄ aut̄ significant
⁊ iustificāt. **V**erum qm̄q̄ large qm̄q̄ stri
cte sacm̄ accipi⁹. **L**arge s̄m qd̄ oē signuz
rei sacre siue sit sacm̄ siue nō sacm̄ dicit̄ sa
cramentū. **U**nde signa legalia sacramēta
dicunt̄. **S**trictē s̄m qd̄ sacrum solūmō si

gnum dicitur sacramentum. Sacram autem dicitur actiue et passiue. quasi sacram signans vel sacram signatum. Nam nomine sacramenti quicquid signum rei. quicquid res signi varie nuncupatur. Secundum quod sacram accipitur per signo rei sacram dicitur a sacro et signo quasi sacram signum. Sed secundum quod sacram accipitur per re signi sacram dicitur a sacro et secreto. quasi sacram secretum. Species ergo panis dicitur sacram actiue. id est sacram signans: unitas autem ecclesie dicitur sacram passiue. id est sacram signatum. Corpus vero dominicum utroque modo dicitur sacram. id est sacram signans et sacram signatum. Sacram vero consistit in tribus. scilicet in rebus. in factis. et in verbis. secundum proprietatem similitudinis et interpretationis. Leo namque secundum proprietatem signat diabolum. Unde ad uersarius uester diabolum tanquam leo rugiens circumit querens quem deuoret. Seminare secundum similitudinem significat predicare. Unde. Exiit qui seminat seminare seminem suum. et aliud cecidit in terram bonam et aliud super petram. et aliud inter spinas. Emanuel secundum interpretationem significat christum. Unde. Et uocabitur nomen eius emanuel. quod interpretatur nobiscum deus. Res ut aqua baptismi. factum ut signaculum crucis. uerbum ut inuocatio trinitatis. Singula reperiuntur in hoc excellentissimo sacramento. res. id est corpus et sanguis. factum. id est esus et potus. Verbum hoc est corpus meum. hic est sanguis meus. Sequitur. Qui per uobis et per multis effundetur in remissionem peccatorum. Pro solis predestinatione effusus est quantum ad efficaciam. sed per cunctis hominibus quantum ad sufficientiam. Effusio quippe sanguinis iusti per iniustus tam fuit diues ad precium ut si uniuersitas crederet in redemptores nullum omnino vincula diaboli retinerent. Verbum enim effusionis abundantiam notat. Peractum autem duobus modis remittitur. uidelicet quo ad meritum culpe. et hoc per sanguinis fidem quam iustificamur a culpa. et quam ad debitum pene et hoc per sanguis precium. quam redempti sumus a pena. Quod enim quasi oues errauimus. unusquisque in uiam suam declinauit. Et dominus posuit in eo iniquitates omnium nostrum. Uulnerat est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra. discipuli na pacem nostram super eum. et liuore eius sanati sumus. Vere languores nostros ipse tulit. et dolores nostros ipse portauit. Quia ergo iustus iuste puniuntur. iniusti iuste sunt liberati. Assumpsit enim in se penam pro omnibus. ut daret se per gratiam uniu-

sis. Hic autem sacerdos eleuat calicem ut illud populo ostendat. nec est superflua haec eleuatio. prout dictum est in synoptice preceditis. Est autem notandum quod quedam ecclesie duas habent pallas corporales. et ibi eleuat calix cooperatus cum altera earum. In quo ostendit hoc sacramentum occultissimum fore et difficilimum ad intelligendum quod tempore institutionis huius sacramenti sanguis christi inuisibilis erat. quod intra uenas eius existebat. Alie vero ecclesie unam tantum habent pallam et ibi eleuat discooperat absque uelamine. Primo ad designandum quod post institutionem huius sacramenti sanguis christi factus fuit uisibilis per ipsius effusionem in cruce. Unde hic dicitur. Hic est sanguis meus et cetera. In eo enim quod calix non est cooperatus. palla supra quam est hostia consecrata. designat quod sanguis christi a corpore effusus et separatus est. Secundo quia hostia est super pallam corporalē nec bono modo posset alibi poni. Tertio quod propter uentum flatum piculosus esset cooperatum cum palla leuare. Et non quod sacerdos actus christi representans cum dicit. Accipies calicem. parum eleuat calicem. deinde dicens. benedixit. ut sine piculo calicem benediceret illum in altari deponit. Subsequenter etiam dicens. Accipite: parum tenet eleuatus uisum dum in altum eleuet. ut illud populo ostendat. Sequitur. Hec quotienscumque feceritis et cetera. Hec clausula quod per secleracionem tam corporis quam sanguinis respicit: post depositum calicem debet dici. Sane in perceptione corporis christi et sanguinis magna est nobis adhibenda discretio. Cauendum est enim ne si nimium differatur mortis piculum incurramus. domino prestante. Nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis sanguinem non habebitis uitam in uobis. Si uero quis indigne suscipit secundum apostolum. iudicium seculi damnationis sibi manducat et bibit. Ideo secundum eundem apostolum: probet seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat. Dicit ergo quisque comendandum esse quotidie. Alius uero dicit e contra. Faciat igitur unusquisque quod pie credidit faciendum. Non enim liti gauert ad iuicem. nec alter alteri se preposuit zacheus scilicet et ille centurio. cum alii eorum gaudent christum in domo sua suscepit. et alter dixerit. Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum. Et hoc est quod Augustinus ait. Alii quotidie comendant corpus et sanguinem domini. alii certis diebus accipiunt quod libera haec obsequatione. Beatus Bernardus. et ostendit.

culo pacis dicere. Et nota qd licet xps se mel credet sua morte redemerit. ecclesia in hoc sacrm quotidie necessario repetit ob tres pcpue cas. Primo quia i vna vinea laborantes eo quotidie reficiunt. Secundo vt neophiti p illud incorpent xpo Tertio vt memoria passionis xpi quoti die metibus fidelium ad imitandum infigat: quotidie em egem. ideoq panis quotidianus vocat. Quotidianu g sacrificiu vt pbat pascalius papa e comemoratio. no iteratio passionis. 7 ideo sequit. In mei memoria facitis. In hoc sacro nob quotidie mortis 7 passionis xpi memoria re nouat. Un. f. ad Cor. xj. Quotiescunq madaueritis panem hunc 7 calicem bibertis morte dñi annuntiabitis donec veniat. Prop quod ipse dicebat aplis. Hoc facite in mea comemoratione. Hanc vltimam nob memoria dñs reliqt: put dictu est sup xpo. Postq cenatu e. Et nota q habemus triplex memoriale dñice passionis. Primu qdum ad visum. in imagini bus 7 picturis p ppterea crucifiri imago depingit in libro 7 in ecclesijs. Scdm qd / tum ad auditu scz passio xpi pdicata Ter tium quatū ad gustum scz sacrm altari. in quo ipsa xpi passio patet expmif. Et ppter hoc pmisit. Et memoria venerates. Et sequit. Un 7 memores. Qui aut cali cem discooprum eleuant. illum in hoc loco cum palla corporali coopunt. innuētes q sepulto dño aduoluto lapide. clausuz e ostium monumenti. vt dicit Marc 7c.

Octaua pars canonis.

Unde 7 memo res 7c. Octaua ps. Quia dñs ipe pcepit in. c. Simili mo 7c. vt b in sui memoria faceremus. idcirco in hac pte tria sibi pmeoranda pponit ecclia scz tam beatā passionē. nec nō 7 ab inferi resurrectionē. 7 in celos gloriosam ascensionem. Quoru pmu. f. passio excitat charitatē. scdm. i. resurrectio corroboret fidē tertiu. i. ascensio letificat spem. Quid em in nob magis charitatē accedit qm q p pio filio suo nō pepcit de. Quid magis in nobis fidē cōfirmat. qd q xps resurrexit a mortuis. Sicut em in adā omēs moriunt ita 7 in xpo oēs viuificabūt. Quid

magis i nobis amplificat spem. qd q xps ascēdēs in altū cap. du. cap. de do. ho. vt vbi ipe est illic sit 7 minister ei. Sacerdos igit h representas dicēdo. tam beate passio nis. manus in modū cruci extēdit vt habi tu corpis: manuū xpi extensionē in cruce representet. qd in aliū faciūt qñ dicūt. Hanc igit oblationē. representātes crucifixionez statim secuturā. Et quia xps pliri orās factus est in agonia. ideo agoniā illā habi tu oculorū 7 faciei quodāmodo represen tat. Dicēs aut necnō 7 ab inferis resurre ctionis. illas ad se vt pus reducēs eas pa rum erigit. Un in cātico Abacuc. Altitu do man⁹ suas leuauit. Et hoc in signū q xps inuictus leo surrexit a mortuis. Itē dicēs. 7 in celos gloriose ascensionis eas erigit qualiter vsq ad humeros in signū q xps eleuatis manib⁹ ferebat in celum. 7 sedet ad dextrā dei patris. Qd igit dñ. Un 7 memores 7c. sic ē intelligēdū. q. di. Nos eē sacerdotes pitemur 7 plebē tuaz memorē esse testamur xpi filij tui 7c. Pa cerdotes quidē memores 7 instructi eē de bent. qz ipi missam celebrāt 7 sacrificium xpi exemplo offerunt. Plebs etiā scā me morē eē debet. qz xps nō solū p sacerdoti bus verū etiā p plebe passus ē. q scā dicif qz fide 7 baptismo xpi pcepto sanctificata est. Itē ex nūc stringunt digiti. f. pollices 7 indices. nec disiungunt. nisi qñ oportet hostiā tangi. vel signa fieri. Quod fit. Pri mo ob reuerentiā sacramēti. ne videlz ali quid tangāt post cōtactū corpis xpi. Se cūdo vicz in signū q in b sacramēto scōs accedit pmo. i. fili⁹ obedit pñ. Et iō sūcūc Un 7 mēores tā btē passiois resurrectio nis 7 ascensionis 7c. Tertio digiti q corp⁹ xpi tetigerūt iūgunt ad oñdendū q fide les illō fide 7 deuotiōe tāgētes dñt eē cha ritate pūcti. 7 sic digiti in tāgēdo 7 sign do ab inuicē ad horā. sic fidelium opatōes in hac vita cū expedit sepanē. qm qñ q p pteplationē ad spūalia eleuant. 7 qñ q p mūdānis necessitatib⁹ tpalia āministrant Quarto digitorū pūctio idicat. q corpis 7 sanguis dñi nrī sacro 7 mens 7 corp⁹ sa cerdotis inseparabiliter eē debent affixa. Quito stringunt ne puluis seu pticla ho stie illis forte adherens cadat. Quia vero ecclia dixit se memorem dñice passionis

ideo statim acerbiozem specie ipsi⁹ passio-
nis cōm emorat recolēs in quinqz crucibz
quinqz plagas. Sicut em subsequens ex-
positio declarabit ab hinc vsqz duz corpo-
rale desup calicē remouet: dnice passiois
ordo memorat. **N**ā vbi dicit sacerdos ho-
stiam puram. hostiā scām hostiā imacula-
tam. panē sanctū vite eterne. ⁊ calicē salu-
tis ppetue. qnariū crucis signaculū impo-
nit sup oblatam ⁊ calicē signās qnqz chri-
sti plagas. videlicet duas manuū. totidē-
qz pedū. ⁊ vnā lateris. **E**l qnqz cruce si-
gnant qz xps qnqz seclā redemit. **T**res at
cruces cōmuniter facit sacerdos sup obla-
tam ⁊ calicē. qm in tribus vbis vtrumqz
piter intelligit. **N**unqz em in crucis signa-
culo panis sepat a calice. nisi cuz sepatim
noiant in canone. **E**t qn hostia collocat
a sinistro latere calicis recta ps crucis so-
lūmodo sup panē. trāsuersa vō vsqz sup
calicē debet ptendi. qm erecta ps crucis
corpus christi sustinuit. trāsuersa vō bra-
chia distendit. due vō cruce sepatim fa-
cte aiam xpi sepatam a corpe signant. **S**z
cum iā plene ⁊ pfecte sit psecratio celebra-
ta. nam materia panis ⁊ vini iā trāsiuit in
substantiā carnis ⁊ sanguinis. nec vlti⁹
pōt deteriorari vel meliorari. et sacerdos
vlti⁹ vti⁹ suis. nō xpi fmonibz querit q
re sup eucharistiā adhuc bñdictionis si-
gnum impmif. aut aliqd cōsecrationis v-
bum pferit. **P**reterea quedā subiungunt
in canone innuentia qz nōdū sit trāsubstā-
tiatio cōsummata. sup hoc dicūt quidam
qz scriptura nō attendit hic hmōi angustias
tempis. sed sacerdos cū nō possit siml
multa pferre ⁊ agere: ita loquit ⁊ agit ac
si tps pstatet ⁊ eēt ad huc faciendā. q in
principio fmonis nō dum erāt facta. ⁊ v-
ba ⁊ signa nō ad tps sue platiōis s ad cō-
ceptionē loquētis sunt referenda. **I**nno-
centius papa terti⁹ dixit. q in canone aliq
vba significant. ⁊ aliud signa ptendunt.
Verba nāqz pncipaliter spectāt ad eucha-
ristiam psecrandā: signa vō pncipaliter p-
tinent ad historiā recolendā. **P**az verbis
vtimur ad psecrandū panem ⁊ vinum in
corp⁹ ⁊ sanguinē iesu xpi. **S**ignis vtimur
ad recolendū ea que p hebdomadā aīpa
scalē gesta sunt circa xpm. **P**az g qz qstū
ad ordinē eucharistie cōsecrādē capitulū

illud. **Q**ui p die qz pateret. ⁊ c. in fine cano-
nis subijci debuisset. quia in eo cōsecratio
cōsummat. **S**z qm impedisset ordinē hi-
storie recolēde. qz quod fuit gestum in me-
dio poneret in fine: puid⁹ canonis ordina-
tor vt ordinē seruaret historie qsi quada
necessitate cōpulsus capitulū illud. **Q**ui
p die ⁊ c. quasi cor canonis in medio col-
locauit. vt que sequunt intelligant prece-
dere. **E**m illā figurā. qua sepe fit vt q nar-
ratione succedūt. intellectu pcedant. **E**l
potius vt tam lfe qz historie su⁹ ordo fue-
tur. dicat itaqz qz pntinent signa ad histori-
am passionis recolendā. qz significāt qnqz
sensus. qui tūc reuera patiebant in xpo:
vel qnqz ei⁹ plagas. vt dictū ē. **S**ed vba
nō ptinent ad eucharistiā psecrandā. imo
ptinent ad eucharistiā cōsecratā hoc mō.
Nos fui tui videlicet sacerdotes s ⁊ plebs
tua sancta. s. pplus xpian⁹. nam quod po-
pulus agit voto. sacerdotes pagunt mini-
sterio. offerim⁹ pclare maiestati tue. i. pre-
ceteris clare. **N**am si iusti fulgebūt sic sol
in regno pñs eozū. qto clari⁹ maiestas di-
uina pfulget. **D**e tuis donis. i. de frugibz
segetum. ⁊ b qstū ad panē qui ē psecra-
tus in carnē. ac datis. i. de frugibz arborū
⁊ hoc qstū ad vinū qd est psecratum in
sanguinem. **D**e his inquā ⁊ illis offerim⁹
hostiā purā. hostiā sanctā. hostiā imacu-
latam. i. eucharistiā imūne ab omī culpa
originali. ventali. ⁊ criminali. **E**nde dica-
tur hostia dictū est in sexta pticula sup v-
bo. q p die. **E**l purā qstū ad cogitatio-
nem. qsi puro corde. scām qstū ad locutio-
nem. imaculatam qstū ad opationē. qā
pctm nō fecit. nec dolus inuentus est i ore
eius. supple hoc est panē sanctū. i. sanctifi-
cantē. supple datorē vite eterne qstū ad
stolā carnis. ⁊ calicē salutis ppetue qstū
ad stolam aīe. **E**m illud. **E**go suz panis vi-
uus qui de celo descendi: si quis mandu-
cauerit ex hoc pane viuet in eternū. **P**nt
etiam scōo modo. b vba exponi. vt vide-
licet xps dicat hostia pura. qz cōcept⁹ est
sine pctō. dicat panis vite etne. qz ē resur-
rectio angeloz. ⁊ calix salutis ppetue. qz re-
surrectio ē hoīm. **E**l tertio modo hostiā
purā. qz xps oblat⁹ ē vt nos liberaret a fe-
ditate origial pcti. **S**cām qz vulnerat⁹ ē
vt pfluere sacramēta. qb⁹ ecclā scificatur

Immaculatā: quia mortu⁹ est vt nos liberaret de morte eterna. **P**anē vitę eterne. quia est nostrū vīaticū. q̄si viā. **E**t calicez salutis ppetue. quia est refectio angelorū inebrians in p̄ria. **V**el sic quarto mō. **B**eatus donis ac datis. **D**ona sunt in re et̄na data in opa tempali. **O**fferim⁹ hostiā puram. s. corpus. hostiā sanctā. s. sanguinem hostiā immaculatā quo ad vtrūq. **V**el puram. i. ab alijs sepatam. sanctā. i. sanctificatam. immaculatā. i. a maculis emūdatam hostiā de corpore puro. cōsciētia bona. et s̄ de nō ficta. **S**equit. **S**upra que rē. **C**um aut̄ orauerit p hostiā trāsubstantianda: eāq̄ iam trāsubstantiatam p̄ri obtulerit: nūciorat pip̄si acceptiōe. vt eā ad instar antiquorū sacrificiorū acceptet ppitio sup ple nobis. ac sereno vultu. i. respectu placabili digneris respicere. nō q̄ vult⁹ eius mutet aliqñ sed tūc de⁹ vultū suū sup nos illuminat ⁊ serenat cum misericōdia suā super nos exhibet ⁊ declarat. **S**cōm illō p̄ Illuminet vultū suū sup nos ⁊ misereat n̄ri. **I**tem p hoc q̄ dicit digneris respicere. notat q̄ sacerdos n̄r vultū habet verum ad ppitiatorū. de quo in probemio hui⁹ p̄tis dictū est. **E**t tunc asp̄git int⁹ tabernaculū. dum p dei misericōdiam q̄rit eius ppitationē. vt de⁹ habeat illa munera accepta. sicut habuit munera abel iusti. **U**nsequit. **S**icuti accepta habere dignat⁹ es munera abel rē. **H**oc aut̄ aduerbiū sicuti similitudinē innuit. nō exprimit quantitatem. **M**ulto quippe accept⁹ est h̄ sacrificium deo: q̄ quod obtulit abel. quod obtulit abraam. quod obtulit melchisedech. **V**aleat em̄ ampli⁹ res q̄ vmbra. **V**itas q̄ figura. **I**tem ergo similitudinē magis q̄ quantitātē debem⁹ attendere. **O**fferēdo ergo similes sum⁹ abel. si recte qdē offerentes. recte nihilomin⁹ diuidamus. **Q**uod quia **C**ayn nō egit peccauit. **S**ua nāq̄ recte cui debebat obtulit deo. s̄ retinēs sibi seipm ⁊ cor suum subtrahēs deo. male diuidit. **A**bel aut̄ acceptum deo intus i corde obtulit holocaustū quia se nō sibi retinuit sed deo se totū subdidit ⁊ impendit. **E**t ideo legi⁹ in **Gen̄**. **R**espexit deus ad abel ⁊ ad munera eius. ad **C**ayn xō ⁊ munera eius nō respexit. **P**rius respexit ad abel ⁊ postea ad munera eius. quia nō of-

ferens a muneribus. sed munera ab offerente placuerūt. **S**imiliter ⁊ abraā egregius fide totum se p̄ri offerebat altissimo et postea cuz sua duceret offerēda. placitas ei hostias offerebat. quod vt nos scientes imitemur: patrios ab illo de⁹ exegit affectus. **T**olle inquit filiū tuum vnigenitū quem diligis isaac. ⁊ offer euz in holocaustum sup vnum montiū quē monstrauero tibi. **S**tatimq̄ p̄mptū ⁊ obedientem iuenit. imo nobis ostendit. **M**elchisedech q̄ q̄ nisi se p̄ri acceptum deo sacrificium obtulisset: futurozū causas minime prouidisset: quarū intuitu mysticū panis ⁊ vini p̄mus obtulit sacrificiū. erat em̄ sacerdos dei altissimi. **D**ominantē igit̄ isti tres patres veteris testamenti. quia illi ⁊ eorū sacramenta specialius ceteris hoc sacm p̄ signauerunt. **Q**uid em̄ p munus abel offerentis de p̄mogenitis gregis nisi christ⁹ p̄mogenitus in multis fratrib⁹ exp̄mitur qui maliciose occisus est a p̄lo iudeorum sicut ille inuidiose a fratre suo. **N**am s̄m **A**poē. ipse est agnus dei qui occisus ē ab origine mundi. **Q**uid p sacrificium abraę dilectum ⁊ vnicum filium offerentis. nisi christi passio designat. **D**e qua dicit apostolus. **P**roprio filio suo nō pepcit deus. sed p nobis omib⁹ tradidit illum. **H**ic est inquit filius meus dilectus i quo mihi bñ complacui. **O**blatio quoq̄ melchisedech tam pp̄e nouum sacrificiū presignauit vt inde p̄dictū sit. **T**u es sacerdos in eternum s̄m ordinem melchisedech. **Q**ui s̄m apostolū assimilat⁹ ē p om̄ia filio dei. manet sacerdos in ppetuū. **A**bel dic̄ puer nō tam a puericia q̄ a puritate s̄m illud. **E**cce puer meus dilect⁹ quē elegi posui super eū sp̄m meū. **A**braā dic̄ patriarcha. nō tam israelitici plebis. q̄ p̄li xp̄iani. illi us p carnem. hui⁹ p fidem. s̄m illud. **N**ō vltra vocabis nōm tuū abraā s̄ appellaberis abraam. quia patrem multarum gentium constitui te. **M**elchisedech interpretat̄ rex iusticie. **B**einder rex salem. id est. pax propter illud quod legitur. **O**rietur i diebus eius iusticia ⁊ abundantia pacis donec auferetur luna. **S**anctum sacrificium immaculatam hostiam. hoc addidit in canone leo papa primus.

Mona pars canonis.

Liber

Supplices te

Supplex te rogamus. **Donatus** ps. Pontifex. ut lex iubebat. et in prohemio huius partis dictum est. aspgebant tabulam et aram. et exterius sacrum sanguine pacifico. et christus toties aspgit preem sanguine quoties eum placat per carnem assumptam. Aram aspgit quod diu numerum restaurat angelorum. Exterius sacrum aspgit dum homines sanctificat. et prius que in terris sunt reconciliat. Sacerdos eisdem aspgit. quia per hoc sacrificium placat deum. et veniam impetrat. et sic etiam supplex aspgit. Nam quod nos emundat augmentat numerum civium supernorum. Aspgit etiam intus tabernaculum: put in precedenti particula dictum est. Dum autem hic notat sublime altare commemorat sanctas corporum. **Sanne** hymno dicto post cenam exiit iesus in montem oliueti trans torrentem cedron: et progressus pusillum cecidit in faciem suam: orans et dicens. Pater si fieri potest transfer a me calicem hunc. Sed et secundo et tertio abiit et oravit eundem sermonem dicens. Et factus in agonia plixius orabat: et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrere in terram. Tunc venit ad discipulos suos: dicens. Surgite eamus: Ecce appropinquat qui me tradet. Traditor autem dedit eis signum dicens: quem osculari fuero ipse est tenete eum. Et confestim accedens osculari est eum. Quia ergo iesus pcedit orans: et dicens. Pater si fieri potest transfer a me calicem etc. Ideo sacerdos se inclinans orat et dicit. Supplices tero / gamus etc. Vel sacerdotis inclinatio significat emissionem spiritus christi. put dictum est in prophetio canonis. De inclinationibus dominum est sub te. de professione. Item dicens. Ut quot ex hac altaris etc. osculatur semel altare: per quod repntatur osculum preditoris post quod dominus ab oratione surrexit. Quidam ter osculantur agentes gratias trinitati. quod per passionem domini genus reconciliauit humanum. Alii bis: ad notandum geminam in christo naturam: seu ipsum in anima et corpore passum. Quia vero factus in agonia plixius orabat tertio dicens eundem sermonem: ideo sacerdos facit tres cruces. Primam super oblataz dicendo. sacrosanctum filij tui corpus. secundam super calicem dicendo: et sanguinem. tertiam signando seipsum in facie. cum dicit omni benedictione celesti:

Quartus

forte propter sudorem corporis crucem impatiens. super corpus et propter guttam sanguinis crucem impatiens super sanguinem. et quod perdidit in faciem suam orans: ideo impatiens sibi crucem in facie. Vel potius crux que fit supra corpus designat vincula quibus est ligatum corpus. Illa que fit super sanguinem. designat flagella quibus allusus est et sanguis eductus. De vinculis legitur. Ministri iudeorum comprehenderunt iesum. et ligauerunt et vincientes duxerunt: et tradiderunt pontio pilato. De flagellis legitur. Apprehendit pilatus iesum: et flagellauit. cuius liuore sanatus sum. Per tertiam vero crucem que fit in facie. recollit illud quod expuebant in faciem eius. et palmas in faciem eius dabant. et velantes faciem eius dicebant. Prophetiza nobis christe quis est qui te percussit. Tertia crux que fit supra corpus martyrii christi. que fit supra sanguinem: martyrium sanctorum designat. Quarto preme due cruces significant quod christus per duobus populis passus est. tertia que fit in facie quod in corpore suo passus est. Alii vero non faciunt premissas duas cruces. Considerari etiam oportet quod sacerdos dicendo. supplices tero gamus etc. stat inclinatur cancellatis manibus antepectus ad designandum quod orationis humilitas per inclinationem designata tunc demum et non alias exaudiri digna est. si ex fide pcedat pectoris. id est mentis. fide dico per dilectionem operante. que operatio per manus intelligitur. Quia vero quedam sunt opera vite actiue. quodam vero opera vite contemplatiue. sed opera vite actiue quodammodo cancellati ad opera contemplatiue vite: sicut sinistra ad dextram operantur. eo quod opera actiue sicut supposita seu inferiora ad opera contemplatiue disponunt. et opera contemplatiue sicut supposita et altiora illa perficiunt et consumant. ideo in ipsa manuum cancellatio dextra supponitur sinistre. Rursus orat cancellatis manibus antepectus. quasi ipso facto dicat. Obsecro te per crucem et passionem tuam. ut iubeas habere preferri etc. Cancellatio enim manuum passionem christi figurat. et dextra per quam resurrectio: leue per quam passio designatur supponitur. ut per hoc christi resurrectio a mortuis insinuetur. Verum in nonnullis ecclesiis diaconus infra actionem lauat manus. signans primo quod pilatus se lauit cum se mundum a christi sanguine proclamauit. secundo quod nostra sordida opera

christi passione mūdant. tertio q̄ nullus nisi mund⁹ ad p̄cipiēda fidei sacramēta p̄cedat. Sequit̄. **Iube** hec p̄ferri r̄c. **Tan-**te sunt p̄funditatis hec v̄ba. vt intellect⁹ human⁹ vix ea sufficiat penetrare. **Unde** br̄s **Greg⁹** tanti sacramēti dignus interpres de illis tanq̄ de re ineffabili pene ineffabiliter loquens. **Quis** inq̄t fidelīū habere dubiū possit in ipsa imolationis hora ad sacerdotis voces celos ap̄iri. in illo iesu xpi mysterio angelorū choros adesse v̄nūq̄ ex inuisibilib⁹ atq̄ visibilib⁹ fieri. **Idē** etiā alibi dicit. **Uno** eodemq̄ tpe ac momento in celū. i. celestē naturā rapitur ministerio angelorū cōsociandū corpi xpi scz mystico. 7 añ oculos sacerdotis in altari videt̄. **Saluo** tñ occulto celestis oraculi sacro. possent hec v̄ba licet simplici⁹ tñ securi⁹ sic exponi. **Iube**. i. fac. hec. s. vota fidelīū. i. supplicatiōes 7 p̄ces. p̄ferri. i. p̄sentari. p̄ man⁹ sancti angeli tui. i. p̄ ministerium angelorū. qui sunt administratores spūs. 7 vota n̄ra corā deo offerūt. **Iux** illud quod ait raphael angel⁹ ad **Thobīā** **Thob. xii.** **Quā** orabas cū lachrymis ego obtuli orationē tuā dño. **Ex** h̄ ergo euident̄ ter apparet. q̄ angel⁹ sacris mysterijs adesse credend⁹ ē. nō vt cōsecret quia h̄ non p̄t. sed vt oratiōes sacerdoti 7 ppli deo re p̄senter. fm̄ illud **Apo. i.** **Ascēdit** fum⁹ aromaticū in conspectu dñi de manu angeli. q̄ sunt orōnes sanctorū. **In** sublime altare tuum. supple hoc ē in cōspectu diuine maiestatis tue. i. in cōtemplatiōe maiestatis 7 curie tue celestis. **Nam** ip̄e deus dicit altare sublime. **Exod. xx.** **Nō** ascēdes ad altare meū p̄ gradus. i. in trinitate nō facies gradus. **Porro** sicut br̄s **Aug⁹** deermīnat. nō dicit angel⁹ offerre oratiōes dō quasi tunc p̄mo deus nouerit quid velimus. quia de⁹ omnia nouit anteq̄ fiant. s̄ quia necesse habet rōnalis creatura tpa / les causas ad eternitatem referre. siue petendo quid erga se fiat. siue cōsulendo qd̄ faciat aut quid deo iubēte implendū esse cognouerit. hoc nob̄ vel euident̄er vellatē ter reportet. **Possunt** etiā scōo modo premissa v̄ba sic exponi. **Omnipotēs** deus iube hec scz panē 7 vinū p̄ferri. i. trāsmutari. in sublime altare tuū. i. in corpus 7 san

guinē filij tui sup choros angelorū exaltari. quia corp⁹ xpi dictū est altare fm̄ illud altare de terra facietis mihi. p̄ man⁹ āgelī tui. i. p̄ mysteriū sacerdotis. **Nō** em̄ fm̄ augusti. deposcit ob aliud hic deferenda. nisi vt intelligat q̄ ista fiant. i. trāsubstantient in eo sacerdotio. i. in ei⁹ ministerio virtute spūs sancti. **Sed** cū iam trāsubstantiata sint. exponi p̄nt tertio modo sic. **Iube** hec. i. xpi corp⁹ mysticū. s. eccliam christi militantē. p̄ferri. i. associari. in sublime altare tuū. i. in eccliam triūphantē. q̄ dicitur altare. fm̄ illud **Leuit. i.** **Ignis** in altari meo semp ardebit. i. feruor charitatis in ecclia triūphanti. 7 hoc p̄ manus angeli tui. i. p̄ opationē 7 virtutē xpi filij tui q̄ est magni cōsiliij āgelus. **Esa. ix.** **Ipe** em̄ corpus suū mysticū deo p̄ri cōiungit 7 ecclesie triūphanti. **Quarto** modo h̄ est angel⁹ magni cōsiliij. cōsiliarius ille cui⁹ consilio pater mundū creauit 7 recreauit: sublime altare in cōspectu dei est christ⁹ crucifixus sedēs in dextra patris. **Igit̄** angelus fert hec sacramēta in sublime altare in conspectu dei dū cicatrices ostēdens interpellat apud patrē p̄ nobis hec sacramēta p̄ficiētibus. **Quēro** sint illa que petit in sublime altare p̄ferri determinat dñs dicens. **At** quotquot r̄c. p̄ hoc em̄ demonstrat corp⁹ xpi. qd̄ christ⁹ quotidie ad se trahit p̄ mēbra. **Quā** h̄iere. **Patres** vocab me. 7 post me ingredi nō cessabis.

Decimiaps canonis.

Memento etia dñe r̄c. **Decima** ps. **Hec** 7 unctio etiā cōtinuat sequētia p̄xime p̄cedentib⁹. **Vel** dici p̄t q̄ superfluit nam in antiquis codicib⁹ p̄cedebat immeditte quedā orō incipiēs. **Memento** mei queso dñe r̄c. in q̄ sacerdos p̄ se orabat vt digne posset offerre. **Uñ** tunc recte sequebat̄. **Memento** etiā dñe famulorū r̄c. **Sz** quia in multis modernis codicib⁹ oratio illa nō inuenit̄. ideo fm̄ illos illud etiā superfluit. **Vel** qd̄ meli⁹ est respicit aliō memento quod p̄cedit in quo rogauit p̄ viuis. h̄ aut̄ orat p̄ defuncti. **Orat** ergo pia mater ecclia nō solum p̄ viuis verū etiā p̄ defunctis. 7 eos deo patri sacre oblationis intercessione cōmendat certissime cre-

dens q sanguis ille p̄ciosus qui p multis effusus ē in remissionē peccatorū. nō solū ad salutem viuētiū. verū etiā ad abso- lutionē valeat defunctorū. ideoq gabilo neū. cōciliū statuit. q in oib⁹ missarū solē nūis loco cōpetenti vicz in hoc loco sece- te vel in dieb⁹ nō solēnib⁹. in dñica enim die ob resurrectionē dñicam aie requiem credunt h̄re. ecclia p defunctis dñm de- p̄cef. iuxta illud augustini. nō sunt preter mittēde supplicationes p spirib⁹ mortu- orum. quas faciēdas p oib⁹ in christia- na catholica societate laudam⁹. Et qz qñ- qz defunt defunctis p̄ntes filij cognati z amici qui supplicationes p eis effundant. vna z pia mater. i. tota ecclia om̄es defū- ctos sub generali cōmemoratiōe suscipit tacitis illorū nomib⁹. z eis exhibet cōmu- nionē. Innoē. quoqz papa statuit vt ante cōsecrationē hostie nō recitent noia defū- ctorum. possunt em̄ p̄lo recitari. sed deo quē nihil latet necesse nō est Qui cū signo fidei nos p̄cesserūt. s. ad dñm. nō q ibi sit fides aut spes. vbi spes ē z res. nam fides euacuat. charitas nunq̄ excidit. s. signuz fidei p caractere fidei xpianitatis accipit quo fideles ab infidelib⁹ discernunt. s. m̄ il- lud. Audiui numerū signatorū. cxiij. mi- lia. signati ex om̄i tribu filiorum israel. Et dormiūt in somno pacis. s. m̄ illud. In pa- ce in idipsum dormiā z requiscā. Freque- ter em̄ sacra scriptura defunctos dormiē- tes appellat. p eo quia sicut dormiētes eu- gilant. ita mortui resurgēt. Prop̄ quod dicit apls. P̄lo vos ignorare de dormiē- tibus vt nō cōtristemini. sicut z ceteri qui spem nō habēt. Et dñs inquit in euange- lio. Lazarus amicus noster dormit. Ip- sis dñe z om̄ibus in christo d̄scētib⁹. In hoc loco sacerdos quorū maluerit defun- ctorū debet agere memoriā sp̄alem. Fini- ta est em̄ memoriā mortis dñi. z ideo seq̄t- mors nostra. xp̄us p̄cessit. z nos ei⁹ vesti- gia sequimur. Hic aut vocant̄ quiescētes in christo qui in charitate mortui sunt. ha- bētes tñ aliqua purgabilia. eoq nō plene satisfecerāt p peccat̄ confessis pp̄ quod ad locū purgatorij descenderūt. vbi exi- stentes suffragio indigent ecclie militātis tanq̄ nōdū habētes in re pacē z refrigeri- um glorie. licet habeāt in certa z infallibi-

li spe. Locū refrigerij. in quo nō est ardor penarū. Lucis in quo nō ē obscuritas te- nebrarū. Et pacis in quo nō est p̄flux⁹ pu- gnatū. Nam absterget de⁹ om̄em lachry- mam ab oculis eorū. z iā nō erit amplius neqz luct⁹ neqz clamor. s. nec vllus dolor qm̄ p̄iora trāsierūt. Sed delectabunt̄ in multitudine pacis. cum placebūt dño in regione viuētiū. Paradisus ergo dici⁹ locus refrigerij pp̄ter ardorem ignis pur- gatorij p quē aie transeunt. iux̄ illud ps. Trāsiuim⁹ p ignē z aquā zc. Locus luci contra tenebras inferni. De quib⁹ Mat. xxiij. Mittite eum in tenebras exteriores Locus pacis pp̄ter mentis tranquillita- tem. que ibi ē s. vermē cōscie eorū q salui nō erunt. Vñ Esa. Vermis eorū nō mori- etur. nec ignis eorū extinguet.

Undecima pars canonis.

Nobis quoqz zc. Undecima ps. hec autem oīo p̄tendit vsqz. Per om̄ia secula seculorū. Et hec vba p̄ferendo sa- cerdos paululū expressa voce p̄cusso pe- ctore silentiū interrūpit. rēpresentans cōri- tionē z p̄fessionē latronis in illo passiōis dñice articulo increpātis alterū z dicētis Nos quidē digna factis recipim⁹. s. autē nihil mali gessit z dicebat ad iesum. Luc. xxiij. Dñe memēto mei dū veneris in re- gnu⁹ tuū. Prop̄ qd̄ dixit illi iesus. Amē dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Rur- sus p exaltationē vocis z p̄cussionem pe- ctoris exp̄m̄ illud. quod centurio z q cū illo erant. visis illis que fiebāt. timuerunt valde dicētes. Vere fili⁹ dei erat iste. Et om̄is turba que simul aderāt ad spectacu- lum illud pcutientes pectora sua reuerte- ban⁹. Roti vero eius z mulieres que chi- stum secute fuerāt a galilea stabāt a longe hec vidētes. Quos significāt ministri. scz diacon⁹ z subdiacon⁹ retro stātes. qui ad hanc vocē erecti in os sacerdotis vel epi- intuent⁹. Premissa aut pectori vnica tun- sio. signat q s. m̄ aplos ad Romanos. vj. xp̄s semel p peccat̄ n̄ris mortu⁹ ē. Et sit cū trib⁹ digit⁹. s. sine pollice z indice. vt tri- nitas i vnitate notet. Pectoris quoqz tū- sio qñqz penitentiā designat. put sub ti. s. p̄fessionē dñm ē. P̄ctorib⁹. Hoc iō dicē qz si

dixerimus qd pcrn nō habem? nosmetipsos seducimus et veritas in nob nō est. **Item** em omni tpe debeam? ex corde nos recognoscere pctōres. pcpue tñ cū p remissio ne peccatorū sacro sanctū mysterium celebramus. **De** multitudine miserationū tuarum sperantib? **Iux** qd in qd ps. **Secū** dū multitudinē miserationū tuarū dele iniquitatem meā. **Et** nota qd vna tñ ē dei misericordia. nō aliud quidē qd ipe misericors. s. multi sunt eius effectus qd miserationes dicunt. **Un.** **Reminiscere** miserationū tuarū dñe. et misericordiā tuarū que a seculo sunt. **Partē** aliquā et societate donare digneris. **Sed** cū ipe deus sit oia in omnib? salus et pmiū et gloria singulorū. iux illud. Salus ppi ego sum. qd ē qd dicit pte aliquā et societate etc. tanq nō oēs sint eundē denarium accepturi. **Sane** licet vnū et idem sit pmiū singulorū. vtz ipe de? in cui? cognitio sal? eterna cōsistit. **Im** illud qd ipe dicit in euangelio. **Hec** est vita eterna vt cognoscant te verū deū et hūc quē misisti filium xpm. tñ fm differentia meritorū. alij plus alij min? diuina visione fruunt. **Nā** et stella differt a stella in claritate. **Propt** qd ipse dñs ait. **In** domo pñs mei mansiones multe sunt. **Sicut** vn? est sol cui? lumen picipant vniuersi. alij plus alij min? fm differentiam intuitiū. **Cū** iohē. stephano. matthia. barnaba. **In** hac scda cōmemoratione sanctorū magna ex pte suppletur qui de pmitiuis sanctis deesse videbātur i pma. **Sz** qre iohes repetit. et stephanus sociat? **Iohi** pmitit matthie ac barnabe aplis. **Sup** hoc dici pōt qd iohes i pma cōmemoratiōe disponit et cū ceteri numerat ppter dignitatē aplar? in hac aut cōmemoratiōe repetit et cū stephano sociatur ppter pñlegiū celibat?. **Virgines** ei sunt et sequunt agnū quocūq ierit. **Pref** ea ceteris pmitit xginitas. **Nāq** iohes in de maxime cōmendat. quia xps in crucematrē xginē discipulo xgini cōmēdauit et ex illa hora accepit eā discipul? i suaz **Stephani** xō xginitas ex eo maxime cōprobat. quia ipe deputat? ē ab apostolis ad ministeriū viduarū. et in eo qd feminis est pposit? testimoniū meruit sincerissime castitati. **Poss**et aut nō euāgelista sed baptista iohes intelligi nisi pmitteret. **Cum**

tuis sanctis aplis ac martyrib?. **Un** contic? qd apli tñ ac martyres subnotant. qd uis et **Iohes** baptista merito posset inter martyres numerari. **Enū**erat g sacerdos scōs. quorū societatem petit. quia et sacerdos legalis noia filiorū israel habebat scripta. vt s dictū ē. **Et** aduerte qd h octo viri et septē mulieres cōputant. qd p hoc sacrificiū septē carismata gratiarū. et octo beatitudines iungunt in nob. **Sequit.** **Non** estimator meriti. qd nō fm exigentiā meritorū retribuis. sed minus puniēdo vlt magis remunerādo qd qsq meruit. **Un.** **Nō** fm pctā nra fecit nobis. neq fm iniquitates nras retribuit nob. **Et** alibi. **Bensu** ram bonā et cōfertā et coagitatā et superfluentem reddēt in sinum vrm. **Per** xpm dominū nrm. **Hic** nō rñdet amen. **Cum** qd angeli qd semp assistūt rñdent. put in fine tertie pticule dictū ē. **Cum** qd h tacite dicunt. nec rñdentes audire possunt. **Cum** quia xba sequētia. p quē oia etc. istis coniungunt et ab eis dependēt. ita qd nihil in terponi pōt. **Hoc** aut loco bñdicunt vne put dicet in sexta pte sub qnta feria cene dñi. vbi agit de diurno officio **In** canone aplozū in burcardo li. v. c. offerri. ita legit **Offerri** nō liceat ad altare scz ad bñdicendum pter nouas spicas et vuas et oleum et luminaria et fabas et thimiam ad incensū tpe quo sancta oblatio celebrat. **Sequit.** **Per** quē hec oia etc. **Ioh** dicit oia. qd p filium oia creata sunt. **Un** **Ioh. j.** **Oia** per ipm facta sunt. et sine ipo factū ē nihil. **Et** vidit de? cūcta que fecerat et erat vald bona. **Creas** igit cōdendo naturā. **Sanctificas** psecrādo materiā. **Viuitificas** trāsubstantiādo creaturā. **Bñdicis** accumulando grām. **Ad** aut dicit h oia. ē simplex pnois demonstratio sicut tps xbi cōfusus **Quia** pñs cōfusus pñtis nō tenet vsuz **Et** est sensus. **Hec** omnia scz panē vinum et aquā semp bona creas fm causas canonicas pñordiales. et sanctificas fm causas sacramētales. viuitificas vt transeāt in carnem et sanguinē. et bñdicis vt conseruent vnitatē et charitatē. **Rursus** i eo qd dicit scificas. notat qd qd cūq scificat p grām xpi scificat. de plenitudine em ei? oēs accipimus. **Un** **Ioh. xvij.** **Pas** scifica eos i veritate. i. i filio. **In** eo qd dicit viuitifica notat qd

Liber

quod uiuificat p filius uiuificat. **Ioh. xj.**
Ego sum via uitas et uita. In eo q dicit
bndicis. insinuat q bndictio celestis dat
nobis p fructu uginis bndictu. **Al** creas
ut sint. sanctificas tibi deputando. uiuifi-
cas animado. bndicis ut utilia sint. pstat
ut p sint. **S**unt aut tres cruces sup dicti x
bis. sanctificas. uiuificas. bndicis. in qb
ecclesia pmitiua representat q fide trinitas
suscepit. **De** hoc m aliter ia dicef. **S**iqui-
dem sacerdos dicturus. et pstat nobis. ut
diacon? remouet corpale desup calice. ad
notandu q qn xps emisit spm. velu tem-
pli scissum e a sumo usq deorsum. et aper-
ta sunt nobis q pus in lege obscura erant
et clausa. sicut dicit in euangelio de qbus-
dam. **E**t erat absconditu xbu istud ab eis.
et. **U**bi em sumpto aceto. consummatu est et
reuelatu e. **E**t calice discoopto accipiens
hostia dicit. et pstat nobis. **D**ubitari aut
vidim? quare calix et no hostia cooperif.
Ad qd quadruplex pot ro assignari. **P**ri-
mo ppter piculu. q sanguis facili? posset
recipe imundicia q hostia. **S**ecundo quia
in calice et sanguine magis significat pas-
sio xpi q in hostia. **U**n illud. **P**ater si fie-
ri pot traseat a me calix iste. **E**t in canone
in forma sanguinis ponit actus effusiois
ibi. **Q**ui p uobis effundet. et. **Q**uia g in
calice et in sanguine magis significat xps
mortuus q in corpe. ideo sicut et mortuus
pannis et lapidib? opif. ita et calix panno
et sanguis in calice et panno corpale coopif.
Tertio sanguis in calice coopto repntat
corp? xpi in sepulcro clauso et sigto. **H**o-
stia xpo corp? xpi ex sepulcro. **Q**uarto san-
guis in calice coopto repntat xpi corp? in
findone inuolutu. hostia xpo corp? no inuo-
lutum. **S**equit. **P**er ipm et. **S**i absq ali-
cui? xbi vel tps inpositioe plugas pre-
missa xba. **P**er xpm dnm nrm. p quez h
oia et. et fac puctu ibi. et pstat nob. plana
elra. **D**ic g. **P**er ipm tanq p mediatorez
cu ipo tanq cu coeqli. qz ipe e coeqlis pri
in ipo tanq in cosubstantiali vel in ipo. i.
mebris ei? **I**n pre qppe notat autoritas p
pter pncipiu in filio eqlitas ppe mediu. in
spulco comunitas ppe cfortiu. **S**ane se-
xta feria crucifixus e xps hora tertia lin-
guis iudeoru. qd narrat **M**arc? hora se-
xta manib? gentiliu: qd narrat **I**ohes. circa

Quartus

hora aut nonam inclinato capite tradidit
spm. **A**d recolenda igif crucifixione hora
tertia facta linguis iudeoru clamantiu ter
crucifige crucifige euz et rursus. tolle tolle
crucifige eum. sacerdos facit tres cruces
sup oblata et calice. du dicit sanctificas. vi-
uificas. bndicis. **A**d recolenda xpo cruci-
fixione que post interuallu triu horaru fa-
cta e manib? gentiliu cu milites crucifixe-
runt iesum. sacerdos iteru facit tres cru-
ces cu hostia sup calice sup pmissis tribus
xbis scz p ipsum. et cu ipo. et in ipo. **P**ost-
modu aut ad designanda diuisionem car-
nis et aie dñi morientis. facit duas cruces
cu ipa oblata in ora calicis du die. **E**st u-
bi deo pri omipoteti in unitate spulanci
Cu em in xpo tres sunt unite sube. uidelz
diuinitas corp? et aia. due tm. i. corp? et aia
fuerut in morte diuise. **N**am diuinitas a
neutra est diuisa et sepata. **E**t ppterea no
trib? crucibus sed duab? mors dñi desi-
gnat. **C**eterz sacerdos faciedo cruces ma-
nus sup melsz altaris extedit. qz xps su-
per aram crucis man? expadit. iuxta illd
ppheticu. **E**xpandi man? meas ad popu-
lum no credente mihi. **S**ecdo etiā premisse
tres cruces cu corpe sup nudum calicem
facte. significant tres cruciat? quos xpus
in nuda cruce sustinuit. uic? passionē. pro
passionē. et cōpassionē. **P**assionē in corpe
ppassionē in mēte. cōpassionem in corde.
De passionē corpis ait dñs p pphetam.
O vos oēs q trāsitis p uiam. attendite et
videte si e dolor sicut dolor meus. **F**ode-
runt em manus meas et pe. m. d. o. m. **D**e
ppassionē mētis dñs inqt aplis. **T**ristis
est aia mea usq ad mortē. cepit em **I**esus
tedere et pauere. cepit tristari et mest? ee.
Ex cōpassionē xpo cordis p crucifixorib?
orauit ad prem dicēs. **P**ater ignosce illis
quia nesciūt qd faciunt. **S**i em cognouis-
sent nūq dñm glorie crucifixissent. **E**t io
sacerdos facit has cruces cu hostia sup ca-
licem. qz xps sustinuit bmoi cruciatus in
corpe sup patibulu. **P**er calicē em passio
designat. ut ia dictu e. **T**ertio modo tres
cruces cu hostia sup calicem facte. signifi-
cant fidē cēturiōis dicēti. **D**at. xxv. **U**e-
re fili? dei erat iste. et ita cognuit eū unū esse
in trinitate. i. xpm deū et hoiem. **D**ue xpo
q fiūt i ora seu latere calici designat duo sa

eramēta q̄ d latere xpi pfluxerūt. vīcz aq̄
regeneratiōis. ⁊ sanguis redēptiōis. iux
testimoniū iohis dicētis. Un' milliū lan /
tea lauis ei' apuit. ⁊ continuo exiuit san /
guis ⁊ aqua. Et ideo immediate post has
duas cruces lat' calicis in quibsdā ecclē
sijs cū hostia tangit. p qd̄ pcussio lateris
xpi cū lācea milli' designat. Quarto tres
pmisse cruces in quibsdā ecclēsijs ita fi /
unt ⁊ bñ. Pā prima que fit sup p ipsuz. fit
sup os calicis exterius. signans q̄ de' est
extra omnia nō exclusus. Secūda q̄ fit sup
cum ipso. fit parū inferi' sub pma vīcz a la
bio calicis in labiū. signans q̄ de' ē sup om
nia nō eleuat'. Tertia que fit sup in ipso.
fit intra os calicis. circa mediū cōcauitatē
eius. significans q̄ ē inter omnia nō inclus'.
Quarta que fit sup dō pfi. fit a medio orl
calicis recto dyametro contra faciē sacer
dotis. significans q̄ omnia que in misterio
mille occulte agunt. in fine nob ante ocu /
los ponent. Quinta q̄ fit super. in vnitāte
spūs sancti. fit a latere calicis int' ipm cali
cem ⁊ sacerdotē. vīcz descēdēdo a sūmita
te calicis cōtra pedē significans q̄ de' ē sū
ter omnia nō cōpressus seu pstratus. Qui
dam tñ de his duab' vltimis nō faciūt nī
si vnam. Quinto dicte tres cruces signifi
cant tres cruciatus q̄s xps sustinuit trib'
tpibus. vīcz añ mortē alapas. flagella spū
ta ⁊ hmoi. in morte crucifixionē ⁊ p' mor
tē lateris pforationē. Prima sūgt pmu ⁊
scda secūdū. tertia tertiū. quarta dō signi
ficat sepatiōē aie a corpe xpi. q̄nta descē
sum in lymbū. vel cruciatū in pedib'. Se
cto q̄nqz ordines signozū q̄ sunt añ sextū
scz añ tactū calicis cū hostia. qñ videlz de
duab' vltimis nō fit nisi vna significat q̄n
qz mūdi etates que fuerūt añ xpi natiui /
tatem. sextū dō vīcz ipse tac' sūgt sextuz
tps scz a xpi natiuitatē vsqz ad finē mundi
ipe em vnic' tactus sūgt dñm semel ascen
disse crucē. vt finē haberet. ipa aut res est
cruciat' q̄ p dictas q̄nqz etates oib' fiebat
hoib'. Rōndū igit ē q̄ sacrificiū septē vi
cibus signatur in canone. Prima vice ter
vbi dicif. Hec dona h munerā rē. Scda
vice q̄nqz vbi dicif. Quā oblationez tu
de' rē. Tertia vice bis semel vbi dñ. Qui
pdie rē. ibi. Tibi grās agens. bñdixit rē.
Et iterū vbi dñ. Siliqz mō rē. ibi. Irē gra

lias agēs. Quarta vice q̄nqz vbi dicif.
Hostiā puram rē. Quinta vice bis vbi dñ.
Sacrosctm filij tui corp' rē. Sexta vice ter
vbi dicif. Sanctificas. viuificas rē. Se
ptima vice q̄nqz vbi dñ. Per ipm rē. p
ut in ipsis locis dñm est. Int' quas septem
vices sacrificiū signat duab' vicib' bis ⁊
duabus vicib' ter. ⁊ duab' vicib' quind
es. septima dō vice bis ⁊ ter. Signat q̄ si
mul omib' vicib' iūctis q̄nqz q̄nqz que
sunt simul. xxv. qui numer' pduct' semp
in seipm reducif. si ducat in infinitū. Quā
tumlibet em mltiplicet eucharistie sacm
semp ē idem sacrificiū. Augustin' tñ dicif
q̄ si tñ semel signū crucis fieret sup panē
⁊ vinū sufficere posset. quia semel dñs cru
cifixus est. In hoc etiā sacramēto quinqz
sensus corpis scz visus. audit'. gust'. odor
ratus. ⁊ tactus. exercent scz circa colores.
saporē. odorē. fractionē. ⁊ sumptionē. vt
q̄nqz sensus aie spūales exuberēt. s. visus
intelligētie. audit' obediētie. odorar' di /
scritionis. gustus dilectionis. ⁊ tact' ope
ris. De quib' repif in euāgelio. Bñe q̄n
qz talēta tradidisti mihi. ecce alia q̄nqz su
perlucratum sum. Sed ⁊ binari' ⁊ ternari'
rius bñ cōgruit sacro. Binari' ppter car
nem ⁊ sanguinē. ternari' ppter panē ⁊ vi
num ⁊ aquā. Irē binari' ppter duplicē
modū edendi. s. sacramētale sub specie pa
nis ⁊ vini. ⁊ spūales in fide cordis. Et ter
nari' ppter tria q̄ sunt in h sacro discre
ta. vīcz forma visibilis panis ⁊ vini. veri
tas corpis ⁊ sanguinis. ⁊ xpus spūal' vni
tatis ⁊ charitatis. De quib' dictū est i se
ptima pticula sup xbo. Mysteriūz fidel
vt ita ternari' binariūz. i. fides trinitatē p
dilectionē dei ⁊ primi opef. Fiūt igit cru
ces que quatuor habent angulos sup sa
crificiū q̄ xps dñ in cruce pepēdit quatu
or climata mundi redemit. ⁊ septē ordini
bus ordinant ad notandū septiformē spi
ritus sancti grām que in hoc mysterio ne
cessaria est. Et fere in quolibet ordine per
numerū imparē singula disponunt. quia
corpus xpi vnū manēs nō scindif. Omis
honor tanqz dñō. ⁊ gloria tanqz deo. Se
quit'. Per omnia secula seculorū. nō soluz
crucis impressio. verū etiā vocis expfio ⁊
pectoris pcussio. que gesta sunt circa cru
cem insinuāt. put dictuz ē sup xbo. Nob

Libert

quoq. Quia ergo iesus clamās voce magna tradidit spm̄. ideo sacerdos dicendo. Per om̄ia secula seculorū. exaltat vocem et etiā aliquātulū calicē eleuat. Vel dñr al/ te ad incitationē ppli vt sciēs finē canonis rñdeat amen. Vel ideo qz centurio clama uit. Vere fili⁹ dei erat iste. Quia x̄o mul/ eres lamētabanf flentes dñm. ideo chor⁹ quasi lamētando. rñdet amen. rēpētās fideles qui dñm cōtrito corde lugebāt. ve/ lut quondā abel inuidi fratris furore occi/ sum parētes ei⁹ lamentabanf. Cōsequen/ ter diaconus accedit et exaltat⁹ parūper sacrificiū seu calicem cū corpe de altari tā ipse qz sacerdos deponit. qz vt legif. **Boh. xix.** Venerūt ioseph ab arimathea et nico/ demus et impetratū corp⁹ iesu a pilato de/ ponētes sepelierūt. Sacerdos igif eleuāf nicodemū rēpētāt. ipsa x̄o eleuatio xpi depositionē de cruce. depositio collatiōez in sepulcro demonstrat. Et aduerte qz sa/ cerdos dicēs. Preceptū salutarib⁹ moniti calicem simul et hostiā deponit. Ad culus rei euidentia notandū ē qz christi corpus et sanguis bis in sexta feria eleuata et deposi/ ta fuerūt. semel in cruce eleuata. et de cru/ ce ad terrā dposita. et semel de terra eleua/ ta et in sepulcro collocata. Primū rēpē/ tat in p̄ma eleuatione et depositione corp⁹ et sanguinis xpi que fit statim post eorum cōsecrationē. Aliud rēpētat in eleuatio/ ne et depositione que fit in hoc loco. Con/ grue igif dum hec x̄ba pferunt fit corpo/ ris et sanguinis eleuatio et depositio desi/ gnantes eleuationē corp⁹ xpi de terra. et locationē ei⁹ in sepulcro. quia ioseph q il/ lud de cruce et de terra leuauit et in sepul/ cro locauit. monitus et instruct⁹ erat p̄ce/ ptis salutaribus xpi. sicut fidelis discipu/ lus ei⁹. Vñ de eo legif in **Marco.** Et ipse erat expectans regnū dei. Simul aut ele/ uant corp⁹ et sanguis iā cōsecrata. qz ipse ioseph. vt aiunt quidā simul corp⁹ cū san/ guine in sepulcro locauit. Adhuc in ipsa eleuatione tenet hostia cū quattuor digi/ tis. Cū em expectem⁹ et necesse habeam⁹ i/ petrare quattuor p̄ncipaliter. merita passi/ onis christi. s. ptātem cōtra diabolū. hūili/ tatem cōtra mūdū. castitatē cōtra corp⁹ p/ priuū. et subiectionē quo ad deū et primū ideo ad h̄ rēpēntādū merito cū qtuor p̄n/

Quartus

cipalibus digitis hostia tenet. Quedā tñ ecclie in trib⁹ p̄mis petitionib⁹ dñice ora/ tionis tenet calicē eleuatū. et tūc calicē ele/ uatio aliud sigt. put ibi dicef. In quibus/ dam etiā ecclesijs dñi calix parūper ab al/ tari eleuat. qdā puer stat vltim⁹ p̄ s̄bdia/ conū habēs capā ex trāsuerso. ad designā/ dum qz caput. i. iudei expectātes messiam id ē xpm cū iam venerit trāsuersum est in/ caudā. Quia x̄o nicodem⁹ sepulto domo/ aduoluit saxum magnū ad hostiū monu/ mēti. ideo diaconus sup os depositi calicē corpale deponit. Diacon⁹ quoqz calicem cum corpali inuoluēs rēpētāt ioseph q corpus dñi sindone mūda inuoluit. Rur/ sus quia in pace factus est locus eius. dia/ conus fm̄ morē quorū dā eccliarū mēsam osculat altaris. Et quia factus est p̄ncipa/ tus sup humerū ei⁹. osculat dextrum ar/ mum pontificis. vt in vtroqz significet chri/ stum et quieuisse post mortē et vicisse post mortē. Iux qd ipse p̄dixit in ps. In pace i/ idipsum dormiā et requiescā. Et alibi. O/ mors ero mors tua morsus tu⁹ ero iferne/ Christus eniz p mortem triumphauit de/ morte. Nam quia factus ē obediens vsqz ad mortē. mortem aut crucis. idcirco de/ exaltauit illū rē. Hoc ipm̄ etiā sigt qz chri/ stus sibi crucē sup humerū baiulauit. Se/ cundo diacon⁹ osculādo dextrā sacerdo/ tis significat qz vult esse p̄iceps labori vt sit socius eterne retributiōis. Tertio per hoc innuit qz ioseph deponens corp⁹ illū fuit osculatus. In quibusdā etiā ecclesijs sacerdos hic hostiā osculat innuens. qz et nicodemus idē fecerit. quod ioseph. Vel potius p̄ domini passionē factā esse nram reconciliationem. Post osculum b̄mōi di/ aconus retrocedit a facie sacerdotis. rēp/ sentans mulieres sepulto dño a monūmē/ to recedentes.

De pater noster.

Secundus eos

qui dicūt qz tertia ps misse que dicif postulationes inapit hic.

Oremus p̄ceptis salutarib⁹ rē. r̄q durat vsqz ad collectas. h̄ ps cōtinet qnqz clau/ sulas. Prima est ip̄a p̄fatio scz oremus p̄/ ceptis rē. qd addidit b̄t̄s **Greg⁹.** Secū/ da ē pater n̄r. Tertia. Libera nos q̄s dñe

Quarta. Pax dñi. **Quinta.** Fiat hec cō-
mixtio. Quia g̃ iesus voce magna clama-
bat. Pater in manus tuas cōmendo sp̃m
meum. ideo sacerdos ⁊ nō totus p̃p̃lus p-
ut greci faciūt. eleuata voce p̃nūciat. Ore-
mus p̃ceptis ⁊c. Nō em̃ dicī sub silentio
sed palam. quia est de euāgelio ad notan-
dum q̃ rex celozū in noua lege palam lo-
quebat. ⁊ sine velamine p̃dicauit. Ad B
ideo hec dñica ofo ⁊ etiam. Credo in vnū
deum alta voce dicī. vt om̃es illa dicāt
⁊ addiscant. Alia etiam ratio posita ē sub
ti. de p̃dicatione. Sed tertia clausula. s. li-
bera nos ⁊c. sub silentio dicī. in signū q̃
xp̃s interdū a p̃dicatione siluit. Aliter
inibi dicet. Sed ⁊ p̃ferēs pater n̄r tūc ite-
rum sicut p̃ius extendit ac sursum eleuat
manus. Primo em̃ dicens p̃ceptis saluta-
ribus. actus ioseph. de quib⁹ in p̃cedenti
columna dictū est. quos p̃ceptis saluta-
ribus monitus ⁊ diuina institutione infor-
matus gessit rēpresentauit. Quia igitur do-
ctrina audiendo. meditādo. ⁊ in quiete di-
scenda est. ideo x̃ba ista depositis sup̃ al-
tare manib⁹ ptulit. Dicēs aut̃. Pater n̄r.
⁊c. xp̃m p̃lm̃ orare docētē rep̃n. at. Bōq̃
moysi orātis exēplo man⁹ extendit. ⁊ sur-
sum eleuat. vt feruorē cordis ⁊ rectam ad-
deū intentionē ostendat. Rursus dicēdo
p̃ceptis salutarib⁹ ⁊c. calicē simul ⁊ hosti-
am deponit. vt p̃missum est. Sane legalis
p̃ōtifer regressus ad p̃lm̃ lauabat vestes
imund⁹ in erat vsq̃ ad vesp̃am sicut in p̃-
hemio hui⁹ p̃tis dictū est. Sic ⁊ xp̃s q̃ in-
trauit ad sancta sanctorū redit in eccl̃iam
cōpatiēdo ⁊ auxiliādo. ⁊ lauat vestes
suas. i. scōs mundificat. ⁊ tñ vsq̃ ad finē
mundi mēbris eius aliquē macule adhe-
rent. Sacerdos etiā redit ad p̃lm̃. q̃ dū
rursus alta voce multiplicat p̃ces foras
exire videt. ⁊ p̃cibus velut aquis. vesti-
menta sua. i. p̃lm̃ lauāt ⁊ mūdāt. ⁊ tñ im-
mundus iudicā. quia vsq̃ ad mortē erit
in om̃i homine quod lauet. Oratur⁹ g̃ ⁊
ostensurus se causam suā agere coram dō
⁊ que quotidie petere debeamus. monet
populū orare dicens. Pater n̄r ⁊c. Que
oratio habet. **Barth. vi. ca.** Fiducialiter
em̃ orare possum⁹. vt filij p̃rem quos ipse
dñs ad sic orandū informauit ⁊ ipse vice
vniuersalis eccl̃ie quaz rep̃ntat orat. Ne tñ

sua auctoritate ⁊ quasi p̃sūptiue petere vi-
deat. p̃mittit quasi loco p̃stationis p̃ce-
ptis salutaribus ⁊c. Dicit aut̃ p̃cepti ⁊ di-
uina institutione. quia dñs ⁊ hanc oratio-
nem instituit. ⁊ apl̃is sic orare p̃cepit. Et
extunc maxime p̃strati orare debem⁹ vs-
q̃ in finem dñice orationis saltem in p̃fe-
stis diebus. In festiuis x̃o stantes. Tres
aut̃ articuli sequētes sc̃z p̃ceptis saluta-
ribus. pater noster. ⁊ libera nos. significant
tres dñice sepulture. ideoq̃ ⁊ his dñi
taxat vtimur in parascue. In quib⁹dā
ecclesijs dum sacerdos dicit. Pater n̄r. et
dum p̃latus dat b̃ndictionē solēnem post
pater n̄r. manus eius a diacono ⁊ sacerdo-
te sustentant. in quo rēpresentatur q̃ hur ⁊
aaron sustentabant manus moysi orātis.
De quo sub ti. de oratione dictū est. Bea-
tus **Greg⁹.** dñicam ofonē post canonē su-
per hostiam censuit recitari. asserēs in re-
gistro incōgruum esse vt sup̃ eucharistiaz
dicere oratio quam scholasticus compo-
suerat. ⁊ illa omitteret quā dñs ipse dicta-
uerat ⁊ apl̃i dicere consueuerāt. Et canta-
tur apud grecos a toto populo. sed apud
nos a solo sacerdote. Illud aut̃ notandū
est q̃ hec oratio ceteras ofones p̃pter q̃t-
tuor antecellit. s. auctoritate doctoris. bre-
uitate p̃monis. sufficiētia petitionum. et
secunditate mysteriorum. Auctoritate do-
ctoris. quia fuit ip̃s saluatoris. aposto-
los orare docentis ore plata. ⁊ inde dicī
oratio dñica. Breuitate p̃monis. quia fa-
cile discit ⁊ p̃ferē. iuxta illud. Cum orati
nolite multū loqui ⁊c. Sufficiētia petiti-
onum. qm̃ vtriusq̃ vite necessaria cōtinet.
Secunditate mysteriorum. qm̃ immensa
continet sacramenta. Verū licet sciat dñs
quid velim⁹. vult tñ nos orare vocalit̃ p̃-
pter multa. Primo p̃ excitanda deuotio-
ne. quia quod facit status carboni. B facit
p̃nunciatio deuotioni. **Un̄.** Ad ipsuz ore
meo clamaui ⁊ exultaui sub lingua mea.
Secundo pro aliorum instructiōe vt cor-
tina cortinam trahat ⁊ qui audit dicat ve-
ni. **Un̄** luceat lux ṽra corā hoib⁹. Tertiō
p̃ lingue obsequio. vt quod lingua pecca-
mus lingua satisficiamus. **Un̄** sicut exhib-
uistis mēbra ṽra fuisse iniquitati ad ini-
q̃tatē. ita exhibete ea fuisse iusticie in san-
ctificationē. Quarto p̃ rei petēde p̃memō

Libor

ratioe. qz facili⁹ obtinet qd ista⁹ postulat
An. Petite accipietis. pulsate et apietur
vobis. Quinto p impetrare rei custodia.
quia qd sepi⁹ requirit diligetius custodi-
tur. An. Tene qd habes ne ali⁹ accipiat
corona tua. Sane i hac oratioe orat. p
bonis adipiscendis. et p mal vitadis. Pro
bonis tpalib⁹ spualib⁹ et etnis. Pro mal p
teritis pntib⁹ et futuris. De bonis etnis dr.
Adueniat regnu tuu. De bonis spualib⁹
Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra.
De tpalibus. Panem nrm quotidianu da
nobis hodie. Eterna petunt in pmiu. spi-
ritualia in meritū. tpalia in sustentaculuz
De malis pteritis. Dimitte nobis debi-
tanra et. De pntibus. Sz libera nos a
malo. De futuris. Et ne nos inducas et.
Preterita sunt dolēda. pntia sunt vin-
cenda. futura sunt pcauēda. Septē sūt
orōnis dñice petitiones pter captationez
beniuolētie. que significāt septē vba chri-
sti in cruce. Primū fuit. Pater ignosce il-
lis. Scdm. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Tertiuz
Ecce mater tua. Quartū. Hodie mecum
eris in paradiso. Quintū. Heloy heloy. Se-
xtum. Pater in man⁹ tuas. Septimū cō-
summatū ē. Vel significāt septē vba. q tā-
tum brā vgo legi⁹ de xpo dixisse. Primū
fuit discretionis. Quō fiet istud. Secundū
humilitatis. Ecce ancilla dñi. Tertiuz sa-
lutatiōis. Ecce vt facta est vox salutatio-
nis tue in aurib⁹ meis. Quartū gratiarū-
actionis. Magnificat aia mea dñm. Qui-
tum cōpassionis. Fili vinū nō habet. Se-
xtum instructiōis. Qd cūqz dixerit vobis
facite. Septimū amoris. Fili qd fecisti no-
bis sic. Prima autē petitio ē. Sancti fice⁹
nomē tuū. Scda. Adueniat regnu tuum.
Tertia. Fiat volūtas tua. Quarta. Pa-
nem nrm quotidianū. Quinta. Et dimitte
nobis debita nra. Sexta et ne nos iducas
in tēptationē. Septima libera nos a ma-
lo. Et he septē petitiones fm aplm septē
postulationes dicunt. Quaruz pme tres
spectant ad vitā eternā siue ad priā. Ei iō
sacerdos in quibuscūqz locis eleuato calice
dicit eas et pfationē. Precepta salutarib⁹.
et. Dices vō. sicut in celo. parū magi ele-
uat illum. et dices. et in terra. illū deponit.
Tres vltime ad pntē vitā siue ad vitam
pntinent. et ideo deposito calice dicit eas.

Quartus

Media vō scz panē nostrū et. pntinet ad
vtrūqz. Porro tres prime succedūt ordie
tpis. sed pcedunt ordine dignitatis. Tres
vltime succedunt ordine dignitatis sed p-
cedunt ordine tpis. Duplex igit ordo est
in dñica oratioe nōnd⁹. vn⁹ in descēdēdo
q cōcordat cū donis. alter in ascēdēdo q
cōuenit cū vtutib⁹. Bona nāqz de sūmis
ad ima descendūt. An. Requiescet super
eum spūs dñi. spūs sapiētie et intellectus
et. Virtutes vero de imis ad summa con-
scendunt. Unde. Beati pauperes spiritu
quoniā ipsozū est regnu celozū. Beati mi-
tes et. Nempe dñs in oratioe ipsa secur⁹
est ordinem dignitatis qui est artificialis.
vt de maioribus ad minora descenderet.
Sed doctores in illius expositione sequū-
tur ordinem tempis qui est naturalis. vt
de minoribus ad maiora. i. de tpalib⁹ ad
eterna cōscendant. Quē modū suabim⁹
exponendo. Et fit hic adaptatio septē pe-
titionū. septem donozū spūs sancti. septē
vtutum. et septē beatitudinum. cōtra se-
ptem vitia capitalia septē vtutibus oppo-
sita. Nam dona petitionibus. vtutes do-
nis. et beatitudines vtutibus obtinentur
Septem dona sunt hec sapiētia. intellect⁹
cōsiliū. fortitudo. scientia. pietas et timor.
De quib⁹ dicit ppheta. Requiescet sup
eū spūs sapiētie et intellect⁹. spūs cōsiliū
et fortitudinis. spiritus scientie et pietatis
et replebit eum spiritus timoris domini.
Septem vō vtutes sunt he. paupras. spi-
ritus. māsuetudo. luctus. esuries. iusticie
misericordia. mundicia cordis. et par. Se-
ptem quoqz beatitudines sunt iste. regnu
celorum. possessio terre. consolatio. saturi-
tas. misericordie consecutio. visio dei. et fi-
liatio dei. De quibus coniunctim domi-
nus ait. De prima. Beati paupes spiritu
quoniā ipsozū est regnum celorum. De se-
cunda. Beati mites quoniā ipsi posside-
debunt terram. De tertia. Beati qui lu-
gent. quoniā ipsi consolabuntur. De qu-
te. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam.
quoniā ipsi saturabuntur. De quinta.
Beati misericordes. quoniā ipsi miseri-
cordiam consequētur. De sexta. Beati
do corde. quoniā ipsi deum videbūt. De
septima. Beati pacifici. qm filij dei voca-
bunt. Septē vō vitia capitalia sūt. Ina-

nis gloria siue supbia. ira. inuidia. accidia. auaricia. gula. et luxuria. que significata fuerunt in septem populis que terra israel promissam tenebant. videlicet ethiops. gerges. amorre. chanaan. fereus. eueus et iebuseus. homo igitur est egrotus. deus medicus. vitia sunt languores petitiones sunt plures. dona sunt antidota. virtutes sunt sanitates. beatitudines sunt felicitates et gaudia. Hec septem vitia per septem petitiones huius orationis fugantur. puti ferius ostendit. Ad orationis ergo ipsius expositionem veniam. Et nota quod in quibusdam ecclesiis dum he septem petitiones dicunt. diaconus stat inclinatur. comunione expectant in quo significat apostolos. qui post mortem domini per septem hebdomadas confirmationem spiritus expectauerunt. Subdiaconus vero quod scit. quod mulieres in sabbato que est dies septima filuerunt.

Expositio domine orationis.

Pater noster que

ordine temporis ut promissum est in huius orationis expositione seruantes a fine eius initium sumamus. versus principium ordine retrogrado procedendo. Siquidem homo multis malis circumdatur. primo petit liberari a malo. Quia vero sine temptatione non est vita hominis super terram. ideo liberatur a malo petit ut in temptationem non inducatur. Et quod dum in hac vita consistit semper est in quocumque peccato. Nam si dixerim quod peccatum non habemus veritas in nobis non est. ideo petit ut debita. id est peccata sibi dimittantur. Cum autem fuerit liberatus a malo. cum vicerit temptationes cum debita fuerint ei dimissa. quod quod per se stare non potest necessarii est ei spiritus fortitudinis. ne promissum expectando deficiat. ideoque petit ut panis quotidianus sibi donec. Deinde cum fuerit liberatus a malo. et roboratus in bonis petit ut fiat voluntas dei sibi in celo et in terra. Et quoniam promissum est in hac vita perfecte fieri non potest mox petit ut regnum adueniat. in quo nomen patris sanctificetur in celis. ut nunquam de cetero possit a sanctificationis gratia separari. Postquam petitionum continuationem promissum mox ad eorum expositionem veniam. Prenotandum tamen est quod illud quod est in oratione promissum videlicet pater noster que in celis. captatio beniuolentie est ut iam dicitur. Nepe pater grece dicitur latine genitor. Et dicitur deus pater a patrandi siue perficiendo. quod per

eum omnia facta sunt. Deus autem et generaliter et specialiter et singulariter dicitur pater. Generaliter omnium per creationem. specialiter iustorum per adoptionem. singulariter christi per generationem. Per creationem ut ibi. Flecto genua mea ad deum preme omnipotentem a quo omnis paternitas in celo et in terra notatur. Per adoptionem ut ibi. Si vos cum sitis mali nosse bona data dare filiis vestris quoniam magis pater vester de celo dabit spiritum bonum petentibus se. Per generationem ibi. Nemo nouit filium nisi pater. et preme nisi filius. et cui voluerit filium reuelare. Et per hoc quod dicit. Pater noster qui es in celis. debet nos a duobus. videlicet a supbia. ne dicamus pater mihi. quasi reputantes proprium quod est commune. et ab indignitate scilicet ne reddamur indigni tanto prece quod consistit in celis. Deus enim soli christi pater est per naturam. cui soli competit dicere pater mihi. Si deus autem est pater per gratiam quibus competit dicere. Pater noster. Ille dicit. pater mihi si possibile est. transfer a me calicem hunc. Isti dicunt. Pater noster qui es in celis sanctificetur nomen tuum etc. Hinc etiam ipsemet dicit. Vado ad preme meum et preme vestrum. Deum quidem per naturam. vestrum per gratiam. Hinc etiam nos per hoc ad duo scilicet ad seruandum gratiam adoptionis cum dicit. pater. et vntonez fraternitatis. cum ait noster. Rursum per hoc quod dicit pater quod est nomen proprium. notatur bonitas eius. et ecclesie deuotio. que ipsum patrem appellat. per hoc vero quod dicit noster. ostendit dilatare charitatis. Per hoc quod dicit in celis. id est in sanctis. quorum conuersatio a fece mundi remota est dei pietas designatur. Quia igitur captatio beniuolentie in hac oratione promittitur sciendum est quod beniuolentia captatur a tribus scilicet a persona cognitoris. petitoris et assessoris. Cognitor est deus. petitor est homo. assessor est angelus. A persona cognitoris cum ait pater. petitoris cum ait noster. assessoris cum ait qui es in celis. id est in angelis vel in sanctis. De quibus habetur. Celi enarrant gloriam dei. Unde spes nobis tribuitur ut sanctos nos faciat. Vel in celis. id est in secreto maiestatis diuine. per quod datur fiducia obtinendi bonum occultum quod oculus non vidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. Pat ergo fiduciam impetrandi bonum. Unde non dicitur domine. cui fuit timore. sed pro cui fuit amore. quod d.

Liberal

qz pater es vis. qz in celis es potes. glibe
ra nos a malo. Et nō qz celū dicif a celan-
do. qz celat diuina secreta. vel a celsitudine
quia alti⁹ ē terrenis rebus. **Sed libera**
nos a malo. **Triplex** autē ē malū a quo pe-
timus liberari. innatū. additū. et inflic-
tū. **Primū** cōtrahit scz originale. scdm com-
mittif scz actuale. tertiū sustinem⁹ scz pe-
nale. **Malū** autē vitam⁹ p spiritū timoris
Nam vt in dī scriptura. **Timor** dñi expel-
lit peccatū. **Et** alibi. **Per** timorez dñi de-
clinat oīs a malo. **Porro** triplex ē timor q
cessamus a malo. **Fuillis**. initialis. et filial.
Timore fuilli cessamus a malo formidine
pene. **Timore** filiali cessam⁹ a malo amore
iusticie. **Initiali** timore cessam⁹ a malo p-
tim formidine pene ptim amore iusticie.
Seruillis timor est incipiētū. initialis pfi-
cientiū. filialis pficientiū. dic g. **Sed libe-**
ra nos a malo. q. d. **Da** nobis spiritū timo-
ris et paupertatē spūs vt p spiritū timorē vi-
temus mala. p paupertatez spūs abdicem⁹
bona. quaten⁹ exclusis vitijz et ptemptis
terrenis habeamus eterna scz regnū celo-
rum qd lucifer et pmi pentes p inanē glia
siue supbiā amiserūt. **Per** h g q se hūi-
liando petit liberari a malo. qd sit p donū
timoris. fugat supbiā que opponit timori
Et sic finis ofonis cōcordat cuz pncipio.
vbi ab hūilitate cōtra supbiā incept vt p
missum ē. **Et** ne nos inducas in tēptati-
onem scz diabolicā. **Pota** qz temptat nos
deus. temptat hō. temptat diabol⁹. **De⁹**
temptat vt pber. hō vt sciat. diabolus vt
fallat. **De** pmo legif. **Tēptauit** de⁹ abraā
De scdo. **Tēpta** nos obsecro dieb⁹ decē.
De tertio. **Cur** sathanas tēptauit cor tuū
Porro duob⁹ modis tēptamur. interi⁹ p
delectationē. et exteri⁹ p suggestionē. **In-**
terior temptatio parū officit. exterior mul-
tuz pficit si nō cōsentiat sed resistat. **Scri-**
ptum ē enim. **Tēptatio** vos nō apprehen-
dat nisi humana. **Rursus** **Brūs** vir q suf-
fert tēptationē: qz cuz pbat⁹ fuit accipiet
coronā vite. **Cū** g citra psumum tempta-
mur ducimur in tēptationez. cū psumim⁹
in tēptationē inducimur. sic pisciā capti-
ram in rete ducif: cū autē inducif capif et
tenef. **Tūc** iplef qz iacob⁹ apls ait. **Tem-**
ptat autē vnusquisqz a pcupiscētia sua ma-
la abstract⁹ et illect⁹. **Beide** pcupiscētia

Quartus

cū cōceperit. parit peccatū. peccatū nō cū
psumatū fuit generat mortē. **Verū** cū idē
apls dicat. qz de⁹ ē intēptator malozū. qd
ē qd petim⁹ ne de⁹ nos inducat in tēptati-
onē: sic dicēdū ē qz de⁹ qdāmō tēptat et quo
dāmō nō tēptat. **Tēptat** vt pber. iux illd
Proba me de⁹ et tēpta me. **Nō** tēptat vt
fallat. iux illd **De⁹** neminē tēptat. **Peni-**
mus g ne nos de⁹ in tēptationē iducat. id
ē. ne pmittat induci. qz sic dicif nō ē malū
in ciuitate quod de⁹ nō faciat. i. qd fieri nō
pmittat. **Scriptū** ē ei. **Fidelis** de⁹ q non
patitur vos tēptari supra id qd potestis.
Quasi dicam⁹. **Da** nob spiritū pietatis et
māsfuetudinē spūs. vt p spiritū pietati vin-
camus tēptationē exercēdo nos ad piera-
tem. et p māsfuetudinē spūs vincam⁹ iram
nō reddēdo malū p malo. **Vincam⁹** etiaz
inuidiā que opponit pietati. vt ita possi-
deam⁹ terrā viuentiū. quā p spiritū piete-
tis et p māsfuetudinē spūs obtinebim⁹. **Nā**
pietas pmissione habet vite que nūc est et
future. **Et** beati mites. quoniā ipi terram
possidebūt. **Cū** p. **Nāsfueri** possidebūt
terrā. et delectabunt in multitudine pacis.
Dimittite nobis debita nra et. **Debita**
dicunt peccata. que nos debitores pene
cōstituūt. **Nō** eni h agif de debitis pecu-
nariū sed offensarē. **Tria** aut sunt debita
que petim⁹ nob dimitti scz peccatū in deū
peccatū in primū et peccatū in nos. **Quō**
peccauim⁹ cū prib⁹ nris. iniuste egimus.
iniquitatē fecim⁹. **Peccauim⁹** cū pribus
nris in deū. iniuste egim⁹ in primū. iniq-
tatem fecim⁹ i nosiplos. **Et** qz peccauim⁹
in deū. idō petim⁹ vt ipse dimittat nob. qz
peccauim⁹ in nos. idō petim⁹ vt dimittat
nobis debita nra. qz peccauim⁹ in primū
ideo petimus vt dimittat nob debita nra
sicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris
Hoc pacto ergo et ea conditione nobis di-
mittuntur. si nos debitoribus dimittam⁹
alioquin etiam dimissa reuocantur in de-
bitum. **fm** illud euangelij. **Serue** nequaz
omne debitum dimisi tibi quoniam roga-
sti me. **Nonne** ergo oportuit et te misere-
ri conseruo tuo sicut et ego misertus sum
tui. **Et** iratus dominus eius tradidit euz
torzoribus quoadusqz redderet vnusqz
debitum. **Sic** et pater meus celestis faci-
et vobis. si nō dimiseritis vnusquisqz fñi

suo de cordib⁹ vris. **U**t g^o dñs euidenter
oñderet. q^o null⁹ ē totius oñonis fructus:
nisi debitorib⁹ dimittam⁹ in fine eiusdem
euāgelij subitūxit ad omnia. **S**i dimiseritis
hominibus pctā eorū. dimittet vobis pa-
ter v⁹ celestis pctā v⁹a. **S**i autē nō dimise-
ritis hoibus pctā eorū. nec pater v⁹ dimit-
tet vobis pctā v⁹a. **H**is g^o qui debitorib⁹
nō dimittūt hec oñō nō pdesse videt⁹. qñ/
imo videt obesse. **N**am q^o sic petit sibi di-
mitti sicut debitorib⁹ suis ipse dimittit pro
fecto. si nō dimittit ipse debitorib⁹ videtur
petere vt sibi nō dimittat⁹. **P**z querit qd
tene⁹ illi dimittere qui nec satisfacere vult
nec veniā postulare. **S**ane distinguendū
est inter pfectū z impfectū. **I**s qui viā p-
sectionis arripuit debet etiā nō petēti ve-
niā omīmode indulgere. **U**n in canone
Innoc^o. legif. **F**alsa ē penitētia. si penitēs
offenso nō satisfaciat. aut si offendēti offē-
sus nō indulgeat. **Q**ui v^o nōdū pfectōis
votūz assumptit. tene⁹ quidē rancorē cor-
dis deponere. sed nō tene⁹ satisfactionem
debitā cōdonare. **U**n in canone **F**abiani
ita cauet. **S**i quis p⁹tristat⁹ recōciliari nō
luerit fratri suo satisfaciente eo qui contri-
stauit. acerrimis macerē inedijs v⁹qz dñi
gratū animo satisfactionē recipiat. **Q**uā
q^o omēs vnūsalit⁹ teneamur diligere ini-
micos n⁹os. benefacere his qui oderunt
nos. z orare p⁹sequētib⁹ z calūniantib⁹
nos. **Q**uia v^o sunt culpe quib⁹ culpa est
relaxare vindictā. z si pctm in nos tenea-
mur dimittere. pctm tñ in deum z pctm i
primū debem⁹ punire. **Q**uīquis g^o labo-
rat odio vel inuidia. quāt magis hac ora-
tione q^o iuuē. nisi forte iā ppositū habe-
at dimittēdi. **V**erūtñ nō in sua quisq^o sed
in toti⁹ ecclesie videt⁹ psona orare. **U**nde
nō dīc dimitte mibi debita mea. sic z ego
dimitto debitorib⁹ meis. s^o dīc dimitte no-
bis debita n⁹a sicut z nos dimittim⁹ debi-
torib⁹ n⁹is. **Q**uidā etiā volūt illud ita in-
telligi. dimitte nob⁹ zc. i. sic dimitte nobis
debita n⁹a vt z nos dimittam⁹ debitorib⁹
n⁹is. **Q**uasi dicerēt. **D**a nob⁹ donū scienti-
am luctū z vtutē. quaten⁹ tā n⁹a q^o aliena
pctā cognoscam⁹ z desleam⁹ vt nob⁹ debi-
ta n⁹a dimittas. **E**t sic p⁹solationē habebi-
mus adūsus inuidiā. q^o facit hoies dolere
de alieno bono. z adūsus irā q^o ē z⁹ria sciē-

tie. qz ira impedit animū ne possit cernere
verū. **P**er sciam em⁹ z luctū in pñti remis-
sionē accipimus. z in futuro cōsolationēz
habebim⁹. iuxta qd legif. **A** delicto meo
mūda me: qm iniquitatē meā ego cogno-
sco. **E**t beati q^o lugēt. qm ipi p⁹solabunt⁹.

Panē n⁹m q^otidianū zc. **U**n in euāge-
lio iohis. **P**ne semp da nobis panē hūc.
Panis autē grece interptat⁹ latine omnis.
Un oram⁹ vt oipotēs pater oēm victum
spūalem z carnalē omī tpe nobis largire
digne⁹. **Q**uinqz aut panes sunt nobis ne-
cessarij. **I**n via quatuor z qñ⁹ in patria.
Corpalis ad sustentationē. spūalis ad in-
formationē. doctrinalis ad eruditionē. sa-
cramentalis ad expiationēz. z etnalis ad
fruitionē. **D**e pmo legif. **N**ō in solo pane
viuit hō. **D**e scdo. **A**mice accōmoda mi-
hi tres panes. **D**e tertio. **V**enite comedite
panē meū. **D**e quarto. **Q**ui panē domi-
ni indigne māducat reus erit corpis dñi.
De qñto. **E**go sum panis viu⁹ qui de ce-
lo descendi. **P**ost qz em fuerint hoī pecca-
ta dimissa. necessari⁹ ē ei spūs fortitudinis
vt pmissum ē. idō dicit **P**anē n⁹m q^otidia-
num da. i. nobis quotidie necessariū. alio
qn qd n⁹m eēt nob⁹ dare nō posset. nisi p⁹ri-
us desineret esse n⁹m. **D**a nob⁹ hodie. q. d.
Da nobis spiritū fortitudinis q^o multipli-
ci panē roborat animā. ne deficiamus in p⁹-
senti esuriēdo iusticiā. p⁹ quā expellentes
accidiā. i. tediū de bono plena iusticia sa-
turabimur in futuro. **P**m illd. **B**ti q^o esuri-
unt z sitiunt iusticiā. quoniā ipi saturabū-
tur. **M**atthe⁹ dīc. **P**anē n⁹m supsubstā-
tialē. **Q**d duob⁹ modis pōt intelligi. v⁹ vt
vna sit dictio. q. d. **D**a nobis panem n⁹m
supsubstantialē. i. xpm q^o est supsubstā-
tialis. i. sup oēm substantiā scz creatam q^o
panis ē in altari. **V**el vt sint due dictiōes
q. d. **D**a nobis panē n⁹m. i. xpm q^o est pro-
p⁹rius cibus fidelīū z hoc sup panē. i. p⁹ter
panē substantialē. i. necessariū ad sustē-
tationem. q. d. **D**a nobis vtrūqz panē scz
mentis z corpis. **L**ucas dicit. **P**anez no-
strum quotidianū. qd tā de corpali q^o d^o sa-
cramentali pane pōt intelligi. vicz de viati-
co. **G**rec⁹ hz epyñsion q^o interptat⁹ supsub-
stācialē. **H**ebre⁹ v^o segola. qd iterptatur
egregiū v⁹ peculiarē. **O**b s^o forte lucas vi-
des math. dixisse segola qd sonat pecciarē

Liber

dixit quidam. **G**recus autem interpretatur. **Q**uod. quia vidit cum dixisse segola quod sonat egregium dixit epynionem. id est. substantialem. **F**iat voluntas tua. **H**oc rogamus: ut quod angelus vel omnes sancti inculpabiles deo seruiunt. ita et nos absque graui peccato illi seruiamus in terra. **V**oluntas dei dupliciter intelligitur. scilicet et beneplacitum dei eternum. et signum beneplaciti temporalis. **B**eneplacitum dei eternum semper impletur. **U**nde. **E**t voluntati eius quod resistet. **E**t omnia quicquid voluit dominus fecit. **S**igna beneplaciti temporalis sunt. v. preceptio. prohibitio. promissio. consilium. et operatio. **U**nde. **M**agna opera domini exquirit in omnes voluntates eius. **H**ec non semper implentur. sed ut impleantur oratur. **U**nde dicitur. **F**iat voluntas tua. id est. ope impleatur quod precipis. quod consulis. quod suades quia non sufficit voluntas nisi assit facultas. **S**icut in celo et in terra. id est. sicut illi qui sunt in celo voluntatem eius faciunt sic et non in terra faciamus. **V**el sicut in celo et in terra. id est. sicut in angelis ita et in hominibus. vel sicut in perfectis ita et in conuersis. vltimum in christo ita et in ecclesia. vel sicut in mente ita pariter et in carne. ut caro non concupiscat aduersus spiritum. secundum illud. **C**or meum et caro mea exultauerunt in deum viuum. quod dicitur. **D**omine nobis spiritum consilij. ut faciamus voluntatem tuam. maxime misericordiam que punit avariciam. quatenus misericordiam consequamur. secundum illud. **B**eati misericordes. quoniam misericordiam consequentur. **S**icut enim avaricia consistit in accipiendo et retinendo. ita misericordia consistit in dando et dimittendo. **H**uius petitionis et aliarum duarum impletio inchoatur in via et consummatur in patria. ubi nil velle poterimus nisi quod deum velle sciemus. tunc diligemus deum ex toto corde. et ex tota mente. et ex tota anima. **E**t corde. id est. intellectu diligimus filium. toto id est. sine errore. **E**x mente. id est. memoria diligimus patrem. tota. id est. sine obliuione. **E**x anima id est. voluntate diligimus spiritum sanctum. tota. id est. sine contrarietate. preter potentiam. filium sapientiam. spiritum sanctum bonitatem. **A**d ueniat regnum tuum. **H**oc rogamus ut semper christus regnet in nobis et non peccatum ut nos patos inueniat. quoniam animam a corpore iubebit exire. **R**egnum autem dei dicitur et militans ecclesia. quia regitur. et triumphans ecclesia quia regnat. **I**tem regnum dei dicitur

Quartus

tur a gratia fidei et gloria spei. **R**ursus regnum dei dicitur et intellectus scripture et loci patrie. **D**e regno militantis ecclesie scriptum est. **E**ribunt angeli messores et colligent de regno eius omnia scadala. **D**e regno triumphantis ecclesie repit. **V**enient et retribuent cum abraha isaac et iacob in regno celorum. **D**e regno fidei dicit scriptura. **R**egnum dei intra vos est. **D**e regno spei ait dominus. **P**ercipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. **D**e regno scripture legitur. **A**uferet a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructum eius. **D**e regno patrie repit. **F**ulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. **S**ed etiam ipse christus dicit regnum dei secundum illud. **S**i ego in digito dei eicio demonia profecto venit in vos regnum dei. **A**dueniat igitur regnum tuum id est. veniat regnum: ad regnum militans videlicet et triumphans. **V**el regnum tuum adueniat. id est. ad videndum te veniat. ut regnum fidei ad regnum transeat spei. quoniam hec est vita eterna. ut cognoscam te solum verum deum et que misisti iesum christum. quod dicitur. **D**omine nobis spiritum intellectus. quo mundati corde intelligamus te in presenti regnare per fidem ut in futuro videamus te regnare in nobis per spem. **T**unc cognoscemus sicut et cogniti sumus. **V**identes nunc quasi per speculum in enigmate: sed tunc facie ad faciem eius videbimus deum deorum in syon. **Q**uod est contra gulam. **D**e qua propheta. **V**inum inquit et ebrietas auferunt cor. **P**er intellectum enim definit homo carnaliter viuere. **U**nde **h**ieronymus. **A**ma scientiam scripturarum et carnis vitia non amabis. **S**anctificetur nomen tuum. **H**oc rogamus ut nos sancti simus et iusti. et recedamus a malo et semper faciamus bonum. **E**t nota quod nomen patris quatuor modis sanctificatur in filiis. duobus in via et duobus in patria. **I**n via per efficientiam et pleuerantiam. in patria per consummationem et effectum. **I**n via namque nomen patris sanctificatur in filiis quoniam sanctificationis effectum operatur in eis. vltimum quoniam sanctificatio quam acceperunt in nomine patris. perseuerat in illis. **I**n patria vero nomen patris sanctificatur in filiis. quia sancitur et confirmatur in eis ut nunquam possint a filiationis gratia separari. **H**ic est quasi mobile nomen patris in filiis. **N**am et iudas quicquid fuit filius. quicquid non fuit. **P**ro

qua possibilitate mouēda dixit apostolis
Castigo corp⁹ meum ⁊ in seruitutem redi
 go. ne forte cum alijs p̄dicauerim ipse re-
 probus efficiar. **B**biq⁹ nomē patris sancti
 ficat in filijs. quia ibi tales sunt filij in qui-
 bus pater sanct⁹ apparet. tunc erūt mani-
 festi qui nunc sunt occulti. fm̄ illud. **N**os
 insensati vitam illorū estimabamus insa-
 niam. ⁊ finem illorū sine honore. ⁊ ecce q̄
 modo cōputati sunt in filios dei ⁊ in san-
 ctos sors illorū est. **D**icit g⁹ sanctificet no-
 men tuum. q. d. **D**a nobis spiritū sapien-
 tie. put dicis a sapore. id ē. iocunditatem
 eternaz. vt gustemus q̄ suauis est domi-
 nus. generantē in nobis pacē. i. motuum
 interiorū quietem vt caro nra nō cōcupi-
 scat aduersus spm̄. quia nō est pax ossib⁹
 meis a facie peccatorū meorū. vt ita san-
 ctificet nomen tuū. id est. pater in filijs. q̄-
 tenus in p̄senti difficile. in futuro nequa-
 q̄ a filiationis grā separent. **Q**uod ē ma-
 nifeste cōtra luxuriā. qua q̄ laborat nō io-
 cundat in deo. pacē mētis nō habet. filius
 dei nō ē. s̄ iumēto assimilāt. quia quasi iu-
 mentum in suo stercore cōputrescit. gusta-
 to em̄ spiritu desipit omnis caro. **I**n fi-
 ne dñice orōnis ponit amen quod ad om-
 nes petitiones refert. **H**ebre⁹ autē ponit i
 fine vnū ex his tribus amē. sela. salez. que
 sonant he. semp pacē. **D**e amen dictū est
 sub ti. de salutatione ad pplm̄. **L**icet autē
 amen q̄q⁹ affectum optātis exp̄mat. **H**ic
 tñ cōclusionis affirmationē ostendit. **A**n
 glo. **M**att⁹. vi. Amen significat in i his
 omib⁹ petitionib⁹ indubitātē a dño tri-
 bul quod petis. si vltime conditionis pa-
 ctum fuauerim⁹. **U**nde subdit. **S**i dimi-
 seritis rē. **E**t ideo amen hic nō a p̄lo vel
 clero. s̄ a sacerdote p̄fert. **C**um em̄ ip̄e sit
 mediator inter pplm̄ ⁊ deū. quia eius ē vo-
 ta ppli deo offerre. ⁊ ipsi⁹ voluntatē popu-
 lo renūciare. sicut legis **E**xod. xix. **D**a-
 gis congruit illud a sacerdote p̄ferri. a q̄
 cōuenit petita a dño fuisse cōcessa affirma-
 ri. q̄ a p̄lo cui hmōi renūciatio ip̄so medi-
 ante fieri debet. **I**n alijs xō orōnib⁹ que
 in officio eccl̄astico dicunt amen pot⁹ ex-
 primit affectū optantis. q̄ cōclusionem af-
 firmātis. ideoq⁹ in illis cōgrue p̄fert a po-
 pulo. a quo optat qd̄ ill⁹ a sacerdote orāte
 postulat. **P**rofert tñ hic sacerdos amē s̄

silentio. **P**rimo in signū quod dñs vult
 orātes latere q̄ a dño exauditi sint ne post
 modū tepescant. **S**cdo quia si alte profer-
 ret amen quo affirmat orationē dñicaz ex-
 auditam esse. iudicari posset p̄sumptio et
 quedā ostentatio sacerdotis.

Tertia pars misse de silentio post
 dominicam orationem

Tertia pars mis-
 se incipit ab hac oratione. **L**ibera
 nos quesum⁹ dñe rē. **Q**ue oratio
 dicit embolismus vel superexcrementia. eo
 q̄ nihil in ea petis quod in p̄cedēti domi-
 nica orōe petitū nō fuerit. nec tñ sup̄fluit
 qm̄ est repetitio ⁊ expositio nouissime pe-
 titionis illius. **I**lla em̄ dicit. **L**ibera nos
 a malo. **I**sta dicit. **L**ibera nos quesum⁹.
 rē **E**t subdit a quibus malis scz p̄senti-
 bus p̄teritis ⁊ futuris. **E**t subdit etiā trā-
 situs ad orationē p̄ pace ibi. **I**nterceden-
 te beata rē. **U**el dicit superexcrementia. qz i
 primitiua eccl̄ia multo tpe dicta non fuit.
Et nota q̄ duplex est embolism⁹. videlicet
 quotidianus ⁊ annu⁹. **Q**uotidian⁹ ē hec
 oratio. **C**um em̄ amen sit finis dñice orati-
 onis ⁊ illud reseruāt sacerdoti a clero di-
 cente. sed libera nos a malo vt p̄missum ē
 patet q̄ hec oratio intelligit embolismus
 nō solum quotidian⁹. verū etiā dñice ora-
 tionis. **E**mbolismus etiā quotidian⁹ sunt
 p̄fationes vt vere dignū est rē. ⁊ cōmuni-
 cantes rē. ⁊ hāc igi⁹ oblationē rē. te igi⁹
 clemētissime pater. **A**nnu⁹ xō embolism⁹
 est cōsecratio olei infirmorū. de qua dice-
 tur in. vi. p̄te sub ti. de cena dñi. ⁊ benedi-
 ctio vuarū ⁊ agni pascalis ⁊ hmōi. ⁊ etia⁹
 frugum ⁊ fabarū p̄marū. que ex instituti-
 one eutheciāni pape sup̄ altare b̄ndicunt
Embolismo finito nō cōcluditur. p̄ domi-
 num. hec em̄ est embolismorū ⁊ p̄fationū
 cōsuetudo. sed ei cōtinuat oratio. **D**a pro-
 pitius pacē rē. **D**a pacē in quā pectori vt
 sinus a peccato liberi. **D**a pacē t̄pis vt si-
 mus ab omī p̄turbatione securi. nocet em̄
 infirmis p̄turbatio. **E**t ecce q̄ apte enoda-
 tur a quib⁹ malis erui dep̄cemur. **H**ec au-
 tem orō. **L**ibera nos rē. sub silentio dicit
 put dictū est sub ti. de pater n̄r. sup̄ x̄bo.
Oremus p̄ceptis. quod silentiū significat
 sabbatū quo corp⁹ dñi in sepulcro quieuit

Liber

Tūc em null' fidē p'dicauit. **U**n' luca testā te mlieres que parauerāt vnguēta sabba to quidē siluerūt fm mādatū legis. xpus tñ nō siluit imo ipse qui fm carnē in sepulcro quieuit fm aīam descēdit ad inferos. vt fortior supueniēs suparet fortē arma / tum ad qd significandū ecclia romana dīc ipam orationē alta voce in die pasceue. et mediolan. sp. 7 tūc momordit infernū du cens suos vinctos de lacu vbi nō erat aq. liberans eos de malis p'teritis p'sentibus 7 futuris. 7 dans eis ppetuā pacē in qua sunt semp. 7 a pctō liberi. 7 ab omī perturbacione securi. **U**n' de hoc lacu liberari se 7 totā ecclīā orat p'sbyter dicēs. **L**ibera nos 7c. **E**t qz nos indigni sum' veniā de p'teritis 7 p'sentib' atqz de futuris cautelā pmereri. nisi nobis donet orōne brē vgi nis. 7 beatorū petri 7 pauli atqz andree. 7 aliorū sanctorū. ideo hic eos in nrm patro ciniū inuocam'. **A**d impetrādū q pacē gra tiam implozaf mater salomonis. i. viri pa cifici. 7 michael nūci' pacis. 7 baptista p co pacis 7 tres apli testes pacis 7 nō plu res. qz i ore duorū vel triū testiū stat oē v bum. **P**rius q orauim' vt liberaremur a malis nūc v'o p pace oramus. **R**ursus lz oēs apli supius fuerint ppter autoritatez apostolat' cōnumerati. in hac orōne que triduu' q dñs in sepulcro iacuit designat tres repetunt. 7 specialiter isti tres. ppter aliquas corū p'rogatiuas videlicet ppter pūilegiū p'rogatiue dignitatis quo ad pe truz. ppter pūilegiū p'dicatiōis 7 imenfi laboris quo ad paulū. 7 ppter pūilegiū nimiū concupite crucifixionis quo ad an dreā. **A**dhuc in hac oratiōe est intentio inuocarenō solū aplos verū etiā oēs san ctos. qui p triplicē statū distinguunt. sic 7 oēs qui sunt in militatē ecclīa. aut enim fuerūt vel sunt in statu cōiugali. qui p pe trum. aut in statu cōtinētie 7 viduali. qui p andream. q fm **C**ryf. credif in viduali statu fuisse. aut in statu v'giali. qui p pau lum designaf. ad quem statū etiaz angeli reducunt. quia v'ginitas soror est angelo rum. **E**t de beata maria etiā fit mētio tan q de porta misericordie. **P**ostremo nota q post secretaz tria dicunt ad mysterium cōsecrationis corpis dñi pficiendum vīcz p'receptis salutaribus. 7 orō dñica. et h

Quartus

orō. **L**ibera nos quesum'. 7 hoc pp't tres dies quibus dñi corpus iacuit i sepulcro siue pp't triplicē legē. s. naturalē mosaycā 7 euangelicam.

De resurrectione patene.

Quia post pas sionis tristitiū ad resurrectionis gaudiū puenit. iuxta illud **A**d vespertū demorabit' fletus. 7 ad matutinū leticia. ideo subdiacon' iterea dñi chorus rīdet. s. libera nos a malo. accedēs ad di aconū tradit illi patenā inuolutā. **D**iacono v'o illam recipiēs eā reuelat. 7 reuela tam rēp'sentat 7 tradit sacerdoti osculan do illi' manū aut humerū dextrū. **S**acer dos v'o cum ea signū crucis sancte sibi fa cit in facie 7 eā postmodū osculat. **H**i qui dem tam nūero q obsequio scās illas mu lieres significant de quib' narrat euange lista **M**atthe' d. **V**espe aut sabbati. que lucefcit in prima sabbati venit maria ma gdalene. 7 altera maria videre sepulcrū rēp'sentātes patenā. i. cor patens latitudi ne charitatis in obsequiū sepulture. **I**ux quod legif. q mulieres emerūt aromata: vt veniētes vngerēt iesum. **E**t valde ma ne vna sabbatorum veniūt ad monumen tum orto iam sole. 7 dicebāt ad inuicē. q reuoluet nobis lapidem ab hostio monu mēti. **A**ccessus igit diaconi q maras sigt in tradēdo patenā. sigt illud q marie ve nerunt videre sepulcrū 7 resurrectionem xpi late credentes. eā aplis nunciauerunt qui demū dño sue fidei altitudinē obtule runt. 7 ideo de manu diaconi patenā. id ē latitudinem charitatis. sacerdos accipit. id est xps acceptat. **V**el p subdiaconū in telligif nicodem'. q etiā late credidit 7 ob sequiū exhibuit saluatori. **E**x v'o patenā p us inuoluta de hinc reuelata ad altare de portaf. h est q moyses de fiscella est ad re giam pduct' domum. **E**xod. ii. **L**ex qui dem que latuit. s. cognit' mysterijs ac ec clesia exaltata ad xpm ascēdere d egypto docēs. **E**x v'o sacerdos sup patenam sibi a ministris oblatam signum crucis facit rēp'sentat illd qd in mattheo legif. qz p'inci pes sacerdotum 7 pharisei signauerūt la pidē cū custodib'. sed nec ratio ista nec ip sum signū cruci necessitat' sunt. **I**te q pa

Liber

mittit p̄ticulā illā in calicē dicēs. **Fiat cō-**
mixtio corp̄is rē. Et postea p̄ ep̄m datur
b̄ndictio solēnis. De singulis igit̄ ē viden-
dum. 7 p̄mo quare diacon⁹ discoopit cali-
cem. 7 in eū discoopit ituef. **Circa quod**
dicēdū ē. q̄ os calicis in h̄ loco ostiū s̄gt
monumēt. de quo diacon⁹ corpale remo-
uet 7 in eū sedulo intuef. signās q̄ angel⁹
dñi lapidem ab ostio monumēti reuoluit
7 lintheamē amouit. 7 in sepulcro dilige-
ter aspexit. **Secūdo vidēdū ē** quare sacer-
dos hostiā sup̄ patenā locat 7 inde eā tol-
lens sup̄ calicē frāgit. **Circa qd̄ dicēdū ē**
q̄ p̄ calicē xp̄i passio vel etiā eterne beati-
tudinis fructio designat. **Un̄ p̄s.** Et calix
tu⁹ inebriās q̄ p̄clar⁹ ē. Et iterū inebria-
bunt ab ybertate dom⁹ tue rē. Per pate-
ne rotūditatē bonorū operū p̄fectio signi-
ficat. **Sacerdos** ḡ volēs hostiā frangere
p̄mo eā sup̄ patenā locat. vt ide illā tollēs
sup̄ calicē frangat. ad significādū q̄ nemo
passionib⁹ hui⁹ mundi meritorie valet ex-
poni. vel etiā ad eterne beatitudinis frui-
tionē admitti. nisi pri⁹ in bonorū operū p̄-
fectione fuerit solidat⁹. **Un̄ ap̄s ad Eph.**
vj. Accipite armaturā dei vt possitis resi-
stere iu die mala. 7 in om̄ib⁹ perfecti stare
Adhuc patena hostie supponit 7 sup̄ cali-
cem frangit. ad significādū q̄ xp̄s ex la-
titudine charitatis p̄ patene dispositiōez
significate se supposuit passioni. **Rurs⁹** su-
per calicē frangit ne minutie sp̄ganf. sed
in ei⁹ cōcauitate caute recipianf. **Alicubi**
tū sup̄ patenā hostia frangit vt eē panis
vuius qui de celo descēdit fract⁹ p̄ nobis
in ara crucis rememoret. **Alicubi** quoq̄
hostia comedenda de altari tollit. **Nā** in
ve. te. sacerdotes panes p̄positiōis de al-
tari ablatos comedebāt. put est dictū sub-
ti. de oblatiōe sacerdotis. **Tertio** vidēdū
ē quare hostia frangit. **Et** quidē q̄ i lege
videbat̄ similago frustatim offerri. **Sed**
7 redemptor n̄r b̄ndixit panē 7 fregit fra-
ctumq̄ discipulis distribuit. **Et** idō sacer-
dos 7 legē 7 xp̄m sequēs panē sacrosctm̄ i
tres ptes p̄tis. vt in fractiōe panis domi-
nū agnoscam⁹. sic 7 illi duo discipuli dñm
cognouerūt q̄b⁹ ip̄e resurrectiōis die eūti-
bus i emaus apparuit. **Dū** em̄ sic ait pro-
sper hostia frāgit. 7 sanguis i ora fideliz
ifundit. imolatio corp̄is xp̄i in cruce 7 ef-

Quartus

fusio sanguinis ei⁹ de latere designatur.
Quarto quare p̄ mediū hostia frangit
Circa qd̄ notandū est q̄ in duas medietas
tes frangit iux̄ duplicē p̄destinatorū sta-
tum. s. eterne glorie 7 tp̄alis miserie. **Idō**
q̄ vna medietas subdividit̄ in duas par-
tes. quarū vna ē p̄ p̄destinati. qui purgā-
tur i purgatorio. alia p̄ illis qui adhuc vi-
uunt in hoc mundo caduco. put infra di-
cef. **Quinto** quare ps hostie post fracti-
onem in manu dextra remanēs poti⁹ po-
nit sup̄ patenā q̄ que in manu sinistra re-
māsit. **Et** quidē ps ipsa que in dextra ma-
nu remāsit designat p̄destinatos q̄ iā sunt
in gloria 7 iam tenēt illā rectitudinem. cui
nulla inrectitudo admisceri pōt. 7 idō me-
rito in pte dextra tenet. **Alter** xps de-
signat illos p̄destinatos qui adhuc sunt i
tempali miseria. vbi multa obliqua 7 pau-
ca recta iueniunt̄ quare merito in sinistra
tenet. **Illa** igit̄ que est in dextra cū diui-
denda nō sit vt iā dicef sup̄ patenā ponit̄
q̄ xps ē in sinistra cū diuidēda sit nō depo-
nit̄ s̄ diuidēda retinet. **Sexta** q̄re ps q̄
in sinistra remāsit itez subdividit̄. **Ad** qd̄
dicendū ē q̄ illi q̄ sunt in gl̄ia vniformem
statū tenēt 7 vna b̄titudine fruunt̄. iō ps
in dextra manu retenta 7 sup̄ patenā col-
locata. que illos vt p̄missum ē s̄gt. nō frā-
git. s̄ illi q̄ sunt in tp̄ali miseria in statu et
miseria sunt diuisi. nā ali⁹ est stat⁹ 7 mise-
ria eorū qui adhuc viuūt in corpe. 7 ali⁹ ē
eorū q̄ purgant̄ in purgatorio igne. 7 idō
ps que in sinistra tenet illos significās s̄
diuidi debet. **Septimo** q̄re p̄ticla post
subdiuisionē remanēs in sinistra cōiūgit̄
pti sup̄ patenā pri⁹ posite. **Ad** qd̄ dicēdū
ē q̄ h̄z **Augl.** de⁹ duas h̄z man⁹ scz dextrā
qua miseref 7 sinistrā q̄ punit. **Illis** q̄ sūt
in purgatorio in q̄tū ibi purgant̄. respon-
det sola punitio. 7 ideo p̄ticula que in sini-
stra tenet illos figurat. **Hi** xps q̄ adhuc sūt
in p̄nti vita. in q̄ est stat⁹ merēdi cōse q̄ p̄nt
miscōiam. 7 iō ip̄i p̄ aliā p̄ticulā q̄ ē in de-
xtra signant̄. **Qz** ḡ de his q̄ sūt i purgato-
rio nullū ē dubiū. sic nec de illis q̄ sunt in
p̄diso. q̄tū ad futurā gloriā. iō merito p̄-
ticula que erat in sinistra eos designās cō-
iūgit̄ pti pri⁹ sup̄ patenā posite. q̄ illos q̄
sūt in p̄diso designat. qm̄ isti ill̄ indubita-
ter sūt cōiūgēdi. **De** h̄ tñ ali⁹ infra dicef.

Particula que in dextra remāsit designat eos qui sunt in presenti vita. illi p̄ti que ē supra patenā nō p̄iungit̄ s̄ in sanguinē mittitur. quia illi adhuc egēt meritis passionis xp̄i. que merita p̄cesserūt ex effusione sanguinis imaculati. **E**x p̄missa aut̄ duarum p̄tiū p̄iunctione duo resultāt quasi ī modū lune cornua cōnexitate vtriūq̄ testamēti in xp̄i passione factā designantia. **E**t illa xp̄i calicē dirigenda sunt q̄si sibi incorpēnt sanguinē sine quo corp⁹ nō est. **I**n hac etiā p̄iunctione representat̄ q̄ post q̄aliqui tam p̄sentib⁹ q̄ futuris p̄sulis purgati fuerint. ip̄i deo q̄ ē n̄ra beatitudo p̄fectissima vnione iungent̄. **O**ctauo q̄ re p̄misit̄ due p̄tes extra calicē supra patenam referunt. **S**up̄ quo aiūt quidam. q̄ tres p̄tes hostie tres status bonorū figurant. s̄. qui sunt in celo. qui in purgatorio. et q̄ in mūdo versant̄. vt iaz diceb̄. **P**er calicē aut̄ s̄m aliquē respectū ipsa et̄na fructio vt p̄missum ē. **Q**uia ḡ tam illi q̄ xp̄i in hoc seculo q̄ illi q̄ sunt in purgatorio n̄ dum ad illā fructiōē admissi sunt. idō ip̄e due partes extra calicē resuānt̄ donec suānt̄. **S**ed hec ratio nō p̄cordat̄ p̄ om̄ia cū p̄missis. et ideo alia ratio inferi⁹ assignat̄. **P**ōt etiā dici q̄ due hostie p̄tes ideo sup̄ patenā ponunt̄. q̄m si om̄es p̄tes sup̄ os calicis cū ambab⁹ manib⁹ tenerent̄ multa quidē picula p̄tingere possent. de facili enī posset errore ps nō mittēda in calicem mitti. **E**t propter manuum tremorē oēs p̄tes possent in calicem cadere. **S**acerdos etiā taliter impedit̄ nō posset q̄ incūbūt libere expedire et̄ s̄ilia. **A**liū tñ oēs partes supra os calicis tenent. ne forte pp̄ illarū depōtationē seu translationem aliq̄ inde particula cadat aut remaneat in patena. de q̄ etiā sub ti. de cōicatioē sacerdoti dicitur. **N**ono q̄re particulā q̄ remāsit ī dextra sacerdos supra os calicis tenet. **A**d qd̄ dicendū ē. q̄ particula ip̄a vt p̄missum ē rep̄ntat̄ illos q̄ adhuc in corpore viuētes ī digent misericōdia dei siue p̄dictis meritis passionis xp̄i ex sanguinis ei⁹ effusione p̄cedentib⁹. **T**enēt̄ ḡ ip̄a particula supra os calicis respectu directo ad sanguinē vt deē intelligi intentio necnō expectatio et cōsideratio viuētiū quo ad merita et passionem xp̄i. **E**t tenēt̄ cū pollice p̄ quē vigor

xtuū. et cū indice. p̄ quem menti discretio significat̄. ad ostendendū q̄ cū fidei vigore et mentis discretiōe h̄ p̄siderāda et expectanda sunt. **E**t cū duob⁹ digitis tenet̄ ad designādū duplicem naturā q̄ fuit in corpore xp̄i. diuinitatem. s̄. et hūanitatē. **E**t p̄iungit̄ sanguini. ad ostendendū q̄ q̄ digne et cū fide. merita et passionem xp̄i p̄siderāt et expectāt. eius passiōe et meritis iuuantur. **D**ecimo q̄re sacerdos dicitur. **P**er oia secula seculorū se erigit. **E**t est dicendū q̄ cū ip̄e petere velit p̄petuā ex̄ntiam dñi nobiscū. et om̄e datū optimū et om̄e donū p̄fectū desursum sit. merito ad deū se tunc corpore et mente erigit sperās se accepturū qd̄ petit. **U**ndecimo q̄re xp̄i ip̄a p̄ferent̄ vocem suā exaltat. et parū calicem eleuat. **S**uper q̄ dicendū est q̄ sacerdos xp̄i vicarius hostia vt p̄missū est fracta mor pacem annūciatur vocem exaltat vt p̄plus pacem desiderās h̄ intelligens dicat amē. et calicem parū ab altari eleuādo: ostendit q̄ xp̄s q̄ per passionem q̄ per calicē designatur descenderat. eleuat̄ per resurrectionē a mortuis. pacem postmodū discipulis timentib⁹ nūciauit dicens eis. pax vobis. **P**ōt etiā dici q̄ quemadmodū p̄missū est particula q̄ super os calicis tenet̄ rep̄ntat̄ viuentes credentes et expectātes iuuari meritis passionis et effusionis sanguinis xp̄i. **S**ed nisi credam⁹ duo. p̄mo. s̄. xp̄m verū fuisse deū. et sanguinem et corp⁹ nūq̄ fuisse a diuinitate separata. sc̄do xp̄m vez fuisse hominem. et corp⁹ verū et sanguinem vez habuisse. dicta nō p̄sequimur. **P**ropt̄ h̄ ḡ calicem et dictā particulā parū simil̄ eleuat vt ostendat q̄ firmit̄ credim⁹ p̄mū. et eā statim deponit vt ostendat q̄ etiā eodem mō credim⁹ sc̄dm. **D**uodecimo q̄re dicta eleuatio et depositio fit cū vtraq̄ manu et nō cū altera tñ. **A**d qd̄ est dōm. q̄ h̄ fit vt per h̄ deē intelligi q̄ sic p̄missa duo credit̄ itellectu. ita amat et appetit affectu et toto canatu fit etiā h̄ vt securi⁹ et decenti⁹ fiat. **T**ertio decimo. q̄re mor dic̄ altiori voce. **P**ax do mini et c. **E**t qd̄ ē q̄ nō solū per signa verū etiā per xp̄i resurrectionis ē gaudiū exprimentū. idō sacerdos per leticiā de resurrectione habitā p̄cedēs statim deposito calice altiori voce dic̄. pax dñi sit semper vobiscū rep̄ntans q̄ vna sabbatorum iesus

Liber

Quartus

postq̄ surrexit a mortuis stans in medio discipulorū dixit eis. pax vob. ⁊ itez pax vobis. **Joh. xx. q. d.** Po vob pacē pectoris in via. ⁊ pacē eternitatis in p̄ria. Idē ḡ innuit sacerdos dicens. Pax dñi. i. pax pectoris sit semp vobiscū hic i p̄nti. ⁊ pax eternitatis in futuro. Hec q̄dē pax ē illa q̄ tunc iusti data ē. qñ aia xpi descēdēs in infernū. ide omēs fideles eduxit. abstergēs omēm lachrymā ab oculis eorū vt amplius nō sit eis dolor sed pax q̄ cū eo viuunt in eternū. vñ illa que est data corpi christi qñ aia eius ad corp⁹ redijt. vt sic nūq̄ ala turbata est p corpis morte. itā nec ipsum corp⁹ vltēr⁹ de sua mutatione turbe sed vtrāq̄ pace fruā. ⁊ semp de eterna beatitudine letet. **Decimoq̄to** q̄re dicendo pax dñi ⁊c. ter facit signū crucis supra sanguinē cū dicta hostie p̄ticula. Ad qd̄ dicē dum ē q̄ tres cruces significāt triduum. q̄ christus fuit in sepulcro. Vel q̄ tres mulieres querebant xpm crucifixum ad ostium monumētū. Vñ illud. Quid q̄ritis viuentem cū mortuis. **Quintodecimo.** q̄re dicto pax dñi ⁊c. chor⁹ rñdet. ⁊ cū spiritu tuo. Et quidē b̄ dicēdo optat pacē ipsi sacerdoti. ⁊ petit etiā pacē sibi dari ⁊ vt dignus sit illā recipe. p̄dicat ter. Agnus dei Verūtn̄ pape celebrāti in ecclā sancte mariemaioris in vrbe ⁊ dicēti. pax dñi. nil respondet. put in. vj. pte sub ti. de pasca dicet. **Decimosexto** q̄re dicta hostie p̄ticula imittit in sanguinē. Nepe sit hec cōmixtio. p̄mo ad notādū q̄ xpi corp⁹ nō fuit sine sanguine nec sanguis sine corpe. Secundo ad designādū q̄ vnū sac̄m cōficiť ex speciebus panis ⁊ vini. Tercio corpis et sanguinis post trinū cruci signū cōmixtio est aie ad corp⁹ reditio. Omib⁹ em̄ in celo ⁊ in terra pacificatis. vñ trinitatis animam crucifixi reduxit ad carnē ne derelinqueret aiam ei⁹ in inferno. nec daret carnē ei⁹ videre corruptionē. **Iux̄ qd̄ ip̄e dic̄ in ps̄.** Ego dormiui ⁊ somnū cepi ⁊ exurrexi qz dñs suscepit me. Significat ḡ vnitatem aie ⁊ carnis. qua i resurrectione xpi denuo sunt vnite. Nā vt p̄missum ē panis ad carnē ⁊ vinū refert ad sanguinē. qz fm phm in sanguine ē sedes aie. De b̄ etiā sub ti. d oblatiōe dictū ē. **Decimoseptio** qñ immissio ip̄a sit faciēda. Et qdē aliq̄ ifundūt

p̄ticulā ip̄am in calicē p̄usq̄ dicūt. pax do mini ⁊c. qm̄ manifestū ē pacē datā ē hōibus bone voluntatis p resurrectionē quā xba ip̄sa significāt. Alij x̄o dicto pax dñi ⁊c. ⁊ dicto etiā p̄ri⁹ agn⁹ dei ⁊c. Demum imittunt ip̄am in sanguinē vt eorū oīo efficacior sit. p eo q̄ tenētes eam in manib⁹. dum dicūt. Agn⁹ dei oculo corpali ⁊ mentali. reuerēter intuent. Tercij eā imittunt dum dicūt. Dona nobis pacē. Cum enim ter dicat. agn⁹ dei ⁊ in p̄mis duab⁹ vicib⁹ dicat miserere nobis. in p̄mo em̄ dicat miserere nobis q̄tū ad aiam que maxime fūdat in sanguine. i scō q̄tū ad carnē. p̄ q̄ ista duplex oīo diuisim d̄ ⁊ idō illa ps hostie p quā caro significat. ⁊ sanguis p qm̄ aia intelligit. nō debēt cōiungi dū illi duabus vicib⁹ dicat agn⁹ dei. s̄ solū in fine tertij agn⁹ dei. vbi petit pax fm vtrūq̄. scilz fm corpus ⁊ fm aiam. Ip̄e em̄ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Quarta rectius ⁊ v̄sitati⁹ agunt. qm̄ dicto. pax dñi ⁊c. p̄usq̄ dicūt agn⁹ dei. ⁊c. imittunt. Tercij em̄ est q̄ agn⁹ dei post salutationē rep̄ntat illud qd̄ dñs fecit postq̄ discipulos v̄sitauit. qñ vicz dedit eis p̄tatem dimittēdi p̄ctā. ⁊ ideo sacerdos illud rep̄sentans post imissionē p̄ticule hostie i sanguinē dicit. agnus dei q̄ tollis p̄ctā mundi miserere nobis. ad designādū q̄ sic ip̄e corp⁹ sanguini cōiungit. ita nos cōiūctos eidē sanguini seu meritis ex ei⁹ effusiōe p̄cedētib⁹ ex sua bonitate a peccatis emūdet. Et imittēdo dicit xba illa. Fiat cōmixtio corporis ⁊c. que xba referēda sūt ad sp̄s panis ⁊ vini. q̄bus xpi corp⁹ et sanguis cōtinet. Dicit aut agn⁹ dei calicē taz coopto. ad notādū q̄ xps in domo ostiis clausis dedit aplis p̄tatem ip̄am dimittēdi p̄ctā. **Decimooctauo** q̄re sūt tres p̄tes. Ad qd̄ dicēdū ē q̄ frāgit in tres p̄tes. Primo in mēoriā trinitatis. Scō i mēoriā triplicis star⁹ xpi. Prim⁹ fuit cū hoib⁹ manēs. Scōs fuit mortu⁹ in sepulcro iacens. Tercius ē immortalis in celo existens. Tercio x̄o in memoriā ⁊ signū q̄ xps passus fuit in triplici pte sui. scz i pedibus in manib⁹ ⁊ in latere. Quarto i signū q̄ tres sunt p̄tes mystici corpis. Prima ē in celo siue in p̄ria. s. ecclā triūphās. Scōa ē i terra scz ecclā militās. Tercia ē in purgato/

rio. et hec dicit purgas. Quinto in typus trium personarum euntium in emaus scilicet christi et cleophe ut quidam dicunt luce. **Sexto** nono quid partes ipse significet. videndum restat. Et primo quidem secundum **Helasium** papam partes in calice posita sunt corpus christi quod de regine traxit. partes sicca comesta sunt omnes fideles partes reseruata usque in finem misse secundum antiquum ecclesie rhomane more per ministris vel infirmis sunt omnes mortuos. **Secundo** modo partes in calice posita sunt ecclesiam militantem. partes comesta triumphantem. partes reseruata eos qui sunt in purgatorio. **Tertio** sergius papa ita dicit. **Triforme** est corpus domini. partes oblate in calice misse corpus christi quod iam resurrexit monstrat partes a sacerdote comesta ambulans adhuc super terram. partes in altari usque ad missam finem remanens corpus christi. **Et** alios corpus fidelium latens in sepulcro. **Hec** partes remanet in altari usque ad finem misse. quare usque in finem seculi corpora sanctorum in sepulcris erunt. **Sed** quod partes usque in finem misse reseruata non est in usu. **Quarto** etiam modo potest hoc mysterium explicari. Est enim corpus christi vniuersalis ecclesia. scilicet caput cum membris. iuxta illud apostoli. **Unus** panis et unum corpus multi sumus. **Et** inueniuntur in isto corpore quasi tres partes ex quibus totum corpus consistit. **Una** partes est ipsum caput. videlicet christus qui caput est et partes corporis. **Altera** partes sunt illi quorum corpora requiescunt in tumulis. et anime que regnant cum christo et sunt quasi similes iuncte deus due partes caput. scilicet et hec partes altera sicut scriptum est. vbi cumque fuerit corpus illud congregabuntur et aquile. propterea in altari seu super patenam due partes iuncte extra calicem reseruantur. quasi extra passionem que per calicem designatur. **Christus** enim resurgens a mortuis iam non moritur. mors illi ultra non dominabitur. et qui cum ipso sunt sancti non esurient neque sitient amplius. et non cadet super illos sol neque ullus estus quam prius transierunt. **Tertia** partes in calice ponitur significat sanctos qui adhuc in mundo viuunt. passiones neque passuri sunt donec de hac vita migrantes ad caput suum transierint. vbi nec moriantur amplius nec ullatenus patiantur. **Unus** christus. **Tres** partes facte de christi corpore sunt **Prima** sua carne sanctosque sanctos sepultos **Tertia** viuentes. hec est in sanguine tincta **Martyrum** calicem. gustant in carne fideles **Quinto** modo secundum **magistrum Guill. antiochod.**

reus. partes que in sanguine mittitur significat viuos. vna aliarum eos qui sunt in purgatorio alia vero illos qui sunt in paradiso. **Orat** enim ecclesia pro viuis ut in bono profuerint. pro eis qui sunt in purgatorio ut citius liberentur et purgentur. pro eis qui sunt in celo ut orerent pro nobis. **Sexto** etiam modo secundum **Aug.** partes in calice mittitur vel ponitur pro non sanctis viuentibus. qui volunt in sanguine et in peccatis **Alie** vero due pro mortuis offeruntur. vna pro sanctis qui iam sunt in requie et illa est gratiarum actio. quia nihil restat in eis purgandum **Altera** pro illis animabus. que licet saluandae sint tamen adhuc sunt in penis. et ideo partes illa dicitur oblatio. **Sane** particula hostie in calicem dimissa statim calix cum palla corpora li cooperit. quia christi corpus de cruce depositum latuit in sepulcro sindone inuolutum. que per ipsam pallam significatur. **Uicesimo** loco videndum est quare nunc solennis benedictio datur **Et** quidem hoc loco scilicet ante pacem solennis episcopalis benedictio datur ad notandum quod papa cum nullatenus habere possumus. nisi dominus noster iesus christus proueniat nos in benedictionibus dulcedinis que sunt benedictiones gratie ipsius. quia secundum partes. **Domini** est salus et super populum suum benedictio sua. **Dum** autem episcopus se ad populum benedicendum conuertit populus reuerentem genua flectit. quasi ipso facto dicat. **Benedicat** nos deus noster benedicat nos deus et me. est o. fi. ter. **Nam** ipse dominus est qui ad illi inuocationem benedicit. **Unus** partes. **Domini** dixit filiis tuis in te. **Et** licet hic solenniter benedicatur. nihilominus quod de in fine misse iterum solenniter benedicunt. de qua benedictione ibi dicitur. **Tum** quare postquam dominus salutauit apostolos iterum dixit eis. pax vobis ut iam dominum est. et dicitur sub ti. de patris osculo. **Cum** quia si cut non possumus benedici incipere vel pacem acquirere nisi diuine benedictionis gratia proueniat. ita nec in bono proficere nec in pace finaliter perseuerare. nisi benedictionis sue gratia subsequatur. **In** missa vero pro defunctis pontifex solenniter non benedicit. **Cum** quia in illa omnes solennitates cessant. **Tum** quia hec solennis benedictio fit non solum pro venialium deletionem. verum etiam pro populi excitatione ut in domino adiutorio confidat. et benedictum in secula consistat. **At** defuncti velut absentes excitari nequeunt. licet possint nostris suffragiis adiuuari. **Tum** quia gaudium non debet lu-

Liber

etui admisceri. Illud aut notandum ē qd p morte ⁊ in morte dñi fidelis aia bñdictio nem pcepit. Cū circa mortis officij rite diaconus ad eam humiliari inuitat dicēs **H**umiliate vos ad bñdictionē. ⁊ statim pō tifer bñdicat. Quidā asserūt hoc officium nō eē de septē officijs misse. eo qd has bñ dictiones rhomana nō inuenit ecclia vñd nec vñf eis. ⁊ idō nō hīc s̄ in fine misse bñ dicit. S; quicūq; inuenerit recte in h̄ loco ponunt. vbi xps ad inferos descēdisse re p̄sentat. s. p̄rio aū resurrectionē. cū edu ctis de carcere eternā tribuit bñdictionē. **H**as bñdictiones p̄figurauit iacob qd filijs suis. ⁊ moyses qui filijs israel. ⁊ xps qd di scipulis moriēs bñdixit.

De agnus dei.

Quia iesus sta tim vt salutauit aplos vt iaz p̄ missum est dedit eis p̄tatem re mittēdi peccata dicēs. Quoz remiseritis p̄ctā remittunt̄ eis. ⁊ quoz retinueritis re tenta sunt. Idcirco chorus clamat ad de um ⁊ postulat. Agnus dei qui tollis p̄ctā mūdi miserere nobis. Siquidē iohannes vidēs iesum ambulante dixit. Ecce agn⁹ dei ecce qd tollit peccata mūdi. Quare aut eum vocauerit agnū. determinat subdēs. qd tollit. i. qui venit vt tolleret peccata mū di. qz p peccatis tollēdis pasca nrm imo latus ē xps. **H**empe in ve. te. offerebatur agnus p peccatis ppli. ⁊ in no. te. xps ob tulit seipm deo p̄ri. vt humanū gen⁹ libe raret. ⁊ lauaret a peccatis in sanguine suo. **P**erito ergo. dñi corp⁹ ⁊ sanguis dñi su mis. agnus dei cantat. vt oēs credam⁹ qz ip̄sius agni corpus ⁊ sanguis tunc sumit qui peccata moriēdo tulit. ⁊ vitā eternam nobis resurgendo donauit iesus xps dñs noster. ⁊ vt orem⁹ ip̄m nunq; desistere mi sereri nobis. qui in passiōe misertus ē nri. Agnus aut grece d̄r ab agnon qd ē pium qz ipse verus agn⁹ sola pietate sua se ob tulit hostiā p nobis ⁊ nos redemit. **D**icif etiā agnus ab innocētia. quia agn⁹ nec ho minib⁹ nec bestijs nocet. In p̄missis ḡ v bis agnus dei qui tollis peccata mūdi mi serere nobis ē quedā dep̄catio. vt vicz in nocentis agni miscdia p̄ctā irruētia ⁊ sub itanea auferant̄. **T**ertio modo dicif agn⁹

Quartus

ab agnoscēdo. qm̄ i magno grege solo ba latu matrē agnoscit sic ⁊ xps in ara crud donans nobis pacē prius agnouit nos cu ra vt iam dictū est. Agnouit etiā p̄rez obe dientia. iux illud apli ad **1**ob. iij. Factus est obediēs vsq; ad mortem. Agnouit eti am matrē cura quaz de ea habuit. **U**nde **1**oh. xij. Ecce mater tua. **O**b hoc ḡ in al taris imolatiōe dicif ter agnus dei. q. dī. Agne qui agnouisti p̄rem miserere nobis Agne qui agnouisti m̄rem miserere nob. **P**ie qui redemisti m̄dm ⁊ qui obtulisti te p nobis dona nobis pacem. **U**el ideo ter dicif. vt trifor me corp⁹ dñi intelligat vi delicet ambulans in terra. quiescens in se pulcro ⁊ residēs in celo. **P**ōt etiā dici qd xps ad tria venit. **P**rimo vt nos liberaret a miseria culpe. **S**cdo vt nos redimeret a malo pene. **T**ertio vt nob daret de pleni tudine gr̄e sue. **T**erū ad duo p̄ma bis dici tur miserere nobis. **P**tū ad tertiū d̄r do na nobis pacē. que petitio pacis sequitur statim postq; agn⁹ dei dictū ē ter. ad notā dum qd ex ventuolētia trinitati agnus mis sus ē. **U**n̄ **1**sta. Emitte agnū dñe. ⁊c. **N**ā sicut in **A**poc. legif. **C**hris̄t⁹ ē agn⁹ qd occi sus est ab origine mūdi. **E**t attēde quia qd dam sacerdotes dicūt. Agn⁹ dei manib⁹ sup altare depositis. ostēdētes in hoc. qd ad ea que pferūt tota mēte intendūt. intē tio em̄ pprie p linguā exp̄mis. nō per ma nus. idōq; loquēte lingua man⁹ quiescūt. qz ip̄am miscdiam ⁊ pacē celestē pro se ⁊ p̄plo petunt nō aut terrenā. que in manu un depositiōe significat. **A**lij xō stāt ma nibus iunctis. parum sup altare inclinati ostēdentes in inclinatiōe humilitatē. qd in oratiōe necessaria est. ⁊ in manuū cōiūcti one vnica ⁊ nō variā intentionē. **P**or ro fm̄ antiquā p̄suetudinē scole cantorū in ecclia romana. quā adhuc ip̄a scola ob suat nullaten⁹ variat sed trib⁹ vicib⁹ vni formiter dicif xpe miserere nobis propter tria genera peccatorū. que petim⁹ remitti cogitationis in corde. locutionis in ore. et actiōis in ope. **U**el in honore trinitati. vt ppter tres ordines fidelū in ecclia. qd sunt noe. daniel. ⁊ iob: quos ezechiel vidit in visione saluādos. **P**ostmodū aut multis ac varijs aduersitatib⁹ ecclie ingruentib⁹ cepit ad dñm de tribulatiōe clamare. **P**o

na nobis pacē. Et vt clamor ei? facili? au-
diat. ideo in ipsa imolatiōis hora clamat
Et hec varietas nō discrepat a cōsuetudi-
ne veteri testa. vbi cū scōdo repetit. **Par-**
ce dñe pce ipso tuo. tertio variaf. 7 ne des
hereditatē tuā in obprobriū. Dicim? g̃m
serere nobis q̃tū ad aīam. Itē misere q̃-
tum ad carnē. 7 dona nobis pacē q̃tū ad
vtūq; vt habeam? pacē pectoris spiritu
alem. 7 pacē corpis tpalē. Est em̃ pax pec
catorū. pax iustorū. pax tpis. 7 pax eter-
nitatis. Uñ 7 ter orat in missa p pacē. de
quo dictū ē sub q̃rta pticula canonis. sup
7bo. Biesq; ñros. Et qz de? nō dat pacē
nisi illis quorū miseret idō vltimo d̃r do-
na nobis pacē. Ecclesia nāq; laterañ. nūq;
dicit Bona nobis pacē. sicut 7 scola cāto-
rū. sequēs vt p̃missum ē morē antiquum.
Uñ nec valet nec 7a ē rō dicentiū qz in ec-
clesia laterañ. ideo nō d̃r Bona nob pacē
qz oēs alie ecclesie ab illa q̃ p̃mo fuisse con-
secrata dicūt sumere debēt pacē. ñ ip̃a ab
alijs. In feria quinta cene dñi. Agn? dei
ter dicūt cū misere nob vt ibi dicūt Rur-
sus in missa p defunctis d̃r bis. Agn? dei
cum dona eis requiē. tertio addit sempitē
nam. nec dicūt dona nob pacē. qz tūc imi-
tatur exequias saluatoris. Vltimo ergo
agn? dei tm̃ adiungit sempiternā. Sup q̃
notandū ē. qz p fidelib? defunctis triplex
requies debet optari. Primo vt auferat
ab eis pena. in qua est eis labor nō req̃es.
Scōdo vt eis gloria aīe cōferat qz tūc ve-
raciter requiescēt in bono desiderato. s. in
ipso deo. Tertio vt dotent? gloria corpori
ne illud vlti? miserijs exponat. Prima
nō ē req̃es sempiterna qz pena sublata ad
buc desiderāt gloriā. Scōda etiā nō ē tota-
liter req̃es sempiterna. qz fm̃ Aug. aī re-
surrectionem corporū semp̃ inest animab?
quidā naturalis appetit? resumēdi corpo-
ra quo aliquāliter retardant? ne totaliter
ferant? in deū. Sed tertia req̃es cū premis-
sis est vere requies sempiterna. qz aīe que
deū p̃sentialit? vidēt. resumptis corpibus
in ip̃a vlti? 7 eternaliter 7 p̃fectissimere
quiescēt. ideoq; solū in tertia vice 7 nō in
duab? p̃cedentib? cōgruit dicere requiez
sempiternā. Sergi? papa p̃m? constituit.
Agn? dei intra cōionē ter a clero 7 popu-
lo decantari.

De pacis osculo.

Postquā domi-
nus salutauit aplos. vt p̃missū
est. iterum dixit eis. pax vobis
ostendēs qz nō solum debemus pacez ha-
bere in ore. verū etiā in pectore. ne sim? ex
illis qui loquunt? pacē cuz p̃mo suo ma-
la aut in cordib? eorū. Ideoq; cū h̃ dixit/
set aplis insufflauit in illos 7 dixit. Acci-
pite sp̃m̃ sanctū. ad quod vtq; designan-
dū sacerdos facta cōmixtiōe. 7 finita ora-
tione accipit in quibusdā ecclesijs pacem
ab eucharistia siue ab ipso corpe dñi. vel
fm̃ alios ab ipso sepulcro. id est. calice. vt
altari. 7 mox p̃bet oris osculum ministro
scz diacono. Qui ab ipso corpe accipiunt
hoc faciunt in signum qz pax spiritualis a
xpo data est humano generi. Alij etiā idē
signant. Diaconus vero dat pacem alijs
7 alijs inter se. in signum qz oēs debēt pa-
cem habere p̃sertim filij ecclesie. Ip̃e ve-
ro diaconus pacem a sacerdote accipiens
reuerenter inclināt 7 pectus osculatur ip-
sius fm̃ morē quorundam ecclesiarum
7 planetam extendit. vt per pacis osculū
7 p̃ planete extensionē charitas extenden-
da monstret? quā p̃ planetam in pte tertia
diximus designari. Quia ergo charitas
dei diffundit? in cordib? ñris p̃ sp̃m̃ sc̃m q̃
datus est nobis. ideoq; pacis osculū per
vniūsos fideles in ecclesia diffundit. Nā
7 apls ammonet dicēs. Salutate vos in-
uicem in osculo scō. Rursus qz sacerdos
pacem ipso tribuit p̃figuratū fuit a ioseph.
qui hostib? supat? terrā obtinuit quā so-
te diuisit. 7 in pace possedit. 7 christus re-
surgens diabolo supato pacē 7 dona de-
dit hoibus. Pontifex 7o p̃mo dat pa-
cem ministro qui prius erat a sinistris. 7
pacē recepturus accedit ad dextraz eius.
p̃ quem signat? ip̃s gentilis qui p̃m? in pa-
ce transiuit de sinistra infidelitatis ad de-
xtram fidei 7 eternitatis. Et p̃ hūc pax ad
ip̃m descendit. Ceterū in p̃mitiua eccle-
sia oēs qui celebrationi missarū intere-
rant singulis diebus cōicare solebant. eo
qz apli oēs de calice biberunt dñō dicen-
te. Bibite ex hoc oēs. Offerebāt em̃ ma-
gnū panē 7 omib? sufficientem. Qd ad
buc greci suare dicūt. Excrefcēte fide-

Liber

Quartus

lium multitudine tradit institutum. ut tã
tũ diebus cõicarent. De quo dictũ est sub
viij. pticula canonis sup xbo. **H**ec quoti-
enscũqz. Postmodũ aut qz nec digne hoc
potuit obfuarĩ. tertia secuta est institutio
vt ter saltem in anno q̃libz xpian⁹ acciper
eucharistiã vel hodie ad minus in pasca.
hoc inueto remedio vt vicz p eo q̃ singu-
lis dieb⁹ cõicabaf. singulis diebus pacis
osculũ daref p mysterio vnitis. Quod
sacerdos dans ministro dicĩ in q̃busdã lo-
cis. **S**umite vinculũ pacis ⁊ dilectionis.
vt apti sitis sacrosanctis mysterijs. Qua-
si dicat. **S**umite ex hoc oēs ⁊ diuidite in
vos. Et p cõmunionem que singulis dieb⁹
dñicis fieri solebat: daref in dieb⁹ dñicis
panis bñdict⁹ sancte cõmunionis vicari⁹
qui ⁊ eulogia dñ. Sed ⁊ loco quotidiane
cõionis in quadragesima dñ in fine misse
oño sup pplm cum pdicĩ. **H**umiliate capi-
ta vĩa deo. **S**ane plus in missa se oscu-
laf. **P**rimo quia cum sicut pmissum ē per
imolationem hostie salutarĩ dimissis pec-
catĩ recõciliemur altissimo recte pacis oscu-
lo dari decreuit ecclesia. cũ p pctis imola-
tur hostia salutaris. **H**oies igit osculum
id ē. pacis signũ sibi inuicē dant vt osten-
dant se p̃unctos eē in corpore xpĩ. p quem
pax facta est in celo ⁊ in terra. **S**cdo inno-
centius p̃mus qui osculũ in ecclesia dari de-
creuit. qd etiã leo scdus p̃mo statuerat ita
dicit. **P**acem asseritis añ cõfecta. i. conse-
crata mysteria. quosdã pplis impare. vel
sibi inter se sacerdotes tradere. cũ post om-
nia. i. post cõsecrationē que apire non de-
beo. i. nō possum pax sit necessario. i. cau-
sa mysterij indicēda. p quam. i. p eã pstat
pplm ad om̃ia que in mysterijs agunt ac i
ecclesia celebrant p̃buisse p̃sensum ac finita
esse. pacis pcludentis. i. determinantis si-
gnaculo demonstrant. **T**ertio ideo plus
se inuicē osculaf. quia dñi sui gr̃am ⁊ an-
gelorũ p̃cordiã p mortē ei⁹ se pmeruisse g̃-
tulaf. **Q**uarto vt quia in osculo caro car-
ni. ⁊ spūs spiritui iūgit. ⁊ nos q̃ carnis p-
pagine de adam p̃iungimur etiã charita-
tis vinculo pnectamur. **Q**ui g̃ se odiētes
osculant inde p̃ditoris osculũ imitantur.
Quinto ppter p̃ceptũ apli. de q̃ pmissuz
ē. **R**ursus ideo pusqz cõicemus pacez da-
mus. vt inter nos eē p̃cordiã ostēdamus

⁊ cũ illa corp⁹ dñi sumamus sine qua mu-
nera nĩa nō recipiunt a deo. **I**n missa x̃o
p defunctis pax nō dat. quia fideles anie-
iam nō sunt nec vltari⁹ erūt in tribulatiōe
hui⁹ mundi. sed quiescūt iam in dño. **U**n-
nō est eis necessarium pacis osculũ. quod
est pacis ⁊ p̃cordie signuz. **E**t ideo in illa
missa nō dñ oño illa. **D**ñe iesu x̃pe qui de-
disti aplis tuis pacē ⁊c. **N**ec sacerdos pa-
cem recipit ab altari. **D**e b̃ etiã dicef i. viij
pte sub ti. de officio mortuorũ. **H**inc ē etiã
q̃ inter monachos pax nō dat. qm mun-
do mortui reputant. **U**iri quoqz ⁊ mulie-
res nō sibi inuicē osculum in ecclesia porri-
gunt. ne forte aliquid lasciuie surrepat. qz
ibi carnales fugiēdi sunt amplexus. ⁊ ca-
sti ⁊ spirituales actus habendi ppter qd
etiam in ecclesia situ seq̃strant locali. **O**dia
pax pellit. castũ pax nutrit amorē. **S**a-
ne osculuz in sacra scriptura significat vni-
onem. charitatem. pacē ⁊ reuerentiã. **D**e
osculo vniōis dicit sponsa in cantic. **O**scu-
lef me osculo oris sui. **D**e osculo charita-
tis isaac inq̃r ad filiũ. **A**ccede ad me ⁊ da
mibi osculũ fili mi. **D**e osculo pacis dicit
apostolus. **S**alutate vos inuicem in oscu-
lo sancto. **D**e aut pacis ⁊ dilectionis ⁊c.
De osculo reuerentie dñs inquit ad simo-
nem. **O**sculum mihi nō dedisti. **H**ec autē
quo intraui nō cessauit osculari pedes me-
os. **E**t b̃ester in signũ reuerētie summita-
tem virge regie dicit osculata eē. **A**d desi-
gnandũ igit tres vniones in x̃po. scz vni-
onem diuinitatis ad aiam. diuinitatis ad
carnem ⁊ carnis ad animã. **U**el vnionem
qua vnita est x̃po humana natura sc̃a ec-
clesia ⁊ fidelis anima sacerdos ter osculaf
altare. vt dictum ē sub q̃rta pticula cano-
nis sup xbo. **D**iesqz ñros. **A**d designan-
dum x̃o triplicem pacē scz tpalez. sp̃ualē.
⁊ eternã. ẽps solēmiter celebrās iux morez
q̃rūdã ecclesia ⁊ ter osculaf. semel minist̃
⁊ secũdo diaconum. ⁊ tertio sacerdotem
Sed in missa ter oraf p pace. vt dictum ē
sup xbo. **D**iesqz ñros. **R**ursus ad notan-
dum duorũ testamentorũ cõcordiam ẽps
duab⁹ vicibus codicem osculaf. quia ro-
ta cõtinet in medio rote. et duo cherubin
se se respiciunt versis vultibus in pp̃itia-
torũ ium. **A**d notandũ etiã charitatez sa-
cerdos osculatur patenam que designat

cor: patēs latitudine charitat[is]. **Un.** Nonne cor nostrum ardēs erat in nob[is] dum loqueret[ur] nobis in via. **In** signū h[oc] reuerētie subdiacon[us] et diacon[us] pedes et manus pontificis sūmi osculant[ur]. pedē subdiacon[us] osculat[ur] post epl[istol]am lectā. et diacon[us] a[n]t legendū euāgeliū. manū h[oc] subdiacon[us] osculat[ur] offerens ampullā cū aqua calicēq[ue] cū vino. et diacon[us] offerēs patenā cum hostia et thuribulum cū incenso. vterq[ue] etiam de manu sūmi pontificis accipit eucharistiam vt dicit[ur] in ti. se. **Illud** quoq[ue] vacare nō credis a mysterio q[uod] summ[us] pōtifer septē modis accipit osculū vic[er] ad os. ad pectus. ad humerū. ad man[us]. ad brachia. ad genua. et ad pedes.

Incipit quarta ps misse de cōmunicat[i]one sacerdotis.

Incipit quar
ta ps misse. **P**ost pacis ei osculum sacerdos cōicat hoc modo. **Am** sic in niceno cōcilio legi[ur] eucharistiā cōsecrā p[er] se de altari siue de patena sumit et comedit. **Calicē** h[oc] cū sanguine nō ipse sed diacon[us] eleuat de altari et porrigit ei. **Un** in canone **Hiero.** inter cetera ita legi[ur]. **Sacerdotib[us]** etiā p[ro]pter p[re]sumptiōes nō licet de mēsa calicē dñi tollere nisi eis tradit[us] fuerit a diaconib[us]. **I**deo aut[em] sacerdos corp[us] xpi p[er] se sumit et nō calicē cū sanguine. quia sumptio corp[is] significat cor[poris] positiō n[ost]rā restauratiōē. quā xps nulli[us] ministerio p[er]fecit. et futurā resurrectionē quam sua v[ir]tute absq[ue] omni ministro faciet. **S**umptio h[oc] sanguinis redēptionē aia[rum] siue p[ec]catorū significat. que fit intercessionib[us] aliorū. **H**oc tñ et si iure cautū sit nō tñ fuari videmus. **S**ane sacerdos ipse omnes p[ar]tes hostie comedit. **In** q[ui]busdā tñ ecclesiis ipse vñ p[re]sumit et reliquas eucharistie medietatē sup[er] patenā in duas p[ar]tes diuidit. quas ministris. s. diacono et subdiacono comedēdas ipendit insinuās illd[um] q[uod] lucas cōmemorat. q[uod] iesus in emaus accipit panem et fregit sup[er] mēsam. et vt aiūt q[ui]dam comedit corā duobus discipulis. suā mēsq[ue] reliq[ui]as dedit illis. **I**pse quoq[ue] post modū p[ar]tem piscis assi et faui mellis māducauit et reliq[ui]as discipulis dedit. **E**t ideo postq[ue] diacon[us] et subdiacon[us] cōicarunt

clerici et religiosi ad cōicandū accedūt vt et ipi p[ar]te scē cōionis accipiāt. **P**ostmodū cōicat p[ro]p[ri]e. quia et xps comedit nō solum cū paucis aplis verū etiā ascensurus i celum comedit cū multitudine discipulorū. **Un** et sumptio corp[is] ascensionem significat saluatoris. **Illud** aut[em] p[re]mittendū nō est q[uod] vt in p[re]ceptione corp[is] et sanguis xpi nulla possit fallacia suboriri. s. vtraq[ue] p[re]ceptione v[er]itas euident[er] appareat. sūm[us] pontifex nō statim p[ar]ticulam hostie p[re]mittit cadere in calicē sed eā post trinū crucis signaculū sup[er] patenā reponit. et post osculum pacis ad sedem ascēdens. ibiq[ue] consistens vniuersis cernētib[us] maiorē p[ar]tem oblate suscipit de patena quā subdiacon[us] apportauerat de altari. ipamq[ue] dētibus subdiuidens vñ p[ar]ticulā ei[us] sumit et aliā i colicem mittit et de sanguine cū calamo haurit. **D**einde alterā p[ar]ticulā tradit cū osculo diacono. aliāq[ue] subdiacono sine osculo quā diacon[us] ministrās ei calicē ad altare osculat[ur]. et tūc subdiacon[us] residuū sanguinis cū p[ar]ticula imissa in calice sumit. **R**ho manus itaq[ue] pontifex ideo nō cōicat vbi frangit. q[uia] ad altare frangit et ad sedē cōmunicat. q[uia] xpus in emaus corā duobus discipulis fregit et in hierlm corā discipulū duodecim māducauit. **In** emaus em fregisse legi[ur] sed nō comedisse legi[ur]. **In** hierusalem h[oc] nō fregisse legi[ur] s. legi[ur] comedisse s[ecundum] **Inno.** iij. **A**scendēs igit[ur] sedē ibi cōicat. **S**iquidē s[ecundum] aplm xps caput ē ecclesie. caput aut[em] in corpe sublimi[us] et excel[entius] ob sui p[er]fectionē ceteris membris collocat[ur]. p[er] calicē h[oc] s[ecundum] quēdā respectu[us] eterna beatitudo seu ipsi[us] fruitio designatur. **Q**uia igit[ur] in ecclesia militāte sūm[us] pontifex sicut xpi vicarius et caput oim[is] p[ro]lati[us] p[er]fecti[us] xpm rep[re]sentat. cōgruū est vt ipse nō in altari sed in loco sublimiori cōmunicet. ostendens q[uod] christus etiam in sua humanitate perfectius et copiosius p[ar]ticipat illa ineffabilia gaudia. vtpote i bonis potioribus collocatus. **C**um vero celebrat pro defunctis. tunc super altari cōmunicat. quia tunc specialiter membro[rum] christi hinc fideliter decedētium gloriā representat. ac membra christi cum ad illam gloriā perueniunt. inferiorē post christum gradum obtinent sic mēbra post

Liber

caput. In parasceue quoque ad altare cōi-
cat. tum ob reuerentiā passionis xp̄i. tū qz
tūc q̄si exequas celebrat iesu xp̄i. tūc etiā so-
lus cōi-cat: qz in xp̄i passiōe oib⁹ discipulis
fugietib⁹ ipse solus remāsit. Alij autē pla-
ti nō sic s̄ sup altare cōi-cat. qz nō ita pprie
xp̄m caput eccl̄ie rēp̄sentāt. Ministri au-
tem rēp̄sentāt pontifici oblata ⁊ calicē. q̄a
discipuli obtulerūt xp̄o partē piscis assi ⁊
fauū mellis. Pars piscis assi est corp⁹ dñi
crucifixi qui fuit in ara cruel assar⁹. Fau⁹
mellis est sanguis xp̄i sup mel ⁊ fauū dul-
cis faucibus aīe diligētis. Ambo de ma-
nu pape cōi-cant. qz ⁊ apli de manu christi
cōi-cauerūt. Ad notandū hō distinctionē
inter sacros ordines ⁊ nō sacros: diaconi
⁊ q̄ supioris ordinis sunt cū recipiunt eu-
charistiā osculū suscipiūt ab ip̄o. Acolitus
⁊ q̄ sunt inferioz ordinū nō suscipiūt. Sub-
diacon⁹ etiā quia character hui⁹ q̄ndaz inē
nō sacros ordines. nūc autē inē sacros ordi-
nes reputat. in pceptiōe corp̄is non susci-
pit osculū a pontifice. s̄ in pceptiōe san-
guinis suscipit osculū a diacono. vt sic q̄
nō sacri sunt min⁹. ⁊ q̄ sacri sunt amplius
honorēnt. Quis ⁊ in hoc mystica possit
ratio assignari. Ip̄e autē sumit illā eucha-
ristie partē. per quā put sub ti. de fractio-
ne hostie dcm ē. caput eccl̄ie. s. xp̄s intelli-
git cui⁹ typū ip̄e speciali⁹ gerit. qd facit h̄
modo. ea nāqz dentib⁹ subdiuisa. part: cu-
lam in ore remanētē sumit. alterā hō inter
digitos residētē in calicē dimittit. ad no-
tandum qz xp̄s resurgēs q̄ fm sergiū pa-
pam per partē in calicē imissam significat
infernū momordit ⁊ suos inde sumptos i
paradisum misit. Iux illud Osee vlt. ca.
Ero mors tua ⁊c. Alia hō ps ex qua mi-
nistri cōi-cat significat membra magis ip̄i
xp̄o conformia. ⁊ iō ip̄i cōi-cant de illa. ad
ostendendū mysteriū vnionis. Eucharis-
tia em̄ sacm ē maxime vnionis. Partes
hō in calice intinctā que significat mēbra
pp̄ xp̄m passionib⁹ subiecta. dñs papa
nō recipit. Primo qz ip̄e magis q̄ alij re-
p̄sentat i officio misse xp̄m cui mors vltra
nō dñabit. Secdo qz ip̄e illorū typū gerit i
eccl̄ia. q̄ pp̄ eximā sanctitatē a vita acti-
ua semoti p̄tēplatiuā iā xp̄o sociant. S̄
ministri illa sumūt. qz typū actiue cōi-ē repre-
sentāt. ⁊ p̄cipue subdiacon⁹ eā sūt p eo q̄a

Quartus

ip̄e vltio cōi-cat. ⁊ vltimi ē reliq̄as sumere
⁊ calicē purificare. Un⁹ ⁊ dñs reliq̄as dedit
discipul⁹ vt pmissus ē. Pōt etiā mystice di-
ci qz ps intincta sūt p̄tes corp̄is mystici q̄
iā regnat cū xp̄o. Un⁹ q̄ dñs papa ex p̄ssere
p̄ntat xp̄m. q̄ realit⁹ ⁊ sacramentalit⁹ incorpa-
tus ē parti ip̄i⁹ mystici corp̄is. iō ip̄e n̄ re-
cipit illā. nec etiā diacon⁹ q̄ legē euāgelicā
quā p̄nūciat rep̄ntat q̄ ē lex amoris. Pro-
pter amorē em̄ charitatē q̄libet incorporet
xp̄o capiti ⁊ oib⁹ partib⁹ corporis mystici.
Subdiacon⁹ hō rep̄ntat veterē legem
quā sepe p̄nūciat q̄ fuit lex timor⁹. sed ti-
mor nō ē in charitate imo eū foras mittit.
⁊ iō ip̄e p̄ticulā in sanguinē missam sacra-
mentaliter siue in signū recipit. qz imitio
ip̄i⁹ parti cū sanguine dictaz incorporationē
figurat quā nō faciebat lex illa licet eam fi-
guraret. Hoc autē breuiter nōndū est qz
sacerdos añ perceptionē corp̄is ⁊ sangui-
nis xp̄i d̄z dicere orōnes a sc̄tis p̄rib⁹ isti-
tutas. deinde meditari d̄z incarnationē pas-
sionē ⁊ virtutē hui⁹ sacri dicēs. Panē cele-
stē accipia ⁊c. S̄ cū statim post h̄ba ip̄a
subiūgat. Dñe nō sū dign⁹ ⁊c. videt. S̄
sibi p̄p̄. s̄ absit h̄. s̄ dicēs panē ⁊c. seipm in-
cit ad deuotionē reducēs ad memoriaz
qd est qd sumere debet. qz panē q̄ de celo
descēdit. ⁊ q̄lī sumere d̄z. qz nomē dñi in-
uocādo vt sic cū maiori sumat reuerētia ⁊
timore. Dicēdo hō subsequēter. Dñe nō
sum dign⁹ ⁊c. ex hūilitate suā p̄stet indi-
gnitatē. ac excitatio ad deuotionē ⁊ p̄fē-
sio hūilitat⁹ tria nō sunt. Legitimū itaqz
cōi-cadi tēp⁹ ē añ vltimā orōnē q̄ d̄z ad cō-
plendā. qz ibi maxime petitio p̄eis ē q̄ cō-
municat. Deinde corp⁹ ⁊ sanguinē dñi sū-
ptur⁹ se cū illis añ faciē cruce signat. Sic
em̄ p̄ri⁹ cruces faciēdo actiue. tanq̄ mini-
ster illa sc̄ificauit sic se eis nūc cruces signā-
do passiue petit sanctificari. Dicto itaqz
corpus dñi custodiat ⁊c. sumat eucharisti-
am. Deinde iunctis manibus inclinans
sanguini dicit. Quid retribuam ⁊c. Et di-
cens. Calicem domini accipiam. ⁊ non p̄-
us accipit. ⁊ eleuat calicem de altari. Po-
stea vero dicens. Laudans inuocabo do-
minū. se signat cum illo. quo versu exple-
to sanguinem sumit. Sane quia circa ma-
iora caut⁹ ē agēdū. sacerdos sanguinē su-
mens pp̄ maiorē securitatē ⁊ reuerētiāz

calicē cū vtrāq; manu tenere debet. sed in sumptione pfusionis sufficit altera tantū duob; digitis alteri; adiūctis. q̄si p b in/nuens iā sanguinē ibi nō ēē. S; z sangui- nem sumēdo ter haurit trinitatē designāf pfusionē x̄o sumēdo bis vt p b charitas que inter duos cōsistit significet. seu etia; quoties nouerit expedire. Rursus qui ea dem die debet iterū celebrare nō sumat vi num pfusionis vt dictū ē in phemio hui; ptis. S; cū in canone dicat. Si i mō post q̄ cenatū est accipiēs z hūc pclarū calicē zē. Videt ex b q; sacerdos statim hostia cōsecrata illā debet sumere. priusq; ad ca- lici cōsecrationē pcedat. q; ois xpi actō nra debet ēē instructio. Sed ad hoc dicē- dū est q; ecclā instituit illā post vtrāq; cō- secrationē sumi. ad ostendēdū q; solā ho- stiam recipiēs nō plenū recipit sacramēta liter sacm. Et si em i hostia cōsecrata xpi sanguis sit. nō tñ ē ibi sacramentalit̄ eo q; panis corp; nō sanguinē. z vinū sangui- nem significat z nō corpus. Quia g sub al- tera tm specie nō ē ppletū sacm. quo ad sa- cramentū vel signū. debet b sacm cōple- ri pūq; pbyter eo vtaf. Ceterū cū vnuz sine reliquo. nec sit nec vnq; fuerit. n. si in solotriduo añ pasca in quo xpi corp; mor- tuum fuit. in quo triduo siquis de aposto- lis hostia cōsecrasset. sanguis ibi nō esset. si vinū caro ibi nō esset. quia vt pmissuz ē nec panis sanguinē. nec vinum significat carnē. fm hoc nūc xpi sanguine intra ve- nas exite. vnū sine reliquo. pp̄ vnionez seu mixtionē hmōi recipi nō pōt. qd tñ nō est rōne sacramēti vel signi. qd idē ē. Post sumptū sacrificiū nō est spūedum put di- ctum est sub. vñ. pticula canonis sup ver- bo. Hui; z eterni. Sed nec eucharistia si- cut ali; cib; ē masticanda. sed discrete mo- derate ac leniter anteriorib; dentib; terē- da z lingua mollificāda. ne qua ei; pticu- la dentib; adhereat. quā forte postmodū emitti screādo ptingat. Post cōicationez illico calix de altari auferet. Circa qd notā dū ē q; corp; dñi remanet sup altare vsq; dum tria capitula cōpleant scz plog; dñi- ce ofonis. s. orem; pcepti. z ipa dñica ofo- z. Libera nos q̄s. quia z dñs trib; diebus in sepulcro quieuit. Postea x̄o cōmixto dñi corpe cū vino sūq; pace annūciata au-

feret corp; dñicū de altari. qm in tertia die aia eius que descendit ad inferna vt libe- raret iustos z mēbra viuificaret rediit ad corp; nec ampli; inuentū ē corpus dñicū in sepulcro. Quia g xps totus hō resurre- xit simul. ideo ad hoc notandū ilico simul cū oblatione corp; dñi de altari aufertur z sumit. z deinde calix z corpale de altari totaliter eleuant. put dictuz est sub ti. de pallis corpilibus. Postremo notandum est q; qsq; cōicand; corpe a carnalib; elcis ieiunus esse debet. Cū em aie spūales sint z imortales spūalia primit; alimenta vite eterne sumere debent.

De perfusione.

Post sumptuz eucharistie sacrificiū sacerdos digitos abluit z pfundit ne qd forte incaute remaneat seu adhereat ex cō- tactu diuini sacramēti. nō q; quicq; imun- dum ex ipso cōtactu cōtraxerit. sed vt po- tius suā cōmemoret indignitatē q; se iudi- cat tātis sacramētis celebrādis indignuz. Iux illud qd dñs ait. Cū oia bñfeceris di- cite fui iutiles sum. Sic z sacerdos lega- lis imūd; erat vsq; ad vespam post imola- tionē vitule rufe. Cū oia vestimēta sua la- uabat. indignū quidē existeret. vt manus que corp; incorruptibile cōtractarūt. cor- pus corruptibile cōtingant. vel ad res cō- munes tāgēdas accedant. donec studiose lauent. Et pp̄ b etiā qdā missa finita ex- utis sacris vestib; iterū man; lauāt. Per- fusionis aut aq; debet in locū mūdū hone- ste diffundi. vt altitudo sacri reuerent; ho- nozet. Trina g sacerdotis ablutio q; fit in pncipio. in medio. z in fine. designt mūda- tionē cogitatiois locutionis z actiois. vel purgationē peccati original; venial; z cri- minalis. siue qd agit p ignorantia z negli- gentiam z idustria. ad q̄rū mūdationē of- fert sacrificiū salutare. Nec tñ ablutio re- ferri p̄t ad abluionē baptisimi cui; formā xps post resurrectionē instituit dicēs. Eū- tes docete oēs gētes baptisantes eos i no- mine p̄ris z filij z spūsci. q; crediderit z ba- ptisat; fuit salu; erit. Sane sacerdos digi- tos pfundit z pfusionē sumit i dextro cor- nu altari vl saltē reuolut; ad illd. Primo ppter rōnē tactā sub ti. de manuū ablutō

Libe

ne. Secdo qz ipm cornu iudaicu plm ex q naturā humanā xps assumpsit significat. Sic aut ab illis naturā accepit. sic et ab eis illi nature purgationē ab omib defectibus qz assumpsit habuit qm ab eis occisus fuit ad quā mortē cōsecuta est resurrectio in qua oēs defectus dimisit. et eis oppositas virtutes accepit. Ad h igif representandum in dextro cornu altaris vel saltē reuolutus ad illud pfundit et pfusione sumit. Tertio qz vt aiūt quidā h purificatio dsignat ablutioē manuū quā pilatus fecit a pditione sanguinis iusti. sup iudeos p dextrū cornu altaris significatos. Ad h qdā hausta purificatioē inclināt calicē ad ostendēduz sepulcrū eē vacuū. quia surrexit et inde p dñt christus.

De postcōmunionē.

Antiphona q postcōmunionē a plurib nūcu / pat. ideo sic appellata ē qm p cōicationē seu i signū q cōmunicatio expleta ē cōcinit. In pmitiua namq ecclesia omnes fideles qualibet die corpi et sanguini xpi cōmunicabāt. put dictus est sub ti. de cōicationē sacerdoti. et statim post cōmunionē cantus iste fiebat. vt plus ostēderet grās et laudes agere de xpi corpore et sanguine susceptis. Verum ppē circumstans nos pctm sequēti tpe statutū ē vt ter in anno cōmunionē sacerdos qtidie p oibus sacramentalib sumat. put sub ti. de pacis osculo dictū est. Quis aut specialit in trodūxit vsum cantādī hāc antiphonam ignorat. Hec aut antiphona aplozū gaudiū de xpi resurrectione significat. iuxta illud. Gausi sunt discipuli viso dño. et pre gaudio mirabant. Et xpo recipiendo in qbusdā ecclesijs cantat. insinuat q discipuli resurrectionis gaudiū sibi in uiuo nunciabant. Vñ dño discipuli cū inuenissent cōcōgregatos vñdecim. et eos q cū ipis erāt dicentes. q surrexit dñs xpe et apparuit simoni. narrabāt que gesta erāt in via. et q modo cognouit eū in fractioē panis. Canit etā ab omib vt notet punitas gaudiū. et q omib discipulis dñs apparuit. Est g cōmunion gratiarū actio. iuxta illud. Edēt paupes et saturabunt et laudabunt dñm. Proprie tñ nouissima oō de q infra dice

Quartus

tur postcōmunionē dici pōt.

De oratione nouissima et de ite missa est.

Peracto cōmunionis mysterio. pōtifer seu sacerdos osculat altare inuens se credere firmiter. et cōsentire his q circa sacrificiū acta sunt. et cōuersus plm salut. et deinde redit ad dextrū cornu altaris significans q in fine mūdi post antichristi mortē xpi p dicatione siue xps reditur ē ad iudeos quos iā reprobaui. Tūc em cōuertent. et reliquie israel salui fient. Et eleuat manib vltimā orationē q pprie p cōmunionē vocat exequit. in q rogat et gratias agit de sacramēti pceptioē dicēs collectas p numero secretellarū. Orat em p his q ad hanc cōionē eucharistie accesserunt. Hec aut oō significat oōnē capitis nri iesu xpi. qui p nobis interpellat quoti die apud p̄em. Significat etā q aposto li post ascensionē dñi in oratione pseuerauerūt. Finis vñ illius oōnis vbi dicitur Per dñm nrm iesum xpm rē. significat q aduocatū habemus in celo apud p̄ez. Illud aut cōsiderandū est q sacerdos dicturus postcōmunionē p̄mittit. Bñs vobis scū. et orem stans ante mediū altaris. deinde trāsitus ad dextrū cornu altaris. ibi pñciat oōnē. q finita rediēs an altari mediū ibi dic. p dñm. put tactū fuit sub ti. de salutatioē. Circa qd nōnd ē. q dextrū cornu altaris significat plm iudaicu. sinistrū vñ gentilem. P dicatione christi et euāgelium ei inceptit a iudeis et trāsitus ad gentiles. et iterū redire debz ad iudeos. ad qd significandū sacerdos a dextro cornu altaris trāsitus ad sinistrū et cōuersio. Peritō g postcōmunionē. q est qsi finis misse dicitur in dextro cornu altaris. Quia vñ altaris mediū representat fidē xpi et ipm deū in quē vterq popul vñit. reducit et finitur ideo p dñm nrm rē. qd ē qsi finis postcōmunionis ibi dicit. Ipe etia ē q vtrūq plm ad se petendū inducit et illuminat. et iō Bñs vobiscū ibidē dñ. Per ipm etiam quicqd boni in oōne petim ipetram. et iō ibidē pñciat orem. De h dictū ē sub ti. de mutatioē sacerdoti. Et nota q in sabato quatuor tpm mēsis septēbrī dñ post

comunio illa. Perficiat in nobis q̄s domi-
ne tua sacra quod continet. et que nūc i spe-
cie gerimus rerū vitate capiam⁹. Qui⁹ vl-
timā ptem Greg. exponēs dicit. Postu-
lat quippe sacerdos vt corp⁹ xp̄i quod sub
specie panis et vini nunc gerit manifesta
visione sicuti reuera ē q̄nq; capiat. Quis
nō improbabiler quidā exponat hoc lo-
co carnis et sanguinis vitatē ipsam eorū/
dem efficientiā. i. peccatorū remissionem.
De hac etiā orōne dictū ē sub. vij. p̄icu-
la canonis sup x̄bo mysteriū fidei. Sane
orationē finita iterū pplm salutat dicens. Do-
minus vobiscū. Circa qd notandū est qd
xp̄s post resurrectionē bis legi⁹ discipu-
los salutasse dicens. Pax vobis. et iterum
por vobis in signū duplicis pacis. videlz
pectoris et eternitatis q̄ fm pphetam est
pax sup pacē. de qua dñs inquit apostol⁹.
Pacē relinquo vobis. pacē meā do vob.
Hanc duplicē pacē p duplex osculū sacer-
dos insinuat cū vicz prius osculat mini/
strū. et posteri⁹ osculat altare. Prima ḡ sa-
lutatio que fit añ orationē significat bñdi-
ctionē illā quā xp̄s ascensurus in celū legi-
tur dedisse discipulis suis. Nam vt lucas
comemorat. eduxit eos foras in bethaniā
et eleuatis manib⁹ bñdixit eos. et cū bñdi-
xisset recessit ab eis et ferebat in celū. Cū
post salutationē nouissimā. quā sacerdos
oratione expleta facit ad pplm. que signifi-
cat vitā eternā. diaconus alta voce p̄nun-
ciat. Ite missa est. representās qd dictum ē
ad aplos. Hic iesus q̄ assumpt⁹ ēa vobis
in celum et c. Notandū est autē qd missa tri-
bus modis finit. Primo p̄ ite missa ē. et b
in solēnitatibus quotiēs cantat. De deuz
laudamus et Gloria in excelsis deo prout
dicit in phemio. vij. ptis q̄ si dicat. Redi-
te ad p̄p̄ia. quia missa seu oblata est deo
hostia salutarī p genere humano. put ta-
ctum est in phemio hui⁹ ptis. Vel annū-
ciat p̄lo qd missa seu p̄ces sūt finite qm̄ sta-
tutū ē in cōcilio aurelianē. qd null⁹ exire
debet de ecclia donec annūciatū sit p̄ mi-
nistriū. Vel ē sensus. Ite missa est. i. ite p̄
xp̄m et seq̄mini ip̄m. Qd ē em̄ i b̄ mōdo stā-
dū. s̄ ad p̄riam p bona opa festinādū. qd
leuiter facere possum⁹. qz missa ē ad deuz
p̄rem placādū hostia. p quā fracta sūt tar-
tara et reseat padisi introit⁹. Dices autē

Ite missa ē dirigit vultū ad pplm. quia ad
eos q̄s p̄ntes licētiāmus fm̄onē dirigim⁹
et eis ad q̄s fm̄onē dirigim⁹ faciē represen-
tare solem⁹. sic fit qm̄ dñs. P̄ns vobiscū. vl
Orate fr̄es. put dñm ē sub ti. de inclinati-
one sacerdotis. S̄z dices. bñdicam⁹ dño.
vel req̄scāt in pace. vel orem⁹. nō stat x̄-
sus ad pplm. qz illū distincte nō alloquit.
sed dirigit faciē ad orientē vel mētē ad de-
um. P̄icto autē. Ite missa ē. cler⁹ et p̄ls ḡ-
tulādo rñdēt. Deo gr̄as. imitātes aplos.
q̄ adorātes regressi sūt in hierl̄m cū gau-
dio magno et erāt in tēplo laudātes et bñ-
dicētes deū. Est em̄ put qdā asserit. Deo
gr̄as. inflectio ḡtulatua. vel cōgratulari-
ua. et b̄ sup̄rū ē de Exo. nō fm̄ x̄ba sed fm̄
sensū. qm̄ p̄ls isrl̄ ex pmissu pharaonis et
licentiāte cyro de babylonica captiuitate
ad hierl̄m reuissus. gr̄as egit dō. S̄z et apli
post ascēsiōnē dñi regressi sūt in hierusalē
bñdicētes dñm. sic et nos vltima bñdictio-
ne accepta ad celestē p̄riā ibim⁹. vbi sp̄ in
ḡrārū erim⁹ actiōe. Apli q̄z p̄dicātes. di-
cebāt. Gr̄as agite. sine intermissiōe orate
P̄dēt etiā dici qd sacerdos incipiēs. Gloria
in excelsis deo. significat angelū annuncian-
tē pastorib⁹ ineffabile gaudiū de christi
natiuitate. Ite missa ē. desiḡt accessuz pa-
storū ad locū natiuitat⁹ xp̄i. put dicit i p̄-
hemio. vij. ptis. Chor⁹ rñdēs. Deo gr̄as
rep̄ntat qd sic lucas refert. ip̄i pastores re-
uerſi sūt glorificantes deū in oib⁹ q̄ vide-
rāt et audierāt. S̄z mō missa finiat
p̄ bñdicam⁹ dño. vicz i p̄festis dieb⁹ et ge-
nerat qm̄ p̄missa cātica leticiē nō dicuntur.
p̄ qd p̄ls ad gr̄as inuitat actiōes. qz post
oia debem⁹ deo hūiliari. et ē sup̄rū d̄ aplo
vel de p̄s. vl de hymno triū puerozū vbi
dicit. Bñdicā p̄rem et filiū. Et rñdetur.
Deo gr̄as. qd ad gaudiū aplozū de q̄ pre-
missum ē refert. De b̄ dicit in phemio. v
pti. Et p̄ls. deo gr̄as agēdo ad p̄p̄a redi-
ens. significat discipulos cū ḡrārū actiōe p̄
ascēsiōez dñi i hierl̄m reuētēs Circa b̄ eti-
āz dñm ē. qd i p̄mittua ecclia cū m̄stri ecclē
missā sine p̄lo celebrabāt. claudēbat mis-
sa p̄ bñdicā. qm̄ x̄o p̄ls erat p̄ns. qz alias
nesciebat ille qm̄ missa finita eēt dicebant.
Ite missa ē. Qz ḡ i p̄festis dieb⁹ m̄stri vt
p̄limū q̄si soli sine p̄lo missas dicunt. ideo
iuz morē antiquū in illis dieb⁹ dicūt. De

Libor

nedicamus. In solennitatib⁹ q̄ quia tūc
p̄lus cōuenit dicūt. Ite missa est. Prima
tū missa in natali dñi in quibusdam locis
claudis p̄ bñdicamus dño. eo q̄ saluatori
natiuitas. de q̄ in illa agit. paucis ab an-
gelo nunciata est scz pastoribus qui mini-
stros ecclie figurāt. ⁊ p̄terea sepe quasi so-
li ministri in illa p̄sentes sūt. Alia tū ratio
scribet in. vij. p̄ticula sub ti. de aduentu.
In diebus quoq̄ ieiuniorū claudis mis-
sa p̄ benedicamus ad notandum. q̄ si do-
mino semp bñdicendū sit. multo fortius
hoc tpe id facere debem⁹. Significat autē
bñdicamus idem qd bñdictio. de qua iaz
sub ti. de benedictioe dicef. **Tertio** fini-
tur missa p̄ requiescat in pace. scz missa p̄
defunctis. ⁊ tunc respondef Amen. i. fiat
Optat em̄ eis requies. Rursus finis mis-
se finē mūdi significat. Ite missa ē. vel be-
nedicamus libertatē que dabit iusti in pa-
tria vbi semp deū bñdicēt.

**Qualiter sacerdos hume-
rum pontificis osculat⁹**

Dicto ite missa
est. sacerdos qui assistit ep̄o ad
altare in quibusdā ecclesijs mē-
tam altaris. ⁊ armū dextrū pontifici oscu-
lat⁹. ostendēs hunc illum esse pontificē cui
fm legis figurā dexter armus sepationis
debebat de hostijs salutarib⁹ ⁊ pontificis
Sane p̄ humerū exp̄mit p̄ncipat⁹ fm illō
ppheticū. Factus ē p̄ncipatus super hu-
merū eius. Principatū x̄o saluatoris x̄e
exp̄sit vox angelica p̄phetica ⁊ legalis.
Angel⁹ em̄ dixit ad x̄ginē. Dabit ei dñs
sedem dauid p̄ris eius. ⁊ regnabit in do-
mo iacob in eternū. ⁊ regni ei⁹ nō erit finis
**Propheta dicit. Sedes tua in seculum se-
culi. x̄ga directionis ⁊ virga regni tui. p̄-
pterea vnxit te deus tu⁹ oleo leticie. p̄ cō-
fortib⁹ tuis. Moyses inquit in lege. Le-
tamini simul cū eo celi. ⁊ adorēt eum om-
nes angeli dei. Ad qd designādū in eccle-
sia rhomana tres humerū pontificis in si-
gnum reuerentie osculant⁹. videlicet p̄mi-
certus in p̄ncipio. diaconus in medio ⁊ sa-
cerdos in fine misse.**

De benedictione nouissima.

Quartus

Altari seu hu-
mero osculatis. ep̄us vel sacer-
dos p̄lm benedicit. Rite q̄dez
post cōmunionē bñdicif. Quoniā ⁊ sic le-
git **Luc. xlii.** Post q̄ christ⁹ in cruce ora-
uit ⁊ corā discipulis mādauit. ⁊ reliqui
as eis dedit. eleuatis manib⁹ eos bñdixit
Unde statuit cōciliū aurelianē. vt p̄lus
ante bñdictionē ep̄i vbi ip̄e abest sacer-
dotis de ecclia nō discedat. Hec autē vlti-
ma bñdictio sup̄ p̄lm missionē sp̄s sancti
significat. quem dñs ascendēs in celum d
celo misit in apostolos. iux qd ip̄e p̄mise-
rat eis. Accipietis inquit x̄ritē supueniē-
tis in vos sp̄s sancti. vt iaz dictū est sub ti.
de oratione nouissima. **Un̄** hec bñdictio
p̄ x̄bum oris ⁊ signum crucis exp̄mit. qm̄
illa missio p̄ sonū aeris ⁊ linguā ignis in-
notuit. iuxta illud. Factus ē repente de ce-
lo sonus tanq̄ aduenientis sp̄s vehemen-
tis ⁊ apparuerūt illis disptite lingue tanq̄
ignis ⁊c. Et licet sp̄s sanct⁹ specialit̄ mis-
sus fuerit in ap̄los. quia tū indiuisa sunt
opa trinitatis missionē illā tora fuit trini-
tas opata. Ideoq̄ bñdictionē istam facit
ep̄s in nomine trinitatis auctoritate p̄sal-
miste dicētis. Bñdicat nos deus de⁹ no-
ster bñdicat nos de⁹. Secūdo hec vltima
benedictio significat illā vltimā bñdictio-
nem. Venite bñdicti p̄ris mei ⁊c. **Tertio**
illā quā x̄ps ascensurus in celū discipulis
dedit. Un̄ ea facta sacerdos se ad orientē
vertit quasi se x̄po ascēdenti cōmendans
Ceterū benedictionis formā legis exp̄es-
sit auctoritas. dicēte dño p̄ moysen. Inuo-
cabis nomen meum sup̄ filios israel ⁊ ego
dñs bñdicam. Et iterum p̄pheta. Effun-
dam sup̄ vos sp̄ritū gratie ⁊ precii. Ite
aaron post q̄ sacrificauerat extendēs ma-
num cōtra populū bñdixit illi. **Leuit. ix.**
Item moyses ⁊ aaron expletis hostijs et
holocaustis. intrauerunt tabernaculū te-
stimoniū. ⁊ postea exeuntes bñdixerūt po-
pulo. **Leuit. xj. in fine.** Om̄i ergo finalef
bñdictiones a veteri testamēto sumunt⁹.
qm̄ ⁊ iacob in fine vite sue filijs bñdixit. ⁊
moyses p̄lo ante mortem. sicut ⁊ x̄pus di-
scipulis ante ascensionē. vt p̄dictū est. Et
inde ē q̄ cum sepamur comitiū ⁊ p̄cti-
nam querimus benedictionez. Sumunt⁹

etiam ab eo. q. dñs pcepit dari bñdictio-
nes in mōte garizim sup legis obseruato-
res. Sicut ecōuerso maledictiōes in ebal
sup transgressores. a quibus excōmunica-
tiones originē habuerunt. Regularit̃ au-
tem maior minori bñdicat. Unde abraā a
melchisedech bñdicat. et nō ecōuerso. Nul-
lus ergo sacerdos maiore suo nō innuēte
benedictionē dare nitat̃. imo epō missam
audiente sacerdos celebrans. in cunctis il-
lius licentiā et benedictionē exposcit. Sa-
cerdos tñ missam celebrans pōt bñdicere
etiam epō p̃sente et p̃mittente ac bñdicere
nolente. aliter non. put in p̃misso concilio
aurelianensī. cauet̃. Nam s̃m **Hiero.** p̃sby-
ter p̃lm bñdicere potest. q. christū non me-
tuit p̃secrare. Illud aut̃ quod in carthagi-
nensī. p̃cilio legit̃. q. p̃sbylō bñdictionē su-
per plebē fundere nō licet de solenni bene-
dictione soli epō cōpetenti. que sit per hec
yba. sit nomen dñi bñdictum et c. est intel-
ligendum. Rursus bñdictio episcopalis
fit p̃ modū manus impositionis. Unde et
ep̃us ip̃am dicens tenet manū more aarō
sup p̃lm eleuatam. et exemplo xp̃i qui vt
p̃missum est. coram discipulis māducauit
in celum ascensurus eleuatis manib⁹ eis
benedixit. Quia ergo soli ep̃i manus ipo-
nunt. quia sic legit̃ in actibus apostolorū.
soli apl̃i manus imponebāt et null⁹ ali⁹ di-
scipulus. ideo solennē benedictionē solus
ep̃us dat. Sane post bñdictionē solennē
que fit p̃ ep̃m añ agn⁹ dei. iterū bñdici so-
lenniter in fine missę nō oportet. In missa
tñ p̃ defunctis nō bñdicat̃. put sub ti. de
fractione hostie dictū est. **Placeat tibi**
et c. quia luca testat̃. **Act. i.** Bñs iel⁹ post
q̃ locutus est discipulis bñdicens illis as-
sumptus est in celum et sedet ad dextram
dei. ideo sacerdos nō ad xp̃m solū quē nu-
bes suscepit ab oculis eorum. sed ad totaz
trinitatē sermonē dirigit dicens. **Place-**
at tibi et c. Quia oratione finita osculat̃ al-
tare ostendens p̃ hoc se p̃missis omib⁹ de-
uote toto mente et corpis assentire affectu.
Quo facto recedit a p̃spectu p̃lī ingredi-
tur vestiariū. vel interponit velum repre-
sentans q. vt p̃missum ē xp̃m in celū ascen-
dentem nubes suscepit ab oculis intuenti-
um eum. Et sic legit̃ luce ultimo. **Recessit**
ab eis. et ferebat in celum. Et deinde statim

dicunt hymni illi. **Bñdicite. et Laudate.**
vel in toto vel in pte. quia deo p̃ omib⁹
bñficijs gr̃as agere debemus quē in eññū
laudabimus. Unde in p̃cilio agatheñ. ita
legit̃. Post cōclusionē matutinarū vel ve-
spertinarū missarū. i. que dicunt̃ mane.
vel circa nonam post hymnos. i. post q̃ sa-
cerdos dixit. **Bñdicite et Laudate.** capi-
tula de p̃s. dicant̃. s. **Cōfiteant̃ tibi domi-**
ne om̃ia opa tua et c. Et plebs collecta ora-
tione. i. orationis causa ad vesperā ab ep̃i
scopo dimittat̃ cū bñdictione. Per h̃ aut̃
q. dicit ad vesperam. innuit q. loquit̃ d̃ mis-
sis que in quadragesima dicunt̃. post q̃s
statim vespere decantant̃. Et sic innuit q.
ep̃us vel p̃sbyter. nō debet tunc bñdicere
donec vespe sint cantate. quod tñ in vsu
nō est. **Si vero ep̃us missam sacerdotis**
audiuerit ip̃se sacerdos oscularo altari et
depositis vestib⁹ mox accedit ad ep̃m et
genua flectens corā illo. osculat̃ ei⁹ manū
in h̃ figurans magnā filiū dei obedientiaz
qui obediuit in incarnatione. in passione. i
ascensione. et in alijs que idem sacerdos i
officio missę representauit. ad ostendēdum
se fidē verā habere et p̃sentire. Pontifex
vō illi bñdicat. q. d. **Hic est filius meus di-**
lectus et c. **Postremo licet p̃ter p̃posi-**
tum notandū est. q. benedictio mense du-
pliciter inchoat̃. Primo quia maior inci-
piens dicit. **Bñdicite. et ceteri rñdēt.** Bñs
quia sic debemus dño p̃ gratiarū actiōes
bñdicere. ad quod maior dicēdo. **Benedi-**
cite. hortat̃. sic et indigemus bñdici a dño
sue gr̃e infusione. quā illi optantes postu-
lant rñdēdo Bñs. supple nos bñdicat. sue
gr̃e infusione. Secūdo modo maiore inci-
piente **Bñdicite. ceteri similiter respōdēt.**
Bñdicite. ad ostēdendū q. ad dei benedi-
ctionē debemus mutuo nos hortari. Do-
test etiā dici q. in p̃ori modo reuerētia dei
p̃siderat̃. Cum em̃ respondet Bñs. sup-
plendum est benedicat. quia nos digni n̄
sumus bñdicere. In secundo vō reueren-
tia supioris. Cum em̃ respondet. **Benedi-**
cite. supplendum est vos pater. quia mior
maiore p̃sente bñdicere nō debet. Beinde
maiore versum inchoante ceteri coadiu-
uant ad dicendum. ad notandum q. infe-
riores coadiutores sunt prepositorum in
oneribus supportādis. In nōnullis eccle-

Liber

sijs pueri bñdicunt mensas etiam platoꝝ.
pro eo q̃ lectoris officiũ est bñdicere panes.
Cōueniētius tñ sit p̃ platos exemplo xp̃i
qui in emaus mēsaꝝ corā duob⁹ discipulis
bñdixit. Post om̃ia i q̃busdā ecclesijs bñ/
dicif a sacerdote panis p̃lo distribuēdus
exēplo xp̃i. qui in deserto q̃nq; panes be/
nedixit. et ex eis q̃nq; milia hoim satiauit
**De quo pane sub titulo de pacis oscu/
lo dictũ est. Deinde sacerdos et alij ad pro/
pria reuertunt. Sacerdos quidē ad p̃pa
rediens est xp̃us. qui legatiōe pacta i glo/
riam p̃ris ascēdit. Et fideles etiā reuertū/
tur. dum de carceris exilio liberati in glo/
rie libertatem excipiunt.**

**Liber quintus de diuinis officijs tam
nocturnis q̃ diurnis in genere incipit.**

Egit in Ex

Lodo. xxv. c. in fine. domi/
nũ dixisse ad moysen. Om̃ia fac s̃m exemplar qd̃ ti/
bi in monte monstratũ est
Quo circa cōformari nos
cōuenit illi celesti hierlm. que dñm lauda
re iubet. et que sicut ait apl⁹ ad Gal. iij.
desursum ē et mater nostra ē. p̃sertim in
laudando deũ. Iuxta illud sup̃ muros tu
os hierusalem cōstitui custodes. qui tota
die et tota nocte nō cessabūt laudare nom̃
dñi. Et in Apoꝝ. iij. c. habet q̃ aialia req̃
em nō habebāt decetia. Sanct⁹ sc̃us san
ctus et c. Verũtñ militās ecclia imitari ple
nēnequit triũphantē. q̃ sicut legif in lib.
Sap̃ien. c. ix. Corpus quod corūp̃it ag/
grauat aiām. Requim⁹ em̃ iſm̃itate no/
stra p̃pediente in singlis. xij. diei horis iu/
giter diuinis insistere laudib⁹ qm̃ necesse
habet homo aliquādo necessarijs corpis
intendere. iuxta illud Gen. iij. c. In sudo
re vultus tui vesceris pane tuo. Et ideo fa
cim⁹ quod possum⁹. certis diei natural̃
horis deũ laudando. **Uñ Hēsdras p̃pha**
populũ israeliticũ de babilonica captiui/
tate reuersus. docuit deũ laudare quater
in nocte et quater in die. vt vnũq̃q; qua/
tuor elemētorũ ex quib⁹ homo cōstat. per
cōpetētes horas obsequio se offerat crea/
toris. De nocte vicz in vesp̃is. in cōpleto-

Quintus

rio. in nocturnis. et in diluculo. s. in laudi/
bus matutinis. De die x̃o in p̃ma. in ter/
tia. in sexta. et in nona horis. Desptinum
igif officiũ quod est cuiuscũq; officiĩ initi/
um ad noctē p̃tinere p̃bat. quia s̃m Iſi/
do. lib. ethimologiarũ dicif a vespa stel/
la. que surgit nocte oriēte. Verũ dauid in
q̃t. Septies in die laudē dixi tibi. Et rur/
sus media nocte surgebā ad p̃stendũ tibi
et c. Quē ordinē cōsiliũ agathēi. approbat
et scā ecclia f̃uat. qm̃ nocturnũ officiũ me/
dia nocte canif. relique x̃o septē canonicē
hore de die dicunt. vicz laudes matutine
que olim i auroꝝ dicebant licet hodie cū
nocturnis cōiunganf. p̃ma. tertia. sexta.
nona. vesp̃e et cōpletoziũ. Que septē hore
vocat⁹ canonicē. quasi regulares. q̃ re/
gulariter a sanctis p̃ribus obseruate sunt
Nā canon grece regula dicif latine. Nis
se aut oblatio p̃pter tanti sacramēti excel
lentiā. quod in ea cōficiť sup̃ alias laudes
est p̃ se. nec sub numero cōphendif aliarũ
p̃pter quod in hoc ope tractatũ p̃ se obti/
net specialē. q̃uis nō nulli asseruerūt illā
fore de officio tertie siue none. p̃ eo quia i
his duab⁹ horis solet regulariter celebra/
ri. **Gane nocturnũ officiũ temp⁹ mise/
rie quo genus humanũ a diabolo teneba/
tur obsessus rēp̃sentat. Diurnũ x̃o ñre re/
demptionis et liberationis p̃ christũ soles
iusticie facte temp⁹ significat qui claritate
sue diuinitatis tenebras ñras illuminauit
et a fuitiue diaboli nos eduxit. Quia g̃tā
tũ bonum dono septiformis gr̃e sp̃s san/
cti adepti sumus. merito septies laudē do
cantamus. Secũdo quia dies natural̃ re/
p̃sentat vniuscuiusq; etatē nō quā quili/
bet homo habet. sed quam si nō peccasset
haberet. Que naturalis dies septē habet
varietates. Prima est infantia que p̃ ma/
tutinas laudes rēp̃sentat. Secũda pueri
cia que p̃ p̃mā. Tertia adolescētia que p̃
tertiā. Quarta iuuentus que p̃ sextā.
Quinta senectus que p̃ nonā. Sexta seni
um que p̃ vesp̃as. Septia decrepita etas
siue finis vite ñstre que p̃ cōpletoziũ desi/
gnat. In his ideo singulis etatibus crea/
tozem ñstrũ sup̃ iudicia iusticie sue lauda
re debemus. De infantia beatus **Nicola⁹**
nobis ostendit in exemplum qui q̃rtat se
x̃ta feria virtute abstinentie materna vbe**